

Jordbruksstatistisk årsbok 2000

Yearbook of Agricultural Statistics

SCB

Statistiska centralbyrån Statistics Sweden

Statistiska centralbyrån

**JORDBRUKS
VERKET**

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik). Täckningsår: 1913-1963.

Översiktspublikationer:

Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 2000

Sveriges officiella statistik
Jordbruksverket
Statistiska centralbyrån

Yearbook of Agricultural Statistics 2000

Official Statistics of Sweden
Statistics Sweden
2000

Tidigare publicering

Jordbruksstatistisk årsbok har tidigare utgivits under samma namn inom serien Sveriges officiella statistik: Jordbruk med binäringar. Den första årgången av publikationen utkom 1965 och innebar en fortsättning på Jordbruk och Boskapsskötsel: 1866–1963.

Previous publication

Yearbook of Agricultural Statistics has previously been published within the series of Official Statistics of Sweden: Agriculture and fisheries. The first yearbook was published in 1965 and was a continuation of agriculture: 1866–1963.

ISBN 91-618-1040-1
ISSN 0082-0199

Omslag: Jan-Aage Haaland, Ateljén SCB
Foto: Jan-Peter Lahall, J-P Lahall BILDBYRÅ & GALLERI, Örebro
"Kor på grönbete vid gård, Mariedamm, Närke"

Printed in Sweden
Bulls Tryckeriaktiebolag, Halmstad 2000.07

Förord

Jordbruksstatistik årsbok utkommer här för år 2000. Denna bok utgör den trettiosjätte årgången sedan starten 1965.

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att ge en bred och översiktlig men samtidigt koncentrerad redovisning av jordbruksstatistiken. Kapitel- och avsnittsindelningen framgår av innehållsförteckningen i bokens början. Längst bak i boken finns ett utförligt sakregister samt ett avsnitt om kvaliteten i den statistik som redovisas.

Statistiken om jordbruket är omfattande. Från budgetåret 1993/94 var Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) ansvarig för större delen av jordbruksstatistiken, men dess roll har från 1999 övertagits av Jordbruksverket (JIV). Statistiken produceras förutom av Statistiska centralbyrån (SCB) av andra statliga myndigheter och av organisationer med anknytning till jordbruk.

Innehållet i 2000 års upplaga av Jordbruksstatistisk årsbok har tagits fram av en redigeringsgrupp bestående av Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson, Rolf Selander och Olle Funcke. För den tekniska framtagningen av boken svarar Jan Andersson, Charlotta Olsson, Astrid Strandberg och Lea Wedén.

Statistiska centralbyrån i juni 2000

Svante Öberg

Gunnar Larsson

Information to English speaking readers

The Yearbook of Agricultural Statistics 2000 is hereby published. The objective of the Yearbook is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture.

The Table of Contents is translated into English and so are the headings of all tables.

On page 7 there is a summary in English with brief descriptions of the different surveys and with references to the tables. There is also a Swedish-English list of terms with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

Inquiries for the content of the Yearbook or for statistics relating to Agriculture can be made to Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson and Rolf Selander at the Department of Environment and Regional Statistics at Statistics Sweden in Örebro. Statistics on agriculture are also published at the Internet (www.scb.se).

The postal address is SCB, 701 89 Örebro. Telephone +46 19 17 60 00.

Förfrågningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om lantbruksstatistik i övrigt kan i första hand ställas till Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson och Rolf Selander vid SCB:s avdelning för miljö och regionalstatistik i Örebro.

De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Innehåll

Sida

7	1 Summary
13	2 Företagsstruktur
13	– Företag, arealer, brukningsförhållanden
25	– Företagens driftinriktning
29	3 Arbetskraft
29	– Företagarnas åldersfördelning
31	– Förvärvsarbete
37	– Arbetsskador
39	4 Mark och fastigheter
39	– Ägoslag
41	– Betesmark
43	– Kadmiumhalter i åkermark
44	– Taxeringsvärden
46	– Priser på lantbruksenheter
47	5 Byggnader, anläggningar och maskiner
47	– Byggnader
50	– Anläggningar
51	– Maskiner
53	6 Förnödenheter
53	– Utsäde
55	– Växtnäringsämnen
59	– Bekämpningsmedel
63	– Fodermedel
65	7 Växtodling
65	– Åkerarealens användning
80	– Hektarskördar
89	– Totalskördar
93	8 Trädgårdsodling
101	9 Husdjur
101	– Antal djur och antal företag
103	– Nötkreatur
115	– Får
122	– Svin
133	– Höns
136	– Hästar
137	– Ekologisk djurhållning
138	– Pälsdjur, biodling och rennäring
139	10 Förädling och utrikeshandel
139	– Produktion och försörjningsbalanser
144	– Utrikeshandel

Contents

Page

7	1 Summary in English
13	2 Structure of the enterprises
13	– Enterprises, areas, type of holdings
25	– Type of farming
29	3 Labour force
29	– Age distribution of the holders
31	– Economically active population
37	– Working injuries
39	4 Land and real estates
39	– Type of land
41	– Pasture
43	– Cadmium contents in soils
44	– Assessed values
46	– Market prices of agricultural real estates
47	5 Buildings, plants and machinery
47	– Buildings
50	– Plants
51	– Machinery
53	6 Requisites
53	– Seed
55	– Plant nutrients
59	– Pesticides
63	– Feeding stuffs
65	7 Crop farming
65	– Use of arable land
80	– Yields per hectare
89	– Total yields
93	8 Horticultural cultivation
101	9 Livestock
101	– Number of animals and number of holdings
103	– Cattle
115	– Sheep
122	– Pigs
133	– Fowls
136	– Horses
137	– Organic farming, livestock
138	– Fur farming and reindeer keeping
139	10 Processing, foreign trade
139	– Production, balance sheets of resources
144	– Foreign trade

Sida

149	11 Ekonomi
149	– Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
150	– Sektorskalkyler för jordbruket
152	– Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå
155	– Prisindex
158	– Arrendepreiser
159	– Jordbrukarfamiljernas inkomster
161	12 Stödåtgärder
161	– Jordbrukspolitisk översikt
163	– EU:s jordbrukspolitik
174	– Rationaliseringsinsatser
175	13 Lantbruksutbildningen
177	14 Lantbrukets föreningsrörelse
179	15 Jordbruket i EU
179	– EU:s statistiksystem
180	– Arealer och företag
184	– Växtodling och trädgårdsodling
186	– Husdjur
189	16 Internationella uppgifter
197	Bilagor
202	Kvalitet och statistikens organisation
204	Swedish-English vocabulary
211	Sakregister

Teckenförklaring

"	Uppprepning
–	Intet finns att redovisa
0	Mindre än 0,5 av enheten
0,0	Mindre än 0,05 av enheten
..	Uppgift ej tillgänglig, redovisas ej av sekretessskäl eller alltför osäker för att anges
.	Uppgift kan ej förekomma

Page

149	11 Economics
149	– Agricultural sector in the national accounts
150	– Calculation of incomes and expenditures of the agricultural sector
152	– Receipts, costs and results for the holdings
155	– Price indices
158	– Rental prices
159	– Incomes of the farmer families
161	12 Support
161	– Support to agricultural holders
163	– Support by CAP
174	– Rationalization measures
175	13 Agricultural training
177	14 Farmers' co-operative associations
179	15 Agriculture in the European Union
179	– Statistical systems
180	– Enterprises, areas, type of holdings
184	– Crop farming and horticultural cultivation
186	– Livestock
189	16 International statistics
197	Appendices
202	Quality and the organisation of the statistics
204	Swedish-English vocabulary
211	Subject index

Symbols

	Repetition
	Magnitude nil
	Magnitude less than 0,5 of unit employed
	Magnitude less than 0,05 of unit employed
	Data not available
	Category not applicable

1 Summary

The objective of the Yearbook of Agricultural Statistics is to compile a manageable portion of the available statistics relating to agriculture.

The main part of the yearbook covers agriculture – though there are also sections on horticulture, reindeer keeping, fur farming and apiculture. Moreover, some tables on forestry referring to holdings of more than 2 hectares of arable land are included.

For detailed information on forestry, please consult the Statistical Yearbook of Forestry, issued by the National Board of Forestry.

Information on food such as food manufacturing, trade, and consumption until 1998 is presented in "När mat kommer på tal – en livsmedelsstatistisk översikt" issued by Statistics Sweden (SCB). The 1999 version is only published at the Internet (www.scb.se).

Regional statistics

In many tables, the results are presented by Swedish counties and by production areas (a map of these can be found in Appendix 2).

Units of measurement

The units used in this book can be converted to imperial units as follows:

1 millimetre (mm)	=0.03937 inch
1 centimetre (cm)	=0.3937 inch
1 sq. metre (m ²)	=10.76 sq. feet
1 hectare (ha)	=2.471 acres
1 litre (l)	=1.760 pints
1 hectolitre (hl)	=2.750 bushels
1 cubic metre (m ³)	=3.437 quarters
1 gram (g)	=0.5644 dram
1 kilogram (kg)	=2.205 lb
1 metric ton	=0.9842 (long) ton
1 gr/kg	=0.1 per cent
1 kg/ha	=0.007966 cwt./acre
1 kWh/ha	=0.4047 kWh/acre
1 Megacal/kg	=453 000 calories/lb.

Arrangements for English readers

In the beginning of the book, there is a Table of Contents in English.

The headings of all tables are translated into English. On page 204 there is a Swedish-English list of terms with translations of most words or expressions found in the headings and left-hand columns of the tables.

In most cases, the data published in the Yearbook of Agricultural Statistics 2000 refer to the year 1999 or the production year 1998/99. Estimates pertaining to the whole country are also frequently given for the five previous years.

Scope

In the following, you will first find a summary in English of the content of the book and after that brief descriptions chapter by chapter of the different surveys with references to the tables.

Structure, labour etc.

Structural developments in agriculture over the last few decades have led to fewer but larger farms. In 1999, the total number of agricultural holdings with more than 2 hectares of arable land was around 80 000. The average area of arable land at these farms was 34 hectares.

The table below shows the number of holdings in different size classes.

Agricultural holdings, by size

	1996	1997	1998	1999
All holdings	90 488	88 026	85 307	80 119
2,0– 4,9 ha	14 730	14 273	13 563	11 344
5,0– 9,9 ha	17 816	17 179	16 442	15 229
10,0– 19,9 ha	18 701	18 066	17 451	16 656
20,0– 29,9 ha	10 607	10 127	9 827	9 295
30,0– 49,9 ha	12 587	12 249	11 845	11 445
50,0– 99,9 ha	11 350	11 268	11 188	10 969
100,0– ha	4 697	4 864	4 991	5 181

In densely forested Sweden, farming and forestry often are combined and 74 per cent of all farms also have forest land. Each agricultural holding has on an average 47 hectares of forest land, but distribution is uneven between regions. In the county of Jämtland in the north, the average area of forest land is 116 hectares and in the county of Skåne in the south 12 hectares.

The number of people engaged in agriculture is steadily decreasing. Less than 3 per cent of the economically active population is engaged in farming. The farmers' average age is high, 61 per cent are older than 50 years.

Many Swedish farms are very small if measured by labour requirements. The number of full time enterprises where more than 1 600 hours of labour are required is about 23 000. More than half of the holdings requires less than 800 hours of labour. More than a third of all farms falls into the class small farms, i.e. with a labour requirement of less than 400 standard man-hours a year.

Animal husbandry is the dominant line of production. Only in the plains in the south of Sweden there is a large number of cropping farms and mixed farms. In the north of Sweden there are mostly small farms.

Crop production

The conditions for crop production display great differences between the north and south of Sweden. More than 60 per cent of the arable land is found on the fertile plains of southern and central Sweden.

The crop production is strongly dominated by grain and by leys, the former mainly being barley which is often used as feed for cattle and pigs. The proportion of leys increases towards the north of Sweden and makes up most of the area of arable land in Norrland. Oil seed production is mainly located on the plains in the districts of Götaland and Svealand. Potatoes are grown throughout the entire country. Sugar beet are grown in the counties of Skåne, Halland, Blekinge, Kalmar and Gotland.

Sowing is done at different times in different parts of the country depending on climatic conditions. In Skåne in southern Sweden, the growth period is almost 100 days longer than in Norrbotten in the north.

In 1999, the arable land amounted to nearly 2.7 million hectares. The arable land distributed by crop is found in the table below.

Arable land by crop, 1 000 hectares

	1996	1997	1998	1999
Total arable land	2 812	2 799	2 784	2 747
Wheat	335	344	398	275
Rye	34	29	35	25
Barley	469	483	445	482
Oats	284	315	311	306
Mixed grain	96	97	94	66
Potatoes	37	36	34	33
Sugar beet	59	60	59	60
Leys, other fodder	1 020	1 006	985	980
Oleiferous plants	73	73	70	110
Other crops	70	86	98	81
Fallow and untilled arable land	337	269	255	330

The total yields in 1998 are estimated to 5,0 million tonnes of grains, 195 000 tonnes of oleiferous plants, 675 000 tonnes of table potatoes and 316 000 tonnes of potatoes for processing.

Compared to the average for the previous five years (1994–1998), the yields per hectare divergate as follows: winter wheat

+5 per cent, spring wheat ± 0 per cent, winter rye -2 per cent, spring barely -6 per cent and oats -7 per cent. For potatoes comparisons with earlier years are uncertain due to changes in the data collection methods in 1999.

The average yield varies in different parts of Sweden. For example for spring barley the average yield in Skåne in the south is 5 220 kg/ha and in Västerbotten in the north it is 1 750 kg/ha. Total production and average yields are shown in the next table.

Crop production 1999

	Total yield 1 000 tonnes	Yield per hectare kg/ha
Wheat	1 659	6 020
Rye	117	4 790
Barley	1 853	3 850
Oats	1 055	3 450
Mixed grain	247	3 770
Potatoes	986	31 100
Sugar beet	2 573	46 400
Oleiferous plants	195	..

Livestock

The dairy sector is playing a central part in Swedish agriculture. The number of dairy cows has, however, been decreasing over a long period of time. The production of milk in Sweden amounts to 3.3 million tonnes. This figure is the same as Sweden's milk quota.

Traditionally, most of the beef produced in Sweden come from dairy herds but beef production from specialized herds increased during the 1980s. The production of beef in 1999 amounted to 145 000 tonnes.

The production of sheep meat amounted to 4 000 tonnes, pig meat to 326 000 tonnes and poultry meat to 92 000 tonnes.

The number of livestock is shown in the table below.

Livestock, mid-year estimates, 1 000s

	1996	1997	1998	1999
Cattle	1 790	1 781	1 738	1 713
Dairy cows	466	468	449	449
Suckler cows	164	169	170	165
Heifers, bulls, steers, calves	1 160	1 144	1 119	600
Sheep and lambs	469	442	421	437
Pigs	2 349	2 351	2 286	2 115
Boars and Sows	280	274	260	224
Other pig	2 069	2 077	2 026	1 891
Poultry of laying breed	7897	7606	7 516	7 850

The number of farms with livestock has decreased the last decades whereas those remaining have increased their number of animals.

In 1999, there were dairy cows on 17 per cent of all farms. There is an average of 32 cows/herd.

There are roughly 6 000 pig farms in Sweden. More than 90 per cent of the fattening pigs are found in herds with at least 100 animals.

The structure within sheep-rearing has had great stability during the last ten years. Egg production is dominated by few but large flocks. Around 90 per cent of the hens of laying breed are found in herds with at least 5 000 hens.

The number of agricultural holdings with different types of animals is shown below.

Number of agricultural holdings with different types of animals

	1996	1997	1998	1999
Cattle	40 318	38 531	36 594	33 978
Dairy cows	16 464	15 788	14 859	13 963
Suckler cows	16 545	16 093	15 307	14 254
Sheep and lambs	9 701	9 411	8 657	8 247
Pigs	9 648	8 431	7 267	6 014
Fowls (chickens excl.)	8 696	8 340	6 825	6 441
With none of the above animals	38 800	38 400	38 800	36 800

Horticulture

Production of vegetables fruit and berries is mostly located in the south of Sweden. In 1999, there were 3 600 horticultural enterprises in Sweden. Roughly, 13 900 hectares were used for growing vegetables, fruit and berries. The area of greenhouses amounted to 3 419 000 m² at enterprises with an area of greenhouses of at least 200 m²

Brief description by chapter

2 Structure of the enterprises

Since 1968, SCB has carried out an annual registration of enterprises (holdings) in agriculture and forestry.

The farm register includes the following types of enterprises:

- enterprises with at least 2,1 hectares of arable land
- enterprises with less than 2,1 hectares of arable land (including enterprises without arable land) which include real estate assessed as agricultural real estate
- enterprises with large stocks of livestock
- enterprises with horticultural production of a certain size.

Data from enterprises of types a), c), and d) are collected from the holders by mail each year, while data from enterprises of type b) are collected only for certain years.

During 1968–1995 there has been an annual data collection for the farm register of items relating to name, address, telephone number, personal identification number of the holder, real estates included in the enterprise, areas of arable and forest land, owner of leased property, tenant of leased land, the acreages under various crops and the number of livestock of different species. A number of other data is collected at intervals. The 1999 data collection was performed similar to the 1968–1995 method, i.e. data were collected for all farms.

In 1996–1998, information on name, address, telephone number, the number of holders on the holding, real estates included in the holding and their area of arable and forest land respectively, was collected for all enterprises. Other data were collected in a sample survey. The sample for the 1998 inquiry was drawn from the 1997 register and amounted to 18 per cent of the total number of farms. These data covered areas of various crops, area for horticultural plants on open ground and in greenhouses and the number of livestock of various kinds.

Some data on the number of owned and leased holdings and on the number of holdings and the area of arable land in different size groups are given in Tables 2.2–2.5. In Tables 2.8 and 2.9, information can be found on the number of holdings and the area of arable land in different size groups distributed by category of holder.

Some data on the number of holdings and the area of forest land in different size groups of forest land for holdings with more than 2 hectares of arable land are given in Tables 2.10 and 2.11.

The total area of forest land in Sweden distributed by different categories of holders in 1992 is given in Table 2.12.

Information on the number of holdings by type of farming and labour required is shown in Tables 2.13–2.19.

3 Labour Force

The Farm Register provides data on the age distribution of holders and the number of holders and employees in agriculture. See Table 3.2.

The general censuses of population and housing conducted by SCB include information about agricultural conditions. They give statistics, for instance, on the distribution of the population in rural and urban areas. In connection with the Population and Housing Census in 1985, new statistics on regional employment were started. These statistics are based on administrative data and are published yearly. Some data on the size of the economically active population in agriculture and related fields are given in Tables 3.3–3.5.

SCB also conducts monthly labour force sample surveys. The number of persons economically active in agriculture etc. as indicated by these surveys is shown in Table 3.6.

Some data on the number of occupied persons in agriculture for different groups and the number of working hours are given in Tables 3.7–3.11.

Some information on the extent of gainfull activity besides the holding is found in Tables 3.12.

Information on the number of occupational accidents in

crop and livestock farming is presented in Tables 3.13 and 3.14.

4 Land. Real estate

Areas of different types of land are given in Tables 4.1 and 4.2. In conjunction with the 1988 Agricultural Census, a special study was performed on utilization of permanent pasture. See Tables 4.4 and 4.5. In 1994, a supplementary study was made of cadmium content in the top soil in different counties of Sweden. See Table 4.6.

Statistics on the assessed value of agricultural real estate are compiled and published each year by SCB. See Tables 4.8, 4.9 and 4.10.

Special statistics on the prices of agricultural real estate emerge from a long-term study made by SCB. This study, based on annual surveys, covers representative purchases. See Tables 4.9–4.10.

5 Buildings, plants and machinery

The number of assessed units and their building value is given in Table 5.1.

The County Boards pre-test buildings for livestock before they are built. For information on the number of pre-tested new and extended buildings, see Tables 5.2 and 5.3.

Information on cisterns for diesel oil and fuel oil in 1994 (number and total capacity) is given in Table 5.4.

Information on the number of tractors and combines according to data submitted for the farm register in 1995 can be found in Tables 5.5 and 5.7.

Current statistics on purchases of machinery, tools etc. in agriculture are obtained from surveys made by the Swedish Board of Agriculture. See Tables 5.8 and 5.9.

6 Requisites

Under current regulations, seed for marketing is controlled by the Swedish State Seed Testing Institute, which annually reports statistics on state certified seed. See Table 6.1.

Areas sown with disinfected seed in 1989/90 are given in Table 6.2.

Data on sales of different lime products 1994–1998 are given in Tables 6.3 and 6.4.

Table 6.5 gives some data from a special survey on consumption of plant nutrients in fertilizers and animal waste in agriculture in 1997.

Information on the consumption of fertilizers based on figures supplied by manufacturers and importers is reported by the Swedish Board of Agriculture and SCB. See Table 6.6 and 6.7.

The Swedish Board of Agriculture makes an annual survey on the sale of pesticides in agriculture and horticulture. Data in this survey are supplied by manufacturers and importers. See Table 6.8.

Table 6.9 gives some data from a special survey on the use of pesticides in agriculture in 1998.

Information on the consumption of feeding stuff is annually compiled by the Swedish Board of Agriculture. See Tables 6.11 and 6.12.

7 Crop farming

Since 1968, information on the use of arable land and on the number of holdings with different crops is obtained from The Farm Register. See Tables 7.4, 7.8–7.10, 7.13, 7.14, and 7.16. A summary on the use of arable land for different crops is shown in Table 7.1.

The present crop-yield surveys comprise investigations of grain, peas, oilseed crops and potatoes. Yield levels are mainly determined by interviews with the farmers. The surveys cover a sample of holdings with more than 5 hectares or arable land. See Tables 7.23–7.27 and 7.29.

For potatoes, the yield levels are based on mail enquiries to a sample of farmers. Due to changes in the 1999 data collection methods for potatoes comparisons with earlier years should be made with great caution.

In connection with the crop yield surveys, studies have been made about autumn-sown areas (Tables 7.5, 7.6 and 7.11).

Data on organic farming is given in Tables 7.19 and 7.20.

Standard yields are calculated every year for grain, potatoes, oilseed crops and sugar beets. The standard yield is an estimate of the yield that can be expected if the weather and other conditions that influence the crops are normal. See Table 7.34.

SCB makes annual estimates of the total yield of grain, peas, oilseed crops and potatoes on the basis of the crop yield surveys (Tables 7.35–7.38, and 7.40). Data on the total yield of sugar beets are supplied by the Danico Sugar Co. AB. See Table 7.40.

8 Horticultural cultivation

All enterprises with horticultural production are entered in The Farm Register. Some data from this register are found in Table 8.1.

In 1997, a horticultural census was performed in Sweden. Some results on the cultivation of different kinds of horticultural plants are presented in Tables 8.3–8.6. Information on cultivation in greenhouses and frames is given in Tables 8.7–8.9.

Table 8.10 gives data on the number of apple and pear trees in 1996.

9 Livestock

Since 1968, the annual statistics on livestock in agriculture are based on The Farm Register. Data from this register on the number of domestic animals and data on the number of holdings with livestock are given in Tables 9.3–9.13 (cattle), 9.25–9.30 (sheep), 9.35–9.47 (pigs), 9.53–9.58 (fowls), 9.60 (goats) and 9.59 (horses).

Results from the official control activities of animal breeding, which are carried out under the supervision of the Swedish Board of Agriculture, are shown in Tables 9.14–9.22 (cattle), 9.31–9.33 (sheep), and 9.48–9.50 (pigs).

Some results concerning the number of inspected carcasses and the total number of slaughtered animals and their weight are presented in Tables 9.23 (cattle), 9.34 (sheep) and 9.51 (pigs).

The number of organically bred animals is obtained from KRAV, a Swedish national control society for organic farming. The results are presented in table 9.60.

For information on reindeer breeding see table 9.61.

10 Processing and foreign trade

Balance sheets of grain resources, potato resources and meat resources are supplied by the Swedish Board of Agriculture. See Tables 10.2, 10.3 and 10.7.

Data on the production of meat, dairy products, milk powder and eggs are supplied by the Swedish Board of Agriculture. See Tables 10.4, 10.5, 10.6 and 10.10.

Information on the number of milk suppliers, the quantity of delivered milk, the uses of dairy milk etc. is found in the statistics on dairy operations published by the Swedish Dairies' Association. See Tables 10.8 and 10.9.

Information on the foreign trade in agricultural products and foodstuffs, based on the foreign trade statistics, are presented in Tables 10.11–10.14.

11 Economics

SCB produces national accounts statistics. Some results regarding the agricultural sector and the gross domestic product are given in Tables 11.1 and 11.2.

The Swedish Board of Agriculture annually calculates the total income and expenditures of the agricultural sector. See Tables 11.3, 11.5 and 11.7.

In order to illustrate receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, SCB makes an annual farm economics survey. The 1998 study is based on the account books of approx. 900 farms. Results from that survey are presented in Table 11.8.

The Swedish Board of Agriculture compiles average prices of tractors, fuel, fertilizers and vegetable and animal products. See Table 11.9.

The development of prices and costs of agricultural products and requisites is reflected in the monthly calculations by the Swedish Board of Agriculture of cost price, producer price, price regulation price, food industry price and consumer price indices. See Tables 11.10 and 11.12.

Some results from an investigation on farmers' assessed net receipts and income are presented in Tables 11.15–11.16.

12 Subsidies

The amount of conversion grant, grant for afforestation and foundation of wetlands, area-based income support and the disposition of governmental funds for some other support measures, are presented in tables 12.1–12.2

Support relating to the Common Agricultural Policy (CAP) is reported by the Swedish Board of Agriculture and shown in Tables 12.3–12.14.

Current statistics on public expenditures for rationalization measures etc. are published by the Swedish Board of Agriculture. See Tables 12.15.

For information on government support to reindeer breeding see Table 12.16.

13 Agricultural training

Statistics on the number of students in agricultural courses as

well as related courses in the integrated upper secondary school and at the Agricultural University are compiled by SCB. See Tables 13.1 and 13.2.

14 Farmers' co-operative associations

Information on memberships and payments to the farmers in the co-operative associations is provided by the Federation of Swedish Farmers, which is the central body for the Swedish agricultural co-operative associations and their various branch organisations. See Tables 14.1 and 14.3.

15 Agriculture in the European Union

Information on the agricultural sector in the European Union is obtained from Eurostat; Agriculture – Statistical yearbook 1999. The book contains data produced by the different national statistics offices or the statistical services of the ministries on the basis of harmonised methodologies.

Total area, forest area, agricultural area, utilised agricultural area, and number of holdings are shown in Tables 15.1–15.4.

For information on civilian employment by sector of activity see Table 15.5.

Crop farming and harvested production of selected fresh vegetables, berries and fruits are shown in Tables 15.6–15.8. Data on livestock, and the structure of dairy cow holders are shown in Tables 15.9–15.11.

Human consumption and self sufficiency for certain food products, see table 15.12.

16 International statistics

Information on the agricultural sector in different countries is obtained from the statistics published annually by The Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) and The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD).

These statistics include information on areas of different types of land, use of arable land, yield, livestock, consumption of fertilizers, the number of persons economically active in agriculture and the number of tractors, agricultural output and agricultural holdings. See Tables 16.1–16.8.

Appendix 1

The Farm Register

The Swedish Farm Register (LBR) contains records on agricultural and forestry enterprises in Sweden and was set up in 1968. The original objectives of the LBR were to achieve a continuous recording of all holdings and their production resources and to provide a basis for statistics.

The data collection varies from one year to another, both in respect to the enterprises which are to report data and in respect to the data reported. Each year, data collection covers holdings with more than two hectares of arable land and holdings with

large stocks of animals. Horticultural enterprises are included in the data collection two years out of three. As mentioned above the register data for 1996–1998 partly are based on sample surveys.

The LBR mainly is used for producing statistics. It is also used as a sampling frame for various surveys.

Appendix 2

Geographical divisions

In the Swedish agricultural statistics, information is presented by administrative areas and by areas defined in accordance with natural farming conditions. For the current surveys, data usually are given for counties and larger areas, although The Farm Register provides information by individual parishes, municipalities, etc.

The division into counties has been revised in 1997 and 1998. In 1997 the counties of Kristianstad and Malmöhus were merged to Skåne county and in 1998 the counties of Göteborg and Bohus, Skaraborg and Älvsborg were merged to Västra Götaland county.

The majority of the counties has, on the basis of different climatic conditions, the quality of the soil etc. been divided into "natural farming areas". These areas can be combined into

"production areas" and "major regions". See further Appendix 2 where a map of Sweden can be found.

For the crop yield surveys, the country is divided into 106 "yield survey districts", which have been made as homogeneous as possible with regard to annual yield outcome.

Agricultural statistics quality and organization

Different aspects of quality is discussed in the first part. In the second part, the organisation of the agricultural statistics is presented.

Most of the data presented in this yearbook are based on surveys carried out at regular intervals by various agencies, the most important ones being Statistics Sweden (SCB) and the Swedish Board of Agriculture.

SCB processes the data on the structure of holdings, real estates, plants, machinery, labour manpower, crop farming, number of livestock and holders' income, expenditures etc.

The Swedish Board of Agriculture compiles statistics on prices index numbers, refinement of agricultural products, food consumption, foreign trade, purchases of machinery, tools and pesticides, economic support to the agricultural sector, government rationalization measures and testing and control of livestock.

2 Företagsstruktur

I kapitel 2 redovisas grundläggande uppgifter om jordbruksföretagens och åkerarealens fördelning efter storleksgrupper hektar åker, efter brukningsformer (ägda respektive arrenderade företag) samt efter företagarekategorier. Vidare redovisas uppgifter om arealen av olika ägoslag. I särskilda avsnitt redovisas företagens driftsinriktning (typklassificering).

Samtliga resultat baseras på uppgifter från lantbruksregistret (LBR). Definitioner och begrepp i LBR som senare återkommer i boken redovisas i detta kapitel.

Kapitel 2 innehåller information om

- Företag, arealer, brukningsförhållanden
- Företagens driftsinriktning

Företag, arealer, brukningsförhållanden

Uppgifter om företagens struktur m.m. insamlas varje år till LBR. Uppgifter inhämtas från företag med mer än 2,0 hektar åkermark eller företag med stor djurbesättning. Fr.o.m. 1996 ingår företag med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åkermark i redovisningen. Vissa år insamlas dessutom uppgifter från trädgårdsföretag och från företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark). En utförlig beskrivning av systemet för uppgiftsinsamling m.m. i LBR lämnas i bilaga 3.

De år då företag med skogsmark eller andra ägoslag än åkermark (och högst 2,0 hektar åkermark) ingår i registreringen kallas uppgiftsinsamlingen lantbruksräkning. Dessa år erhålls en fullständig arealredovisning för hela lantbruket. I tabell 2.1 redovisas fördelningen på ägoslag enligt den senaste lantbruksräkningen, som genomfördes 1992.

Det kan noteras att den totala skogsmarksarealen i landet enligt lantbruksräkningen 1992 var 22,3 miljoner hektar varav 18 % fanns på företag med mer än 2,0 hektar åkermark. Den totala arealen av samtliga ägoslag inom lantbruket var drygt 37,6 miljoner hektar. Den totala landarealen i landet är ca 41,1 miljoner hektar.

Lantbruksräkning innebär att den årliga insamlingen till LBR i juni via postenkät vissa år kompletteras med bl.a.

- uppgiftsinsamling från företag med skogsmark och högst 2,0 hektar åkermark (1992 utnyttjades uppgifter från 1992 års fastighetstaxering)
- särskilda projekt för aktuella ämnesområden

Tabell 2.1

Arealen av olika ägoslag 1992, hektar

Area of different types of land in 1992, hectares

Avser samtliga lantbruksföretag.
Figures refer to all holdings.

Område; storleksgrupp hektar åkermark	Åker- mark	Betes- mark	Skogs- mark	Annan mark	Summa
Hela riket					
– 2,0	221 050	247 846	18 402 994	10 935 093	29 806 983
2,1 –	2 766 589	327 846	3 920 329	804 949	7 819 712
Samtliga	2 987 639	575 691	22 323 323	11 740 042	37 626 695

Källa: SCB, Lantbruksräkningen.

Några begrepp och definitioner i lantbruksstatistiken

Företag

Med företag menas inom jordbruk, skogsbruk, husdjursskötsel samt frukt- och trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning.

Företagare

Med företagare menas den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten.

Åkermark

Mark som används eller lämpligen kan användas till växtodling eller bete och som är lämplig att plöjas.

Betesmark

Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöjas.

Ägoslagsdefinitionerna har tillämpats sedan 1981. De fastställdes som svensk standard i januari samma år och ansluter till motsvarande ägoslagsdefinitioner i fastighetstaxeringen.

I grova drag råder följande relationer gentemot den ägoslagsindelning som gällde före 1981:

Åkermark motsvarar den tidigare klassen åker.

Betesmark motsvarar dels hela den tidigare klassen kultiverad betesmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Skogsmark motsvarar dels hela den tidigare klassen skogsmark, dels en del av klassen annan gräsbärande mark.

Annan mark motsvarar den tidigare klassen övrig mark.

Effekterna av den ändrade klassificeringen torde vara små beträffande åkermark och skogsmark vid företag med mer än 2,0 hektar åkermark under eget bruk. Större delen av den tidigare klassen annan gräsbärande mark har 1981 redovisats som betesmark och endast en mindre del har överförts till skogsmark.

Skogsmark

Mark som är lämplig för virkesproduktion och som inte i väsentlig utsträckning används för annat ändamål samt mark där det bör finnas skog till skydd mot sand- och jordflykt eller mot att fjällgränsen flyttas ned.

Mark som ligger helt eller i huvudsak outnyttjad skall dock inte anses som skogsmark, om den på grund av särskilda förhållanden inte bör tas i anspråk för virkesproduktion. Mark skall anses lämplig för virkesproduktion, om den enligt vedertagna bedömningsgrunder kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke om året per hektar.

Annan mark

Mark som inte lämpligen kan användas till växtodling, bete eller virkesproduktion.

Beträffande indelningen av företagen efter företagarkategori lämnas nedan en precisering för några kategorier.

Enskild person	En fysisk person
Enkelt bolag	Två eller flera personer (även kombinationer av fysisk och juridisk person)
Aktiebolag	Svenskt aktiebolag, även statsägt
Staten	Statliga myndigheter, affärsdrivande verk eller institutioner, Domän Skog, universitet m.fl.
Kommun	Även landsting
Övriga	Ideella och ekonomiska föreningar, handelsbolag, kommanditbolag, sabbatsföreningar, stiftelser, hushållningssällskap

Av tabell 2.2 framgår att det totala antalet företag med mer än 2,0 hektar åker 1999 var ca 80 000. Minskningen sedan 1998 med drygt 5 000 företag torde vara något överskattad genom att nedläggning av företag, av olika skäl blev ofullständigt redovisad i registret 1996–1998. Ökningen med 3 200 företag mellan 1995 och 1996 förklaras av att företag med minst 2,1 hektar åkermark men som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark ingår i redovisningen fr.o.m. 1996. Antalet sådana företag skattas 1996 till 3 500, 1997 till 3 800, 1998 till 3 600 och 1999 till 3 100.

Antalet helt ägda företag utgör något mindre än hälften av

det totala antalet företag. Regionalt har Värmlands län 1999 den största andelen helt ägda företag med 58 % av det totala antalet företag i länet.

Andelen delvis arrenderade företag 1999 utgör 40 % av samtliga företag. Företag med både ägd och arrenderad mark är vanligast på Gotland med 52 % av det totala antalet företag.

Sett över olika storleksgrupper efter åkerarealen är andelen helt ägda företag 1999 störst i gruppen 2,1–5,0 hektar med 84 %. Andelen sjunker med ökad åkerareal och är i grupperna över 50,0 hektar 15 %.

Den totala åkerarealen 1999 är ca 2,7 miljoner hektar. De helt ägda företagen svarar för 25 % och de delvis arrenderade för 55 % av åkerarealen.

Tabell 2.2

Antal företag och areal åker efter brukningsform 1999¹

Number of holdings and area of arable land distributed by type of holding in 1999

Område	Antal företag			Summa	Areal åker, hektar			Summa
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade		Helt ägd	Helt arrenderad	Delvis arrenderad	
<i>Län</i>								
Stockholms	788	460	608	1 856	17 702	33 611	37 757	89 070
Uppsala	1 169	555	1 115	2 839	36 491	42 419	73 384	152 293
Södermanlands	941	476	750	2 167	32 503	37 419	60 946	130 868
Östergötlands	1 473	922	1 380	3 775	48 683	64 195	96 710	209 587
Jönköpings	1 628	656	1 933	4 217	16 145	18 221	60 401	94 767
Kronobergs	1 161	304	1 328	2 793	10 171	6 899	36 895	53 965
Kalmar	1 343	568	1 650	3 561	26 980	23 377	78 497	128 854
Gotlands	676	208	982	1 866	16 227	11 847	58 422	86 496
Blekinge	720	160	614	1 494	8 550	5 371	20 748	34 669
Skåne	4 771	1 598	3 903	10 272	116 528	114 222	233 911	464 660
Hallands	1 973	488	1 573	4 034	32 688	21 273	64 434	118 395
Västra Götalands	8 406	1 743	6 052	16 201	144 787	73 353	269 974	488 113
Värmlands	2 495	390	1 442	4 327	34 335	16 693	61 761	112 789
Örebro	1 223	317	1 109	2 649	27 592	15 606	65 273	108 470
Västmanlands	1 190	391	808	2 389	37 147	30 160	56 882	124 189
Dalarnas	962	244	1 198	2 404	11 483	9 077	41 387	61 948
Gävleborgs	1 321	200	1 487	3 008	13 486	5 444	53 987	72 917
Västernorrlands	1 524	176	1 204	2 904	11 358	4 463	39 251	55 072
Jämtlands	1 052	186	940	2 178	8 338	5 733	30 579	44 649
Västerbottens	1 534	245	1 499	3 278	12 456	9 865	52 165	74 486
Norrbottnens	1 052	138	717	1 907	9 369	4 401	26 902	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	2 605	1 154	2 389	6 148	82 573	89 658	167 419	339 649
" mellanbygder	3 373	989	2 280	7 642	75 732	60 820	190 527	327 078
" norra slättbygder	4 712	1 394	3 516	9 622	127 619	97 798	227 003	452 420
Svealands slättbygder	5 562	2 199	4 343	12 104	161 679	163 136	301 660	626 475
Götalands skogsbygder	10 701	2 874	9 706	23 281	123 355	79 925	310 850	514 130
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 921	809	3 058	7 788	48 355	30 585	121 452	200 392
Nedre Norrland	3 693	558	3 556	7 807	30 535	16 156	117 433	164 123
Övre Norrland	2 835	448	2 444	5 727	23 169	15 571	83 922	122 662
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 5,0	9 512	945	887	11 344	36 325	3 680	3 519	43 524
5,1 – 10,0	10 709	1 555	2 965	15 229	79 973	11 903	22 983	114 858
10,1 – 20,0	8 481	1 889	6 286	16 656	122 355	27 910	93 741	244 007
20,1 – 30,0	3 317	1 161	4 817	9 295	81 622	28 922	119 666	230 210
30,1 – 50,0	2 911	1 484	7 050	11 445	112 412	58 513	277 274	448 199
50,1 – 100,0	1 834	1 910	7 225	10 969	123 878	135 445	503 045	762 368
Över 100,0	638	1 481	3 062	5 181	116 450	287 276	500 039	903 765
<i>Hela riket</i>								
1999	37 402	10 425	32 292	80 119	673 016	553 648	1 520 266	2 746 929
1998	41 246	11 077	32 984	85 307	709 001	562 177	1 512 577	2 783 755
1997	42 736	11 753	33 537	88 026	728 701	575 241	1 494 631	2 798 574
1996	44 153	12 339	33 996	90 488	752 053	582 223	1 477 258	2 811 534
1995	40 557	12 656	34 092	87 305	726 885	580 619	1 459 136	2 766 641
1994	43 300	13 417	33 385	90 102	775 376	582 432	1 422 268	2 780 077

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Under det senaste året har antalet företag minskat i alla de storleksgrupper där åkerarealen är 100 hektar eller mindre och endast ökat i storleksgruppen med en åkerareal över 100 hektar. Andelen företag med högst 10 hektar åkermark är störst i Västernorrlands län med 52 %, följt av Norrbottens län med 50 %.

Den största andelen företag med mer än 100 hektar åkermark finns i Svealands slättbygder där Södermanlands län 1999 hade 18 % och Östergötlands län 15 %.

Tabell 2.3**Antal företag efter storleksgrupp åkermark 1999¹**

Number of holdings in different size groups of arable land in 1999

Område	Antal företag inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	171	270	380	243	270	294	228	1 856
Uppsala	168	266	447	358	528	708	364	2 839
Södermanlands	145	260	395	216	332	430	389	2 167
Östergötlands	288	437	560	418	628	859	585	3 775
Jönköpings	758	959	974	504	565	382	75	4 217
Kronobergs	578	732	646	292	311	203	31	2 793
Kalmar	370	575	728	438	616	625	209	3 561
Gotlands	164	166	289	199	411	457	180	1 866
Blekinge	282	363	314	162	204	132	37	1 494
Skåne	1 114	1 545	2 093	1 259	1 621	1 616	1 024	10 272
Hallands	531	784	961	532	579	488	159	4 034
Västra Götalands	2 261	3 277	3 759	1 953	2 264	1 865	822	16 201
Värmlands	892	1 102	865	410	457	403	198	4 327
Örebro	318	419	493	333	393	455	238	2 649
Västmanlands	129	214	403	350	464	531	298	2 389
Dalarnas	456	446	519	293	333	288	69	2 404
Gävleborgs	455	649	710	391	430	308	65	3 008
Västernorrlands	696	803	621	265	253	215	51	2 904
Jämtlands	525	542	433	213	235	194	36	2 178
Västerbottens	612	896	691	297	359	347	76	3 278
Norrbottens	431	524	375	169	192	169	47	1 907
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	462	612	1 076	752	1 108	1 305	833	6 148
" mellanbygder	746	1 001	1 443	945	1 437	1 446	624	7 642
" norra slättbygder	771	1 175	1 851	1 224	1 683	1 792	1 126	9 622
Svealands slättbygder	877	1 404	2 132	1 528	2 058	2 510	1 595	12 104
Götalands skogsbygder	4 114	5 687	5 645	2 689	2 791	1 904	451	23 281
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 435	1 841	1 668	846	931	791	276	7 788
Nedre Norrland	1 702	1 940	1 679	806	846	685	149	7 807
Övre Norrland	1 237	1 569	1 162	505	591	536	127	5 727
<i>Hela riket</i>								
1999	11 344	15 229	16 656	9 295	11 445	10 969	5 181	80 119
1998	13 563	16 442	17 451	9 827	11 845	11 188	4 991	85 307
1997	14 273	17 179	18 066	10 127	12 249	11 268	4 864	88 026
1996	14 730	17 816	18 701	10 607	12 587	11 350	4 697	90 488
1995	12 828	16 710	18 458	10 633	12 834	11 339	4 503	87 305
1994	13 670	17 802	19 128	10 803	13 128	11 230	4 341	90 102

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 2.4 visar storleksgrupperingen av jordbruksföretag med mer än 100 hektar åker.

År 1999 hade 79 % av dessa företag en åkerareal mellan 100 och 200 hektar. I Skåne finns sammanlagt 57 företag med mer än 500 hektar åkermark. I resten av landet finns 59 företag i den storleksgruppen.

Tabell 2.4

Antal företag med mer än 100 hektar åkermark efter storleksgrupp 1999

Number of holdings with more than 100 hectares of arable land in different size groups in 1999

Område	Storleksgrupp, hektar åkermark					Summa
	100,1– 200,0	200,1– 300,0	300,1– 400,0	400,1– 500,0	Över 500,0	
<i>Län</i>						
Stockholms	157	41	22	3	5	228
Uppsala	288	54	11	4	7	364
Södermanlands	283	68	17	10	11	389
Östergötlands	455	94	13	15	8	585
Jönköpings	67	7	1	–	–	75
Kronobergs	29	2	–	–	–	31
Kalmar	163	33	9	1	3	209
Gotlands	159	17	3	–	1	180
Blekinge	30	4	3	–	–	37
Skåne	737	155	50	25	57	1 024
Hallands	124	25	5	4	1	159
Västra Götalands	668	99	34	13	8	822
Värmlands	161	30	3	2	2	198
Örebro	187	32	13	2	4	238
Västmanlands	239	34	15	3	7	298
Dalarnas	65	3	1	–	–	69
Gävleborgs	59	5	1	–	–	65
Västernorrlands	50	1	–	–	–	51
Jämtlands	33	2	1	–	–	36
Västerbottens	74	1	1	–	–	76
Norrbottnens	45	1	–	1	–	47
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	602	133	35	20	43	833
" mellanbygder	486	80	30	9	19	624
" norra slättbygder	877	170	41	26	12	1 126
Svealands slättbygder	1 222	242	76	23	32	1 595
Götalands skogsbygder	397	41	10	1	2	451
Mellersta Sveriges skogsbygder	229	30	8	3	6	276
Nedre Norrland	137	10	2	–	–	149
Övre Norrland	123	2	1	1	–	127
<i>Hela riket</i>						
1999	4 073	708	203	83	114	5 181
1998	3 950	664	181	88	108	4 991
1997	3 877	624	184	76	103	4 864
1996	3 759	588	176	71	103	4 697
1995	3 610	563	165	69	96	4 503
1994	3 458	555	168	63	97	4 341

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 2.5**Åkerarealen efter storleksgrupp 1999¹***Area of arable land in different size groups of arable land in 1999*

Område	Åkerareal inom storleksgrupp, hektar åkermark							Summa
	2,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1– 50,0	50,1– 100,0	Över 100,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	671	2 080	5 681	6 086	10 532	20 811	43 209	89 070
Uppsala	655	2 074	6 744	8 856	20 912	50 441	62 612	152 293
Södermanlands	564	2 024	5 865	5 463	13 212	30 639	73 101	130 868
Östergötlands	1 090	3 314	8 415	10 450	24 906	61 053	100 360	209 587
Jönköpings	2 938	7 224	14 143	12 498	22 124	25 420	10 421	94 767
Kronobergs	2 268	5 509	9 205	7 162	11 988	13 535	4 298	53 965
Kalmar	1 447	4 395	10 675	10 851	24 376	43 066	34 044	128 854
Gotlands	629	1 245	4 309	4 984	16 185	32 139	27 005	86 496
Blekinge	1 107	2 731	4 584	3 949	7 898	8 603	5 798	34 669
Skåne	4 134	11 749	30 885	31 355	63 691	113 126	209 722	464 660
Hallands	2 012	5 887	14 182	13 132	22 638	33 497	27 047	118 395
Västra Götalands	8 687	24 765	54 987	48 209	88 142	128 310	135 013	488 113
Värmlands	3 415	8 216	12 568	10 186	17 671	28 338	32 396	112 789
Örebro	1 205	3 170	7 334	8 257	15 549	32 790	40 164	108 470
Västmanlands	488	1 676	6 076	8 732	18 267	37 232	51 718	124 189
Dalarnas	1 712	3 266	7 474	7 199	12 770	19 956	9 571	61 948
Gävleborgs	1 731	4 850	10 384	9 582	16 695	20 816	8 859	72 917
Västernorrlands	2 714	6 004	8 912	6 514	9 923	14 281	6 724	55 072
Jämtlands	2 023	4 037	6 183	5 245	9 161	12 939	5 061	44 649
Västerbottens	2 376	6 749	9 973	7 313	14 059	23 902	10 114	74 486
Norrbottnens	1 660	3 892	5 431	4 187	7 500	11 473	6 528	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	1 697	4 703	16 029	18 708	43 244	90 946	164 322	339 649
" mellanbygder	2 790	7 643	21 435	23 600	56 731	100 213	114 666	327 078
" norra slättbygder	2 937	8 951	27 590	30 271	66 151	125 730	190 790	452 420
Svealands slättbygder	3 386	10 879	31 875	38 144	80 914	178 198	283 078	626 475
Götalands skogsbygder	15 907	42 816	81 820	66 472	108 810	129 275	69 031	514 130
Mellersta Sveriges skogsbygder	5 514	13 705	24 326	20 822	36 258	55 415	44 352	200 392
Nedre Norrland	6 533	14 439	24 142	19 736	32 906	45 979	20 389	164 123
Övre Norrland	4 758	11 723	16 792	12 457	23 184	36 612	17 137	122 662
<i>Hela riket</i>								
1999	43 524	114 858	244 007	230 210	448 199	762 368	903 765	2 746 929
1998	51 681	124 320	256 710	243 919	464 441	775 465	867 220	2 783 755
1997	54 392	129 803	265 554	251 114	479 814	777 542	840 356	2 798 574
1996	56 141	134 909	275 112	263 248	493 524	781 526	807 075	2 811 534
1995	48 935	126 649	271 350	263 631	502 960	780 177	772 940	2 766 641
1994	52 400	136 062	283 568	269 596	516 010	773 388	749 053	2 780 077

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Förändringarna i åkerarealen inom olika storleksgrupper under den senaste femårsperioden följer ungefär samma mönster som förändringarna i antalet företag i motsvarande storleksgrupper. Av den totala åkerarealen 1999, som var ca

2,7 miljoner hektar, svarade företag med mer än 50 hektar åkermark för 1,7 miljoner hektar eller 61 %. Motsvarande andel av antalet företag var 20 %. Västra Götalands län följt av Skåne län har de största åkerarealerna i landet.

I karta 2.6 redovisas den genomsnittliga arealen åkermark per företag med mer än 2,0 hektar åkermark 1999.

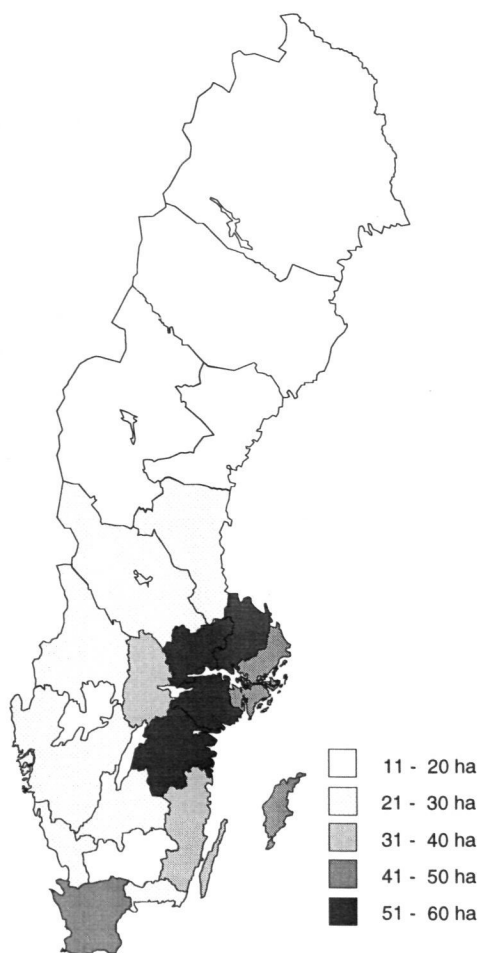
De största arealerna noteras för Södermanlands län med 60,4 hektar, Östergötlands län med 55,5, Uppsala län med 53,6 hektar och Västmanlands län med 52,0 hektar. Lägst ligger Västernorrlands län med 19,0 följt av Kronobergs län med 19,3 och Jämtlands län med 20,5 hektar. Genomsnittet för hela riket 1999 var 34,3 hektar.

Karta 2.6

Genomsnittliga arealer åker per företag inom län 1999

Average areas of arable land per holding in 1999, counties

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.
Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

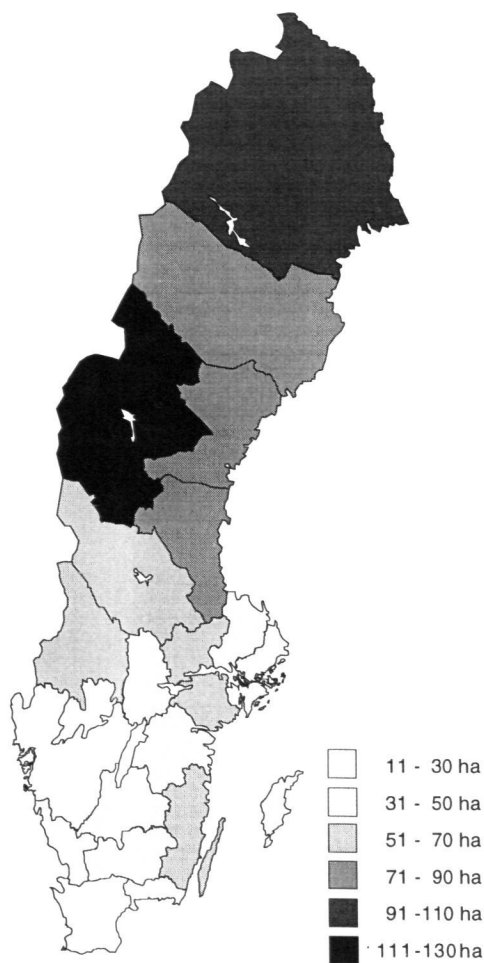
I karta 2.7 redovisas den genomsnittliga arealen skogsmark per företag med mer än 2,0 hektar åkermark 1999. De största arealerna noteras för Jämtlands län och Norrbottens län med 115,9 respektive 106,4 hektar. Lägst ligger Skåne län med 12,0 hektar följt av Västra Götalands län med 27,4 hektar. Genomsnittet för hela riket 1999 var 46,6 hektar.

Karta 2.7

Genomsnittliga arealer skog per företag inom län 1999

Average areas of forest land per holding in 1999, counties

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.
Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 2.8**Antal företag efter företagarekategori 1999¹***Number of holdings for different categories of holder in 1999*

Område, storleksgrupp	Antal företag brukade av							Summa
	Enskild person	Enkelt bolag	Dödsbo	Aktiebolag	Staten	Kommun	Övriga	
<i>Län</i>								
Stockholms	1 275	347	22	116	5	6	85	1 856
Uppsala	1 985	639	19	134	3	–	59	2 839
Södermanlands	1 484	492	8	135	1	–	47	2 167
Östergötlands	2 571	793	26	305	1	3	76	3 775
Jönköpings	3 183	889	29	64	–	3	49	4 217
<i>Kronobergs</i>	2 188	543	17	26	–	1	18	2 793
Kalmar	2 699	667	22	130	3	2	38	3 561
Gotlands	1 416	326	8	74	1	1	40	1 866
Blekinge	1 206	219	18	37	1	1	12	1 494
Skåne	8 063	1 397	46	557	3	14	192	10 272
<i>Hallands</i>	2 969	739	25	215	–	3	83	4 034
Västra Götalands	12 257	3 221	130	298	8	11	276	16 201
Värmlands	3 223	931	60	76	1	3	33	4 327
Örebro	2 010	488	15	87	2	2	45	2 649
Västmanlands	1 718	481	15	113	1	3	58	2 389
<i>Dalarnas</i>	1 854	433	22	58	–	3	34	2 404
Gävleborgs	2 374	518	16	61	–	1	38	3 008
Västernorrlands	2 164	623	34	35	1	2	45	2 904
Jämtlands	1 614	455	23	49	1	1	35	2 178
Västerbottens	2 383	688	20	141	3	1	42	3 278
Norrbottnens	1 373	415	23	63	3	3	27	1 907
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	4 651	828	25	494	3	12	135	6 148
" mellanbygder	5 888	1 184	47	378	3	6	136	7 642
" norra slättbygder	7 024	1 910	52	434	7	7	188	9 622
Svealands slättbygder	8 612	2 516	86	594	11	11	274	12 104
Götalands skogsbygder	17 872	4 543	177	366	4	14	305	23 281
Mellersta Sveriges skogsbygder	5 886	1 563	80	153	2	5	99	7 788
Nedre Norrland	5 911	1 548	80	145	2	5	116	7 807
Övre Norrland	4 165	1 212	51	210	6	4	79	5 727
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 5,0	8 876	2 119	154	84	2	6	103	11 344
5,1 – 10,0	12 003	2 771	187	111	6	9	142	15 229
10,1 – 20,0	13 086	3 029	132	208	4	4	193	16 656
20,1 – 30,0	7 325	1 631	39	153	7	5	135	9 295
30,1 – 50,0	8 730	2 192	44	283	5	4	187	11 445
50,1 – 100,0	7 418	2 482	30	718	4	4	313	10 969
Över 100,0	2 571	1 080	12	1 217	10	32	259	5 181
<i>Hela riket</i>								
1999	60 009	15 304	598	2 774	38	64	1 332	80 119
1998	64 047	16 457	667	2 735	41	71	1 289	85 307
1997	66 207	16 955	709	2 754	44	75	1 282	88 026
1996	68 378	17 077	979	2 690	52	85	1 227	90 488
1995	66 148	16 487	841	2 533	47	66	1 183	87 305
1994	70 190	16 905	1 066	2 132	60	71	1 061	91 485

1) Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Som framgår av tabell 2.8 svarar företagarekategorierna Enskild person och Enkelt bolag för den helt dominerande delen av brukandet, 94 %. Några större förskjutningar mellan brukningsformerna kan inte noteras under den senaste femårsperioden.

Antalet företag som brukas av aktiebolag har ökat under hela perioden och utgör totalt 3 % av företagen 1999. Andelen är störst i storleksgruppen åkerareal över 100 hektar där närmare en fjärdedel av företagen är aktiebolag.

Tabell 2.9

Åkerarealen efter företagarekategori 1999, hektar

Area of arable land for different categories of holder in 1999, hectares

Område, storleksgrupp	Åkerareal i hektar brukad av							Summa
	Enskild person	Enkelt bolag	Dödsbo	Aktiebolag	Staten	Kommun	Övriga	
<i>Län</i>								
Stockholms	51 888	15 469	334	14 615	508	802	5 455	89 070
Uppsala	89 491	37 122	442	18 632	1 215	–	5 392	152 293
Södermanlands	72 538	29 144	374	22 774	319	–	5 720	130 868
Östergötlands	116 146	43 787	580	43 406	34	433	5 202	209 587
Jönköpings	65 305	22 545	370	3 780	–	376	2 391	94 767
Kronobergs	38 752	12 415	146	1 834	–	163	655	53 965
Kalmar	83 458	26 918	639	15 596	65	540	1 638	128 854
Gotlands	58 422	15 724	233	8 907	213	–	2 774	86 496
Blekinge	25 541	5 076	401	3 254	5	146	246	34 669
Skåne	297 494	53 142	1 652	91 388	497	1 424	19 062	464 660
Hallands	72 569	21 301	309	19 647	5	379	4 185	118 395
Västra Götalands	316 868	111 271	2 010	35 586	682	989	20 706	488 113
Värmlands	74 735	26 384	899	8 505	3	269	1 993	112 789
Örebro	73 646	20 960	132	11 022	43	311	2 357	108 470
Västmanlands	74 729	26 261	619	18 275	27	364	3 914	124 189
Dalarnas	43 457	11 734	225	4 640	–	184	1 709	61 948
Gävleborgs	53 519	13 769	221	3 808	–	168	1 432	72 917
Västernorrlands	37 883	13 129	309	2 234	28	156	1 334	55 072
Jämtlands	29 542	9 500	220	3 819	16	168	1 383	44 649
Västerbottens	45 828	15 139	198	11 354	429	184	1 354	74 486
Norrbottnens	24 707	9 396	287	4 719	201	183	1 179	40 672
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	206 580	38 596	743	77 370	497	1 633	14 231	339 649
" mellanbygder	212 838	50 133	1 576	51 189	257	749	10 337	327 078
" norra slättbygder	271 180	96 639	1 357	63 826	654	929	17 835	452 420
Svealands slättbygder	376 469	135 250	2 334	85 626	2 077	1 691	23 029	626 475
Götalands skogsbygder	355 447	115 678	2 279	26 175	93	1 362	13 098	514 130
Mellersta Sveriges skogsbygder	134 590	43 712	976	16 525	37	89	4 462	200 392
Nedre Norrland	113 693	33 929	789	10 686	44	641	4 342	164 123
Övre Norrland	75 724	26 248	548	16 399	629	367	2 746	122 662
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 5,0	33 936	8 243	604	316	8	18	399	43 524
5,1 – 10,0	90 592	20 836	1 368	863	46	66	1 089	114 858
10,1 – 20,0	191 776	44 177	1 908	3 112	62	58	2 914	244 007
20,1 – 30,0	181 341	40 379	947	3 858	174	131	3 379	230 210
30,1 – 50,0	341 104	86 117	1 717	11 543	198	155	7 365	448 199
50,1 – 100,0	509 441	174 180	2 142	53 152	315	273	22 865	762 368
Över 100,0	398 330	166 252	1 915	274 953	3 486	6 761	52 068	903 765
<i>Hela riket</i>								
1999	1 746 520	540 184	10 601	347 796	4 287	7 462	90 080	2 746 929
1998	1 776 518	562 239	10 557	338 450	4 336	7 571	84 085	2 783 755
1997	1 791 802	571 129	11 290	329 016	4 426	7 721	83 190	2 798 574
1996	1 813 546	576 632	15 526	314 390	5 168	8 346	77 926	2 811 534
1995	1 790 018	576 042	14 057	298 606	5 263	8 128	74 529	2 766 643
1994	1 827 834	576 634	15 094	274 469	6 048	8 254	71 744	2 780 077

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

I tabell 2.9 redovisas åkerarealens fördelning efter företagarekategori. Företagare i kategorierna Enskild person och Enkelt bolag brukade 83 % av åkerarealen 1999. Den areal som brukas av aktiebolag har sedan 1994 ökat från 10 till 13 % av åkerarealen.

Tabell 2.10
Antal företag efter storleksgrupp skogsmark¹ 1999
Number of holdings for different size groups of forest land in 1999

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område, storleksgrupp	Antal företag inom storleksgrupp, hektar skogsmark								Summa
	0	0,1– 5,0	5,1– 25,0	25,1– 50,0	50,1– 100,0	100,1– 200,0	200,1– 400,0	Över 400,0	
<i>Län</i>									
Stockholms	546	106	439	325	254	121	39	26	1 856
Uppsala	776	203	743	528	396	135	42	16	2 839
Södermanlands	598	102	594	352	264	149	53	55	2 167
Östergötlands	1 313	296	744	517	479	276	112	38	3 775
Jönköpings	837	113	864	1 063	864	391	64	21	4 217
Kronobergs	392	117	601	710	615	281	67	10	2 793
Kalmar	948	240	548	588	642	404	158	33	3 561
Gotlands	366	132	532	395	289	126	23	3	1 866
Blekinge	237	118	370	318	271	138	34	8	1 494
Skåne	6 400	1 322	1 440	585	378	102	18	27	10 272
Hallands	1 419	556	951	577	379	132	13	7	4 034
Västra Götalands	3 609	2 345	5 250	2 602	1 588	636	130	41	16 201
Värmlands	594	291	1 094	906	801	466	135	40	4 327
Örebro	563	267	829	433	309	161	60	27	2 649
Västmanlands	517	135	523	442	468	229	53	22	2 389
Dalarnas	396	71	466	531	526	309	88	17	2 404
Gävleborgs	363	146	422	456	680	618	289	34	3 008
Västernorrlands	355	236	515	452	518	507	272	49	2 904
Jämtlands	251	73	316	295	389	463	300	91	2 178
Västerbottens	384	103	492	680	812	565	196	46	3 278
Norrbottens	220	72	191	268	436	426	245	49	1 907
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	4 606	663	575	156	96	24	12	16	6 148
" mellanbygder	3 168	1 080	1 535	889	620	256	65	29	7 642
" norra slättbygder	2 985	1 657	3 011	1 074	552	246	68	29	9 622
Svealands slättbygder	2 948	825	3 187	2 155	1 744	845	255	145	12 104
Götalands skogsbygder	4 470	1 738	5 818	4 940	3 968	1 822	422	103	23 281
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 209	438	1 817	1 627	1 534	852	256	55	7 788
Nedre Norrland	999	458	1 244	1 161	1 509	1 480	801	155	7 807
Övre Norrland	699	185	737	1 021	1 335	1 110	512	128	5 727
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>									
2,1 – 5,0	2 612	1 815	3 152	1 794	1 160	579	194	38	11 344
5,1 – 10,0	3 294	1 511	4 312	2 781	2 022	945	305	59	15 229
10,1 – 20,0	3 999	1 390	4 123	2 937	2 426	1 282	416	83	16 656
20,1 – 30,0	2 427	714	1 914	1 592	1 440	881	270	57	9 295
30,1 – 50,0	3 158	756	2 157	1 878	1 902	1 116	405	73	11 445
50,1 – 100,0	3 503	605	1 700	1 529	1 758	1 269	477	128	10 969
Över 100,0	2 091	253	566	512	650	563	324	222	5 181
<i>Hela riket</i>									
1999	21 084	7 044	17 924	13 023	11 358	6 635	2 391	660	80 119
1998	22 338	7 596	19 254	13 939	12 017	6 971	2 509	683	85 307
1997	23 302	7 838	19 916	14 388	12 304	7 073	2 514	691	88 026
1996	24 230	8 020	20 469	14 775	12 519	7 244	2 552	679	90 488
1995	24 201	7 703	19 448	14 164	11 914	6 903	2 355	617	87 305
1994	25 104	7 909	20 058	14 656	12 321	7 041	2 397	616	90 102

1) Sveriges totala skogsmarksareal redovisas i tabell 2.12. Från och med 1996 ingår företag som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Av tabell 2.10 framgår att 74 % av företagen med mer än 2,0 hektar åkermark redovisade skogsmark 1999. Regionalt förelåg stora skillnader. I Götalands södra slättbygder redovisades skogsmark av endast 25 % av företagen medan motsvarande siffra för Norrland var 87 %.

Sett över hela riket är det vanligast att man har skogsmark i storleksgrupperna 2,1 – 10,0 hektar åkermark. I de grupperna har 78 % av företagen redovisat skogsmark 1999. Man kan också notera att stort skogsmarksinnehav är relativt vanligt vid företag med stora åkerarealer.

Tabell 2.11

Skogsmarksarealen¹ efter storleksgrupp 1999, hektar

Area of forest land in different size groups of forest land in 1999, hectares

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område, storleksgrupp	Skogsmarksarealen inom storleksgrupp, hektar skogsmark							Summa
	0,1–	5,1–	25,1–	50,1–	100,1–	200,1–	Över	
	5,0	25,0	50,0	100,0	200,0	400,0	400,0	
<i>Län</i>								
Stockholms	327	6 601	12 291	18 103	17 178	10 048	28 123	92 672
Uppsala	627	11 163	19 550	27 838	17 876	10 823	27 714	115 592
Södermanlands	325	8 800	12 662	18 847	21 070	14 513	61 394	137 611
Östergötlands	847	10 707	18 951	34 185	37 851	29 414	51 517	183 472
Jönköpings	353	14 047	39 635	61 397	52 621	17 708	20 796	206 556
Kronobergs	347	9 774	26 615	44 088	36 995	17 715	8 661	144 195
Kalmar	657	8 329	22 079	46 900	56 619	41 165	35 038	210 787
Gotlands	422	8 053	14 817	20 258	16 876	5 926	1 808	68 161
Blekinge	350	5 721	11 763	19 312	17 730	8 945	10 414	74 234
Skåne	2 973	18 986	21 271	25 996	13 082	4 859	36 180	123 346
Hallands	1 456	13 439	20 815	26 661	17 259	3 669	7 545	90 842
Västra Götalands	6 602	73 230	94 208	111 003	85 315	34 059	39 864	444 281
Värmlands	893	16 299	33 647	56 985	64 406	35 829	29 127	237 185
Örebro	822	11 606	15 729	21 611	22 508	16 390	37 152	125 817
Västmanlands	411	7 809	16 531	33 989	31 697	13 859	27 841	132 037
Dalarnas	216	7 493	20 035	37 924	41 975	22 522	11 605	141 770
Gävleborgs	436	6 392	17 349	50 341	87 699	76 752	17 705	256 673
Västernorrlands	664	7 865	17 119	37 691	71 887	73 770	31 041	240 037
Jämtlands	185	4 744	11 008	29 355	67 454	81 955	57 623	252 323
Västerbottens	285	8 033	25 896	59 137	78 391	52 191	29 827	253 760
Norrbottens	200	2 978	10 508	32 335	62 034	66 746	28 046	202 846
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	1 488	7 132	5 104	5 771	2 591	3 049	12 860	37 996
" mellanbygder	2 649	21 665	32 553	43 707	34 366	16 257	36 670	187 867
" norra slättbygder	4 548	39 966	38 210	37 708	33 275	16 916	22 711	193 335
Svealands slättbygder	2 571	46 848	79 160	123 457	116 016	67 319	151 988	587 358
Götalands skogsbygder	5 012	87 767	183 153	283 265	244 996	113 456	119 792	1 037 441
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 329	27 961	61 202	109 952	118 159	67 948	84 604	471 155
Nedre Norrland	1 289	18 844	43 913	111 847	210 948	214 877	90 540	692 256
Övre Norrland	511	11 882	39 183	98 148	158 172	139 035	79 856	526 787
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>								
2,1 – 5,0	5 022	44 198	65 596	81 421	80 398	53 148	22 588	352 371
5,1 – 10,0	4 244	61 858	102 701	143 902	130 137	81 719	49 434	573 993
10,1 – 20,0	3 843	60 593	108 486	173 191	175 193	108 986	71 780	702 071
20,1 – 30,0	1 981	28 141	58 756	103 698	120 762	71 452	35 433	420 223
30,1 – 50,0	2 033	32 761	69 961	136 237	154 199	108 569	48 427	552 188
50,1 – 100,0	1 597	26 099	58 132	127 871	177 956	126 493	87 580	605 728
Över 100,0	675	8 416	18 847	47 535	79 878	88 490	283 779	527 619
<i>Hela riket</i>								
1999	19 395	262 066	482 478	813 855	918 523	638 856	599 021	3 734 193
1998	20 952	281 418	516 247	860 683	965 660	671 956	611 424	3 928 340
1997	21 568	290 603	533 155	880 639	979 839	673 553	618 044	3 997 400
1996	22 058	299 143	547 596	896 392	1 002 394	685 292	624 606	4 077 481
1995	21 216	284 670	524 308	854 081	957 103	632 486	569 925	3 843 789
1994	21 847	294 976	543 272	884 843	974 977	644 361	582 918	3 947 194

1) Sveriges totala skogsmarksareal redovisas i tabell 2.12.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 2.12

Skogsmarksarealen efter företagarekategori 1992, hektar

Area of forest land for different categories of holder in 1992, hectares

Område	Enskild person	Enkelt bolag	Dödsbo	Aktiebolag	Staten	Kommun	Kyrkan	Andra kategorier	Summa
<i>Län</i>									
Stockholms	98 972	53 127	8 967	30 920	20 508	22 056	23 051	24 001	281 601
Uppsala	106 036	56 895	7 221	162 900	16 860	5 529	8 641	41 268	405 350
Södermanlands	128 257	80 116	8 399	51 151	30 511	10 319	5 452	32 947	347 152
Östergötlands	189 890	154 524	12 135	125 044	65 321	11 848	13 304	43 319	615 385
Jönköpings	295 397	214 593	16 129	28 433	55 024	16 684	19 200	10 245	655 705
Kronobergs	270 745	171 883	14 198	20 968	69 206	12 428	17 656	12 167	589 250
Kalmar	288 182	246 638	13 461	51 826	83 856	13 924	17 199	13 521	728 605
Gotlands	79 113	26 727	2 827	7 297	2 944	814	6 945	4 475	131 142
Blekinge	109 653	51 048	5 557	10 400	5 494	5 421	4 443	2 090	194 106
Kristianstads	150 729	67 852	5 642	21 916	23 627	5 493	6 359	8 486	290 104
Malmöhus	39 958	13 330	1 110	11 649	5 799	4 312	1 764	3 746	81 667
Hallands	136 500	73 517	7 547	11 494	16 455	8 100	9 425	4 287	267 325
Göteborgs o Bohus	93 613	35 862	7 020	6 561	14 103	12 971	3 497	4 575	178 200
Älvsborgs	324 309	192 683	19 689	39 889	35 883	22 647	18 314	19 373	672 788
Skaraborgs	149 896	81 602	8 249	19 384	44 496	7 212	18 594	14 008	343 441
Värmlands	397 315	292 673	35 190	484 808	32 942	22 874	35 586	7 533	1 308 922
Örebro	143 633	73 561	6 483	152 500	149 081	13 244	13 436	19 617	571 554
Västmanlands	114 745	64 961	4 939	59 688	80 899	10 704	10 262	29 053	375 251
Kopparbergs	416 008	288 903	57 488	668 467	218 162	27 678	16 467	220 707	1 913 879
Gävleborgs	390 717	195 133	22 578	624 071	100 905	22 861	20 160	56 499	1 432 924
Västernorrlands	435 656	259 564	29 406	749 248	109 206	17 494	23 196	31 437	1 655 207
Jämtlands	551 688	454 211	58 517	1 273 295	191 962	22 041	45 437	30 935	2 628 085
Västerbottens	686 167	459 890	47 900	767 626	992 177	33 293	14 788	136 734	3 138 574
Norrbottens	602 873	462 746	70 701	425 620	1 645 154	16 766	13 940	279 308	3 517 109
<i>Hela riket</i>									
1992	6 200 052	4 072 036	471 350	5 805 151	4 010 575	346 712	367 117	1 050 330	22 323 323
1988	6 358 480	3 725 574	548 647	5 589 744	4 482 545	371 844	345 789	1 112 661	22 535 284
1981	6 758 781	2 908 244	882 870	5 863 722	4 611 413	373 729	355 417	988 059	22 742 235

Källa: SCB, Lantbruksräkningen.

Av tabell 2.12 framgår den totala skogsmarksarealens fördelning på företagarekategorier enligt lantbruksräkningen 1992.

Fördelningen av den privata skogsmarken mellan kategorierna enskild person, enkelt bolag och dödsbo 1992 skiljer sig från fördelningen 1988 genom att företagarekategorin enkelt bolag har ökat sin andel av skogsmarksarealen medan kategorierna enskild person samt dödsbo 1992 har ett lägre skogsmarksinnehav än 1988. Andelen skogsmark som ägs av dödsbo är störst i Kopparbergs, Jämtlands och Norrbottens län.

I södra och mellersta Sverige är största delen av skogsmarken privatägd. I södra Norrland har aktiebolagen sin största utbredning medan staten har den största andelen av skogsmarken i Norrbottens län.

Annan publicering

Uppgifter om företag, arealer och brukningsförhållanden publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 34 SM 0001 och JO 10 SM 0001.

Uppgifter från lantbruksräkningarna har publicerats i Lantbruksräkningen 1971, 1976 och 1981. Uppgifter från Lantbruksräkningen 1988 har redovisats i Statistiska meddelanden J 13 SM 9002 och J 33 SM 9001 och Lantbruksräkningen 1992 i Statistiska meddelanden J 13 SM 9302.

Företagens driftsinriktning

Uppgifter om jordbruksföretagens driftsinriktning och arbetsbehov – typologidata, se faktarutan nedan – belyser graden av specialisering inom jordbruket. De ger också genom företagets standardiserade arbetsbehov ett mått på företagets storlek. Till skillnad mot det traditionella måttet, åkerarealen, tar detta mått hänsyn också till antalet husdjur på företaget och till vilka grödor som odlas.

Driftsinriktning

Som framgår av tabell 2.13 är det svenska jordbruket relativt specialiserat. Ungefär 14 000 företag är växtodlingsföretag (de flesta av dessa är jordbruksväxtodlare), 30 000 är husdjursföretag (där nötkreatursföretagen dominerar) och endast 5 000 är blandföretag (med övervikt för husdjursskötsel).

Typologin ger möjlighet att ta fram också mer detaljerade driftsinriktningar. Av dessa uppgifter framgår t.ex. att mjölkkor klart dominerar inom nötkreatursföretagen (12 500 mjölkföretag).

Drygt 30 000 jordbruksföretag klassificeras som småbruk, vilket innebär att de har ett arbetsbehov under 400 standardtimmar. Dessa företag – 38 % av samtliga jordbruksföretag – torde spela en mycket liten roll för brukarnas försörjning.

Tabell 2.13

Antal företag efter driftsinriktning 1999

Number of holdings by type of farming in 1999

Driftsinriktning	Antal företag
Jordbruksväxter	12 474
Köks-, prydnads- och plantskoleväxter	536
Frukt och bär	557
Blandad växtodling	694
Summa växtodling	14 261
Nötkreatur	24 428
Får och getter	1 654
Svin	1 923
Fjäderfä	290
Blandad husdjursskötsel	2 207
Summa husdjursskötsel	30 502
Blandat jordbruk, mest växtodling	2 018
Blandat jordbruk, mest husdjursskötsel	3 175
Summa blandat jordbruk	5 193
Småbruk ¹	30 479
Samtliga ² 1999	80 435
1998	85 599
1997	88 389
1996	90 854
1995	87 682
1994	90 463

1) Företag med arbetsbehov under 400 standardtimmar.

2) Företag med minst 2,1 hektar åkermark eller stor djurbesättning.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Typologidata

Typologidata är samlingsnamnet för data om jordbruksföretagen avseende

- driftsinriktning i jordbruket
- arbetsbehov i jordbruket
- skogsbrukets betydelse för företaget
- arbetsbehov i skogsbruket.

Typologidata får man inte genom direkt datainsamling, utan genom att utnyttja sådana uppgifter om jordbruksföretagen som redan finns i lantbruksregistret, dvs. grödarealer och husdjursantal. På basis av dessa uppgifter och med utnyttjande av normtal som speglar arbetsbehovet för varje hektar av olika grödor respektive varje husdjur, får man en bild dels av företagets totala arbetsbehov, dels av hur detta arbetsbehov fördelas på olika driftsgrenar. Man skall vid tolkningen av typologidata komma ihåg att användningen av normtal innebär en standardisering som bygger på genomsnittsvärden – för det enskilda företaget kan arbetsbehovet vara större eller mindre beroende på bl.a. mekaniseringsgrad.

För att hänföras till en viss driftsinriktning (typklass) krävs att minst två tredjedelar av företagets arbetsbehov hänför sig till motsvarande driftsgren. Så har t.ex. ett mjölkföretag minst 67 % av arbetsbehovet inom mjölkproduktionen.

Typologidata tas fram med hjälp av en indelning i typklasser, normtider för olika grödor och husdjur, regler för koppling mellan gröda/husdjur och driftsgrenar, m.m. Dessa moment beskrivs i bl.a. JO 35 SM 0001: Rapporter från lantbrukets företagsregister 1999. Jordbruksföretagens driftsinriktning den 10 juni 1999. Typologidata.

Typologidata för det svenska jordbruket har publicerats löpande fr.o.m. 1984 års lantbruksregistrering. En översyn i slutet av 1980-talet ledde till vissa revideringar av systemet fr.o.m. 1990 års statistik. Bl.a. skedde en anpassning till den reviderade standarden för svensk näringsgrensindelning (SNI 92), vilken baseras på den europeiska näringsgrensstandard NACE Rev 1.

Effekterna av omläggningen beskrivs i publikationen J 30 SM 9103.

Tabell 2.14

Andel företag efter driftsinriktning länsvis 1999

Percentage of holdings by type of farming and county in 1999

Län	Driftsinriktning, procent				Samtliga	
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	%	Antal företag
Stockholms	29	24	10	36	100	1 864
Uppsala	34	29	11	26	100	2 853
Södermanlands	27	33	10	30	100	2 178
Östergötlands	27	40	10	23	100	3 808
Jönköpings	4	62	2	32	100	4 222
Kronobergs	3	57	2	38	100	2 799
Kalmar	10	60	5	25	100	3 577
Gotlands	16	53	12	19	100	1 873
Blekinge	12	48	9	31	100	1 505
Skåne	31	36	10	24	100	10 380
Hallands	12	49	6	33	100	4 061
Västra Götalands	16	35	6	43	100	16 246
Värmlands	13	24	5	58	100	4 330
Örebro	26	27	8	39	100	2 657
Västmanlands	41	18	9	31	100	2 396
Dalarnas	15	33	5	48	100	2 405
Gävleborgs	12	35	4	49	100	3 009
Västernorrlands	7	31	3	59	100	2 905
Jämtlands	6	40	2	52	100	2 179
Västerbottens	8	34	3	54	100	3 280
Norrbottens	13	26	3	58	100	1 908
<i>Hela riket</i> 1999	18	38	6	38	100	80 435
1998	17	38	7	38	100	85 599
1997	16	38	7	39	100	88 389
1996	15	39	7	38	100	90 854
1995	15	42	8	36	100	87 682
1994	14	42	8	36	100	90 463

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Som framgår av tabell 2.14 och karta 2.15 är skillnaden i driftsinriktning stor mellan olika delar av landet. I de fyra nordligaste länen är minst 50 % av jordbruken småbruk. Bland övriga driftsinriktningar dominerar husdjurskötsel. En hög andel småbruk finns också i Värmland (58 %).

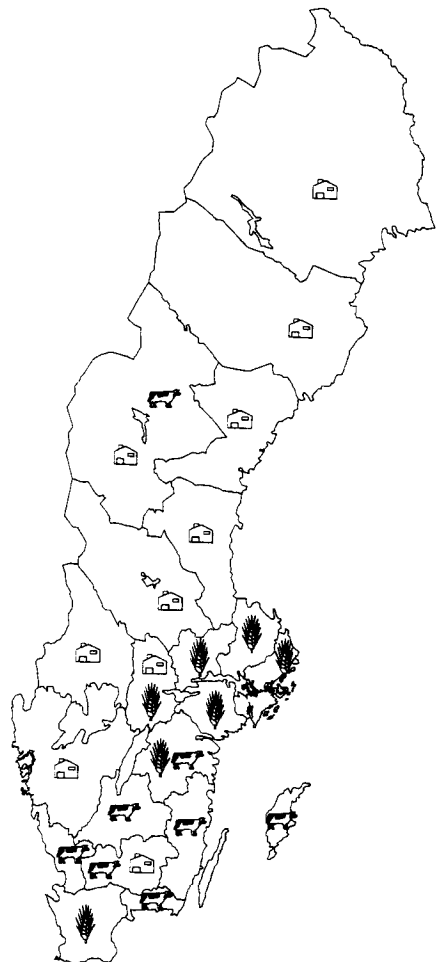
I Svealand och norra Götaland finns en tämligen homogen grupp län – Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Örebro och Västmanlands län – med hög andel växtodlingsföretag och få småbruk. Västra Götalands län representerar i det här avseendet nästan genomsnittet för riket.

I södra Sverige finns å ena sidan skogslän som Jönköpings och Kronobergs län med mycket hög andel husdjursföretag, obetydlig andel växtodlings- och blandföretag och jämfört med grannlänen en hög andel småbruk. Å andra sidan finns Skåne län, som på många sätt liknar "Mälardalskapen", med tonvikt på växtodling.

Karta 2.15

Karaktäristisk driftsinriktning i jordbruket länsvis 1999

Characteristic type of farming in the counties in 1999

 Andelen växtodlingsföretag större än riksgenomsnittet (18 %)

 Andelen husdjursföretag större än riksgenomsnittet (38 %)

 Andelen småbruk större än riksgenomsnittet (38 %)

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Arbetsbehov

Som framgår av tabell 2.16 och diagram 2.17 har mer än hälften av de svenska jordbruksföretagen, närmare 45 000, ett arbetsbehov under 800 standardtimmar. Även med hänsyn tagen till att verklig arbetstid inte är detsamma som standardiserat arbetsbehov kan dessa företag endast anses utgöra deltid jordbruk.

Om man sätter gränsen för heltidsjordbruk vid 1 600 standardtimmar blir antalet heltidsjordbruk ca 23 000. Endast ca 8 000 företag är så stora, över 4 000 standardtimmar, att anställd arbetskraft kan antas spela någon större roll på företagen.

Skillnaderna mellan olika delar av landet är stora. Andelen jordbruksföretag med mer än 1 600 standardtimmar är t.ex. 36 % i riksområde 1, jämfört med 24 % i riksområde 2 och 20 % i riksområde 3. Också skillnaderna mellan företag med olika driftsinriktning är stora. Husdjursföretagen har ganska ofta arbetsbehov över 1 600 timmar, vilket är ovanligt för växtodlingsföretagen (som dock har större säsongvariation över året).

Redovisning av företagens arbetsbehov i jord- och skogsbruket sker för tre riksområden.

Riksområde 1 (Ro 1) = Södra och mellersta Sveriges slättbygder

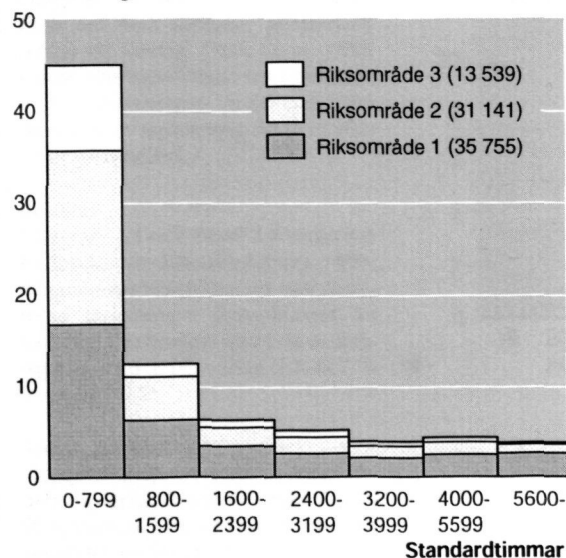
Riksområde 2 (Ro 2) = Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

Riksområde 3 (Ro 3) = Norra Sverige
Se också bilaga 2.

Diagram 2.17**Jordbruksföretagens fördelning efter arbetsbehov i jordbruket 1999**

Distribution of holdings by labour requirement in agriculture in 1999

Antal företag i tusental

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 2.16**Antal företag efter driftsinriktning och arbetsbehov i jordbruket 1999**

Number of holdings by type of farming and labour requirement in agriculture in 1999

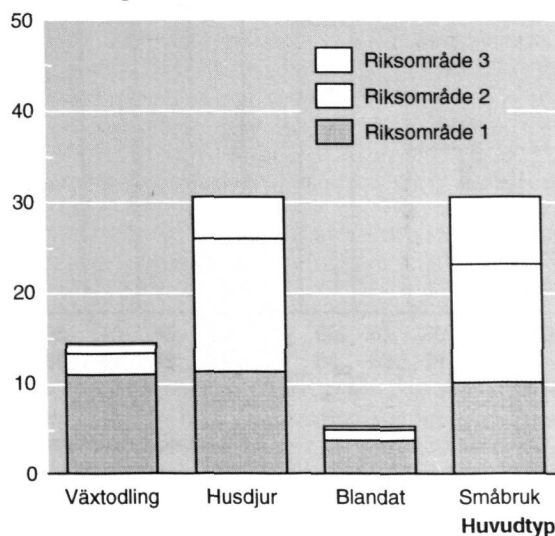
Arbetsbehov (standardtimmar)	Driftsinriktning				Samtliga
	Växt- odling	Hus- djurs- skötsel	Blandat jordbruk	Småbruk	
- 799	6 554	6 294	1 562	30 479	44 889
800 - 1 599	3 926	6 971	1 508	-	12 405
1 600 - 2 399	1 493	3 957	798	-	6 248
2 400 - 3 199	783	3 806	469	-	5 058
3 200 - 3 999	432	3 134	280	-	3 846
4 000 - 5 599	432	3 559	284	-	4 275
5 600 -	641	2 781	292	-	3 714
Samtliga 1999	14 261	30 502	5 193	30 479	80 435
1998	14 937	32 328	5 956	32 378	85 599
1997	14 070	34 018	6 095	34 206	88 389
1996	13 922	35 424	6 581	34 927	90 854
1995	12 887	36 607	6 819	31 369	87 682
1994	12 662	38 166	7 041	32 594	90 463

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Diagram 2.18**Jordbruksföretagens fördelning efter driftsinriktning (huvudtyp) 1999**

Distribution of holdings by type of farming in agriculture in 1999

Antal företag i tusental

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Arbetsbehov i skogsbruket

Av tabell 2.19 framgår jordbruksföretagens arbetsbehov i skogsbruket. Vid tolkningen av denna tabell måste man komma ihåg att arbetsåtgången i skogsbruket varierar mycket från år till år samt att många av arbetsuppgifterna i skogen lejs ut och alltså inte utförs av jordbruksföretagets egen arbetskraft.

Av tabellen framgår att skogsbruket har en relativt liten betydelse för arbetsbehovet i de flesta svenska jordbruksföretag. Ett standardiserat arbetsbehov på minst 400 timmar i skogsbruket – vilket motsvarar 66 hektar skog i Svealand och möjliggör en viss arbetsutjämning över året – uppnås således av endast 20 % av de svenska jordbruksföretagen, dvs. ungefär 16 000 företag.

Skillnaderna mellan de olika delarna av landet är som synes stora. I riksområde 1 är andelen jordbruksföretag med minst 400 timmars arbetsbehov i skogen så låg som 11 %. I riksområde 2 har 25 % ett arbetsbehov på minst 400 timmar i skogen, och i riksområde 3 ligger 33 % av företagen över denna gräns.

Annan publicering

Typologidata har publicerats årligen fr.o.m. årgång 1984 av SCB i Statistiska meddelanden serie J och fr.o.m. 2000 i serie JO, senast JO 35 SM 0001.

Tabell 2.19

Antal jordbruksföretag efter arbetsbehov i skogsbruket 1999

Number of holdings by labour requirement in forestry in 1999

Arbetsbehov (standardtimmar)	Riksområde ¹			Hela riket
	Ro 1	Ro 2	Ro 3	
0	13 911	5 733	1 706	21 350
1 – 99	8 399	5 120	2 123	15 642
100 – 199	4 692	5 050	2 073	11 815
200 – 399	4 875	7 479	3 176	15 530
400 – 799	2 555	5 360	2 794	10 709
800 – 1 199	701	1 423	991	3 115
1 200 – 1 599	232	500	387	1 119
1 600 –	390	476	289	1 155
<i>Samtliga 1999</i>	35 755	31 141	13 539	80 435
1998	37 088	33 201	15 310	85 599
1997	38 453	34 083	15 853	88 389
1996	39 464	34 952	16 438	90 854
1995	38 690	33 873	15 119	87 682
1994	39 286	35 086	16 091	90 463

1) Se faktaruta sid 27.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaseade uppgifter för åren 1996–1998.

3 Arbetskraft

I detta kapitel redovisas uppgifter om arbetsinsatserna inom framförallt jordbruk och skogsbruk. Från den årliga registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) har hämtats uppgifter om förvärvsarbetande inom jordbruk och skogsbruk och deras andel av samtliga förvärvsarbetande. Uppgifter lämnas från andra källor om jordbrukarnas åldersfördelning samt om arbetsinsatserna inom och utom jordbruksföretaget. Arbetskador inom jordbruket belyses också.

Kapitel 3 innehåller information om

- Företagarnas åldersfördelning
- Förvärvsarbetande
- Arbetskador

Företagarnas åldersfördelning

Vid den årliga uppgiftsinsamlingen till lantbruksregistret erhålls bl.a. uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning. Resultaten avser företagare vid företag med mer än 2 hektar åkermark. Som företagare i Lantbruksregistret räknas definitionsmässigt den person som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten. Sålunda redovisas endast uppgifter för den förste företagaren även om flera personer gemensamt brukar ett företag. Fram t.o.m. 1995 kunde ytterligare högst två företagare ingå i redovisningen. Ändringen 1996 skedde som anpassning till EU:s riktlinjer på området.

Resultat

I diagram 3.1 och tabell 3.2 redovisas jordbrukarnas åldersfördelning 1999. Diagrammet innehåller en mer detaljerad indelning i åldersklasser än tabellen. Det framgår att 21 % av företagarna är 65 år eller äldre och att 7 % är under 35 år.

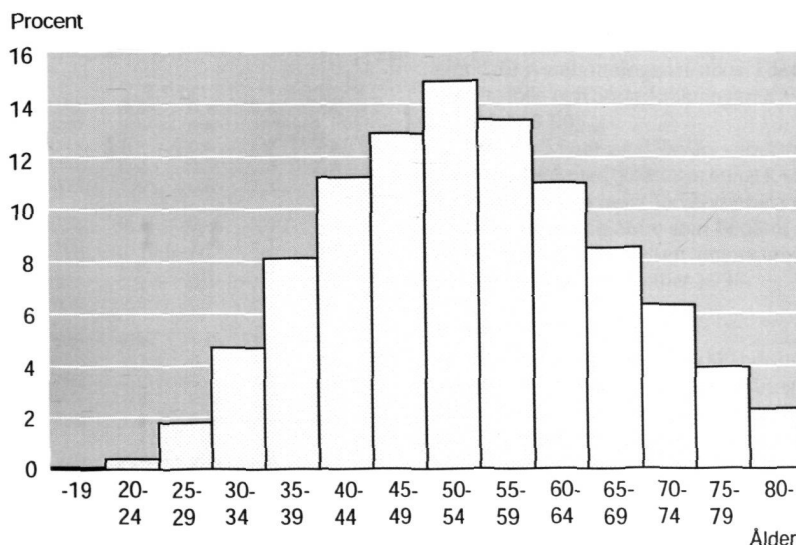
Annan publicering

Uppgifter om jordbrukarnas åldersfördelning (årligen sedan 1968) finns i SCB, Statistiska meddelanden, serie JO senast JO 34 SM 0001.

Diagram 3.1

Åldersfördelningen för företagare 1999, procent

Number of holders by age in 1999, percentages

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 3.2
Företagarnas åldersfördelning 1999
Age distribution of holders in 1999

Område; storleksgrupp	Antal företagare i åldern, år								Juridisk person eller uppg. saknas	Summa
	Under 25	25–34	35–44	45–49	50–54	55–59	60–64	Över 64		
<i>Produktionsområden</i>										
Götalands södra slättbygder	17	376	1 103	723	790	761	606	1 095	677	6 148
" mellanbygder	37	591	1 478	948	926	938	736	1 405	583	7 642
" norra slättbygder	47	606	1 742	1 164	1 331	1 180	974	1 876	702	9 622
Svealands slättbygder	39	632	2 265	1 482	1 808	1 599	1 203	2 076	1 000	12 104
Götalands skogsbygder	97	1 427	4 302	2 817	3 165	2 810	2 510	5 242	911	23 281
Mellersta Sveriges skogsbygder	38	471	1 360	948	1 205	1 019	781	1 595	371	7 788
Nedre Norrland	18	473	1 414	971	1 215	1 042	898	1 415	361	7 807
Övre Norrland	17	302	953	731	821	777	631	1 138	357	5 727
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1 – 5,0	29	538	1 581	1 180	1 493	1 496	1 254	3 401	372	11 344
5,1 – 10,0	57	809	2 399	1 639	2 092	1 878	1 683	4 181	491	15 229
10,1 – 20,0	71	1 000	2 763	1 915	2 362	2 121	1 836	4 008	580	16 656
20,1 – 30,0	57	610	1 792	1 163	1 338	1 213	1 081	1 687	354	9 295
30,1 – 50,0	46	862	2 490	1 652	1 716	1 497	1 185	1 458	539	11 445
50,1 – 100,0	41	791	2 640	1 574	1 605	1 422	965	850	1 081	10 969
Över 100,0	9	268	952	661	655	499	335	257	1 545	5 181
<i>Hela riket 1999</i>	310	4 878	14 617	9 784	11 261	10 126	8 339	15 842	4 962	80 119
1998	363	5 436	15 491	10 507	12 049	10 177	8 673	17 323	5 288	85 307
1997	410	6 013	16 244	10 945	12 324	9 924	8 781	17 930	5 455	88 026
1996	425	6 386	16 825	11 340	12 348	9 730	8 938	18 328	6 174	90 488

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Förvärvsarbete

Uppgifter om förvärvsarbete i jordbruket erhålls från flera olika källor. I tabellerna 3.3–3.5 redovisas uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken, RAMS (tidigare benämnd årlig regional sysselsättningsstatistik, ÅRSYS) om antal förvärvsarbete i jordbruk med binäringar år 1998. Branschindelningen är fr.o.m. 1995 gjord efter standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92).

SCB utför även månatliga arbetskraftsundersökningar, AKU, genom personintervjuer. Från denna erhålls aktuell information på i första hand riksnivå om arbetslöshet samt sysselsättning inom olika näringsgrenar (tabell 3.6).

I anslutning till uppgiftsinsamlingen för lantbruksregistret har SCB för 1995 och 1997 genomfört särskilda sysselsättningsundersökningar anpassade till EU-krav. Resultat från 1997 års undersökning redovisas i tabell 3.7.

Jämförelser mellan undersökningar

Resultaten från de olika undersökningarna är inte direkt jämförbara med varandra.

I de uppgifter från den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS) som redovisas ingår sysselsatta personer i åldern 16 år eller äldre som haft ett arbete med inkomst i genomsnitt minst en timme per vecka under november. Oavlönade "medhjälpande familjemedlemmar" räknas inte som sysselsatta till skillnad från arbetskraftsundersökningarna (AKU).

AKU:s årsmedeltal baseras på uppgifter från personer i åldern 16–64 år som varit sysselsatta under respektive månad.

Uppgifterna från lantbruksregistret avser personer som redovisats för minst 1 timmes sysselsättning i företagets jordbruk under ett år, oavsett om lön utgått eller ej, och som var 16 år eller äldre. Endast arbete inom företagets jordbruk (inkl. trädgårdsodling) redovisas. Underhåll av maskiner, byggnader samt administration m.m. som hänför sig till jordbruket räknas som jordbruksarbete. Däremot inte arbete i egen skog, i hushållet eller i annan verksamhet inom företaget än jordbruk.

Tabell 3.3
Förvärvsarbete befolkning inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 1998 efter arbetsplatsens belägenhet

Economically active population in agriculture, forestry, hunting and fishing in 1998 with place of work in the region

Område	Förvärvsarbete inom jordbruk, skogsbruk m.m.				Förvärvsarbete inom jordbruk, skogsbruk m.m. i procent av samtliga förvärvsarbete			
	Män	Kvinnor	Summa	Därav jordbruk ¹	Män	Kvinnor	Samtliga	Därav jordbruk ¹
Län								
Stockholms	2 689	1 077	3 766	3 282	0,3	0,1	0,4	0,4
Uppsala	2 336	703	3 039	2 397	2,0	0,6	2,7	2,1
Södermanlands	2 075	624	2 699	2 243	2,1	0,6	2,7	2,2
Östergötlands	3 924	912	4 836	3 840	2,2	0,5	2,8	2,2
Jönköpings	2 982	838	3 820	2 834	1,9	0,5	2,5	1,9
Kronoberg	1 882	492	2 374	1 578	2,3	0,6	2,9	1,9
Kalmar	3 536	814	4 350	3 508	3,5	0,8	4,3	3,5
Gotlands	1 444	450	1 894	1 838	6,0	1,9	7,8	7,6
Blekinge	1 454	424	1 878	1 511	2,2	0,6	2,9	2,3
Skåne	9 511	3 434	12 945	12 039	2,0	0,7	2,8	2,6
Hallands	3 071	1 046	4 117	3 578	2,9	1,0	3,9	3,4
Västra Götalands	8 827	2 598	11 425	9 710	1,3	0,4	1,7	1,5
Värmlands	2 347	508	2 855	1 703	2,0	0,4	2,5	1,5
Örebro	2 093	536	2 629	1 971	1,8	0,5	2,2	1,7
Västmanlands	1 770	502	2 272	1 878	1,6	0,5	2,1	1,7
Dalarnas	2 654	647	3 301	1 528	2,2	0,5	2,8	1,3
Gävleborgs	2 479	663	3 142	1 886	2,1	0,6	2,6	1,6
Västernorrlands	2 222	540	2 762	1 437	2,0	0,5	2,5	1,3
Jämtlands	2 191	493	2 684	1 413	3,9	0,9	4,8	2,5
Västerbottens	2 348	586	2 934	1 747	2,1	0,5	2,6	1,6
Norrbottnens	1 843	348	2 191	1 168	1,7	0,3	2,0	1,1
Hela riket 1998	63 678	18 235	81 913	63 089	1,6	0,5	2,1	1,6

Den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken (RAMS)

RAMS grundas på administrativa dataregister som inhämtas eller sammanställs av SCB. Den viktigaste källan är registret över kontrolluppgifter från arbetsgivare men uppgifter hämtas även från andra källor, t.ex. taxeringsbanden och centrala företags- och arbetsställeregistret (CFAR).

RAMS genomfördes första gången 1985 och har sedan dess tagits fram varje år. Den senast framtagna årgången avser sysselsättningen 1998. RAMS ligger också till grund för sysselsättningsstatistiken i de två senaste folk- och bostadsräkningarna (FoB 85 och FoB 90).

Tabell 3.3 visar antal förvärvsarbete inom jordbruk med binäringar enligt RAMS 1998. Resultaten avser förvärvsarbete i åldern 16 år och äldre som bedöms ha utfört i genomsnitt minst en timmes arbete per vecka under november 1998.

Resultat

År 1998 var enligt RAMS 82 000 personer sysselsatta inom jordbruk med binäringar, varav 63 000 inom jordbruk. Detta innebär 2,1 respektive 1,6 % av samtliga förvärvsarbete. Den största andelen sysselsatta i jordbruk med binäringar noteras för Gotlands län med 7,8 % medan andelen är lägst i Stockholms län med endast 0,4 %.

Att RAMS redovisar färre sysselsatta än AKU för jordbruk med binäringar (se tabell 3.6) beror bl.a. på att oavlönade medhjälpare ingår i AKU men ej i RAMS. Vidare baseras redovisningen i RAMS på

1) Jordbruk, jakt och service i anslutning härtil (SNI 01).

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

förhållandena i november månad – då sysselsättningen i jordbruket som regel är låg – medan AKU:s uppgifter grundas på årsgenomsnitt.

De fem länen med de största respektive minsta andelarna av de sysselsatta inom näringsgrenen "Jordbruk, skogsbruk m.m." redovisas i tabell 3.4.

Tabell 3.4

Andelen sysselsatta (dagbefolkning) i jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske för län med de fem största och minsta andelarna 1998, procent

Per cent economically active persons in agriculture, forestry, hunting and fishing. Counties with the highest and lowest rates in 1998, percentages

Län	Andel, procent
Gotlands	7,8
Jämtlands	4,8
Kalmar	4,3
Hallands	3,9
Örebro	2,2
Västmanlands	2,1
Norrbottnens	2,0
Västra Götalands	1,7
Stockholms	0,4
Riket	2,1

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Av tabell 3.5 framgår antalet sysselsatta inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske enligt den registerbaserade arbetsmarknadsstatistiken fördelade efter olika verksamhetsgrenar.

Tabell 3.5

Antal sysselsatta inom olika verksamhetsgrenar i jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske 1998

Number of economically active persons in agriculture, forestry, hunting and fishing in 1998

Slag av verksamhet	Män	Kvinnor	Summa
Jordbruk och jakt därav	46 891	16 199	63 090
Renskötsel	318	35	353
Pälsdjursskötsel	216	75	291
Jakt och viltvård	31	7	38
Tjänster inom jordbruket ¹	5 139	2 564	7 703
Skogsbruk	15 843	1 938	17 781
Fiske	945	98	1 043
<i>Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske</i>	<i>63 679</i>	<i>18 235</i>	<i>81 914</i>

1) Jordbrukstjänster som görs på uppdrag.

Källa: SCB, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik.

Arbetskraftsundersökningarna

AKU är en intervjuundersökning med tre separata urval på ca 17 000 personer, ett för varje månad i kvartalet. Personer i urvalet intervjuas en gång per kvartal under en tvåårsperiod. I AKU undersöks samtliga veckor under året. Det innebär att varje undersökningsmånad innehåller fyra eller fem mätveckor, dvs. urvalet fördelas på fyra mätveckor under den första och andra månaden i varje kvartal och fem under den tredje månaden.

I tabell 3.6 redovisas årsresultaten för 1999 som är medeltal för de tolv månadsresultaten. Av tabellen framgår att 84 000 personer var sysselsatta i jordbruket och 16 000 i skogsbruket enligt AKU:s årsmedelvärden. Med frånvarande avses sysselsatta personer som under mätveckan inte utfört något arbete p.g.a. sjukdom, semester, tjänstledighet eller annan anledning.

Tabell 3.6

Antal sysselsatta och medelarbetstid per vecka, inom jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske samt inom samtliga näringsgrenar 1999

Economically active persons and average hours per week in agriculture, forestry, hunting and fishing and in all industries in 1999

Närvaro; frånvaro; arbetstid	Jordbruk, skogsbruk, jakt och fiske			Samtliga näringsgrenar		
	Män	Kvin- nor	Summa	Därav Jord- bruk Skogs- bruk	Män	Kvin- nor Summa
I arbete, 1 000-tal	72	24	95	78	15	1 865
Frånvarande, 1 000-tal	6	2	9	6	1	256
Summa sysselsatta, 1 000-tal	78	26	104	84	16	2 121
Relativa frånvarotalet, procent	8,0	8,1	8,0	7,5	9,4	12,1
Medelarbetstid/vecka, timmar						
Företagare	55,6	42,2	52,9	..	..	48,0
Anställda	39,5	32,2	37,5	..	..	39,0
Medhjälpare	18,4	25,5	22,3	..	..	20,5
Samtliga	49,0	36,1	45,8	..	..	40,3

Källa: SCB, Arbetskraftsundersökningarna.

Lantbruksregistret. Sysselsättning i jordbruket enligt EU:s statistikkrav

Uppgifterna från lantbruksregistret är baserade på ett urval av ca 32 000 företag av totalt ca 90 000. För att ingå i populationen krävs att företaget har mer än 2,0 hektar åker, har stor djurhållning eller bedriver trädgårdsodling.

Personer redovisas som företagare och familjemedlemmar till denne samt personer som ej är familjemedlemmar. Enligt EU:s bestämmelser skall endast en person redovisas som företagare. Vid flera registrerade företagare har SCB valt att låta den som står först vara företagaren.

För företag som drivs av juridisk person kan inte i detta sammanhang någon fysisk person vara företagare.

Resultaten har erhållits genom punktskattningar och innebär att vissa urvalsfel föreligger. Medelfelen ligger i allmänhet i intervallet 2–10 procent på länsnivå utom för "tillfälligt sysselsatta, ej familjemedlemmar" där medelfelet i några fall är betydligt högre. För län med stor sysselsättning är medelfelen relativt låga och för hela riket ligger de i intervallet 0–2 procent. Ett medelfel på exempelvis 3 procent innebär att det sanna värdet med 95 procents sannolikhet täcks av intervallet 94–106 procent av redovisat värde.

Resultat

Antalet sysselsatta i det svenska jordbruket uppgick 1997 till totalt till 196 000 personer, vilket framgår av tabell 3.7. Vid företag som drivs av fysisk person var antalet sysselsatta företagare och familjemedlemmar 143 000. Stadigvarande sysselsatta, som ej var familjemedlemmar till företagaren, eller som var sysselsatta i företag drivna av juridisk person uppgick till 25 000. Antalet tillfälligt sysselsatta utan familjeanknytning till företagaren och med i allmänhet mycket låg sysselsättning var 27 000 personer.

Den totala sysselsättningen omräknad till arbetskraftsenheter, Annual Work Unit (AWU) enligt EU:s definition uppgick till 82 000. En AWU motsvarar arbetstiden för en heltids-sysselsatt, för Sverige räknat efter 1 800 timmar per år. Har man mindre sysselsättning räknas motsvarande andel av en AWU. En redovisad sysselsättning på 1 800 timmar eller mer räknas alltid som en AWU. Företagaren och dennes familjemedlemmar svarar för tre fjärdedelar av totala antalet arbetskraftsenheter (tabell 3.8).

Tabell 3.7**Antal stadigvarande och tillfälligt sysselsatta personer i jordbruket 1997 i olika grupper samt arbetstid i arbetskraftsenheter AWU**

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture in 1997 for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Område	Företagare och familjemedlemmar, stadigvarande och tillfälligt sysselsatta		Ej familjemedlemmar				Totalt	
			Stadigvarande sysselsatta		Tillfälligt sysselsatta		Personer	AWU
	Personer	AWU	Personer	AWU	Personer	AWU		
Län								
Stockholms	3 250	1 430	1 109	760	515	70	4 874	2 259
Uppsala	5 228	2 604	886	524	627	76	6 741	3 204
Södermanlands	3 797	1 776	1 150	823	700	102	5 648	2 701
Östergötlands	6 631	3 361	1 791	1 191	1 651	220	10 074	4 773
Jönköpings	7 638	3 386	806	461	948	99	9 393	3 946
Kronobergs	5 259	2 213	416	229	482	42	6 157	2 484
Kalmar	6 756	3 498	1 179	862	2 193	196	10 129	4 556
Gotlands	3 484	1 957	625	444	476	47	4 584	2 447
Blekinge	2 457	1 198	465	263	3 613	..	6 535	1 762
Skåne	18 342	9 117	5 207	3 736	6 890	794	30 439	13 648
Hallands	7 198	3 365	1 577	1 035	1 167	126	9 942	4 526
Göteborgs o Bohus	5 486	2 067	794	380	606	58	6 885	2 505
Älvsborgs	11 378	4 512	1 262	650	1 105	103	13 745	5 264
Skaraborgs	11 499	5 315	1 897	1 265	1 341	154	14 738	6 734
Värmlands	7 579	2 472	1 011	469	1 110	126	9 700	3 067
Örebro	4 452	1 929	789	477	766	81	6 007	2 487
Västmanlands	4 036	1 730	870	525	652	54	5 559	2 309
Dalarnas	4 059	1 663	578	312	409	67	5 046	2 042
Gävleborgs	5 477	2 165	605	330	542	55	6 624	2 550
Västernorrlands	5 505	1 951	473	262	442	62	6 419	2 274
Jämtlands	4 113	1 581	430	244	337	42	4 880	1 866
Västerbotten	6 174	2 252	810	461	432	50	7 416	2 763
Norrbottnens	3 461	1 244	572	306	337	41	4 370	1 591
Hela riket	143 259	62 786	25 302	16 009	27 343	2 963	195 903	81 758

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.8

Antal sysselsatta i jordbruket 1997 av olika kategorier personer och arbetskraftsenheter

Number of permanent and temporary occupied persons in agriculture in 1997 for different groups and number of working hours expressed in annual work units AWU

Grupper sysselsatta	Antal företag	Personer				Arbetsenheter (AWU)			
		Män	Kvinnor	Totalt	Pro-cent	Män	Kvinnor	Totalt	Pro-cent
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>	83 785								
Företagare		75 432	8 353	83 785	43	39 958	2 956	42 914	52
Makar/sambor och övriga familjemedlemmar		19 912	39 561	59 473	30	7 063	12 808	19 871	24
Stadigvarande sysselsatta (ej familjemedlemmar)		6 237	1 751	7 988	4	3 767	851	4 618	6
Tillfälligt sysselsatta (ej familjemedlemmar)		..	..	18 362	9	..	..	1 700	2
Totalt		..	..	169 608	86	..	..	69 103	84
<i>Sysselsatta i företag som drivs av juridisk person</i>	5 791								
Stadigvarande sysselsatta		11 987	5 327	17 314	9	8 447	2 944	11 392	14
Tillfälligt sysselsatta		..	..	8 981	5	..	..	1 263	2
Totalt		..	..	26 295	14	..	..	12 655	16
<i>Samtliga sysselsatta</i>	89 577	..	..	195 903	100	..	..	81 758	100

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

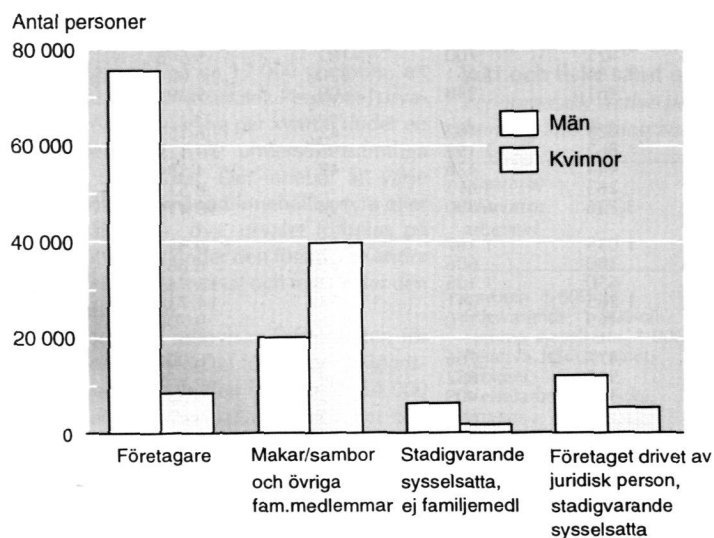
Sysselsättningen i jordbruket domineras av männen både vad gäller antal personer och antal AWU. Av alla företagare och familjemedlemmar (såväl stadigvarande som tillfälligt sysselsatta) samt övriga stadigvarande sysselsatta utgör männen närmare

114 000 (67 %) och kvinnorna knappt 55 000 (33 %). Fördelat efter antal arbetskraftsenheter blir skillnaden ännu större. Männen svarade för 75 % av dessa (tabell 3.8 och diagram 3.9).

Diagram 3.9

Sysselsatta i jordbruket 1997

Number of occupied persons in agriculture in 1997

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 3.10

Sysselsatta personer efter timmar per år i företagets jordbruk 1997 (utom tillfälligt sysselsatta ej familjemedlemmar)
Number of permanent and temporary occupied persons in 1997 for different groups of hours yearly in agriculture

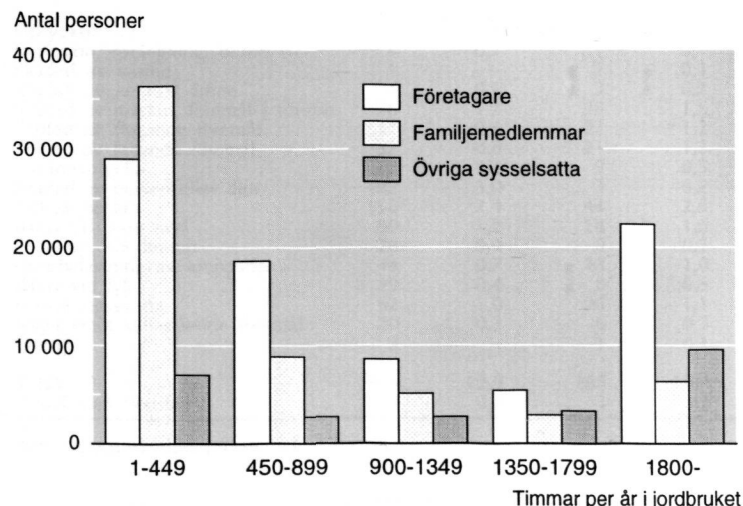
	Timmar per år i jordbruket. Personer					
	1-449	450-899	900-1 349	1 350-1 799	1 800-	Totalt
Män						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
Företagare	24 447	16 758	7 970	4 964	21 293	75 432
Makar/sambor till företagare	2 078	667	399	170	442	3 756
Övriga familjemedlemmar	9 679	2 325	1 141	749	2 263	16 156
Övriga stadigvarande sysselsatta	4 580	1 732	1 684	2 308	7 920	18 224
Samtliga ¹	40 784	21 482	11 194	8 191	31 918	113 568
Kvinnor						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
Företagare	4 508	1 860	632	426	928	8 353
Makar/sambor till företagare	20 217	5 326	3 223	1 849	3 377	33 992
Övriga familjemedlemmar	4 368	546	299	149	207	5 569
Övriga stadigvarande sysselsatta	2 451	998	1 045	972	1 612	7 078
Samtliga ¹	31 544	8 730	5 199	3 396	6 124	54 992
Båda könen						
<i>Sysselsatta i företag som drivs av fysisk person</i>						
Företagare	28 955	18 618	8 602	5 390	22 220	83 785
Makar/sambor till företagare	22 295	5 992	3 622	2 019	3 819	37 747
Övriga familjemedlemmar	14 047	2 870	1 440	898	2 469	21 725
Övriga stadigvarande sysselsatta	7 031	2 730	2 728	3 280	9 532	25 302
Samtliga ¹	73 328	30 210	16 392	11 587	38 040	168 560

1) P.g.a. avrundning överensstämmer inte alltid en summering över rader och kolumner mot redovisade totaler.

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Diagram 3.11

Olika kategorier sysselsatta i jordbruket 1997 fördelade efter timmar per år
Number of occupied persons for different groups expressed in annual work units in 1997

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Resultat

Drygt 40 % av samtliga sysselsatta redovisar under 25 % arbetstid i jordbruket. Av företagarna har en fjärdedel motsvarande heltid eller mer i sysselsättningsgrad. Från tidigare undersökningar och från kommentarer i samband med SCB:s undersökning vet vi att en stor andel av dem som redovisat 1 800 timmar eller mer anser sig ha väsentligt högre arbetsinsatser än vad som motsvarar normal heltid.

Kvinnornas andel minskar i timgrupper med stigande timantal. I högsta timgruppen finns t.ex. endast ca 6 100 kvinnor redovisat jämfört med ca 31 900 män (tabell 3.10)

Uppgift om verksamhet utanför företagets jordbruk har lämnats av företagare och dennes make eller sambo. Som verksamhet utanför jordbruket räknas arbete i företagets skogsbruk och övrig annan verksamhet än jordbruk inom företaget. Arbetet räknas som huvudsyssla om det tidsmässigt överstiger arbetet inom jordbruket, annars som bisyssla. Normalt arbete i det egna hushållet räknas varken som jordbruksarbete eller annan verksamhet i detta sammanhang.

Resultat

En majoritet av såväl företagare som deras makar som redovisat lägst timgrupp (1–449 tim) har huvudsyssla utanför jordbruket. Omvänt har en mycket stor andel av dem som redovisat högst timgrupp (1 800–tim) ingen verksamhet utanför företagets jordbruk (tabell 3.12).

Annan publicering

Uppgifter om sysselsatta enligt RAMS redovisas av SCB i Statistiska meddelanden serie Am, senast Am 32 SM 9801. Grundtabellerna i RAMS finns samlade i det årliga statistikpaketet AMPAK, där uppgifter för län och kommun är tillgängliga. Sysselsättningsuppgifter enligt AKU redovisas sedan 1970 varje månad, kvartal och helår i SCB Statistiska meddelanden. Senaste årsmedeltal återfinns i Am 12 SM 9901. Uppgifter om sysselsättning i jordbruket enligt EU:s krav redovisas i J 30 SM 9803.

Tabell 3.12

Omfattning av verksamhet utanför företagets jordbruk 1997

Extent of gainful activity beside agriculture of the holding in 1997

	Timmar per år i jordbruket. Personer			
	1–899	900–1 799	1 800–	Totalt
<i>Företagare som också är driftsledare</i>				
Ingen	13 465	4 710	15 655	33 831
Huvudsyssla	27 615	3 987	503	32 106
Bisyssla	5 260	4 994	5 595	15 849
<i>Make/sambo till företagare¹</i>				
Ingen	6 993	3 457	3 250	13 700
Huvudsyssla	18 739	901	108	19 749
Bisyssla	2 555	1 283	460	4 298

1) Endast makar eller sambor som redovisat någon arbetstid i företagets jordbruk är medtagna.

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Sysselsättning efter timmar per år i företagets jordbruk har av uppgiftslämnarna redovisats i timgrupper. Grupperna motsvarar andelar av normal årsarbetstid (1 800 timmar) enligt följande.

1– 449 tim	under 25 procent av heltid
450– 899	25– procent av heltid
900–1 349	50–75 procent av heltid
1 350–1 799	75–100 procent av heltid
1 800–	100 procent eller mer av heltid

Arbetsskador

Enligt lagen om arbetsskadeförsäkring är alla som förvärvsarbetar försäkrade för arbetsskada. Arbetsgivaren är skyldig att anmäla inträffade arbetsskador till allmän försäkringskassa. Försäkringen gäller också den som genomgår utbildning i den mån utbildningen medför särskild risk för arbetsskada. Arbetsskadeförsäkringen gäller under vissa villkor även personer utomlands.

Fr.o.m. 1 januari 1979 infördes informationssystemet om arbetsskador (ISA). Arbetsarkyddsstyrelsen som är huvudman för systemet har givit SCB i uppdrag att producera årlig statistik baserat på detta system. Syftet är att skapa underlag för förebyggande skyddsarbete.

För den officiella arbetsskadestatistiken före 1993 har uppgifter om anställda hämtats från CFAR. En övergång till ÅRSYS (Årligt regionalt sysselsättningsregister) skedde 1993 (numera benämnt RAMS, Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik). Indelningen i näringsgren baseras fr.o.m. 1993 på standard för svensk näringsgrensindelning 1992 (SNI92) som grundas på den europeiska standarden på området (NACE Rev. 1).

Definition av arbetsskada

Som arbetsskada enligt lagen om arbetsskadeförsäkring räknas skada till följd av olycksfall eller annan skadlig inverkan i arbetet. Olycksfall under den vanliga och direkta färd till och från arbetet räknas också som arbetsskada. Från och med 1993 gäller ett skärpt arbetsskadebegrepp som innebär att med annan skadlig inverkan avses faktor som med hög grad av sannolikhet kan ge upphov till en sådan skada som den försäkrade har.

Besvärerna är att betrakta som arbetsrelaterade om övervägande skäl talar för ett samband mellan aktuella besvär och olycksfallet eller den skadliga inverkan. Även i detta avseende råder en betydande skärpning fr.o.m. 1993. Enligt den tidigare lydelsen i lagen kunde anmälan godkännas som arbetsskada om inte övervägande skäl talar emot ett samband mellan skadan och den uppgivna påfrestningen i arbetet.

De nämnda förändringarna i lagen om arbetsskadeförsäkring innebär att färre anmälningar kommer att bli godkända som arbetsskador. Detta gäller framför allt för de fall som i ISA klassificeras som arbetssjukdomar.

Tabell 3.13

Anmällda arbetsolyckor inom jordbruk och jakt samt skogsbruk 1997 efter huvudsaklig händelse. Arbetstagare och egenföretagare

Reported occupational accidents in agriculture (incl. hunting) and forestry in 1997 by main events. Employees and self-employed persons

Huvudsaklig händelse	Jordbruk och jakt		Skogsbruk		Samtliga näringsgrenar	
	Antal	Per 1 000 förv.arb.	Antal	Per 1 000 förv.arb.	Antal	Per 1 000 förv.arb.
Elolyckor	1	–	–	–	121	–
Explosion, sprängning, brand etc	4	0,1	1	0,1	200	0,1
Skadad av värme	1	–	1	0,1	533	0,1
Skadad av kemiskt ämne	4	0,1	3	0,2	344	0,1
Skadad av maskin, föremål i rörelse	76	1,2	28	1,6	3 529	0,9
Träffad av flygande föremål	37	0,6	22	1,2	1 074	0,3
Träffad av fallande föremål	52	0,8	21	1,2	2 080	0,5
Fordonsoolycka	29	0,4	9	0,5	1 712	0,4
Skadad av person eller djur	192	3,0	3	0,2	3 492	0,9
Fall av person	156	2,4	44	2,5	6 739	1,8
därav till lägre nivå	80	1,2	18	1,0	2 345	0,6
Feltramp, snedtramp	26	0,4	8	0,5	1 231	0,3
Överbelastning av kroppsdel	44	0,7	18	1,0	5 590	1,5
därav vid lyft	29	0,4	8	0,5	3 650	1,0
Hanteringsskada	62	1,0	20	1,1	3 430	0,9
Slagit emot stillastående föremål	20	0,3	6	0,3	1 486	0,4
Övrigt	2	–	1	0,1	645	0,2
Totalt	706	10,9	185	10,4	32 206	8,4
Därav med dödsfall	13	0,2	3	0,2	89	–

Källa: Arbetsarkyddsstyrelsen och SCB.

Resultat

Inom jordbruk och jakt rapporterades 10,9 arbetsolyckor per 1 000 förvärvsarbetande år 1997. Antalet var ungefär detsamma inom skogsbruk (10,4 olyckor). Båda näringsgrenarna hade frekvenser som betydligt översteg vad som gällde för samtliga näringsgrenar (8,4 olyckor).

Inom jordbruket var fall av person och slag eller spark (huvudsakligen från djur) de vanligaste olycksorsakerna. För både jord- och skogsbruket hade 0,2 olyckor per 1 000 förvärvsarbetande dödlig utgång.

Räknat per 1 000 förvärvsarbetande har antalet anmälda arbetsolyckor både inom jordbruket och skogsbruket nästan halverats sedan 1993. Nedgången är inte lika markerad om man ser till samtliga näringsgrenar.

Utöver arbetsolyckorna redovisades 2,4 arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbetande inom jordbruket år 1997. Frekvensen var, till skillnad från vad som gällde för arbetsolyckorna, lägre än för samtliga näringsgrenar. Skogsbruket låg beträffande sjukdomarna på ungefär samma nivå som riksgenomsnittet. Av arbetssjukdomarna 1997 hade 62 % belastningsfaktorn som uppgiven orsak inom jordbruket och 66 % inom skogsbruket.

Antalet anmälda arbetssjukdomar per 1 000 förvärvsarbetande har minskat kraftigt sedan 1993, betydligt mer än arbetsskadorna.

Tabell 3.15

Anmälda arbetssjukdomar inom jordbruk och jakt samt skogsbruk 1997 efter misstänkt sjukdomsorsak. Arbetstagare och egenföretagare

Reported occupational diseases in agriculture (incl. hunting) and forestry in 1997 by suspected cause of disease. Employees and self-employed persons

Misstänkt sjukdoms- orsak	Jordbruk och jakt		Skogsbruk		Samtliga näringsgrenar	
	Antal	Per 1000 förv. arb.	Antal	Per 1000 förv. arb.	Antal	Per 1000 förv. arb.
Belastning	95	1,5	39	2,2	8 017	2,1
Kemiskt ämne el.dyl.	30	0,5	4	0,2	1 817	0,5
Buller	20	0,3	10	0,6	865	0,2
Annat	9	–	6	0,4	2 229	0,6
Totalt	154	2,4	59	3,3	12 928	3,4

Källa: Arbetarskyddsstyrelsen och SCB.

Annan publicering

Uppgifter om arbetsskador publiceras fr.o.m. 1989 i publikationen *Arbetssjukdomar och arbetsolyckor* som utges av Arbetarskyddsstyrelsen och SCB gemensamt. Preliminära uppgifter publiceras av SCB i Statistiska meddelanden, serie AM.

Tabell 3.14

Anmälda arbetsolyckor per 1 000 förvärvsarbetande inom jordbruk och jakt samt skogsbruk 1993–1997 efter kön. Arbetstagare och egenföretagare

Reported occupational accidents per 1 000 employed in agriculture (incl. hunting) and forestry in 1993–1997 by sex. Employees and self-employed persons

	1993	1994	1995	1996	1997
Jordbruk, jakt					
Män	24,2	15,3	10,6	12,1	11,4
Kvinnor	14,4	10,4	9,0	9,6	9,6
Skogsbruk					
Män	20,9	20,7	13,1	13,2	11,0
Kvinnor	6,3	5,2	2,4	5,3	5,7
Samtliga näringsgrenar					
Män	13,9	12,4	10,9	10,7	9,9
Kvinnor	7,0	6,9	6,3	6,7	6,9

Källa: Arbetarskyddsstyrelsen och SCB.

Tabell 3.16

Anmälda arbetssjukdomsfall per 1000 förvärvsarbetande inom jordbruk och jakt samt skogsbruk 1993–1997 efter kön. Arbetstagare och egenföretagare

Reported occupational diseases per 1 000 employed in agriculture (incl. hunting) and forestry in 1993–1997 by sex. Employees and self-employed persons

	1993 ¹	1994	1995	1996	1997
Jordbruk, jakt					
Män	17,3	4,4	2,5	2,2	2,0
Kvinnor	17,6	5,9	3,9	3,4	3,6
Skogsbruk					
Män	32,3	5,9	3,7	3,2	3,4
Kvinnor	21,2	4,3	3,8	3,9	2,6
Samtliga näringsgrenar					
Män	17,0	4,0	3,2	2,9	2,9
Kvinnor	18,6	4,8	4,4	3,9	4,0

1) Särskilt många arbetssjukdomar anmäldes 1993 till följd av anmälningskampanjer.

Källa: Arbetarskyddsstyrelsen och SCB.

4 Mark och fastigheter

I detta kapitel redovisas uppgifter om jordbruksmarkens uppdelning på ägoslag enligt lantbruksregistret. Vidare lämnas uppgifter om jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt 1998 års allmänna fastighetstaxering. Slutligen redovisas priser på jordbruksfastigheter enligt SCB:s lagfarts- och prisstatistik.

Kapitel 4 innehåller avsnitt om

- Ägoslag
- Betesmark
- Kadmiumhalter i åkermark
- Taxeringsvärden
- Fastighetspriser

Ägoslag

Vid lantbruksräkningarna erhålls uppgifter om jordbruksmarkens fördelning på ägoslag för samtliga lantbruksenheter.

Vid lantbruksregistreringen i juni varje år erhålls underlag till en årlig ägoslagsstatistik för mark på företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Resultat

I tabell 4.1 redovisas arealer av olika ägoslag enligt lantbruksräkningen 1992. Landets totala åkerareal uppgick till ca 3 miljoner hektar vilket utgjorde drygt 7 % av den totala landarealen (ca 41,1 miljoner hektar). Skogsmarksarealen uppgick till 22,3 miljoner hektar, dvs. till 54 % av samma landareal.

År 1992 fanns på företag med mer än 2,0 hektar åker, dvs. i princip jordbruksföretag, 93 % av åkermarken och 18 % av skogsmarken. Andelen skogsmark på dessa företag är oförändrad jämfört med lantbruksräkningen 1988.

Tabell 4.1 visar också den regionala fördelningen av jordbruks- och skogsmarken. Bl.a. kan man utläsa att 49 % av skogsmarksarealen finns i de fyra nordligaste länen, medan motsvarande procenttal för åkermarken är 9 %.

Tabell 4.1

Arealen av olika ägoslag 1992, hektar

Area of different types of land in 1992, hectares

Avser samtliga lantbruksföretag.
Figures refer to all holdings.

Område; storleksgrupp, hektar åkermark	Åkermark	Betesmark	Skogsmark	Annan mark	Summa
Län					
Stockholms	96 610	19 464	281 601	81 270	478 946
Uppsala	158 792	21 151	405 350	58 206	643 498
Södermanlands	136 941	20 792	347 152	69 379	574 264
Östergötlands	217 102	48 533	615 385	113 711	994 730
Jönköpings	98 614	46 509	655 705	132 397	933 225
Kronobergs	62 763	28 628	589 250	117 824	798 465
Kalmar	134 878	53 007	728 605	120 325	1 036 815
Gotlands	86 360	12 843	131 142	52 429	282 775
Blekinge	38 430	13 892	194 106	24 052	270 480
Kristianstads	182 396	43 971	290 104	50 898	567 368
Malmöhus	303 337	30 994	81 667	25 259	441 257
Hallands	125 051	18 233	267 325	83 394	494 003
Göteborgs o Bohus	72 788	16 495	178 200	129 490	396 974
Älvsborgs	166 668	36 225	672 788	166 475	1 042 155
Skaraborgs	287 151	36 489	343 441	65 308	732 388
Värmlands	131 631	19 003	1 308 922	218 223	1 677 778
Örebro	116 671	11 690	571 554	91 827	791 741
Västmanlands	129 948	10 295	375 251	59 663	575 157
Kopparbergs	77 853	18 338	1 913 879	705 564	2 715 635
Gävleborgs	81 852	10 815	1 432 924	211 150	1 736 740
Västernorrlands	73 120	15 984	1 655 207	321 036	2 065 346
Jämtlands	56 460	16 080	2 628 085	2 138 666	4 839 290
Västerbottens	97 533	14 137	3 138 574	1 666 298	4 916 541
Norrbottnens	54 692	12 124	3 517 109	5 037 201	8 621 126
Hela riket 1992					
– 2,0	221 050	247 846	18 402 994	10 935 093	29 806 983
2,1 –	2 766 589	327 846	3 920 329	804 949	7 819 712
Samtliga	2 987 639	575 691	22 323 323	11 740 042	37 626 695
Hela riket 1988					
– 2,0	75 990	236 142	18 387 069	11 054 808	29 754 009
2,1 –	2 872 156	332 262	4 148 215	900 938	8 253 571
Samtliga	2 948 146	568 404	22 535 284	11 955 746	38 007 580
Hela riket 1981					
– 2,0	62 343	228 062	18 297 702	10 661 009	29 249 116
2,1 –	2 937 878	356 285	4 444 533	1 011 952	8 750 648
Samtliga	3 000 221	584 347	22 742 235	11 672 961	37 999 764

Källa: SCB, Lantbruksräkningen.

Ägoslagsfördelningen 1999 på företag med mer än 2,0 hektar åker framgår av tabell 4.2. Redovisning lämnas för län, produktionsområden och storleksgrupper. Från och med 1996 ingår i redovisningen även företag med mer än 2 hektar åkermark men som utnyttjar mindre än 0,3 hektar åkermark. Arealen åkermark för dessa företag skattas 1996 till 27 400, 1997 till 26 200, 1998 till 25 800 och 1999 till 24 700 hektar.

Den totala landarealen i riket anges till ca 41,1 miljoner hektar. I denna areal har då inte inräknats större sjöar och vattendrag. I landarealen ingår bl.a. det rena fjällområdet, varför hela denna areal inte är disponibel för jord- och skogsbruksproduktion eller för t.ex. bebyggelse för bostads- och industriändamål.

Beträffande definitioner av de olika ägoslagen hänvisas till kapitel 2.

Nuvarande ägoslagsdefinitioner har tillämpats sedan 1981. Relationen gentemot de tidigare definitionerna och effekterna av den nyare ägoslagsklassificeringen redovisas också i kapitel 2.

Annan publicering

Uppgifter om ägoslag för samtliga lantbruksföretag redovisas vid Lantbruksräkningarna, i Statistiska meddelanden, serie J, senast J 13 SM 9302 (1992 års lantbruksräkning).

Uppgifter för lantbruksföretag med mer än 2,0 hektar åkermark lämnas i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 34 SM 0001.

Tabell 4.2

Arealen av olika ägoslag 1999¹

Area of different types of land in 1999

Avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Figures refer to holdings of more than 2.0 hectares of arable land.

Område; storleksgrupp	Åkermark, hektar	Betesmark, hektar	Skogsmark, hektar	Annan mark, hektar	Summa hektar
<i>Län</i>					
Stockholms	89 070	13 626	92 672	15 733	211 101
Uppsala	152 293	18 172	115 592	14 200	300 258
Södermanlands	130 868	17 886	137 611	19 366	305 731
Östergötlands	209 587	48 999	183 472	27 110	469 168
Jönköpings	94 767	42 847	206 556	34 977	379 147
Kronobergs	53 965	21 016	144 195	25 103	244 279
Kalmar	128 854	57 970	210 787	33 094	430 705
Gotlands	86 496	15 390	68 161	21 223	191 270
Blekinge	34 669	11 155	74 234	6 987	127 044
Skåne	464 660	56 424	123 346	22 448	666 878
Hallands	118 395	15 792	90 842	21 835	246 863
Västra Götalands	488 113	68 685	444 281	119 594	1 120 673
Värmlands	112 789	8 872	237 185	24 476	383 321
Örebro	108 470	8 836	125 817	14 793	257 917
Västmanlands	124 189	9 252	132 037	11 569	277 046
Dalarnas	61 948	6 369	141 770	11 534	221 620
Gävleborgs	72 917	5 329	256 673	17 941	352 860
Västernorrlands	55 072	6 428	240 037	33 144	334 682
Jämtlands	44 649	6 333	252 323	93 096	396 402
Västerbottens	74 486	4 145	253 760	63 911	396 301
Norrbottens	40 672	3 625	202 846	70 314	317 456
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	339 649	18 337	37 996	11 300	407 282
" mellanbygder	327 078	80 544	187 867	46 837	642 325
" norra slättbygder	452 420	49 241	193 335	37 358	732 353
Svealands slättbygder	626 475	66 008	587 358	74 010	1 353 851
Götalands skogsbygder	514 130	181 383	1 037 441	201 056	1 934 011
Mellersta Sveriges skogsbygder	200 392	23 787	471 155	49 450	744 783
Nedre Norrland	164 123	18 154	692 256	98 234	972 768
Övre Norrland	122 662	9 696	526 787	184 204	843 348
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
2,1 – 5,0	43 524	19 857	352 371	91 631	507 383
5,1 – 10,0	114 858	37 969	573 993	121 684	848 505
10,1 – 20,0	244 007	60 832	702 071	128 413	1 135 323
20,1 – 30,0	230 210	48 808	420 223	75 530	774 771
30,1 – 50,0	448 199	81 387	552 188	90 964	1 172 737
50,1 – 100,0	762 368	109 048	605 728	108 126	1 585 270
Över 100,0	903 765	89 248	527 619	86 100	1 606 732
<i>Hela riket</i>					
1999	2 746 929	447 149	3 734 193	702 449	7 630 720
1998	2 783 755	448 855	3 928 340	755 657	7 916 607
1997	2 798 574	449 651	3 997 400	773 998	8 019 622
1996	2 811 534	446 458	4 077 481	798 687	8 134 160
1995	2 766 641	425 219	3 843 789	764 453	7 800 102
1994	2 780 077	339 156	3 947 194	789 456	7 855 882

1) Fr.o.m. 1996 ingår även företag med mindre än 0,3 hektar utnyttjad åkermark i redovisningen.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Betesmark

Under 1989/90 genomförde SCB en specialstudie av betesmarkens omfattning och användning. Denna omfattade två delar. Den första delen av undersökningen omfattade företag med mer än 5 hektar åker och genomfördes med besöksintervju hos brukarna. Den andra delen omfattade företag med högst 5 hektar åker och genomfördes med postenkät och viss telefonuppföljning. Båda delarna har baserats på urval av företag. Resultaten är därför behäftade med viss osäkerhet. Uppgifter har redovisats för 8 produktionsområden eller 3 riksområden beroende på säkerheten i resultaten. För indelning i dessa områden se bilaga 2. Samtidigt med dessa uppgifter har SCB publicerat ett Statistiskt meddelande innehållande historiska data för betesmarken samt en översikt över de definitionsförändringar som berört betesmarken under 1900-talet.

Resultat

Enligt betesmarksundersökningen utgjorde arealen betesmark 1989 i hela riket ca 550 000 hektar, vilket motsvarar ca 1,3 % av den totala landarealen. Nära hälften av denna betesmark återfanns i Götalands skogsbygder. Enligt jordbruksräkningen 1927 fanns vid den tidpunkten 1 268 000 hektar ängs- och betesmarker. Jämfört med 1920-talet återstår således mindre än hälften av dessa marker, se diagram 4.3. Den största minskningen har skett i skogsbygderna och särskilt i Norrland.

Det finns flera orsaker till denna minskning. Vinterfodret (hö) som tidigare togs från slåtterängen skördas nu på slåttervall, dvs. åkermark. Det totala behovet av betesmarker har vidare minskat i och med att nötkreaturen blivit färre och en del djur varit installerade året om. Betesgången har även i stor utsträckning överförts från naturliga ängs- och betesmarker till mer högvastande marker som kultiverad betesmark och anlagda

Betesmark	Mark som används eller lämpligen kan användas till bete och som inte är lämplig att plöjas.
Betesmarken har uppdelats i kultiverad och ej kultiverad mark:	
Kultiverad betesmark	Mark som förbättrats med redskap, gödsling, kalkning, röjning eller genom insådd av vallväxter. Hit räknas i regel gammal åkermark som inte antas bli plöjd på nytt.
Ej kultiverad	Mark som sedan lång tid tillbaka och i mer eller mindre obruten följd använts som slåtter och/eller betesmark och som inte utsatts för kultiverande åtgärder under senare år.

Undersökningen har endast omfattat det särskilda ägslaget betesmark och innefattar således inte betesvallar på åkermark (ca 190 000 hektar 1990).

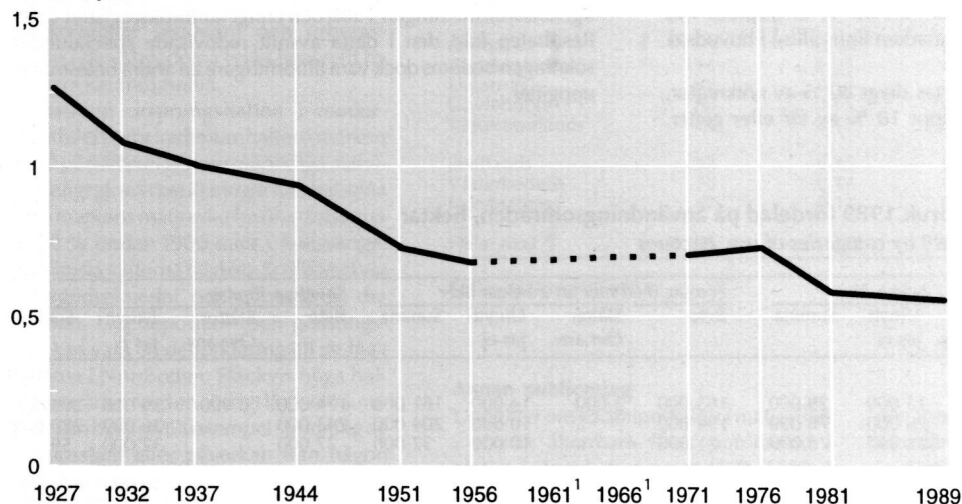
betesvallar på åkermark. Detta har fått konsekvenser för landskapsbilden och för de växter och djur som har sin livsmiljö i ängs- och betesmarkerna. Det tidigare varierande odlingslandskapet med åker, äng och betesmark har i vissa områden ersatts av ett åker- och skogslandskap.

Diagram 4.3

Ängs- och betesmarkens förändring sedan 1927

Meadow and grazing land since 1927

Areal, milj ha

1) Fastigheter med högst 0,3 hektar åkermark ingick ej i jordbruksräkningarna 1961 och 1966

Tabell 4.4**Areal betesmark under eget bruk 1989 fördelad på markslag, hektar***Area of permanent pasture in 1989 by type of land, hectares*

Område	Företag med högst 2 hektar åker			Företag med mer än 2 hektar åker			Samtliga företag		
	Summa betes- mark	därav kulti- verad mark	ej kultiverad mark	Summa betes- mark	därav kulti- verad mark	ej kultiverad mark	Summa betes- mark	därav kulti- verad mark	ej kultiverad mark
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder	..	600	..	13 000	4 000	9 000	16 000	5 000	12 000
" mellanbygder	10 000	..	8 000	57 000	22 000	36 000	67 000	23 000	43 000
" norra slättbygder	5 000	..	2 000	42 000	11 000	30 000	47 000	15 000	32 000
Svealands slättbygder	10 000	3 000	7 000	68 000	21 000	47 000	78 000	24 000	54 000
Götalands skogsbygder	66 000	16 000	43 000	184 000	78 000	103 000	249 000	94 000	146 000
Mellersta Sveriges skogsbygder	11 000	..	7 000	20 000	11 000	9 000	31 000	13 000	17 000
Nedre Norrland	14 000	3 000	9 000	24 000	9 000	14 000	38 000	13 000	24 000
Övre Norrland	13 000	2 000	7 000	7 000	3 000	..	21 000	5 000	11 000
<i>Hela riket</i>	133 000	31 000	86 000	416 000	159 000	252 000	549 000	191 000	338 000

Källa: SCB, Lantbruksregistret, specialstudie.

Av tabell 4.4 framgår att den totala betesmarksarealen 1989 bestod av ca 35 % kultiverad och drygt 60 % icke kultiverad mark (resterande del har inte kunnat klassificeras). Sedan slutet av 1950-talet har ca 150 000 hektar *naturliga* ängs- och betesmarker försvunnit medan arealen *kultiverad* betesmark förändrats obetydligt.

I tabell 4.5 redovisas hur betesmarken användes 1989. Drygt 440 000 hektar, ca 80 %, av betesmarksarealen utnyttjades för bete. Totalt ca 100 000 hektar betesmark var alltså utnyttjad. De regionala skillnaderna var dock stora. I Götaland och Svealand utnyttjades ungefär 85 % av arealen för bete medan endast ca 45 % utnyttjades i norra Sverige. Ungefär hälften av den utnyttjade betesmarken håller på att växa igen.

Andelen betesmarksareal som är utnyttjad varierar kraftigt mellan å ena sidan jordbruksföretagen (med mer än 2 hektar åker) och å andra sidan de s.k. skogsföretagen som förutom betesmarken huvudsakligen har skogsmark. Bland jordbruksföretagen utnyttjades ca 90 % av den totala betesmarksarealen för bete, medan endast 50 % utnyttjades hos skogsföretagen. Den utnyttjade marken finns alltså i huvudsak hos skogsföretagen.

Av den areal som utnyttjas betas drygt 80 % av nötkreatur, knappt 10 % av hästar och knappt 10 % av får eller getter.

Uppgifterna avser genomsnitt för riket. I norra Sverige betas en större andel av får eller getter, ca 20 %.

I betesmarksundersökningen har även uppgifter om bete på skogsmark insamlats. I början av 1900-talet var det vanligt att skogsmark utnyttjades för bete. På 1920-talet fanns det närmare 1 miljon hektar skogsmarksbete. Enligt betesmarksundersökningen finns det nu ca 90 000 hektar skogsmark som används för bete. 90 % av skogsmarksbetet har alltså försvunnit sedan 1920-talet. Definitionsförändringar gör dock att uppgifterna från 1920-talet inte är direkt jämförbara med 1989 års uppgifter.

Annan publicering

En utförligare redovisning återfinns i Statistiska meddelanden, SCB. Historiska data (från 1920-talet) lämnas i Na 36 SM 9001. Undersökningen av betesmarkens omfattning och användning 1989 redovisas i J 13 SM 9003.

Arealuppgifterna avviker från SCBs betesmarksuppgifter enligt lantbruksräkningen 1988 och enligt lantbruksregistret 1989. Resultaten från den i detta avsnitt redovisade specialundersökningen bedöms dock vara tillförlitligare än andra betesmarksuppgifter.

Tabell 4.5**Areal betesmark under eget bruk 1989 fördelad på användningsområden, hektar***Area of permanent pasture in 1989 by categories of use, hectares*

Område	Företag med högst 2 hektar åker				Företag med mer än 2 hektar åker				Samtliga företag			
	Bete	Slätter Övr.anv.	Utnytt- jas ej	Summa	Bete	Slätter Övr.anv.	Utnytt- jas ej	Summa	Bete	Slätter Övr.anv.	Utnytt- jas ej	Summa
<i>Riksområde</i>												
RO 1	11 000	..	15 000	29 000	163 000	3 000	14 000	181 000	174 000	6 000	29 000	209 000
RO 2	48 000	..	26 000	76 000	194 000	..	10 000	204 000	242 000	..	36 000	280 000
RO 3	6 000	..	22 000	28 000	21 000	..	10 000	32 000	27 000	..	32 000	59 000
<i>Hela riket</i>	64 000	5 000	63 000	133 000	378 000	4 000	34 000	416 000	443 000	8 000	98 000	549 000

Källa: SCB, Lantbruksregistret, specialstudie.

Kadmiumhalter i åkermark

Kadmium bedöms vara ett ur hälsosynpunkt riskabelt ämne. Vi får i oss kadmium främst via den mat vi äter. För att begränsa intaget av kadmium via födan har FAO/WHO föreslagit en kadmiumhalt på 0,1 mg/kg som en högsta tillåtna halt i spannmål.

Analysen av vete, den svenska spannmålsgröda som har den högsta genomsnittliga kadmiumhalten, har visat att en signifikant andel av årsskörden har halter över eller nära den tillåtna halten.

Tidigare undersökningar visar att kadmiumhalten i grödan ökar med halten kadmium i matjorden men att spridningen är relativt stor.

Institutionen för markvetenskap vid Sveriges lantbruksuniversitet har gjort en sammanställning av tillståndet i svensk åkermark avseende bl.a. innehåll av kadmium. Tabell 4.6 visar kadmiumhalten i matjorden på länsnivå och på riksnivå. Variationen i matjordarnas kadmiumhalter tycks vara starkt kopplad till modermaterialens egenskaper. Moränlerorna i Skåne och de sedimentära lerjordarna i östra Sverige har generellt högre kadmiumnivå. Mindre områden med höga halter finns också på Öland och Gotland, i Siljansringen och kring Rönnskärsverken. De höga halterna i Jämtland härrör troligen från inslaget av kambrosiluriska bergarter i åkermarken. Även andra områden med kambrosiluriska bergarter t.ex. Österlen, västra Östergötland och Närke uppvisar förhöjda kadmiumnivåer.

De marina lerorna i västra Sverige och grovkornigare sediment och urbergsmorän i skogsbygderna tycks generellt ha en lägre kadmiumnivå.

Förutom ursprungshalten i modermaterial beror kadmiumhalten i marken också på tillförsel genom mänskliga aktiviteter. Enligt gjorda beräkningar kan halterna i åkermarkens matjordar ha ökat med mer än 30 % under 1900-talet i Sydsverige. De främsta källorna till detta är tillförsel via fosforgödselmedel och atmosfärisk deposition. Låg deposition och gödslingsnivå kan vara en delförklaring till de låga halterna i Norrbotten. Fläckvis höga halter, i områden med en i övrigt låg kadmiumnivå, kan bero på till exempel spridning av avloppsslam eller påverkan från någon lokal föroreningskälla.

Material och metoder

Data från ett flertal undersökningar gjorda mellan 1988 och 1997 av kadmiumhalten i matjord utgör underlag för denna redovisning. Merparten av matjordsproven samlades in under 1994 och 1995. Flertalet provtagningar har utförts av SCB:s provtagningsorganisation för de objektiva skördeuppskattningarna. På varje provplats har ett antal delprover tagits ut med markkarteringsborr. Kadmiumhalterna i jordarna har i samtliga fall bestämts efter extraktion med salpetersyra.

Tabell 4.6

Kadmiumhalten (mg/kg ts) i matjord

Cadmium contents (mg/kg dw) in the plough layer in soils

	Antal prov	Median värde	Medel värde	Min värde	Max värde
Län					
Stockholms	94	0,25	0,27	0,12	0,80
Uppsala	174	0,26	0,27	0,05	0,82
Södermanlands	161	0,24	0,26	0,08	0,74
Östergötlands	229	0,25	0,29	0,10	1,26
Jönköpings	102	0,15	0,18	0,08	1,24
Kronobergs	66	0,15	0,20	0,07	0,70
Kalmar	164	0,20	0,23	0,07	0,89
Gotlands	90	0,18	0,26	0,09	2,48
Blekinge	45	0,17	0,20	0,09	0,93
Skåne	542	0,24	0,27	0,02	1,57
Hallands	142	0,18	0,19	0,06	0,62
Göteborgs o Bohus	77	0,18	0,21	0,07	0,94
Älvsborgs	166	0,16	0,19	0,08	1,34
Skaraborgs	278	0,14	0,20	0,04	2,20
Värmlands	130	0,15	0,16	0,07	0,70
Örebro	119	0,18	0,24	0,06	1,22
Västmanlands	134	0,25	0,27	0,05	1,74
Dalarnas	65	0,17	0,20	0,07	0,94
Gävleborgs	80	0,15	0,16	0,05	0,56
Västernorrlands	64	0,17	0,19	0,07	0,66
Jämtlands	52	0,35	0,50	0,07	2,83
Västerbottens	78	0,14	0,16	0,07	0,73
Norrbottens	47	0,11	0,13	0,03	0,46
Hela riket	3 106	0,20	0,23	0,02	2,83

Källa: Naturvårdsverket.

Annan publicering

Uppgifter om kadmiumhalter i matjorden i svensk åkermark finns publicerad i Naturvårdsverkets rapport 4778, 1997. I denna rapport redovisas även matjord-

ens innehåll av andra tungmetaller samt växtnäringssämnen, pH m.m.

Statistiken är även tillgänglig via Lantbruksuniversitetets webbplats www.slu.se.

Taxeringsvärden

Uppgifter om taxeringsutfallet publiceras årligen av SCB. Tidigare har allmän fastighetstaxering (genomgång av samtliga fastigheter) ägt rum ungefär vart femte år – den senaste 1981 – och däremellan har verkställts särskild fastighetstaxering. Fr.o.m. 1988 gäller ett system med rullande allmänna fastighetstaxeringar som innebär att inte alla fastigheter taxeras samtidigt. Allmän fastighetstaxering för jordbruksfastigheter har senast ägt rum 1998.

I föreliggande avsnitt redovisas data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt 1998 års allmänna fastighetstaxering.

För jordbruksfastigheter vid 1998 års allmänna fastighetstaxering bestämdes taxeringsvärdesnivån till 75 % av marknadsvärdet. Marknadsvärdet avser det pris enheten betingar vid en försäljning på den allmänna marknaden och bestäms med hänsyn till prisläget två år före fastighetstaxeringen.

Särskild fastighetstaxering sker de år då allmän fastighetstaxering inte äger rum. Nytt taxeringsvärde sätts bl.a. vid nybildning eller sammanslagning av taxeringsenheter. Dessutom görs omtaxering av fastighet vars värde ändrats med minst 20 %, dock minst 25 000 kronor, genom ny-, till- eller ombyggnad.

Särskild fastighetstaxering skall ske efter det allmänna prisläge och de uppskattningsgrunder i övrigt som tillämpats vid närmast föregående allmänna fastighetstaxering.

Delvärden

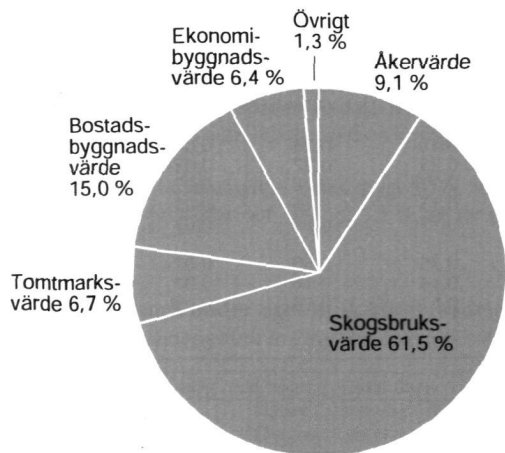
Det totala taxeringsvärdet för jordbruksfastigheter är fördelat på sex delvärden:

a) skogsbruksvärde	värdet av taxeringsenhetens skogsmark med växande skog och markanläggningar, som används eller behövs för skogsbruk
b) skogsimpedimentsvärde	värdet av de skogsimpediment som hör till taxeringsenheten
c) jordbruksvärde	värdet av taxeringsenhetens åkermark, betesmark och markanläggningar, som används eller behövs för växtodling
d) tomtmarksvärde	värdet av taxeringsenhetens tomtmark
e) bostadsbyggnadsvärde	värdet av de småhus och hyreshus som hör till taxeringsenheten
f) ekonomibyggnadsvärde	värdet av de ekonomibyggnader som hör till taxeringsenheten

Diagram 4.7

Lantbruksenheternas taxeringsvärden 1999 enligt allmän fastighetstaxering 1998

Assessed values of agricultural units in 1999 according to the 1998 assessment of real estates

Källa: SCB, Allmän fastighetstaxering 1998.

Resultat

Uppgifter om lantbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt den allmänna fastighetstaxeringen 1998 redovisas i tabell 4.8.

Det totala taxeringsvärdet för de sammanlagt cirka 326 000 lantbruksenheterna uppgick 1999 till ca 280 miljarder kronor. Jordbruksvärdet, dvs. summan av åker- och betesmarksvärdet, utgjorde 10 % av det totala taxeringsvärdet och skogsbruksvärdet 62 %.

Jämförbarhet

Varje år allmän fastighetstaxering sker ändras definitionen av olika begrepp, nya begrepp tillkommer och andra utgår. Mellan fastighetstaxeringarna görs där-
emot inga ändringar. För vissa begrepp, i huvudsak de som ej ändrats, kan jämförelse göras med tidigare års uppgifter. För begrepp som ändrats behandlas jämförbarheten närmare i publikationerna över de allmänna fastighetstaxeringarna.

Tabell 4.8

Lantbruksenheternas basvärden 1999, i miljoner kronor, och antal taxeringsenheter enligt allmän fastighetstaxering 1998

Assessed values of agricultural units in 1999, millions of Swedish kronor, and number of assessed units according to the 1998 assessment of real estates.

Område	Åker- värde	Betes- marks- värde	Skogs- bruks- värde	Skogsimpe- diments- värde	Tomt- marks- värde	Bostads- byggnads- värde	Ekonomi- byggnads- värde	Totalt basvärde	Antal taxerings- enheter ¹
<i>Län</i>									
Stockholms	735	79	3 455	28	1 313	1 861	599	8 069	6 270
Uppsala	1 104	73	4 455	15	630	1 482	892	8 652	6 578
Södermanlands	1 012	81	4 026	23	782	1 508	623	8 053	5 225
Östergötlands	2 437	196	8 238	41	960	2 044	991	14 908	9 890
Jönköpings	583	140	12 580	74	860	2 143	657	17 038	14 904
Kronobergs	309	80	11 014	68	716	1 720	591	14 497	13 751
Kalmar	1 038	215	10 930	54	777	1 803	912	15 730	12 197
Gotlands	546	39	513	14	271	925	389	2 697	6 073
Blekinge	258	40	3 419	10	484	838	346	5 394	6 222
Skåne	8 822	483	7 284	24	1 823	4 437	3 955	26 828	28 659
Hallands	1 396	88	4 660	44	853	1 825	1 324	10 188	11 203
Västra Götalands	4 294	324	15 307	143	3 109	7 183	2 972	33 331	47 367
Värmlands	457	33	11 655	83	1 059	2 413	616	16 315	24 107
Örebro	860	38	6 895	32	602	1 519	591	10 536	9 701
Västmanlands	679	30	3 902	19	401	1 071	489	6 591	5 190
Dalarnas	193	15	13 787	128	1 007	1 963	474	17 568	29 036
Gävleborgs	231	17	11 111	52	726	1 724	450	14 312	13 786
Västernorrlands	121	13	9 041	70	608	1 520	289	11 662	18 379
Jämtlands	83	9	9 882	132	512	1 404	228	12 250	17 030
Västerbottens	186	8	12 571	216	820	1 563	305	15 669	23 798
Norrbottnens	80	6	7 325	316	517	931	213	9 388	16 857
Hela riket 1999	25 424	2 005	172 049	1 586	18 829	41 878	17 905	279 677	326 223
1998	25 416	2 004	172 534	1 571	18 957	42 077	17 873	280 432	325 387
1997	24 764	1 966	145 917	999	14 393	40 774	18 310	247 122	326 250
1996	24 785	1 967	146 226	1 002	14 471	40 788	18 191	247 430	325 847
1995	24 929	1 974	147 228	1 020	14 601	40 974	18 171	248 897	326 328
1994	24 887	1 969	146 085	969	14 675	40 983	18 105	247 672	325 476

1) Exkl. taxeringsenheter med värde < 1 000 kronor.

Källa: SCB, Allmän fastighetstaxering 1998.

Priser på lantbruksenheter

SCB upprättar årligen statistik över antalet lagfartsärenden samt över priserna på jordbruksfastigheter. Lagfartsstatistiken avser att belysa antalet ägarskiftet och omsättningen för lagfarna fång av lantbruksenhet.

Den s.k. köpeskillningskoefficienten som redovisas i tabellerna utgör kvoten mellan köpeskillning och basvärde, vilket är det taxeringsvärde som sattes vid 1998 års allmänna fastighetstaxering. Den redovisas som ovägt medelvärde. Med släktköp avses köp från föräldrar, far- eller morföräldrar eller från make/maka.

Resultat

Av nedanstående tablå framgår antalet beviljade lagfarter för jordbruksfastigheter år 1998. Totalt beviljades 11 555 lagfarter.

Typ av fång	Antal	Typ av fång	Antal
Köp		Övriga fång	
Vanliga köp	6 237	Byte	25
Släktköp	587	Gåva	1 325
Övriga köp	4	Arv	3 268
		Exekutiv förs.	105
		Övrigt	4
Summa	6 828	Summa	4 727

Tabell 4.9

Försålda lantbruksenheter¹ för jord- eller skogsbruksändamål 1998 fördelade efter jordbruksvärdets och skogsbruksvärdets andel av hela taxeringsvärdet

Purchases of agricultural units in 1998 for agricultural or forestry purpose by share of the value of farms and of standing-forest and forestland compared with the whole assessed value

Andel av totalt basvärde, procent	Antal köp	Köpeskillning medelvärde, 1 000-tal kronor	Basvärde medelvärde, 1 000-tal kronor	Köpeskillningskoefficient ² , ovägt medelvärde
Jordbruksvärde				
0 - 10	1 759	813	484	1,79
11 - 25	705	1 000	569	1,84
26 - 50	463	1 136	650	1,77
51 - 75	255	1 570	883	1,77
76 - 100	157	1 590	865	2,07
Totalt	3 339	992	574	1,81
Skogsbruksvärde				
0	619	1 045	558	1,92
1 - 33	1 064	979	531	1,86
34 - 66	679	976	610	1,63
67 - 99	562	1 297	823	1,75
100 -	415	558	311	1,91
Totalt	3 339	992	574	1,81

1) Lagfarna köp (ej släktköp).

2) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

Lagfartsstatistiken grundar sig på underrättelser rörande sökt lagfart som SCB erhåller varje dag i form av lagfartsregister. Statistiken omfattar samtliga lagfarter under undersökningsåret med undantag av vilandeförklarade. Tillgängliga uppgifter avser lagfarna köp av hel taxeringsenhet. Prisstatistiken omfattar vanliga köp som ansetts representera "marknadsvärde" enligt kommunalskattelagen. Detta innebär att följande köp inte tas med

- köp av speciell karaktär t.ex. med intressegemenskap
- köp av ideell andel
- köp som omfattar mindre än 2 hektar totalt
- köp där annan fastighet ingår
- släktköp

Resultat från prisstatistiken för jordbruksfastigheter lämnas i tabellerna 4.9-4.10. Av tabell 4.10 framgår att 1998 redovisas 3 339 köp för jord- och skogsbruksändamål med en genomsnittlig köpeskillning på 992 000 kronor och ett medelvärde (ovägt) för köpeskillningskoefficienten på 1,81.

Tabell 4.10

Försålda¹ lantbruksenheter 1998

Agricultural units sold in 1998

Område	Samtliga lagfarna köp (ej släktköp)			
	Antal köp	Köpeskillning medelvärde, 1 000-tal kr	Basvärde medelvärde, 1 000-tal kr	Köpeskillningskoefficient ² , ovägt medelvärde
Län				
Stockholms	81	1 975	923	2,25
Uppsala	60	1 195	647	1,93
Södermanlands	72	1 532	764	2,13
Östergötlands	86	1 689	1 008	1,85
Jönköpings	141	1 498	939	1,61
Kronobergs	144	1 056	610	1,78
Kalmar	92	1 076	729	1,50
Gotlands	68	941	562	1,72
Blekinge	72	931	582	1,80
Skåne	485	1 357	763	1,82
Hallands	153	1 236	718	1,86
Västra Götalands	589	955	554	1,81
Värmlands	265	674	385	1,82
Örebro	116	738	434	1,81
Västmanlands	58	1 298	759	1,86
Dalarnas	143	559	344	1,82
Gävleborgs	117	646	426	1,68
Västernorrlands	175	584	347	1,75
Jämtlands	127	614	353	1,93
Västerbottens	200	503	304	1,79
Norrbottnens	95	478	258	1,85
Hela riket	3 339	992	574	1,81

1) Endast köp av hela taxeringsenheter.

2) Se texten.

Källa: SCB, Fastighetspris- och lagfartsstatistik.

5 Byggnader, anläggningar och maskiner

I detta kapitel redovisas uppgifter om byggnader på jordbruksfastigheter enligt de årliga fastighetstaxeringarna. Vidare redovisas uppgifter om byggnadsverksamhet vilka hämtas från Jordbruksverkets statistik över antalet förprovade byggnader samt om anläggningar enligt undersökningar i anslutning till lantbruksregistret. Slutligen redovisas uppgifter om maskiner som hämtats från lantbruksregistret och från Jordbruksverkets leveransstatistik.

Kapitel 5 innehåller avsnitt om

- Byggnader
- Anläggningar
- Maskiner

Byggnader

Uppgifter om byggnader på jordbruksfastigheter erhålls vid de årliga fastighetstaxeringarna. Från och med år 1988 sker allmän fastighetstaxering vart annat år genom ett system med ett intervall om sex år för varje fastighetstyp. Den senaste allmänna fastighetstaxeringen för lantbruksenheter (jordbruksfastigheter) genomfördes under 1998.

Resultat

I tabell 5.1 redovisas förekomst av bostadsbyggnader och ekonomibyggnader på jordbruksfastigheter enligt den allmänna fastighetstaxeringen 1998.

1999 fanns det ca 206 000 taxeringsenheter med bostadsbyggnader. Ekonomibyggnader fanns på ca 204 000 taxeringsenheter.

Annan publicering

SCB, Allmän fastighetstaxering. Del 1 och 2 1970, 1975 och 1981.

Allmän fastighetstaxering för jordbruksfastigheter 1992 och 1998. SCB, Statistiska meddelanden Bo 38 SM 9301 respektive 9901.

Statistik från den särskilda fastighetstaxeringen, som publiceras för år då ingen allmän fastighetstaxering genomförs, publiceras av SCB i Statistiska meddelanden serie Bo, senast Bo 37 SM 9901.

Tabell 5.1

Antal taxeringsenheter med byggnadsvärde(basvärde) 1999 enligt allmän fastighetstaxering år 1998.

Jordbruksfastigheter

Number of assessed units with building value 1999 according to the assessment of agricultural real estate in 1998

Område	Bostadsbyggnader	Ekonomibyggnader m.m.
	Antal taxeringsenheter med bostadsbyggnadsvärde	Antal taxeringsenheter med ekonomibyggnadsvärde
<i>Län</i>		
Stockholms	4 252	3 881
Uppsala	5 028	5 073
Södermanlands	4 167	3 940
Östergötlands	7 547	7 534
Jönköpings	11 288	11 714
Kronobergs	10 096	10 309
Kalmar	8 919	9 210
Gotlands	3 773	3 508
Blekinge	4 297	4 140
Skåne	19 846	20 117
Hallands	8 387	8 263
Västra Götalands	34 902	35 610
Värmlands	14 342	13 185
Örebro	6 803	6 653
Västmanlands	3 945	4 103
Dalarnas	10 623	10 325
Gävleborgs	8 831	8 373
Västernorrlands	10 487	10 281
Jämtlands	9 598	9 257
Västerbottens	11 231	10 232
Norrbottnens	7 179	8 654
<i>Hela riket</i>		
1999	205 541	204 362
1998	205 833	204 769
1997	202 859	204 225
1996	203 882	204 883
1995	205 362	206 058
1994	206 124	206 421

Källa: SCB, Allmän fastighetstaxering 1999 (totalundersökning).

Förprovning av djurstallar

Djurstallar får inte uppföras, byggas till eller byggas om utan att byggnaden från början har godkänts från djurskydds- och djurhälsosynpunkt. Det samma gäller när ett stall eller en anläggning ändras på ett sätt som är av väsentlig betydelse från djurskydds- eller djurhälsosynpunkt, eller när en byggnad som förut använts på något annat sätt börjar utnyttjas som djurstall. Kraven på förprovning och besiktning av djurstallar finns i djurskyddsförordningen.

Länsstyrelsen förprövar djurstallet med hjälp av ritningar eller dylikt, och besiktigar stallet när det är färdigbyggt för att kontrollera att granskningsunderlaget har följts vid byggandet.

Stallar som totalt innehåller färre än 10 hästar, 10 vuxna nötkreatur, 20 ungnöt, 10 vuxna svin, 50 slaktsvin, 20 vuxna får eller getter, 500 fjäderfä, 20 rävar eller 50 minskar behöver inte förövas.

Tabell 5.2

Antalet förprövade byggnader under 1999

Number of pre-tested buildings for livestock in 1999

Område	Mjölkkor	Di-kor	Övriga nöt	Suggor	Slaktsvin	Övriga svin	Övriga djur ¹
<i>Län</i>							
Stockholms	5	2	8	1	–	–	19
Uppsala	12	1	17	1	–	–	3
Södermanlands	24	10	34	5	4	1	18
Östergötlands	44	20	6	2	4	1	20
Jönköpings	56	33	34	1	1	1	13
Kronobergs	21	21	19	–	–	–	7
Kalmar	58	23	100	–	2	1	10
Gotlands	28	3	14	7	–	–	8
Blekinge	5	12	4	1	–	–	3
Skåne	17	13	45	8	8	2	21
Hallands	37	8	44	12	14	6	10
Västra Götalands	90	33	116	5	9	5	21
Värmlands	28	6	14	2	3	–	9
Örebro	9	2	12	1	3	–	3
Västmanlands	5	3	8	2	2	–	8
Dalarnas	10	4	8	1	–	–	4
Gävleborgs	9	1	4	–	–	–	1
Västernorrlands	11	2	5	–	–	–	3
Jämtlands	16	3	17	–	–	–	4
Västerbottens	18	2	24	–	–	–	3
Norrbottens	17	3	3	–	–	–	3
<i>Hela riket</i>							
1999	518	205	536	49	50	16	191
1998	754	163	552	130	82	36	192
1997	446	143	449	177	173	72	214
1996	319	129	291	216	80	39	165
1994/95	926	107	224	240	116	43	87
1993/94	644	92	263	301	128	50	120

1) Hästar, får/getter, fjäderfä och pälsdjur.

Källa: Jordbruksverket.

Resultat

Antalet förprövade byggnader under budgetåret 1999 framgår av tabell 5.2. Av tabellen framgår att flest byggnader förprövades i Västra Götalands län följt av Kalmar län och Jönköpings län. Förprovningarna avser vanligtvis byggnader för mjölkproduktion, de flesta stall för högst 40 mjölkkor (tabell 5.3).

Tabell 5.3**Förprovning av djurstallar för nötkreatur, stallstorlek, godkända ärenden 1999***Number of pre-tested buildings with cattle by size of stocks in 1999*

	Mjölkcor			Dikor				Övriga nö ¹		
	-40	41-80	81-	-20	21-40	41-80	81-	-40	41-80	81-
<i>Län</i>										
Stockholms	2	3	–	1	–	2	–	6	4	–
Uppsala	6	8	4	2	2	–	–	13	9	2
Södermanlands	13	5	4	3	4	3	–	21	7	6
Östergötlands	26	13	5	7	6	6	1	2	2	2
Jönköpings	31	20	5	16	12	3	2	14	13	7
Kronobergs	7	12	2	7	12	2	–	14	5	–
Kalmar	16	24	18	8	11	3	1	28	42	30
Gotlands	23	4	1	3	–	–	–	5	5	4
Blekinge	4	1	–	7	3	2	–	–	3	1
Skåne	6	7	4	5	8	–	–	14	13	18
Hallands	13	15	9	4	2	1	1	10	24	10
Västra Götalands	55	25	10	15	14	4	–	71	30	15
Värmlands	22	9	9	1	6	4	1	12	4	3
Örebro	1	6	2	–	1	1	–	3	4	4
Västmanlands	1	3	1	1	2	–	–	4	3	1
Dalarnas	5	3	2	2	–	1	1	3	4	1
Gävleborgs	7	1	1	–	–	1	–	6	4	3
Västernorrlands	5	5	1	1	1	–	–	6	8	2
Jämtlands	7	16	–	1	1	1	–	13	7	1
Västerbottens	13	4	–	1	2	–	–	26	5	5
Norrbottnens	7	8	2	1	–	2	–	13	8	2
<i>Hela Riket</i>										
1999	270	192	80	86	87	36	7	284	204	117
1998	458	235	65	75	59	21	8	365	255	88
1997	286	127	31	64	54	16	10	309	141	58
1996	211	103	23	70	43	24	6	230	128	73

1) Ungdjur, rekryteringsdjur etc.

Källa: Jordbruksverket.

Annan publicering

Uppgifter om förprovningar av djurstallar redovisas varje år i Jordbruksverkets verksamhetsstatistik.

Anläggningar

Cisterner för dieselbränsolja och eldningsolja

Vid den undersökning om förbrukningen av drivmedel och eldningsolja i jordbruket som har genomförts 1978, 1981, 1984, 1987, 1990 och 1995 (se kapitel 6) inhämtades också uppgifter om antal cisterner och dessas lagringskapacitet. Uppgifterna avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark.

Av tabell 5.4 framgår att det 1994 fanns cirka 89 000 cister-

ner för dieselolja, en liten minskning jämfört med 1989.

1994 fanns cirka 17 000 cisterner för eldningsolja. Lagringskapaciteten var något högre än 1989. Resultat för 1986 redovisas inte. Då erhöles en betydligt högre siffra för lagringskapaciteten, vilket troligen berodde på att ett antal cisterner för bostadsändamål felaktigt kom med i redovisningen detta år.

Tabell 5.4

Cisterner för dieselolja och eldningsolja den 31 december 1994

Cisterns for diesel oil and fuel oil on December 31st, 1994

Område; storleksgrupp	Cisterner för dieselolja		Cisterner för eldningsolja ¹	
	Antal	Total rymd, 1 000-tal liter	Antal	Total rymd, 1 000-tal liter
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	9 800	41 700	2 700	12 000
" mellanbygder	10 300	33 600	1 600	5 400
" norra slättbygder	13 900	47 900	3 000	10 200
Svealands slättbygder	15 300	51 900	4 200	15 200
Götalands skogsbygder	21 300	52 100	2 800	9 100
Mellersta Sveriges skogsbygder	6 800	17 000	1 100	3 400
Nedre Norrland	6 200	13 600	900	2 900
Övre Norrland	5 400	12 800	600	2 000
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>				
0,3 – 5,0	4 000	8 300	1 000	3 700
5,1 – 10,0	9 800	19 700	1 500	5 900
10,1 – 20,0	17 000	37 600	2 500	7 800
20,1 – 30,0	12 400	30 000	1 500	4 200
30,1 – 50,0	17 900	51 200	2 700	8 500
50,1 – 100,0	18 500	66 200	4 100	12 800
Över 100,0	9 500	57 700	3 800	17 500
<i>Hela riket</i>				
1994	89 000	270 600	17 100	60 200
1989	91 800	280 200	14 300	51 200
1986	94 800	281 300	..	..
1983	96 400	281 900	16 200	54 400
1980	91 100	264 600	14 500	51 500
1977	81 200	214 900	15 600	53 400

1) Cisterner för eldningsolja avsedd för bostäder ingår inte.

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Annan publicering

Statistik över förbrukning av diesel- och eldningsolja i jordbruket samt antal cisterner och lagringskapacitet har redovisats intermittert av SCB i Statistiska meddelanden, senast J 63 SM 9501.

Maskiner

Uppgifter om antalet traktorer och skördetröskor har inhämtats vid varje jordbruksräkning respektive lantbruksräkning sedan 1944. Maskiner inom trädgårdsnäringen redovisas i kapitel 8.

Tabell 5.5

Antal traktorer och skördetröskor åren 1944–1995

Number of tractors and harvesters in 1944–1995

År	Traktorer	Skördetröskor
1995	172 470	39 456
1991	167 328	41 018
1986	183 828	47 089
1981	189 654	48 990
1976	188 838	49 489
1971	163 989	42 064
1966	163 404	39 358
1961	148 245	26 345
1951	69 292	8 347
1944	21 164	424

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 5.6

Antal företag med traktorer och skördetröskor 1995

Number of holdings with tractors and harvesters in 1995

Företag med traktorer och skördetröskor	Samtliga företag
Företag med	
en traktor	26 762
två traktorer	31 987
tre traktorer	15 949
fyra traktorer eller flera	7 436
Företag som har traktorer med motoreffekt	
mindre än 34 hk (<25 kW)	13 668
34–53 hk (25–<40kW)	41 728
54–80 hk (40–<60 kW)	51 876
81 hk eller mera (≥60 kW)	24 994
(Samma företag kan ingå i flera motoreffektgrupper)	
Samtliga företag med traktorer	82 134
Företag med skördetröskor	37 845

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Resultat

Uppgifter för hela riket finns i tabell 5.5. Mellan 1944 och 1991 avser redovisningen företag med minst 2,1 hektar åkermark. 1995 har de grupper av företag som ingår i undersökningen utökats. Jämfört med tidigare år ingår nu också 1 100 trädgårdsföretag, 400 större djurhållare samt ytterligare 100 övriga företag. Dessa har inte nått upp till 2,1 hektar åkermark och alltså inte funnits med i tidigare redovisningar. Resultatet bygger på en urvalsundersökning.

Tabell 5.7

Antal traktorer och skördetröskor år 1995

Number of tractors and harvesters in 1995

Område;	Antal traktorer	Antal skördetröskor
<i>Län</i>		
Stockholms	4 086	1 180
Uppsala	7 280	2 387
Södermanlands	5 605	1 716
Östergötlands	10 136	2 869
Jönköpings	8 695	1 430
Kronobergs	5 323	837
Kalmar	8 168	1 759
Gotlands	4 102	1 061
Blekinge	3 396	550
Kristianstads	11 882	1 856
Malmöhus	13 871	3 334
Hallands	9 262	2 028
Göteborgs o Bohus	6 196	1 433
Älvsborgs	12 227	2 942
Skaraborgs	14 508	4 418
Värmlands	6 841	1 505
Örebro	6 166	1 762
Västmanlands	5 542	1 804
Kopparbergs	4 742	1 192
Gävleborgs	5 537	1 203
Västernorrlands	5 637	836
Jämtlands	3 765	318
Västerbottens	6 450	801
Norrbottens	3 050	235
Hela riket	172 470	39 456

Källa: SCB, Lantbruksregistret.

Antalet traktorer har ökat med 5 100 mellan 1991 och 1995. Ökningen kan till någon del förklaras av att de grupper av företag som redovisas har utökats. För skördetröskor redovisas en fortsatt minskning mellan 1991 och 1995 med 1 600, vilket förmodligen kan förklaras av ökat samutnyttjande.

Av tabell 5.6 framgår att av de 82 100 företag som har minst en traktor har en tredjedel endast en traktor. Det är vanligast att företagen har två traktorer. 7 400 företag har minst fyra traktorer. De flesta företagen eller 51 900 har traktorer med en motoreffekt mellan 54–80 hästkrafter eller 40–60 kilowatt.

I tabell 5.7 har antalet traktorer och skördetröskor fördelats på län. Såväl antalet traktorer som antalet skördetröskor är störst i Skaraborgs län, med 14 500 respektive 4 400 följt av Malmöhus län med 13 900 respektive 3 300.

Undersökningen om anskaffning av maskiner etc.

Jordbruksverket genomför varje år sedan 1979 en undersökning om försäljningen av lantbruksmaskiner och -redskap. Fram till och med den undersökning som avsåg 1991 var dessa undersökningar totalundersökningar. Från och med 1991 avses en total undersökning komma att genomföras endast vart tredje år.

Den senaste genomförda totalundersökningen var 1997, medan 1995, 1996, 1998 och 1999 års undersökningar var urvalsundersökningar.

Undersökningen grundas på angivna katalogpriser, vilket medför att hänsyn ej tagits till eventuella rabatter. Mervärdesskatt ingår inte i tabelluppgifterna.

Antalet tillverkare och importörer av lantbruksmaskiner (inklusive traktorer) uppgick under 1999 till ca 150 företag.

Resultat

Uppgifter om antalet till jordbruket levererade traktorer åren 1989–1999 och dessas genomsnittliga effekt lämnas i tabell 5.8 nedan.

Tabell 5.8
Antal levererade traktorer 1989–1999

Number of delivered tractors in 1989–1999

År	Antal levererade traktorer	Genomsnittlig effekt på kraftuttaget. Kilowatt
1999	4 000	81,4
1998	3 600	69,1
1997	3 839	72,3
1996	3 600	74,1
1995	2 900	69,0
1994	2 512	64,5
1993	1 550	62,3
1992	2 000	59,8
1991	2 722	60,1
1990	3 988	60,7
1989	5 995	60,1

Källa: Jordbruksverket.

Värdet av jordbrukets inköp av maskiner och redskap uppgick som framgå av tabell 5.9 preliminärt till 4 061 miljoner kronor under 1999, varav 1 76 miljoner avsåg traktorer.

Tabell 5.9**Jordbrukets inköp av maskiner och redskap åren 1994–1999, miljoner kronor**

Purchases of machinery and tools by the agricultural sector in 1994–1999, millions of Swedish kronor

	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ¹
<i>Löpande priser</i>						
Traktorer och jeepar						
Egentliga traktorer	826	1 079	1 395	1 515	1 448	1 764
Övriga tillhörande gruppen traktorer	4	3	3	4	2	3
Jordbearbetningsredskap	137	152	173	220	194	182
Redskap för sådd, spridning m.m.	139	184	214	259	238	238
Redskap för skörd och tröskning	388	433	520	655	689	706
Vagnar	49	41	65	78	78	92
Torkar, kvarnar, silor m.m.	143	119	126	157	174	200
Potatis och rotfruktsredskap	76	100	140	69	57	82
Transportredskap och lastapparater ¹	137	170	169	203	236	282
Utrustning för mjölkning och mjölkhantering	161	110	90	98	107	118
Stallutrustningar	400	342	329	237	301	291
Bevattningsutrustningar	26	28	34	25	25	25
Diverse	59	56	48	52	57	78
Summa	2 545	2 817	3 303	3 572	3 606	4 061
<i>1998 års priser</i>						
Traktorer	914	1 123	1 439	1 543	1 457	1 764
Övriga maskiner och redskap	1 867	1 812	1 955	2 091	2 171	2 297
Summa ²	2 781	2 935	3 394	3 634	3 629	4 061

1) Exklusive vagnar.

2) Inklusive skattning med ledning av undersökning 1976.

3) Preliminära uppgifter.

Källa: Jordbruksverket.

Resultatens tillförlitlighet

För några maskingrupper har det inte varit möjligt att erhålla säkra uppgifter. Detta gäller exempelvis vagnar för vilka uppgifter från ett stort antal småtillverkare torde saknas. Vidare föreligger svårigheter att beräkna jordbrukets andel av den totala försäljningen för vissa i undersökningen ingående maskiner och redskap, som används även inom andra näringar än jordbruket. Detta gäller bl.a. elektriska motorer, handredskap, redskap för grundförbättring m.m. För dessa bortfall har värdet schablonmässigt uppskattats på basis av den genomsnittliga utvecklingen för övriga maskiner och redskap.

Det kan också förekomma viss dubbelredovisning t.ex. när tillverkare av viss utrustning till traktorer eller till torkanläggningar även säljer till leverantörer av traktorer och torkar. Dessa förhållanden torde dock knappast ge avvikelser större än någon eller några procent av totalbeloppen.

Annan publicering

Uppgifter om traktorer och skördetröskor i jordbruket har redovisats intermitterant av SCB i Statistiska meddelanden, senast J 64 SM 9601.

Jordbrukarnas investeringar i maskiner och redskap 1999 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Andra undersökningar

Fordon enligt bilregistret varje månad sedan 1973, numera i PM månadsvis och i Statistiska meddelanden kvartalsvis. I de årsvisa beståndsuppgifterna även med fördelning på län och/eller kommun. SCB, Statistiska meddelanden serie T.

Nyregistreringsstatistik varje månad sedan 1973; uppgifter om antalet nyregistrerade traktorer i lantbruket med fördelning på tillverkare. AB Bilstatistik.

6 Förnödenheter

Förnödenheter är samlingsnamnet på ett antal förbrukningsvaror som används inom jordbruket, t.ex. utsäde, handelsgödsel, fodermedel och drivmedel.

Det finns relativt få data om den direkta användningen av förnödenheter i jordbruket. De uppgifter som finns får därför kompletteras med försäljningsdata. Skillnaden mellan såld och verkligen använd kvantitet är oftast obetydlig, eftersom de flesta förnödenheter lagras relativt kort tid. Det är dock inte möjligt att utifrån försäljningsdata studera skillnaden i t.ex. handelsgödsel-användning mellan olika slags företag.

Vissa uppgifter om kostnader för förnödenheter återfinns i kapitel 11.

Kapitel 6 innehåller avsnitt om

- Utsäde
- Växtnäringsämnen och kalk
- Bekämpningsmedel
- Fodermedel

Utsäde

Certifiering av utsäde

Utsäde av lantbruksväxter måste vara certifierat för att få släppas ut på marknaden. För köksväxtutsäde gäller krav på certifiering eller märkning som godkänt standardutsäde. Utsäde som har certifierats i annat land inom EES-området får importeras och säljas i Sverige utan krav på ny certifiering.

Certifiering av utsäde utförs av Statens utsädeskontroll. Certifiering av fröburna växtslag får också utföras av fristående juridisk person som har förklarats behörig av Jordbruksverk.

Beslut om certifiering grundas på kontroll av generationssamband, officiell fältbesiktning, officiell provtagning, analys av frövaru- respektive knölkvalitet samt kontroll av sortrenhet och sortäktethet.

Certifiering innebär beslut om klassificering och kan ske i någon av följande klasser.

Klassning av fröburna växtslag

- F Förädlarutsäde. Ej tillgängligt i allmän handel
- A Stamutsäde. Avsett för produktion av basutsäde. Ej tillgängligt i allmän handel.
- B Basutsäde. Främst avsett för produktion av nytt utsäde.
- C1 Certifikatutsäde, 1 generation. Kan användas för förnyad produktion av utsäde.
- C2 Certifikatutsäde, 2 generation. Får ej användas för förnyad produktion av utsäde.

Klassning av potatis

- S Stamutsäde
- SE, E Basutsäde
- A Certifikatutsäde

Officiell statistik om använda utsädesmängder etc. saknas i stort sett. Däremot kan försäljningen av utsäde uppskattas genom statistik över certifierade kvantiteter från den officiella utsädeskontrollen. Information om officiell certifiering, certifieringsklasser, m.m. lämnas i faktarutan på denna sida.

Av tabell 6.1 framgår att det totalt certifierades ca 186 600 ton utsäde av fröburna växtslag och ca 33 500 ton potatis under 1998/99. Under samma period importerades ca 14 100 ton fröburna växtslag som införts från annat land inom EES-området. Vad gäller utsädespotatis finns inget krav på införsel-anmälan vid import från annat EES-land. Därmed finns heller inga tillförlitliga uppgifter om kvantiteten importerat potatis-utsäde.

Tabell 6.1

Total kvantitet certifierat utsäde 1997/98 och 1998/99, ton
Total quantity of state certified seed in 1997/98 and 1998/99, metric tons

Utsädesslag	Certifierat i Sverige		Importerat certifierat utsäde	
	1997/98	1998/99	1997/98	1998/99
Stråsäd				
Höststråsäd	60 364	53 404	3 731	942
Vårstråsäd	113 159	122 030	1 013	7 118
Foderväxter				
Baljväxter	12 082	6 704	1 213	2 830
Gräs	3 743	3 060	1 846	2 013
Övr. foderväxter	–	4	14	31
Betor	772	253	358	296
Olje- och fiberväxter	1 721	1 174	208	898
Köksväxter	2	7	–	–
S:a fröburna växtslag	191 843	186 636	8 383	14 128
Potatis	32 265	33 455	.. ¹	.. ¹

1) Tillförlitliga uppgifter om import av utsädespotatis saknas.

Källa: Statens utsädeskontroll.

Tabell 6.2**Grödarealer besädda med betat¹ utsäde 1989/90, procent***Areas sown with disinfected seed in 1989/90, percentages*

Område; storleksgrupp	Samtliga åkergrödor			Betnings- uppgift saknas, %	Spannmål		
	Areal totalt ha	Areal besädd med betat utsäde, %	obetad utsäde, %		Grödareal ha	Areal besädd med betat utsäde, %	obetad utsäde, %
<i>Län</i>							
Stockholms	83 600	41	51	7	51 300	58	37
Uppsala	142 600	50	43	8	96 900	65	29
Södermanlands	125 200	42	49	9	78 900	58	38
Östergötlands	198 000	44	47	9	119 800	64	31
Jönköpings	85 900	15	79	5	29 400	44	47
<i>Kronobergs</i>	50 700	14	79	6	16 800	41	47
Kalmar	125 800	25	69	7	50 800	49	47
Gotlands	80 500	32	59	9	33 900	61	33
Blekinge	33 100	31	64	5	13 200	47	48
Kristianstads	168 100	34	54	11	76 600	44	46
<i>Malmöhus</i>	285 600	61	28	12	153 300	68	24
Hallands	112 300	27	61	12	61 100	43	46
Göteborgs o Bohus	56 800	19	76	5	25 800	37	58
Älvsborgs	137 000	23	70	6	63 700	43	53
Skaraborgs	261 900	39	52	9	169 800	52	43
<i>Värmlands</i>	94 800	27	69	4	41 500	56	39
Örebro	99 000	34	60	6	64 000	46	52
Västmanlands	114 300	45	48	7	83 800	53	42
Kopparbergs	54 900	29	67	4	26 300	55	44
Gävleborgs	68 500	20	75	5	28 400	46	49
<i>Västernorrlands</i>	50 700	10	82	7	12 000	43	42
Jämtlands	39 000	13	85	2	5 400	72	23
Västerbottens	68 000	19	77	3	18 600	68	26
Norrbottns	35 600	8	85	7	5 500	37	54
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	331 900	57	32	11	189 400	60	33
mellanbygder	310 400	35	54	11	139 900	54	37
norra slättbygder	420 900	44	47	9	277 100	58	38
Svealands slättbygder	580 200	44	49	7	386 900	57	38
Götalands skogsbygder	488 800	18	76	6	186 600	43	49
Mellersta Sveriges skogsbygder	181 200	25	70	5	82 300	50	47
Nedre Norrland	149 400	15	80	5	40 200	50	41
Övre Norrland	109 500	15	80	5	24 500	62	31
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 - 20,0	402 900	17	78	5	143 000	43	51
20,1 - 50,0	801 800	28	65	7	379 300	48	45
50,1 - 100,0	726 200	38	53	8	401 600	55	39
Över 100,0	641 900	53	37	10	402 800	67	29
<i>Hela riket</i>							
1989/90	2 572 800	35	57	8	1 326 800	55	39
1988/89	2 547 100	43	49	8	1 322 900	70	25
1987/88	2 590 300	40	50	10	1 345 800	64	27

1) Betning innebär att utsädet före sådden behandlas med kemiska medel för att skydda detta mot angrepp av växtsjukdomar eller skadedjur.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Betning av utsäde sker i syfte att förebygga spridning av växtsjukdomar och skadedjur. På grund av skador på fågelfaunan har de tidigare vanliga kvicksilvermedlen mot svampsjukdomar i stråsäd idag ersatts av andra medel.

Den senaste riksomfattande och heltäckande undersökningen om användningen av betat utsäde i sådden går tio år tillbaka i tiden. Tabell 6.2 visar andelen grödarealer som såddes med betat utsäde 1989/90. Uppgifterna samlades in i en intervjuundersökning om användningen av kemiska bekämpningsmedel i växtodlingen, som genomfördes i samband med de dåvarande objektiva skördeuppskattningarna. Enligt undersökningen besäddes drygt 90 % av höstsädesarealen och 40 % av vårsädesarealen med betat utsäde 1989/90. I övriga grödor, utom sockerbetor där allt utsäde betas, användes det betade utsädet i mindre utsträckning. Uppgift om utsädet saknades

dock för 8 % av arealen. Uppgifterna om betat utsäde blev härigenom något osäkra.

Utsädesbetningen torde under 1990-talet ha haft ungefär samma omfattning som i slutet av 1980-talet men heltäckande statistik som visar detta saknas.

Annan publicering

Meddelanden från Statens utsädeskontroll (tidigare Statens centrala frökontrollanstalt), årligen sedan 1926.

Frökontrollanstaltens i Linköping verksamhet, årligen sedan 1878.

Frökontrollanstalten i Örebro, årligen sedan 1878/79.

SCB, Statistiska meddelanden, serie Na, Bekämpningsmedel i jordbruket. Na 31 SM 9102.

Växtnäringsämnen

Uppgifter om försäljning av kalk till jord- och trädgårdsbruket samt för kalkning av sjöar och vattendrag insamlas fr.o.m. 1986 av Statistiska centralbyrån (SCB). Tidigare insamlades och publicerades statistiken av Kungliga Skogs- och Lantbruksakademien (KSLA). Statistiken avser till största delen försäljning till jordbruket. Uppgiftslämnare är tillverkare, importörer och grossister.

Även försäljningsstatistiken över handelsgödsel har överförts från KSLA till SCB fr.o.m. 1985/86. Uppgiftslämnare till statistiken är tillverkare och importörer av handelsgödsel. Uppgifter om användningen av såväl handelsgödsel som stallgödsel har insamlats av SCB i intervjuundersökningar om gödselmedelsanvändningen i jordbruket, se tabell 6.5.

Observera beträffande tabellerna med regionala uppdelningar att viss approximation har fått göras för att erhålla länssiffror, då försäljningsdistrikt etc. inte alltid överensstämmer med länsgränser.

Resultat

I tabell 6.3 redovisas kalkförsäljningen 1994–1998 med fördelning på olika kalkprodukter. En viss osäkerhet råder beträffande definitionen av Mg-kalk och dolomit och även beträffande definitionen av trädgårdskalk. Detta förklarar till viss del de stora förändringarna mellan åren.

Läsuppgifterna i tabell 6.4 bygger på uppgifter om försäljning av kalkprodukter till jord- och trädgårdsbruk samt arealen utnyttjad åker enligt lantbruksregistret. De länsvisa försäljningsuppgifterna är dock delvis osäkra. På riksnivå har variationerna i förbrukningen av kalk varierat mellan 55 kg per hektar 1998 och 86 kg per hektar 1996. Den högsta förbrukningen 1998 hade Blekinge län (140 kg/ha).

Tabell 6.3

Försäljning av olika kalkprodukter 1994–1998 för jord- och trädgårdsbruk, 1 000 ton kalciumoxid

Sales of different lime products in 1994–1998 for agricultural and horticultural purposes, 1 000 metric tons of calcium oxide

Produkt	1994	1995	1996	1997	1998
Krossad kalksten	43,7	54,3	61,7	58,3	30,3
Kalkstensmjöl	30,5	32,0	38,4	25,9	24,1
Dolomit	15,7	14,9	20,0	18,3	15,8
Mg-kalk	29,7	28,0	42,2	39,7	23,6
Trädgårdskalk	12,8	12,0	11,7	9,9	9,1
Slagger	4,5	4,9	4,8	6,8	2,4
Sockerbrukskalk ¹	34,9	33,8	33,0	30,6	34,0
Övriga kalkprodukter	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
Totalt	171,9	180,1	211,9	189,5	139,3

1) Produktnamnet slamkalk har ändrats till sockerbrukskalk.

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Detta avsnitt innehåller uppgifter om användningen av kalkprodukter och av växtnäringsämnena kväve (N), fosfor (P) och kalium (K).

Ämne	Effekter
Kalk	Ökar jordens pH-värde och förbättrar jordens struktur.
Kväve	Ger växternas gröna delar en snabb och kraftig utveckling. Ökar proteininnehållet.
Fosfor	Medverkar vid många livsviktiga processer. Stimulerar frösättning och mognad.
Kalium	Medverkar vid växtnäringstransport inom växten. Förbättrar sädens stråstyrka. Ökar växternas vinterhärdighet.

Tabell 6.4

Försäljning av kalciumoxid 1994–1998, kg/ha utnyttjad åker

Sales of calcium oxide in 1994–1998, kg/ha of utilized arable land

Län	1994	1995	1996	1997	1998
Stockholms	50	43	54	45	10
Uppsala	22	26	38	38	35
Södermanlands	96	152	142	105	40
Östergötlands	30	52	58	63	32
Jönköpings	75	78	74	94	40
Kronobergs	120	125	123	51	94
Kalmar	65	59	52	38	23
Gotlands	26	32	47	10	0
Blekinge	157	121	150	71	140
Skåne	106	111	124	114	116
Hallands	144	171	193	162	105
Västra Götalands	53	52	64	52	41
Värmlands	57	67	89	84	43
Örebro	66	52	96	100	42
Västmanlands	37	58	79	89	40
Dalarnas	62	64	103	59	52
Gävleborgs	46	56	88	81	77
Västernorrlands	4	20	12	14	11
Jämtlands	3	2	16	23	4
Västerbottens	77	67	66	93	44
Norrbottnens	71	60	38	48	33
Hela riket	67	74	86	75	55

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 6.5

Förbrukning av växtnäringsämnen i handels- och stallgödsel samt totalkväve i stallgödsel 1997

Consumption of plant nutrients in fertilizers and animal waste and of total nitrogen in animal waste in 1997

Område; storleksgrupp	Grödatarel totalt, hektar	Areal gödselad med växtnäringsämnen från handels- och/eller stallgödsel					
		Kväve		Fosfor		Kalium	
		Gödselad areal, %	Växttillgängligt kväve, kg/ha	Gödselad areal, %	Giva, kg/ha	Gödselad areal, %	Giva kg/ha
<i>Län</i>							
Stockholm	79 200	78	85	47	20	43	50
Uppsala	138 800	87	90	66	20	46	55
Södermanlands	114 900	85	105	63	20	55	55
Östergötlands	186 500	87	115	59	25	59	70
Jönköpings	87 600	85	80	80	25	81	100
Kronobergs	52 000	84	75	81	20	81	90
Kalmar	121 800	84	100	73	25	72	100
Gotlands	82 400	85	95	77	25	78	80
Blekinge	33 300	84	105	65	30	67	95
Skåne	443 800	92	120	60	35	62	85
Hallands	113 500	93	105	78	30	80	85
Göteborgs o Bohus	58 800	84	90	68	25	67	75
Älvsborgs	139 300	81	90	72	25	73	75
Skaraborgs	251 900	89	110	66	30	65	75
Värmlands	98 100	75	80	64	25	65	65
Örebro	96 900	85	95	76	20	72	60
Västmanlands	105 900	90	100	72	20	50	50
Dalarnas	58 000	75	85	66	20	67	70
Gävleborgs	69 500	70	70	62	20	63	70
Västernorrlands	50 800	61	65	51	20	51	105
Jämtlands	43 900	59	60	53	20	53	90
Västerbottens	67 900	73	70	67	25	67	75
Norrbottnens	36 000	74	75	72	20	72	85
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	333 300	93	130	57	35	60	80
" mellanbygder	299 400	89	110	72	30	73	95
" norra slättbygder	407 800	89	115	63	25	63	65
Svealands slättbygder	555 100	85	95	66	20	55	55
Götalands skogsbygder	487 800	84	85	75	25	75	90
Mellersta Sveriges skogsbygder	176 400	75	80	62	20	61	70
Nedre Norrland	158 100	63	65	55	20	55	90
Övre Norrland	110 300	72	70	68	25	68	80
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 - 20,0	371 200	66	65	55	25	54	65
20,1 - 50,0	675 700	84	85	68	25	66	75
50,1 - 100,0	717 900	88	105	69	25	67	85
Över 100,0	764 100	90	120	66	30	63	75
<i>Hela riket</i>							
1997	2 530 800	84	100	66	25	64	75
1995	2 386 900	83	100	62	25	60	80
1993	2 496 800	85	100	59	25	57	80
1991	2 418 100	83	95	59	30	57	85

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

I tabell 6.5 redovisas resultat från en undersökning om gödselmedelsanvändningen i jordbruket som genomfördes 1997. I undersökningen intervjuades ca 3 900 jordbrukare med mer än 2,0 hektar åkermark om tillförseln av handels- och stallgödsel till de åkergrödor som skördades 1997. Uppgifterna inhämtades genom telefonintervjuer med hjälp av provtagare och provbyteledare i den fältorganisation som SCB förfogar över för skördeuppskattningarna.

Den totala tillförseln av handels- och stallgödsel till grödor som skördades 1997 uppgick enligt tabell 6.5 till 213 000 ton kväve i växttillgänglig form, 42 000 ton fosfor och 125 000 ton kalium. Detta är sedan 1994/95 en ökning med ca 15 000 ton för kväve, 1 000 ton för fosfor och 8 000 ton för kalium. Omkring 85% av kvävet tillfördes grödorna genom handelsgödselmedel medan huvuddelen av fosfor- och kaliumgödslingen, ca 55 respektive 70 %, skedde med stallgödsel.

Tabell 6.5 (forts.)

Område; storleksgrupp	Totalförbrukning, ton			Fosfor		Kalium	
	Kväve			Totalt		Totalt	
	Växttill- gängligt kväve	Därav i handels- gödsel	Total- kväve i stallgödsel		Därav i handels- gödsel		Därav i handels- gödsel
<i>Län</i>							
Stockholms	5 290	4 850	1 110	770	400	1 770	470
Uppsala	10 930	10 160	1 790	1 710	1 170	3 480	1 030
Södermanlands	10 470	9 630	1 950	1 530	980	3 540	1 110
Östergötlands	18 230	16 230	4 570	2 870	1 620	7 900	2 330
Jönköpings	5 840	3 960	5 100	1 860	320	7 140	980
<i>Kronobergs</i>	3 280	2 270	2 430	940	290	3 850	790
Kalmar	10 240	7 440	6 200	2 180	530	8 670	1 250
Gotlands	6 540	5 310	2 750	1 440	660	5 180	1 670
Blekinge	3 000	2 340	1 510	650	170	2 100	580
Skåne	49 530	44 160	12 690	8 820	3 650	23 180	10 550
<i>Hallands</i>	11 110	8 910	5 140	2 700	820	7 750	2 450
Göteborgs o Bohus	4 500	3 630	1 980	900	330	3 060	690
Älvsborgs	10 320	8 500	4 210	2 290	1 120	7 820	2 530
Skaraborgs	24 960	21 620	7 690	4 700	2 180	12 590	3 880
Värmlands	5 830	4 960	2 390	1 470	700	4 290	1 490
<i>Örebro</i>	7 940	7 140	1 770	1 550	1 070	4 220	1 900
Västmanlands	9 270	8 740	1 270	1 630	1 220	2 650	1 100
Kopparbergs	3 610	3 090	1 380	830	410	2 690	900
Gävleborgs	3 340	2 670	1 670	840	390	3 060	850
Västernorrlands	2 040	1 170	1 880	570	120	2 760	270
<i>Jämtlands</i>	1 530	870	1 490	490	150	2 140	270
Västerbottens	3 530	2 720	2 080	1 090	420	3 410	950
Norrbottnens	1 940	1 380	1 160	580	290	2 210	640
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	39 430	35 860	8 370	6 570	2 960	15 970	8 450
" mellanbygder	28 670	22 970	12 660	6 210	2 110	20 270	6 090
" norra slättbygder	41 510	37 240	9 850	6 980	3 770	17 280	6 240
Svealands slättbygder	45 470	42 040	8 230	7 740	5 130	16 470	6 390
Götalands skogsbygder	35 640	26 450	22 390	9 040	2 520	33 680	6 380
Mellersta Sveriges skogsbygder	10 530	8 960	3 780	2 260	1 280	7 570	2 400
Nedre Norrland	6 560	4 370	5 120	1 890	580	7 820	1 220
Övre Norrland	5 620	4 210	3 390	1 720	740	5 890	1 660
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 20,0	16 460	14 590	6 660	4 610	2 100	12 900	5 100
20,1 – 50,0	47 990	40 530	19 710	11 150	4 830	34 180	10 020
50,1 – 100,0	67 450	56 410	24 800	12 800	5 450	41 050	11 470
Över 100,0	81 740	70 500	23 070	13 880	6 580	37 010	12 100
<i>Hela riket</i>							
1997	213 290	181 760	74 220	42 410	19 030	125 470	38 690
1995	197 950	172 830	63 220	40 910	18 870	117 660	35 840
1993	210 220	185 520	64 240	39 800	19 030	111 120	37 280
1991	190 490	166 850	62 560	40 760	20 870	113 840	38 840

Av den totala grödarealen i landet gödslades 84 % med kväve, 66 % med fosfor och 64 % med kalium. Detta var en mindre uppgång för alla tre näringsämnena sedan 1994/95.

Enligt undersökningen tillfördes över 90 % av den kvävegödslade arealen handelsgödselkväve. Över 30 % av åkerarea-

len tillfördes stallgödselkväve. En stor del av den stallgödslade arealen tillfördes dessutom handelsgödselkväve. Den helt ogödslade arealen, dvs. åkerarealen exklusive träda, ej utnyttjad slätter och betesvall samt obrukad åker, uppgick till 14 %.

Av tabell 6.6 framgår att försäljningen av handelsgödsel 1998/99 motsvarade 73 kg kväve, 7 kg fosfor och 15 kg kalium per hektar utnyttjad åker. Variationerna mellan olika delar av riket är stora, med de högsta hektarsiffrorna i Östergötlands och Skåne. Även övriga slättbygds-län ligger högt, medan särskilt norrlandsläna ligger lågt. Variationerna mellan länen, i absoluta tal, är störst för kväve. Vid tolkning av siffrorna i tabell 6.6 måste man komma ihåg att mycket av variationerna mellan länen kan förklaras av skillnader i tillgång till stallgödsel och av skillnader i grödor. I slättbygdena finns t.ex. höga andelar brödsäd och oljeväxter, i Norrland stora vallarealer.

Från och med 1996 samordnar SCB och Jordbruksverket uppgiftsinsamlingen till statistiken över försäljningen av handelsgödselmedel.

Tabell 6.7 visar i vilka former som kväve, fosfor och kalium sålts. Observera att denna tabell ger vikten av den sålda varan, medan tabell 6.6 anger vikten av respektive näringsämne. Enkla kvävegödselmedel kan t.ex. innehålla mellan 15 och 46 % kväve.

Av tabell 6.7 framgår att användningen av enkla handelsgödselmedel totalt är betydligt större än användningen av sammansatta medel. Bland de rena kvävegödselmedlen utgörs 46 % av kalksalpeter N 15,5 (15,5 % kväve), 33 % av kalkammonsalpeter/Axan (27–28 % kväve) samt 15 % ammoniumnitrat N 34 (34 % kväve). Bland de sammansatta gödselmedlen är NP 26-4 (26 % kväve, 4 % fosfor) dominerande i gruppen NP-medlen, medan PK 11-21, NK 20-15 samt NPK 20-4-8 är dominerande i övriga grupper.

Annan publicering

Förbrukning av handelsgödsel 1998/99 finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Försäljning av kalk för jord- och trädgårdsbruk 1998 har redovisats av SCB i Statistiska meddelanden MI 30 SM 9902, gödselmedel i jordbruket 1996/97 i Na 30 SM 9803 samt försäljningen av mineralgödsel för jord- och trädgårdsbruk 1998/99 i MI 30 SM 0001.

Tabell 6.6

Försäljning av handelsgödsel (mängd kväve, fosfor och kalium) till jordbruket och trädgårdsbruket i medeltal 1998/99 (juli 1998–juni 1999).

Sale of fertilizers (nitrogen, phosphorus and potassium) to the agricultural and horticultural sector in 1998/99

Län och länsgrupper		Totalt, ton			Kg/ha utnyttjad åker		
		Kväve	Fosfor	Kalium	Kväve	Fosfor	Kalium
Stockholms	(AB)	3 500	400	400	51	7	6
Uppsala	(C)	10 200	1 100	1 100	74	8	8
Södermanlands	(D)	8 500	900	1 200	73	8	11
Östergötlands	(E)	18 800	1 900	3 000	96	10	15
Jönköpings	(F)	3 900	300	800	42	3	9
Kronobergs	(G)	2 200	200	600	39	3	11
Kalmar	(H)	9 400	600	1 500	81	5	13
Gotlands	(I)	5 700	600	1 700	71	8	21
Blekinge	(K)	1 800	100	500	63	5	17
Skåne	(M)	45 100	3 900	11 300	102	9	26
Hallands	(N)	8 900	700	2 300	83	6	22
Västra Götalands	(O)	31 300	3 100	6 300	72	7	14
Värmlands	(S)	4 800	600	1 300	54	6	14
Örebro	(T)	7 400	1 100	1 600	78	11	17
Västmanlands	(U)	6 500	800	900	59	8	8
Dalarnas	(V)	4 100	500	900	86	11	19
Gävleborgs	(X)	2 600	300	500	41	5	7
Västernorrlands	(Y)	700	100	200	15	1	4
Jämtlands	(Z)	500	100	100	16	1	4
Västerbottens	(AC)	2 300	300	700	37	4	11
Norrbottnens	(BD)	900	200	400	27	5	12
<i>Vissa länsgrupper</i>							
Län F, G och H		15 500	1 000	3 000	58	4	11
Län AB, C, D T, U		36 100	4 400	5 300	69	8	10
Län W och X		6 800	800	1 400	60	8	12
Län Y, Z, AC och BD		4 400	500	1 400	25	3	8
<i>Hela riket</i>		179 200	17 800	37 300	73	7	15

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

Tabell 6.7

Försäljning av handelsgödsel till jord- och trädgårdsbruk 1995/96–1998/99, miljoner kg per vara

Sale of commercial fertilizers for agriculture and horticulture in 1995/96–1998/99, millions of kg

	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
<i>Enkla gödselmedel</i>				
Kvävegödsel	555,9	599,0	607,3	498,4
Fosforgödsel	4,2	4,1	4,1	2,9
Kaliumgödsel	8,0	8,1	8,4	7,8
Svavelgödsel	–	0,4	0,5	0,5
<i>Sammansatta gödselmedel</i>				
NP-gödsel	56,4	63,7	56,7	57,0
PK-gödsel	62,6	60,4	59,5	38,2
NK-gödsel	13,0	12,4	10,7	9,3
NPK-gödsel	266,6	280,1	288,8	267,6
<i>Totalt</i>	966,7	1 028,2	1 036,0	881,7

Källa: Jordbruksverket.

Bekämpningsmedel

Inköp av bekämpningsmedel var tidigare enda måttet på förbrukningen inom jordbruket av sådana medel. Statistiken över mängd sålda preparat återspeglar dock inte helt hur jordbrukets användning av bekämpningsmedel förändrats under åren. Många preparat har blivit effektivare, vilket inneburit att samma mängd preparat räckt till större areal.

Uppgifter om försäljningen av bekämpningsmedel insamlas årligen av Kemikalieinspektionen. På basis av dessa uppgifter har SCB sedan 1981 gjort beräkningar av det antal doser, mätt som liter eller kg preparat per hektar, som den till jordbruket sålda mängden räcker till. Därmed erhålls också ett mått på hur stor yta som kan besprutas med den sålda mängden. Beräkningarna gör det möjligt att studera förändringen i användning över tiden. Jämförbarheten mellan åren är dock beroende av att förbrukarnas lagerhållning inte nämnvärt ändras från ett år till ett annat.

SCB har också vissa år genomfört intervjuundersökningar om jordbrukarnas användning av kemiska bekämpningsmedel i växtodlingen. Vid tolkningen av resultaten från dessa undersökningar måste man komma ihåg att behovet av att använda bekämpningsmedel varierar kraftigt mellan olika år p.g.a. väderlekens inverkan på betingelserna för t.ex. insektsangrepp.

Bekämpningsmedlen kan indelas i

- Medel mot insekter
- Medel mot växtsjukdomar (svampangrepp)
- Medel mot ogräs

Dessutom används medel för tillväxtreglering, t.ex. stråförkortning och blastdödning.

Betningsmedel för utsäde kan också betraktas som ett medel mot växtsjukdomar; medlet tillsätts dock redan av leverantören.

Tabell 6.8

Total försäljning av bekämpningsmedel till jordbruket 1992–1998.
Kvantitet verksam substans och värde

Total sale of pesticides to agriculture in 1992–1998. Quantities of active substance and value

Bekämpningsmedel	Totalt	därav			
		insekts- medel	svamp- medel ¹	betnings- medel ²	ogräs- medel ³
<i>Kvantitet verksam substans, ton</i>					
1998	1 629	27	226	74	1 302
1997	1 609	15	187	75	1 332
1996	1 529	13	175	78	1 263
1995	1 224	17	133	67	1 007
1994	1 961	40	280	90	1 551
1993	1 464	15	242	76	1 131
1992	1 512	29	426	90	967
<i>Värde, milj. kr</i>					
1998	735,4	46,4	155,8	84,6	448,6
1997	720,9	38,7	123,0	72,5	485,8
1996	682,7	40,3	120,2	69,2	452,2
1995	589,1	32,1	85,5	54,5	416,4
1994	752,7	90,6	84,6	64,5	512,9
1993	562,2	45,9	62,8	57,7	395,3
1992	619,1	78,6	89,9	64,1	386,5

1) Inklusive micronäringsämnen och baljväxtbakterier.

2) Förbrukning huvudsakligen inom utsädesbranschen.

3) Inklusive medel för tillväxtreglering.

Källa: Kemikalieinspektionen och Jordbruksverket.

Resultat

Tabell 6.8 visar försäljningen av bekämpningsmedel under perioden 1992–1998. Som synes dominerar försäljningen av ogräsmedel, såväl volymmässigt som värdemässigt. För samtliga slag av bekämpningsmedel gäller att kvantiteterna varierar mellan enskilda år under perioden. Den statliga prisregleringsavgift som infördes 1986 på jordbrukskemikalier avskaffades i december 1992.

Förekomsten av olika slags preparat inom varje grupp av bekämpningsmedel och tillkomsten av nya medel på marknaden gör det svårt att tolka kvantitetsuppgifterna. Övergång till mer verksamma substanser och/eller ändrade koncentrationer kan medföra att en förbättrad effekt erhålls utan att detta avspeglar sig i kvantitetssiffrorna.

Uppgifterna om värde i tabell 6.8 baseras på Jordbruksverkets sammanställning av prisuppgifter från återförsäljare. Då mängduppgiften avser försäljning till återförsäljare utgör försäljarnas lagerhållning en osäkerhetskälla.

Uppgifter gällande trädgårdsodlingen har saknats för senare år. Fr.o.m. 1997 gör Jordbruksverket även beräkningar för trädgårdsnäringen. Tidigare uppgifter från Lantbrukets utredningsinstitut visade en användning i den kommersiella trädgårdssektorn som motsvarade ca 5 % av användningen inom jordbruket. Enligt Jordbruksverkets beräkningar för 1998, uppgick användningen inom trädgårdsnäringen till knappt 4 % av användningen inom jordbruket. År 1998 såldes till trädgårdsnäringen 59 ton växtskyddsmedel till ett värde av 32,3 milj. kr.

Tabell 6.9**Användning 1998 av ogräs-, svamp- och insektsmedel i åkergrödor, behandlad grödareal samt förbrukad mängd verksamt substans, kg/ha och ton***Use of pesticides in arable crops, treated crop area, and active substance in 1998, kg/ha and metric tons*

Område; storleksgrupp	Grödareal totalt 1 000 ha	Ogräsmedel			Svampmedel		
		Behandlad areal %	Verksam substans på behandlad areal		Behandlad areal %	Verksam substans på behandlad areal	
			kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>							
Stockholms	77,5	46	0,35	12,4	11	0,37	3,1
Uppsala	137,7	56	0,50	38,8	14	0,35	6,6
Södermanlands	116,9	55	0,40	26,0	12	0,32	4,3
Östergötlands	189,1	58	0,45	49,4	22	0,36	15,1
Jönköpings	92,4	16	0,61	9,1	..	..	1,5
<i>Kronobergs</i>	53,1	21	0,29	3,1	..	..	0,2
Kalmar	121,8	39	0,79	37,8	10	0,92	11,1
Gotlands	81,4	42	0,63	21,5	3	0,83	2,2
Blekinge	31,3	46	0,89	12,7	17	2,09	11,4
Skåne	440,5	74	1,20	389,5	40	0,68	118,2
<i>Hallands</i>	112,9	50	0,46	25,9	12	1,24	16,7
Västra Götalands	446,3	48	0,41	88,6	10	0,49	21,5
Värmlands	96,5	29	0,37	10,4	2	1,44	2,7
Örebro	100,5	56	0,45	25,2	11	0,51	5,9
Västmanlands	109,3	61	0,42	28,3	8	0,29	2,7
<i>Dalarnas</i>	57,7	32	0,46	8,5	..	..	1,3
Gävleborgs	68,5	17	0,50	5,8	..	..	0,5
Västernorrlands	50,2	..	..	2,1	..	..	0,1
Jämtlands	43,3	..	..	0,5	..	..	0,2
Västerbottens	64,4	..	..	2,5	..	..	0,3
Norrbottnens	37,1	..	..	0,3	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	331,3	82	1,15	311,3	44	0,63	91,5
" mellanbygder	300,8	55	0,94	154,3	19	1,09	62,4
" norra slättbygder	409,6	64	0,41	108,0	20	0,42	34,3
Svealands slättbygder	553,0	56	0,43	133,4	11	0,37	22,9
Götalands skogsbygder	482,5	24	0,50	57,9	3	0,82	10,8
Mellersta Sveriges skogsbygder	189,8	30	0,47	26,9	3	0,61	3,6
Nedre Norrland	153,9	9	0,47	6,5	..	..	1,3
Övre Norrland	107,6	3	0,74	2,8	..	..	0,3
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>							
5,1 – 20,0	360,4	18	0,64	41,3	2	1,42	9,6
20,1 – 50,0	665,5	36	0,66	159,0	7	0,85	38,3
50,0 – 100,0	722,6	49	0,69	243,6	12	0,80	72,2
Över 100,0	780,0	69	0,66	355,3	28	0,47	103,5
<i>Hela riket</i>							
1998	2 528,5	47	0,67	798,3	14	1,00	225,5
1996	2 431,7	47	0,70	788,0	10	0,64	159,5
1994	2 506,4	45	0,80	878,0	7	1,20	226,8
1992	2 440,2	42	0,90	897,2	6	2,50	370,9
1991	2 418,1	42	0,90	944,1	9	2,20	471,9
1990	2 572,8	48	1,10	1 308,8	8	2,00	430,1

Källa: SCB, Miljöstatistiken.

I tabell 6.9 redovisas resultat från en intervjuundersökning som Statistiska centralbyrån genomförde 1998. I denna undersökning intervjuades ca 3 800 jordbrukare med mer än 5,0 ha åkermark. De utfrågades om sin användning av kemiska bekämpningsmedel i växtodlingen – till vilka grödor man använt bekämpningsmedel, hur mycket man använt och vilka preparat som kommit till användning. Intervjuerna genomfördes i samband med skördeuppskattningarna och jordbrukarna intervjuades

des flera gånger under sommaren. Jordbruksföretagen var slumpmässigt utvalda, i proportion till gårdarnas åkerareal.

Ogräsmedel användes på 47 % av landets åkerareal med en genomsnittlig dos av 0,67 kg verksamt substans per hektar. Av den totala åkerarealen behandlades 11 % med i genomsnitt 0,04 kg insektsmedel per hektar och 14 % med 1,0 kg svampmedel per hektar.

Tabell 6.9 (forts.)

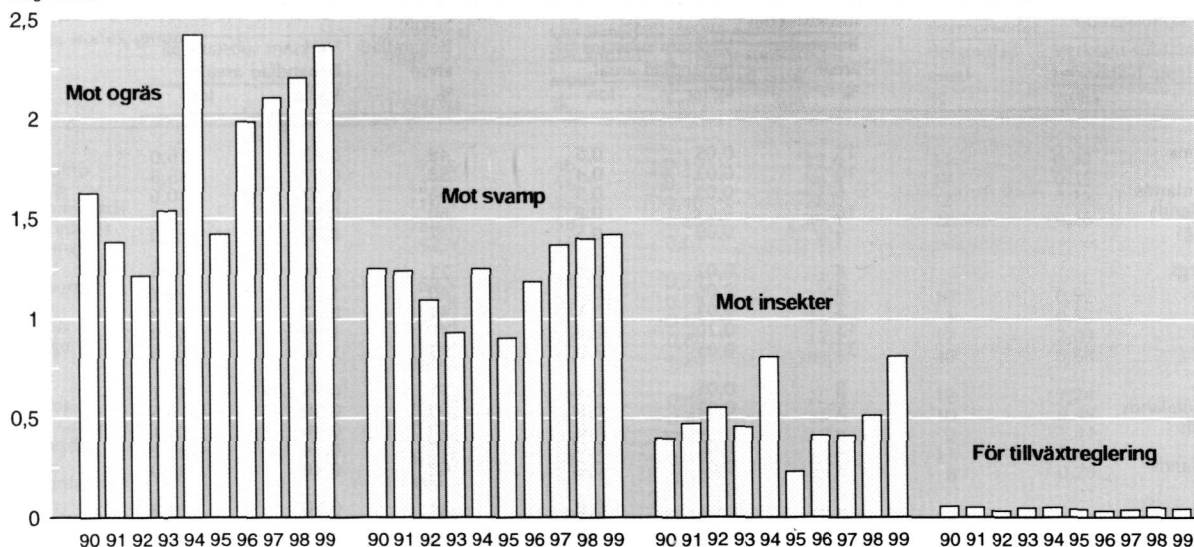
Område; storleksgrupp	Insektsmedel			Summa		
	Behandlad areal %	Verksam substans på behandlad areal		Behandlad areal %	Verksam substans på behandlad areal	
		kg/ha	ton		kg/ha	ton
<i>Län</i>						
Stockholms	15	0,05	0,5	48	0,43	16,0
Uppsala	10	0,03	0,4	58	0,57	45,8
Södermanlands	6	0,05	0,3	56	0,47	30,6
Östergötlands	16	0,03	0,8	60	0,58	65,3
Jönköpings	6	0,09	0,5	17	0,72	11,0
Kronobergs	8	0,02	0,1	21	0,31	3,4
Kalmar	9	0,06	0,7	40	1,02	49,7
Gotlands	3	0,03	0,1	44	0,67	23,9
Blekinge	13	0,20	0,8	47	1,69	24,9
Skåne	33	0,05	7,0	75	1,56	514,6
Hallands	8	0,05	0,4	51	0,75	43,1
Västra Götalands	5	0,02	0,5	50	0,50	110,5
Värmlands	..	..	0,0	30	0,46	13,1
Örebro	3	0,02	0,0	58	0,54	31,2
Västmanlands	4	0,01	0,0	62	0,46	31,0
Dalarnas	..	..	0,0	34	0,50	9,8
Gävleborgs	..	..	0,0	18	0,52	6,3
Västernorrlands	..	..	..	..	..	2,2
Jämtlands	..	..	..	..	..	0,7
Västerbottens	..	..	0,0	..	..	2,8
Norrbottnens	..	..	..	..	..	0,3
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	37	0,05	5,6	83	1,48	408,4
" mellanbygder	15	0,07	3,0	56	1,30	219,7
" norra slättbygder	12	0,02	1,1	67	0,53	143,5
Svealands slättbygder	7	0,05	1,8	57	0,50	158,2
Götalands skogsbygder	5	0,06	1,4	24	0,59	70,1
Mellersta Sveriges skogsbygder	2	0,03	0,1	31	0,52	30,6
Nedre Norrland	..	..	..	10	0,52	7,8
Övre Norrland	..	..	0,0	3	0,82	3,1
<i>Storleksgrupp hektar åkermark</i>						
5,1 – 20,0	2	0,05	0,4	18	0,79	51,3
20,1 – 50,0	5	0,09	3,2	37	0,81	200,4
50,1 – 100,0	10	0,04	3,1	50	0,88	318,9
Över 100,0	21	0,04	6,8	70	0,85	465,6
<i>Hela riket</i>						
1998	11	0,04	12,2	48	0,85	1 036,0
1996	9	0,04	9,5	48	0,82	957,0
1994	14	0,07	23,8	47	1,00	1 128,6
1992	16	0,09	34,7	46	1,20	1 302,1
1991	7	0,05	8,0	44	1,30	1 424,0
1990	11	0,09	24,9	51	1,40	1 763,9

Bekämpningsmedelsförbrukningen är regionalt mycket olika fördelad, i första hand beroende av jordbrukets omfattning och karaktär. I de nordligaste länen, där slättervall upptar en stor del av åkerarealen, används bekämpningsmedel i mycket liten omfattning. Av landets totala förbrukning av bekämpningsmedel användes mindre än 1 % i de fyra nordligaste länen där andelen behandlad areal var 7 %. Även i Göta- och Svealands skogsbygder användes bekämpningsmedel i begränsad omfattning. I jordbruksbygderna i södra Sverige används däremot väsentligt

större mängder. I Skåne län där ett flertal grödor odlas och där bekämpningsbehovet ofta kan vara stort, förbrukades 49 % av ogräsmedlen, 50 % av insektsmedlen och 52 % av svampmedlen. Samtidigt var Skånes andel av åkerarealen i riket bara 17 %. Ogräs-, svamp- och insektsmedel används på större andel av grödarealen på stora gårdar än på små. På 52 % av åkerarealen har inte använts något av de undersökta kemiska medlen.

Diagram 6.10
Bekämpningsmedel i jordbruket 1990–1999¹. Miljoner doser
Pesticides in agriculture in 1990–1999. Million doses

Milj doser

1) Den statliga miljöavgiften på bekämpningsmedel höjdes den 2 november 1994 från 8 kr till 20 kr per kilo aktiv substans.

Källa: SCB, Miljö- och lantbruksstatistik.

Användningen av bekämpningsmedel i jordbruket kan mätas på olika sätt. I diagram 6.10 redovisas beräknat antal försålda doser. För varje preparat har den lämnade kvantitetsuppgiften dividerats med en dos uttryckt i liter eller kg per hektar. Uppgifter om dosens storlek har hämtats från preparatleverantörernas etiketter och informationsblad. Den erhållna kvoten är ett mått på hur många doser den sålda kvantiteten räcker till och därmed också ett mått på hur stor yta som kan besprutas en gång med den sålda mängden.

Det totala antalet sålda hektardoser uppgick 1999 till 4,6 miljoner. Något mer än hälften avsåg ogräsmedel. Sedan 1997 har det totala antalet doser ökat med 11 % och jämfört med genomsnittet för femårsperioden 1994–1998 är ökningen mer än 20 %. Relativt sett är ökningen för bekämpningsmedlen störst för insektspreparat (59 %). Antalet doser av svampmedel har sedan 1998 endast ökat marginellt och för preparat för tillväxtreglering noteras en mindre nedgång.

Inför en förväntad höjning av miljöavgiften på bekämpningsmedel byggde jordbrukarna upp egna lager under hösten 1994. Detta drog upp 1994 års försäljning och bidrog sedan till 1995 års begränsade försäljning då lagren avvecklades.

Frånsett extremåret 1994 är det försålda antalet doser under 1999 av såväl ogräsmedel som av svampmedel det högsta sedan 1988.

Betydande variationer i lagerhållningen mellan åren i olika handelsled gör det svårt att med dosstatistiken följa de kortsiktiga förändringarna i bekämpningsmedelsanvändningen.

Hur den genomsnittliga dosen har förändrats över åren framgår av nedanstående tablå:

År	Antal doser miljoner	Genomsnittlig dos aktiv substans kg/ha
1990	3,2	0,7
1991	3,0	0,6
1992	2,9	0,5
1993	2,9	0,5
1994	4,5 ¹	0,4
1995	2,5 ¹	0,5
1996	3,6	0,4
1997	3,9	0,4
1998	4,2	0,4
1999	4,6	0,4

1) Se texten för kommentar.

Annan publicering

Jordbrukets kostnader för växtskyddsmedel publiceras på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Kemikalieinspektionen. Försålda kvantiteter av bekämpningsmedel.

Uppgifter om bekämpningsmedel i jordbruket publiceras varje år av SCB i serien Statistiska meddelanden serie MI, senast MI 31 SM 0001 och 0002.

Fodermedel

I Jordbruksverkets foderstatistik redovisas tillverkade och importerade kvantiteter av foder för olika djurslag. Uppdelning sker på råvaruanvändning, dvs. vilka råvaror som används i tillverkningen. I statistiken ingår inte foder som tillverkas på gårdsnivå eller importeras för eget bruk.

En liten del av foderbehovet täcks av importerade varor. Importen utgörs främst av proteinrika fodermedel som ingår i foderblandningar.

Fodermedlen kan indelas i grovfoder (hö, grönfoder m.m.) och kraftfoder (spannmål, proteinfodermedel m.m.). En annan indelningsgrund är efter fodermedlets ursprung; vegetabiliska

och animaliska (fiskmjöl, köttmjöl m.m.). Dessutom används mindre mängder av mineralfodermedel och vitaminfodermedel.

Ungefär hälften av fodertillgången, uttryckt i energiinnehåll, utgörs av kraftfoder.

Förbrukningen av kraftfoder i Sverige har ökat kraftigt sedan 1960-talet. Orsak till ökningen är främst en ökad intensitet i animalieproduktionen men även i viss mån en minskad grovfoderproduktion.

Tabell 6.11

Produktion av foderblandningar för alla djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1994–1998, 1 000 ton

Production of feeding stuff for all kinds of animals and raw materials incl. in these mixtures, in 1994–1998, 1 000 metric tons

Råvara	1994	1995	1996	1997	1998
Havre, korn	354	460	432	308	288
Råg, vete	419	394	406	436	422
Annan spannmål	149	115	131	180	193
Kvarnprodukter	206	189	196	175	167
Kokos	48	38	28	16	7
Raps, rybs, senap	236	239	265	291	278
Soja	232	307	335	276	332
Äter, åkerbönor, lupiner	18	6	18	43	50
Andra vegetabiliska proteinfoder	106	109	111	132	119
Köttfodermjöl	20	25	27	25	25
Fiskmjöl	17	11	14	18	10
Fetter	53	56	53	52	54
Andra animaliska proteinfoder	10	7	10	6	6
Betmassa, melass	256	231	227	249	235
Mineralråvaror	72	71	76	76	76
Övriga råvaror	126	189	178	174	194
Summa	2 322	2 447	2 507	2 457	2 456

Källa: Jordbruksverket.

Som framgår av tabell 6.12 används drygt 50 % av den totala produktionen av foderblandningar (ca 2 300 tusen ton år 1998) till nötkreatur. Ca 27 % används till svin och 21 % till fjäderfä.

Av de använda råvarorna till foderblandningar för fjäderfä dominerar brödsäd – en skillnad från de övriga djurslagen – samt fodersäd.

Spannmål är den dominerande råvaran i blandningarna för svin.

Bland råvarorna till nötkreatursblandningarna dominerar sockerprodukter, oljeväxter och spannmål.

Vid tolkningen av siffrorna i tabell 6.12 bör beaktas att användningen av köpfoderblandningar påverkas av den aktuella tillgången på fodersäd och för nötkreatur också av grovfodertillgången.

Annan publicering

Foderstatistik 1998 har publicerats på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Djur- och veterinärfrågor.

Tabell 6.12

Produktion av foderblandningar för olika djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar 1994–1998, 1 000 ton

Production of feeding stuff for different kinds of animals and raw materials included in these mixtures in 1994–1998, 1 000 metric tons

Råvara	1994	1995	1996	1997	1998
<i>Blandningar för fjäderfä</i>					
Havre, korn	95,3	111,9	97,1	68,1	53,3
Råg, vete	188,3	177,2	179,8	188,0	171,9
Annan spannmål	33,6	37,9	37,4	42,3	49,7
Kvarnprodukter	18,2	19,1	18,6	16,6	16,3
Raps, rybs, senap	13,2	17,1	22,8	28,8	25,6
Soja	70,3	79,5	85,6	83,6	90,1
Ärter, åkerbönor, lupiner	4,8	2,3	7,4	17,6	17,0
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	12,3	3,5	6,3	9,2	6,5
Köttfodermjöl	5,4	7,8	7,7	7,4	6,9
Fiskmjöl	7,9	3,7	5,0	6,4	3,1
Andra animaliska					
proteinfoder	13,3	13,5	11,6	12,1	13,8
Mineralråvaror	29,4	28,8	29,6	30,9	31,9
Övriga råvaror	25,9	20,0	22,9	23,7	21,0
Summa	517,9	522,3	531,8	534,7	507,1
<i>Blandningar för svin</i>					
Havre, korn	139,3	189,6	184,6	140,6	122,4
Råg, vete	111,9	121,7	131,6	130,4	121,4
Annan spannmål	61,4	55,8	54,6	72,8	69,6
Kvarnprodukter	96,7	87,2	82,0	78,7	76,9
Raps, rybs, senap	61,0	60,7	73,5	79,7	66,0
Soja	59,2	69,5	73,0	52,5	60,6
Ärter, åkerbönor, lupiner	8,1	2,9	8,9	22,7	29,0
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	22,5	12,7	9,8	14,2	8,8
Köttfodermjöl	11,2	14,6	13,2	12,9	11,8
Fiskmjöl	9,6	6,8	8,4	9,9	6,1
Andra animaliska					
proteinfoder	9,7	10,1	8,5	8,4	7,9
Mineralråvaror	22,1	21,0	24,4	22,4	22,5
Övriga råvaror	33,9	38,0	31,2	35,3	35,6
Summa	646,6	690,6	703,7	680,5	638,2
<i>Blandningar för nötkreatur</i>					
Havre, korn	109,3	148,0	137,8	89,6	102,0
Råg, vete	107,4	83,9	79,1	97,5	111,1
Annan spannmål	48,8	16,5	32,5	59,3	67,8
Kvarnprodukter	85,4	75,6	84,5	70,1	62,1
Kokos	44,8	37,7	28,2	15,5	7,1
Raps, rybs, senap	161,2	160,5	168,2	181,1	185,4
Soja	101,8	156,8	175,4	138,1	177,5
Ärter, åkerbönor, lupiner	5,1	0,6	1,4	2,8	4,2
Andra vegetabiliska					
proteinfoder	73,4	92,9	94,6	107,9	102,8
Köttfodermjöl, fiskmjöl	0,1	–	–	–	–
Fetter	29,0	30,6	30,5	28,9	29,9
Andra animaliska					
proteinfoder	8,9	6,5	5,7	5,3	5,5
Betmassa, melass	231,5	215,5	209,6	228,5	212,1
Mineralråvaror	19,5	20,0	20,7	21,0	19,8
Övriga råvaror	80,4	130,1	120,6	109,3	113,8
Summa	1 106,6	1 175,2	1 188,8	1 154,9	1 201,1
<i>Blandningar för häst m.fl.</i>	51,3	58,4	83,0	86,7	109,8

Källa: Jordbruksverket.

7 Växtodling

I kapitel 7 redovisas statistik över åkerarealens användning och skördar. I avsnittet om åkerarealens användning lämnas uppgifter bl.a. om arealen av olika grödor och antal företag med odling av respektive gröda. I avsnitten om skördar lämnas uppgifter om hektar- och totalskördar för spannmål, ärtor, oljeväxter, potatis, sockerbetor och slättervall (första skörd).

Kapitlet innehåller avsnitt om

- Åkerarealens användning
- Hektarskördar
- Totalskördar

Åkerarealens användning

Uppgifter om åkerarealens användning erhålls årligen genom Lantbruksregistret. År 1999 har samtliga företag med minst 2,1 hektar åkermark fått lämna statistikuppgifter. En beskrivning av Lantbruksregistret lämnas i bilaga 1.

Arealens fördelning på olika grödgrupper 1999 framgår av tabell 7.1 och diagram 7.2.

Spannmålsarealen har minskat med 10 % mellan de två senaste åren. Det är de höstsådda grödorna som svarar för denna minskning, t.ex. höstvetarealen minskat med ca 40 % och rågvetearealen har halverats. Odlingen av vårsådda grödor har däremot ökat, t.ex. vårvete med 69 % och vårkorn med 10 %.

Baljväxtarealen har minskat med en tredjedel, en återgång till 1997 års nivå. Arealen oljeväxter har ökat med nästan 40 %. Det är våroljeväxterna som svarar för denna ökning, våraps har ökat med 87 % och vårrys med 80 %.

Arealen oljelin har ökat från 15 000 till 34 000 hektar.

Trädesarealen har ökat kraftigt mellan de två senaste åren, nämligen 40 %. Arealen ej utnyttjad åkermark minskar däremot för tredje året i följd.

Tabell 7.1

Åkerarealens användning 1995–1999, hektar

Use of arable land in 1995–1999, hectares

Gröda	1995	1996	1997	1998	1999
Spannmål	1 104 500	1 216 200	1 268 700	1 282 800	1 153 200
därav vete	261 400	334 600	344 200	398 000	275 400
korn	453 400	468 600	482 900	445 000	482 000
havre	278 300	283 600	315 500	311 500	305 700
Baljväxter	21 200	27 200	42 700	58 600	39 700
Vall och grönfoderv.	1 058 900	1 019 700	1 006 000	985 400	980 200
Potatis	35 000	36 600	35 800	33 700	32 800
Sockerbetor	57 500	59 200	60 500	58 700	59 900
Raps och rybs	104 600	65 400	63 600	54 600	75 900
Övriga växtslag ¹	46 400	49 900	52 100	54 700	75 600
Träda	278 600	268 700	204 400	193 000	270 700
Ej utnyttjad åkermark	59 800	68 500	64 900	62 300	59 000
Summa åkermark	2 766 600	2 811 500	2 798 600	2 783 800	2 746 900

1) Till övriga växtslag har räknats frövall, oljelin, energiskog, trädgårdsväxter och "andra växtslag".

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

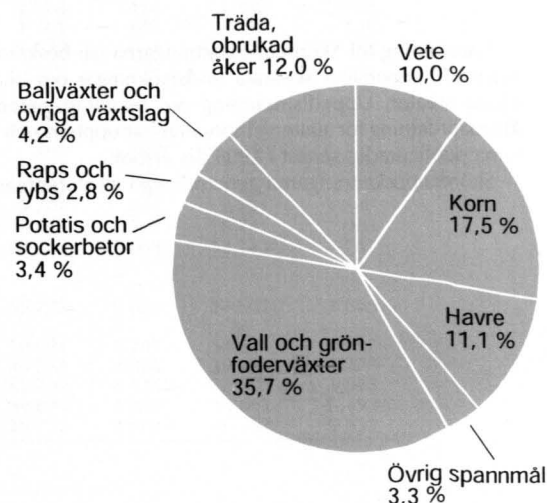
Avsnittet innehåller uppgifter om

- Grödfördelning
- Höstsådda arealer
- Potatisarealen fördelad efter odlingsstorlek
- Träda, outnyttjad åker m.m.
- Höst- eller vinterbevuxen åkermark, ekologisk odling

Diagram 7.2

Åkerarealens användning 1999

Use of arable land in 1999

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

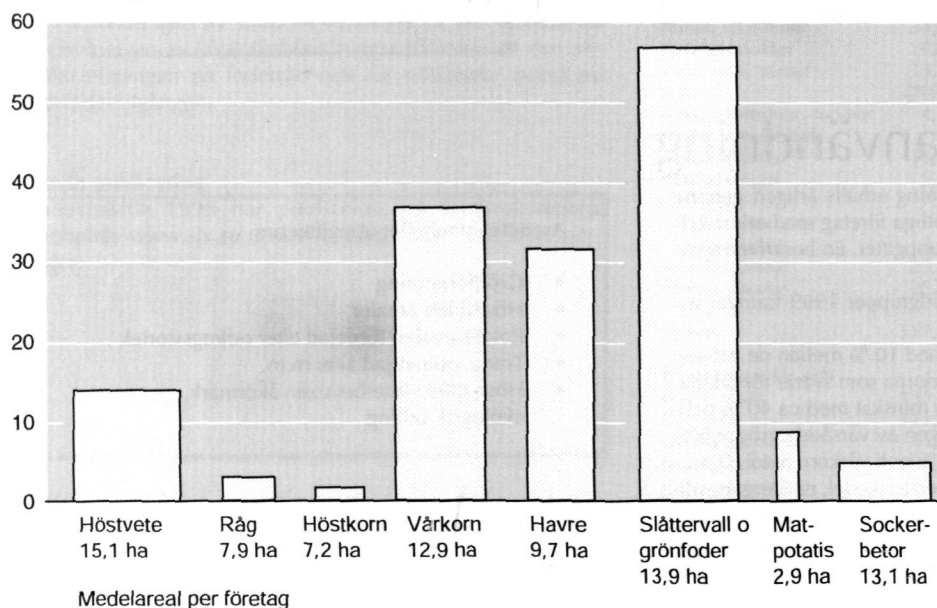
I diagram 7.3 nedan redovisas antal företag med odling av vissa grödor 1998 samt genomsnittliga arealer per företag för dessa grödor.

Diagram 7.3

Odlingen av vissa grödor 1999. Antal företag och genomsnittliga arealer per företag

Cultivation of certain crops in 1999. Number of holdings and areas per holding

Antal företag i tusental

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

I anslutning till Skördeuppskattningarna (se beskrivning på sidan 80) genomförs separata undersökningar om bl.a. höst-sådda arealer. Uppgiftsinsamling om bärgningsmetoder och åldersfördelning för slåttervallsarealen har upphört och uppgifterna publicerades senast i 1993 års årsbok.

Skördeuppskattningarna genomförs på ett slumpmässigt ur-

val av företag som har mer än 5,0 hektar åkerareal. I det följande redovisas resultat från dessa undersökningar. Redovisningen är upplagd så att resultat för olika s.k. grödgrupper lämnas var för sig. De grödgrupper som förekommer är: vete och råg, korn, havre, rågvete och blandsäd, baljväxter, oljeväxter, vall, potatis och sockerbetor samt träda, outnyttjad åker m.m.

Spannmål

Av tabell 7.4 framgår att den totala arealen av vete och råg 1999 var 300 000 hektar. Av den arealen utgjorde höstvete 70 %.

Den genomsnittliga arealen höstvete per företag är högst för Östergötlands län med 21,0 hektar följt av Skåne med 19,2 hektar samt Södermanlands län med 18,4 hektar.

Tabell 7.4

Vete och råg 1999. Arealer och antal företag med odling

Wheat and rye in 1999. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Höstvete		Vårvete		Råg	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>						
Stockholms	7 968	525	2 212	153	566	74
Uppsala	8 179	788	6 922	453	796	88
Södermanlands	13 386	726	5 414	319	684	83
Östergötlands	32 222	1 535	6 728	531	2 749	284
Jönköpings	652	100	135	42	85	36
Kronobergs	263	39	103	27	80	27
Kalmar	8 452	755	958	111	1 187	200
Gotlands	6 690	695	1 159	143	1 477	257
Blekinge	1 776	249	1 172	98	332	77
Skåne	76 519	3 985	18 254	1 302	10 218	1 071
Hallands	6 691	710	1 921	218	476	103
Västra Götalands	37 097	2 834	8 091	776	4 739	597
Värmlands	1 881	174	905	65	214	32
Örebro	2 891	251	6 439	422	441	76
Västmanlands	4 334	433	5 134	377	347	50
Dalarnas	518	88	194	26	104	27
Gävleborgs	120	22	39	11	11	6
Västernorrlands	0	..	–	–	1	3
Jämtlands	–	–	–	–	–	–
Västerbottens	0	..	–	–	–	–
Norrbottnens	0	..	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	64 186	3 305	15 132	1 057	5 143	609
" mellanbygder	31 010	2 627	7 233	664	7 770	973
" norra slättbygder	62 118	3 594	12 806	1 085	6 723	744
Svealands slättbygder	37 975	2 813	26 320	1 726	2 894	368
Götalands skogsbygder	10 719	1 394	2 566	414	1 432	299
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 618	317	1 701	148	518	101
Nedre Norrland	16	10	20	7	28	14
Övre Norrland	0	3	–	–	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
2,1 – 5,0	178	87	59	36	72	44
5,1 – 10,0	1 100	385	281	108	298	131
10,1 – 20,0	5 876	1 423	1 423	387	1 137	349
20,1 – 30,0	8 652	1 537	1 982	422	1 355	323
30,1 – 50,0	22 558	2 887	5 707	861	2 791	547
50,1 – 100,0	53 356	4 296	16 045	1 588	6 741	909
Över 100,0	117 921	3 281	40 280	1 668	12 113	787
<i>Hela riket</i>						
1999	209 641	13 896	65 777	5 070	24 507	3 090
1998	359 024	20 624	39 021	3 761	34 617	4 597
1997	299 594	19 784	44 588	4 065	29 416	4 379
1996	292 170	20 443	42 392	4 125	33 558	5 073
1995	222 304	16 619	39 076	3 869	39 693	5 499
1994	212 095	16 412	39 722	3 803	38 957	5 653

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Höstsådda arealer av spannmål

Årets höstsådd av spannmål uppskattas till 435 000 hektar. Detta är 60 % mer än förra årets små arealer och drygt 10 % över genomsnittet för de senaste fem åren. Arealen är nästan i nivå med 1997 års stora höstsådd, då 455 000 hektar höstsådd redovisades. Att så stora arealer kunde sås blev möjligt tack vare tidig skörd och en efterföljande höst med gynnsam väderlek.

Bland höstsädesgrödorna är höstvetet helt dominerande och uppskattas till 348 000 hektar. Detta är ca 65 % mer än förra året, nästan 25 % över genomsnittet för de senaste fem åren och en tangering av rekordet från 1997.

Uppgifterna om höstsådda arealer avser företag med mer än 5,0 hektar åker. Odling av höstsådd spannmål och höstsådda oljväxter på företag med 2,1–5,0 hektar åker omfattar vanligtvis cirka 0,3 % av den totala höstsådda arealen, vilket för 1999 motsvarar cirka 1 400 hektar.

Uppgifterna om höstsådda arealer är ej jämförbara med lantbruksregistrets uppgifter om arealer till skörd året därpå, vilket till en del beror på att utvintringen är beaktad i Lantbruksregistrets uppgifter.

Tabell 7.5

Höstsådda arealer av höstvetet och höstråg 1999, hektar¹

Autumn-sown areas of wheat and rye in 1999, hectares

Område	Höstvetet	Höstråg
<i>Län</i>		
Stockholms	15 400	1 100
Uppsala	27 700	1 700
Södermanlands	29 000	1 600
Östergötlands	49 200	3 900
Jönköpings	900	..
Kronobergs	..	..
Kalmar	10 000	1 000
Gotlands	9 100	1 300
Blekinge	1 800	300
Skåne	83 200	13 300
Hallands	9 300	500
Västra Götalands	75 400	9 500
Värmlands	6 000	200
Örebro	8 200	900
Västmanlands	19 400	500
Dalarnas	..	..
Gävleborgs	..	..
Västernorrlands	..	..
Jämtlands	..	..
Västerbottens	..	..
Norrbottnens	..	..
<i>Produktionsområde</i>		
Götalands södra slättbygder	71 500	7 200
" mellanbygder	35 500	8 000
" norra slättbygder	113 300	12 400
Svealands slättbygder	103 300	5 800
Götalands skogsbygder	15 300	1 600
Mellersta Sveriges skogsbygder	9 000	800
Nedre Norrland	..	..
Övre Norrland	..	..
<i>Hela riket²</i>		
1999	347 900	35 900
1998	209 600	24 700
1997	346 800	36 500
1996	299 600	30 800
1995	318 400	39 700
1994	228 100	46 500

- 1) Arealskattningar vars medelfel överstiger 35 % redovisas ej (...).
- 2) Exklusive arealer i de fyra nordligaste länen.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Arealen rågvete är ca 35 % större än förra året men runt 20 % under femårsgenomsnittet.

Uppgifterna om höstsådda arealer avser företag med mer än 5,0 hektar åker.

Tabell 7.6

Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 1999, hektar¹

Autumn-sown areas of barley and rye wheat in 1999, hectares

Område	Höstkorn	Rågvete
<i>Produktionsområden</i>		
Götalands södra slättbygder	1 900	4 000
" mellanbygder	6 200	10 600
" norra slättbygder	700	10 800
Svealands slättbygder	..	5 200
Götalands skogsbygder	300	9 200
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	1 800
Nedre Norrland	..	..
Övre Norrland	..	..
<i>Hela riket²</i>		
1999	9 300	41 700
1998	6 800	31 100
1997	9 600	61 900
1996	13 800	67 200
1995	21 200	59 900
1994	21 700	45 200

- 1) Arealskattningar vars medelfel överstiger 35 % redovisas ej (...).
- 2) Exklusive arealer i de fyra nordligaste länen.

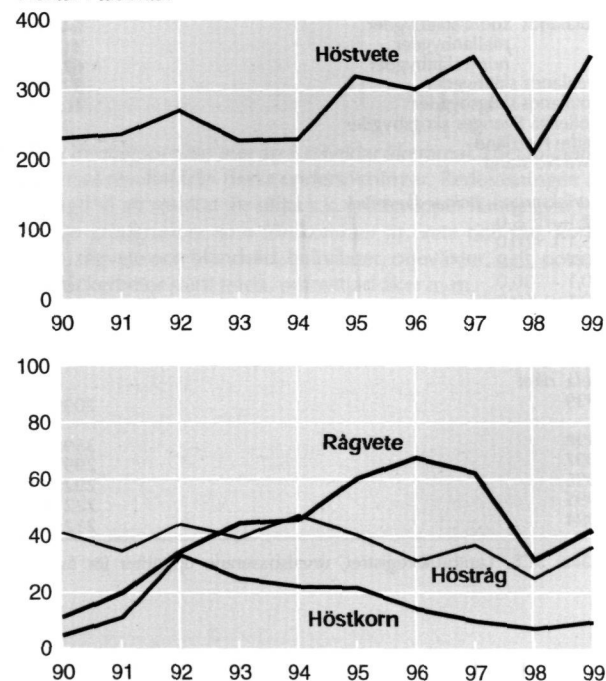
Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Diagram 7.7

Höstsådda arealer av höstvetet, höstråg, rågvete och höstkorn 1990–1999

Autumn-sown areas of winter wheat, winter rye, rye wheat and winter barley in 1990–1999

Hektar i tusental

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 7.8

Korn, havre, rågvet och blandsäd 1999. Arealer och antal företag med odling*Barley, oats, triticale and mixed grain in 1999. Areas and number of holdings with cultivation*

Område; storleksgrupp	Höstkorn		Vårkorn		Havre		Rågvet		Blandsäd	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>										
Stockholms	335	22	15 180	823	11 213	956	455	67	664	85
Uppsala	691	46	44 122	1 978	15 247	1 553	486	72	2 086	216
Södermanlands	162	17	20 459	1 130	22 387	1 437	896	119	1 134	130
Östergötlands	811	72	27 939	1 870	19 964	1 885	3 121	417	3 703	387
Jönköpings	226	74	9 635	1 658	10 334	1 810	1 252	293	1 955	367
Kronobergs	85	36	5 111	987	6 198	1 067	1 094	241	912	179
Kalmar	2 138	327	18 839	1 847	7 447	1 086	4 922	634	1 506	219
Gotlands	1 513	243	16 925	1 302	2 273	518	4 133	619	488	92
Blekinge	175	39	5 399	756	1 464	376	1 233	244	153	53
Skåne	3 706	478	92 291	6 457	14 356	2 068	5 058	746	1 104	228
Hallands	377	59	25 532	2 293	13 770	1 920	3 122	516	1 351	234
Västra Götalands	1 037	150	57 986	5 698	99 240	9 241	5 408	846	11 257	1 280
Värmlands	380	58	16 638	1 281	15 840	1 402	343	33	646	88
Örebro	60	19	20 931	1 332	23 341	1 671	659	100	585	95
Västmanlands	187	18	30 648	1 482	26 046	1 659	266	30	858	103
Dalarnas	–	–	17 230	1 265	5 198	811	38	7	352	74
Gävleborgs	–	–	15 931	1 487	7 802	1 275	41	11	908	174
Västernorrlands	–	–	7 420	866	969	291	39	14	911	192
Jämtlands	–	–	2 828	470	248	92	3	5	720	133
Västerbottens	–	–	14 483	1 309	1 493	297	12	6	1 300	222
Norrbottnens	–	–	4 580	396	829	125	6	3	430	64
<i>Produktionsområden</i>										
Götalands södra slättbygder	2 359	286	74 131	4 676	17 083	2 099	4 651	664	825	158
" mellanbygder	5 119	763	62 526	5 247	9 473	1 850	11 640	1 683	1 374	270
" norra slättbygder	1 339	124	61 118	4 354	83 870	6 476	6 206	795	9 062	836
Svealands slättbygder	1 523	122	136 790	6 826	101 694	7 296	2 865	380	5 303	603
Götalands skogsbygder	1 156	286	57 654	8 437	57 944	8 999	6 223	1 345	10 009	1 689
Mellersta Sveriges skogsbygder	364	76	33 743	2 987	26 868	3 146	899	140	2 167	282
Nedre Norrland	23	4	24 966	2 704	6 384	1 364	84	27	2 472	485
Övre Norrland	–	–	19 176	1 749	2 342	431	19	11	1 811	312
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>										
2,1 – 5,0	84	52	1 550	830	1 717	1 013	67	51	203	140
5,1 – 10,0	270	125	7 849	2 846	8 199	3 062	409	189	883	461
10,1 – 20,0	852	238	30 494	6 688	27 995	6 280	1 842	600	2 510	778
20,1 – 30,0	927	180	36 186	5 297	28 920	4 585	2 132	579	3 073	656
30,1 – 50,0	1 970	324	76 436	7 846	54 761	6 348	5 383	1 152	7 067	1 033
50,1 – 100,0	3 572	456	143 922	8 593	88 658	6 605	10 291	1 532	10 494	1 074
Över 100,0	4 209	279	173 669	4 446	96 038	3 533	12 464	904	8 791	452
<i>Hela riket</i>										
1999	11 883	1 654	470 104	36 546	305 658	31 426	32 586	5 007	33 022	4 594
1998	15 949	2 327	429 011	37 357	311 467	33 343	66 751	9 121	26 972	4 141
1997	15 272	2 394	467 628	39 908	315 465	34 815	66 473	8 801	30 247	4 377
1996	22 061	3 179	446 503	41 111	283 588	34 198	61 694	8 493	34 230	4 587
1995	26 220	3 644	427 155	41 047	278 322	34 503	44 577	6 275	27 124	4 280
1994	29 536	3 951	443 489	41 169	341 415	37 202	42 527	6 335	25 421	4 055

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Bland grödorna i ovanstående tabell råder 1999 följande förhållanden. Korn svarar för 56 % av arealen, havre för 36 %, rågvet och blandsäd för vardera 4 %. Dessa gröders andel av den totala åkerarealen är 31 %.

Den genomsnittliga arealen havre per företag 1999 är högst för Västmanlands län med 15,7 hektar följt av Södermanlands län med 15,6 hektar samt Örebro län med 14,0 hektar.

Baljväxter

Av tabell 7.9 framgår att den totala baljväxtarealen 1999 var nästan 40 000 hektar, vilket är en minskning med drygt 30 % jämfört med 1998.

Tabell 7.9

Baljväxter 1999. Arealer och antal företag med odling

Leguminous plants in 1999. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Kokärter, foderärter, vicker och åkerbönor		Konservärter		Bruna bönor		Summa baljväxter
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	
<i>Län</i>							
Stockholms	1 256	124	-	-	-	-	1 256
Uppsala	2 715	330	-	-	-	-	2 715
Södermanlands	2 601	241	-	-	-	-	2 601
Östergötlands	4 203	452	-	-	-	-	4 203
Jönköpings	245	27	-	-	-	-	245
<i>Kronobergs</i>	82	23	-	-	-	-	82
Kalmar	812	119	-	-	872	130	1 684
Gotlands	821	145	-	-	-	-	821
Blekinge	100	22	-	-	-	-	100
Skåne	5 352	635	6 429	380	-	-	11 781
<i>Hallands</i>	1 584	267	300	28	-	-	1 884
Västra Götalands	4 807	710	2 023	150	-	-	6 830
Värmlands	993	106	-	-	-	-	993
Örebro	1 359	160	-	-	-	-	1 359
Västmanlands	2 880	299	-	-	-	-	2 880
<i>Dalarnas</i>	125	30	-	-	-	-	125
Gävleborgs	112	30	-	-	-	-	112
Västernorrlands	7	..	-	-	-	-	7
Jämtlands	-	-	-	-	-	-	-
Västerbottens	-	-	-	-	-	-	-
Norrbottens	-	-	-	-	-	-	-
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	4 904	591	5 792	349	-	-	10 696
" mellanbygder	3 150	479	628	41	872	130	4 650
" norra slättbygder	7 658	938	2 003	148	-	-	9 661
Svealands slättbygder	11 407	1 193	-	-	-	-	11 407
Götalands skogsbygder	1 833	347	310	..	-	-	2 143
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 047	160	20	..	-	-	1 067
Nedre Norrland	53	22	-	-	-	-	53
Övre Norrland	-	-	-	-	-	-	-
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 - 5,0	40	28	5	1	4	2	49
5,1 - 10,0	216	95	22	5	9	1	247
10,1 - 20,0	842	283	160	17	17	6	1 019
20,1 - 30,0	1 276	340	154	17	51	15	1 481
30,1 - 50,0	2 817	579	548	60	109	25	3 474
50,1 - 100,0	8 220	1 179	1 703	164	361	57	10 284
Över 100,0	16 643	1 214	6 160	294	321	24	23 124
<i>Hela riket¹</i>							
1999	30 053	3 718	8 752	558	872	130	39 677
1998	49 150	5 649	8 524	548	938	128	58 612
1997	32 742	4 162	9 028	635	921	131	42 692
1996	17 713	2 540	8 821	621	690	98	27 225
1995	11 959	1 871	8 578	..	709	..	21 246
1994	6 598	1 281	9 051	..	1 227	..	16 876

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Oljeväxter

Den odlade arealen raps och rybs har ökat med nästan 40 % jämfört med 1998. Det är våroljeväxterna som svarar för denna ökning. Arealen vårraps har ökat med 87 % och arealen vårrybs

med 80 % jämfört med 1998. Odlingen av oljelin har ökat med 127 % under samma tidsperiod och uppgår nu till drygt 34 000 hektar totalt i riket.

Tabell 7.10

Oljeväxter 1999. Arealer och antal företag med odling

Oleiferous plants in 1999. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Höstraps		Vårraps		Höstrybs		Vårrybs		Summa raps och rybs	Oljelin	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag			
<i>Län</i>											
Stockholms	139	13	1 730	105	221	20	2 172	135	4 262	2 116	117
Uppsala	88	13	4 679	338	201	32	3 136	219	8 103	3 566	272
Södermanlands	121	13	1 779	112	232	22	3 335	222	5 467	1 984	127
Östergötlands	2 949	319	5 307	400	146	20	3 705	342	12 107	7 746	590
Jönköpings	87	12	35	5	–	–	67	7	188	189	24
Kronobergs	5	..	36	6	6	..	54	9	101	24	5
Kalmar	1 104	123	483	68	4	..	147	13	1 737	536	77
Gotlands	1 160	201	757	121	25	5	316	56	2 258	644	87
Blekinge	36	8	251	40	–	–	–	–	287	82	11
Skåne	12 797	1 141	6 693	609	89	13	277	33	19 856	3 250	274
Hallands	71	13	946	112	25	4	672	91	1 714	427	70
Västra Götalands	1 025	139	4 126	377	174	27	5 855	531	11 180	8 118	766
Värmlands	–	–	394	31	–	–	481	48	875	737	76
Örebro	39	5	1 331	119	50	8	1 263	123	2 682	1 746	177
Västmanlands	5	..	2 707	205	32	7	1 823	137	4 568	2 641	223
Dalarnas	–	–	19	..	4	..	294	39	316	237	23
Gävleborgs	–	–	3	..	–	–	187	26	190	111	..
Västernorrlands	–	–	–	–	–	–	–	–	–	20	..
Jämtlands	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Västerbottens	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Norrbottnens	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Produktionsområden</i>											
Götalands södra slättbygder	9 933	859	5 241	485	68	11	807	96	16 050	2 038	190
" mellanbygder	5 047	607	2 890	366	52	8	342	62	8 331	2 214	239
" norra slättbygder	3 581	421	8 550	703	259	34	8 532	772	20 992	13 453	1 098
Svealands slättbygder	380	44	12 528	897	730	88	11 868	850	25 505	12 270	925
Götalands skogsbygder	517	73	1 616	183	82	18	1 027	119	3 241	2 462	306
Mellersta Sveriges skogsbygder	168	13	447	..	16	4	1 172	130	1 803	1 711	176
Nedre Norrland	–	–	3	..	–	–	36	4	39	25	4
Övre Norrland	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>											
2,1 – 5,0	25	9	21	9	7	2	15	6	67	55	23
5,1 – 10,0	39	15	68	22	19	6	115	27	242	496	124
10,1 – 20,0	376	115	626	127	17	5	507	106	1 526	1 618	319
20,1 – 30,0	531	131	980	178	86	19	788	146	2 386	1 929	285
30,1 – 50,0	2 026	390	2 716	433	114	22	2 066	328	6 921	4 270	516
50,1 – 100,0	4 855	654	8 355	915	341	50	5 916	650	19 466	8 278	786
Över 100,0	11 774	689	18 508	964	623	59	14 378	766	45 282	17 526	868
<i>Hela riket</i>											
1999	19 626	2 003	31 273	2 648	1 206	163	23 784	2 029	75 890	34 172	2 921
1998	23 159	2 463	16 705	1 739	1 470	209	13 238	1 388	54 571	15 056	1 362
1997	22 888	2 601	19 475	2 046	1 787	261	19 432	1 899	63 582	9 534	1 106
1996	21 737	2 444	18 976	2 193	811	110	23 869	2 344	65 394	7 407	879
1995	56 084	5 316	23 311	2 670	1 587	205	23 661	2 450	104 643	4 288	..
1994	46 035	5 038	53 033	5 326	1 746	253	27 647	2 998	128 461	3 008	..

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Höstsådda arealer av oljeväxter

Sådden av höstraps är ca 30 % större än förra året men lika mycket under femårsgenomsnittet.

Uppgifterna om höstsådda arealer avser företag med mer än 5,0 hektar åker.

Odling av oljeväxter förekom i Sverige redan på 1800-talet. Oljan användes då i första hand till belysning. För detta ändamål blev den emellertid omkring sekelskiftet ersatt av billigare mineraloljor. Därmed upphörde också odlingen av oljeväxter. Under första världskrigets avspärning kom odlingen återigen tillfälligt igång. Men först från och med andra världskriget har oljeväxterna blivit en ständigt återkommande gröda i landets växtodling.

Oljan används bl.a. som råmaterial vid framställning av matfett, tvål och såpa. Vid utvinningen av olja erhålls som biprodukt oljekraftfoder.

Tabell 7.11

Höstsådda arealer av raps och rybs 1999, hektar¹
Autumn-sown areas of rape and turnip rape in 1999, hectares

Område	Höstraps	Höstrybs
<i>Produktionsområden</i>		
Götalands södra slättbygder	11 400	..
" mellanbygder	4 700	..
" norra slättbygder	8 000	..
Svealands slättbygder	1 200	..
Götalands skogsbygder	800	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	..
Nedre Norrland	..	..
Övre Norrland	..	..
<i>Hela riket²</i>		
1999	26 300	1 100
1998	19 800	1 200
1997	22 300	1 000
1996	29 400	2 100
1995	49 500	2 000
1994	58 500	1 000

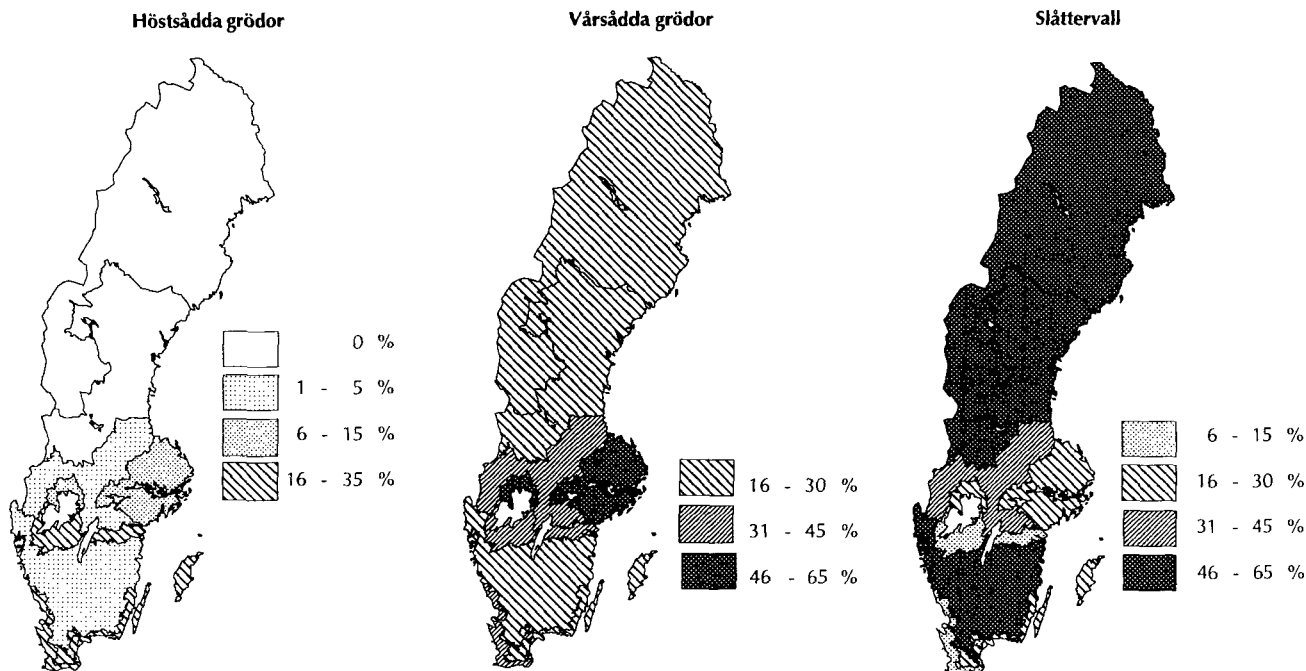
- 1) Arealskattningar vars medelfel överstiger 35 % redovisas ej (...).
2) Exklusive arealer i de fyra nordligaste länen.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Karta 7.12

Arealen höstsådda respektive vårsådda grödor samt slättervall 1999 i procent av total åkerareal inom produktionsområden

Area of autumn-sown, spring-sown crops and ley in 1999 in percent of total area for production areas

Källa: SCB, Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna.

De klimatiska förutsättningarna för växtodling varierar inom landet. I karta 7.12 visas hur stora andelar av åkerarealen som

besätts med höstsådda respektive vårsådda grödor samt slättervall 1999.

Vall

Arealen slåttervall och grönfoder har ökat något jämfört med 1998. I de fyra nordligaste länen utgör dessa grödor mer än halva totala åkerarealen.

Den genomsnittliga arealen slåttervall och grönfoder per företag är 13,9 hektar. Högsta genomsnittsarealerna har Gotlands och Norrbottens län med 19,0 respektive 18,4 hektar.

Tabell 7.13

Vall och grönfoder 1999. Arealer och antal företag med odling

Ley and green fodder in 1999. Areas and number of holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Slåttervall ¹⁾		Frövall		Betesvall		Summa vall ¹⁾
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar
<i>Län</i>							
Stockholms	20 702	1 291	67	10	6 573	788	27 342
Uppsala	27 009	1 799	118	12	7 169	1 017	34 296
Södermanlands	24 086	1 451	315	19	8 466	921	32 867
Östergötlands	41 331	2 561	1 108	94	9 268	1 320	51 707
Jönköpings	55 074	3 921	42	10	9 835	1 938	64 951
Kronobergs	28 626	2 491	18	5	7 690	1 437	36 334
Kalmar	53 464	3 032	42	7	10 678	1 750	64 184
Gotlands	29 388	1 545	66	13	5 613	874	35 067
Blekinge	11 281	1 211	1	..	3 610	767	14 892
Skåne	68 951	5 898	2 891	228	25 036	3 935	96 878
Hallands	32 151	2 850	492	47	12 252	2 024	44 895
Västra Götalands	121 925	10 526	1 418	125	38 729	6 775	162 072
Värmlands	41 315	3 124	195	24	10 566	1 624	52 076
Örebro	20 888	1 672	509	53	6 984	1 093	28 381
Västmanlands	14 866	1 268	756	56	5 076	787	20 698
Dalarnas	23 812	1 867	19	..	6 157	1 020	29 988
Gävleborgs	33 069	2 360	29	19	7 984	1 292	41 082
Västernorrlands	33 204	2 230	23	13	5 816	1 017	39 043
Jämtlands	32 960	1 874	3	4	4 935	875	37 898
Västerbottens	42 664	2 396	41	21	3 543	810	46 248
Norrbottens	25 331	1 373	13	7	2 113	403	27 457
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slåttbygder	28 670	2 750	2 547	209	11 672	1 998	42 889
" mellanbygder	89 893	5 763	604	64	21 199	3 407	111 696
" norra slåttbygder	63 317	4 965	2 112	173	20 269	3 217	85 698
Svealands slåttbygder	109 269	7 393	1 808	153	35 067	4 558	146 144
Götalands skogsbygder	244 361	19 724	732	80	65 088	11 715	310 181
Mellersta Sveriges skogsbygder	75 802	6 023	260	38	20 266	3 279	96 328
Nedre Norrland	96 756	6 280	49	32	18 042	3 078	114 847
Övre Norrland	74 027	4 248	54	29	6 488	1 397	80 569
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 5,0	20 693	6 896	7	7	7 267	3 241	27 967
5,1 – 10,0	52 948	10 467	39	27	16 929	5 365	69 916
10,1 – 20,0	100 580	12 023	125	54	27 288	6 515	127 993
20,1 – 30,0	86 263	6 878	130	45	21 966	4 045	108 359
30,1 – 50,0	158 664	8 607	480	81	36 876	5 481	196 020
50,1 – 100,0	224 271	8 092	1 876	220	50 777	5 346	276 924
Över 100,0	138 675	3 363	5 508	336	36 988	2 353	181 171
<i>Hela riket</i>							
1999	782 095	56 326	8 165	770	198 091	32 346	988 351
1998	764 004	59 763	9 013	930	221 418	37 581	994 434
1997	771 275	61 905	8 470	852	234 677	40 299	1 014 422
1996	772 353	64 659	7 854	953	247 369	41 673	1 027 575
1995	782 009	65 684	7 822	1 037	276 927	42 623	1 066 758
1994	779 557	68 748	8 241	1 385	314 666	45 196	1 102 464

1) Inklusive grönfoder.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Potatis och sockerbetor

Arealen av såväl matpotatis som potatis för stärkelse minskade med drygt 2 % under 1999. Förändringarna ligger inom felmarginalen. Blekinge och Skåne län svarar för drygt 85 % av

odlingen av stärkelsepotatis. Odlingen av sockerbetor ökade med 2 % under 1999 och den genomsnittliga arealen per företag var 13,1 hektar.

Tabell 7.14

Potatis och sockerbetor 1999. Arealer och antal företag med odling

Potatoes and sugar beets in 1999. Areas and holdings with cultivation

Område; storleksgrupp	Matpotatis		Potatis för stärkelse ¹		Summa potatis Areal, hektar	Sockerbetor	
	Areal, hektar	Antal företag	Areal, hektar	Antal företag		Areal, hektar	Antal företag
<i>Län</i>							
Stockholms	151	150	–	–	151	–	–
Uppsala	359	174	–	–	359	–	–
Södermanlands	179	93	–	–	179	–	–
Östergötlands	1 770	255	12	3	1 782	–	–
Jönköpings	369	422	4	..	373	–	–
Kronobergs	268	258	30	6	298	–	–
Kalmar	531	282	860	93	1 391	2 182	143
Gotlands	812	153	–	–	812	4 815	482
Blekinge	166	229	2 661	262	2 827	1 079	132
Skåne	7 529	1 007	4 508	444	12 037	50 949	3 676
Hallands	3 040	512	113	30	3 153	857	145
Västra Götalands	3 907	1 342	183	23	4 090	–	–
Värmlands	854	363	4	..	858	–	–
Örebro	922	232	0	..	922	–	–
Västmanlands	178	81	–	–	178	–	–
Dalarnas	756	362	9	1	765	–	–
Gävleborgs	462	395	–	..	462	–	–
Västernorrlands	402	656	–	–	402	–	–
Jämtlands	292	540	–	–	292	–	–
Västerbottens	663	570	9	3	672	–	–
Norrbottnens	813	443	–	–	813	–	–
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	6 682	917	837	148	7 519	41 474	2 846
" mellanbygder	4 880	879	6 792	625	11 672	17 922	1 748
" norra slättbygder	4 895	594	191	25	5 086	–	–
Svealands slättbygder	2 098	672	0	..	2 098	–	–
Götalands skogsbygder	1 758	2 009	549	85	2 307	485	84
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 084	690	13	..	1 097	–	–
Nedre Norrland	1 501	1 646	–	–	1 501	–	–
Övre Norrland	1 523	1 153	9	3	1 532	–	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>							
2,1 – 5,0	391	1 279	7	7	398	40	22
5,1 – 10,0	699	1 575	44	26	743	205	83
10,1 – 20,0	1 482	1 649	159	56	1 641	1 562	429
20,1 – 30,0	1 595	918	375	97	1 970	2 560	489
30,1 – 50,0	3 090	1 119	1 281	193	4 371	7 242	999
50,1 – 100,0	6 632	1 231	2 542	269	9 174	17 652	1 486
Över 100,0	10 535	746	3 983	220	14 518	30 620	1 070
<i>Hela riket</i>							
1999	24 422	8 517	8 391	868	32 813	59 881	4 578
1998	25 133	9 803	8 567	872	33 700	58 737	4 858
1997	26 732	11 699	9 081	969	35 813	60 459	4 947
1996	27 577	13 009	9 060	1 011	36 636	59 223	5 074
1995	27 630	13 371	7 371	916	35 001	57 518	5 143
1994	25 449	14 466	7 539	968	32 988	53 353	5 308

1) Inklusive potatis för råsprit t.o.m. 1994.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 7.15 visar att det för både matpotatis och potatis för stärkelse på riksnivå endast skett små förändringar de senaste åren beträffande grödarealens fördelning på odlingar av olika storlek. Utvecklingen går mot minskad andel för de mindre odlingarna. Fram t.o.m. 1992 togs uppgifterna fram i anslut-

ning till de objektiva skördeuppskattningarna. Därefter har uppgifterna sammanställts genom en specialbearbetning av Lantbruksregistret. På grund av att Lantbruksregistret fr.o.m. 1996 baseras på ett urval av lantbruksföretag är uppgifter avseende 1995 de sista som redovisas.

Tabell 7.15
Potatisarealerna fördelade efter odlingsstorlek 1995, procent
Areas of potatoes distributed by size of cultivation in 1995, percentages

Gröda; område	Storleksgrupp, hektar matpotatis respektive potatis för stärkelse och råspit						
	0,5 – 1,5	1,6– 3,0	3,1– 5,0	5,1 – 10,0	10,1 – 20,0	20,1– 30,0	Över 30,0
Matpotatis							
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	2	6	8	28	30	13	12
" mellanbygder	5	6	8	20	30	16	14
" norra slättbygder	2	3	5	16	27	19	29
Svealands slättbygder	8	6	10	15	28	11	23
Götalands skogsbygder	15	11	8	21	22	10	14
Mellersta Sveriges skogsbygder	11	7	11	20	32	6	13
Nedre Norrland	16	11	11	18	20	3	21
Övre Norrland	12	9	9	23	26	7	14
<i>Hela riket</i>							
1995	6	6	8	21	28	13	18
1994	6	7	10	21	28	13	15
1993	6	8	10	22	27	11	16
1992	4	8	11	19	29	12	18
1991	5	8	11	23	27	13	14
1990	4	9	13	25	27	11	12
Potatis för stärkelse¹							
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3	11	18	16	31	8	13
" mellanbygder	1	4	7	25	32	13	19
" norra slättbygder	–	–	7	36	34	23	–
Svealands slättbygder	–	–	–	–	–	–	–
Götalands skogsbygder	4	10	18	38	21	10	–
Mellersta Sveriges skogsbygder	–	–	–	–	–	–	–
Nedre Norrland	–	–	–	–	–	–	–
Övre Norrland	100	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>							
1995	1	5	9	25	31	13	17
1994	2	6	10	24	29	11	17
1993	2	6	11	25	29	11	17
1992	2	6	10	28	26	13	14
1991	3	5	11	22	31	16	12
1990	4	9	10	24	26	10	17

1) Inklusive potatis för råspit t.o.m. 1994.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna och Lantbruksregistret.

Träda, outnyttjad åker m.m.

Trädesarealen har ökat med 40 % jämfört med 1998. Arealen andra växtslag har ökat med nästan 2 400 hektar eller 79 %.

Totala arealen åkermark har minskat med nästan 37 000 hektar jämfört med 1998.

Tabell 7.16**Träda, outnyttjad åker m.m. 1999, hektar***Bare fallow, untilled arable land etc. in 1999, hectares*

Område; storleksgrupp	Träda	Energiskog	Trädgårds- växter	Andra växtslag	Ej utnyttjad slätter- och betesvall	Annan obrukad åker	Hela åker- arealen
Län							
Stockholms	11 553	862	253	167	864	1 653	89 070
Uppsala	20 033	2 130	83	330	756	1 393	152 293
Södermanlands	18 974	1 997	180	280	519	1 298	130 868
Östergötlands	30 539	1 290	579	157	590	1 653	209 587
Jönköpings	2 917	6	244	71	690	621	94 767
Kronobergs	1 780	5	118	46	690	640	53 965
Kalmar	8 705	91	1 036	105	723	1 033	128 854
Gotlands	5 850	17	640	160	303	451	86 496
Blekinge	2 045	23	926	108	296	303	34 669
Skåne	32 864	2 651	6 090	1 260	1 821	3 720	464 660
Hallands	8 065	142	818	1 321	837	1 045	118 395
Västra Götalands	58 634	839	1 167	426	4 268	5 637	488 113
Värmlands	13 971	417	172	148	2 878	2 819	112 789
Örebro	13 724	1 941	373	214	647	1 134	108 470
Västmanlands	21 778	1 437	115	126	579	1 368	124 189
Dalarnas	4 795	295	142	75	628	947	61 948
Gävleborgs	3 613	98	118	111	1 106	1 065	72 917
Västernorrlands	2 080	9	120	45	2 423	1 583	55 072
Jämtlands	727	1	101	33	1 009	791	44 649
Västerbottens	5 264	40	60	122	2 430	2 362	74 486
Norrbottens	2 824	19	233	72	1 594	1 815	40 672
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder	25 242	1 161	4 135	1 877	805	2 255	339 649
" mellanbygder	23 885	1 369	4 751	651	1 170	2 622	327 078
" norra slättbygder	65 774	1 801	1 242	388	1 475	3 680	452 420
Svealands slättbygder	91 942	8 440	1 081	1 188	3 777	7 260	626 475
Götalands skogsbygder	30 676	699	1 374	704	6 176	5 980	514 130
Mellersta Sveriges skogsbygder	19 461	744	355	244	3 656	4 049	200 392
Nedre Norrland	5 622	39	332	131	4 356	3 189	164 123
Övre Norrland	8 133	58	296	194	4 235	4 297	122 662
Storleksgrupp, hektar åkermark							
2,1 – 5,0	3 314	58	713	76	3 968	2 891	43 524
5,1 – 10,0	8 809	259	914	147	7 678	5 915	114 858
10,1 – 20,0	20 650	696	1 681	328	6 272	6 892	244 007
20,1 – 30,0	20 726	950	1 243	307	2 430	3 269	230 210
30,1 – 50,0	39 740	1 658	1 629	680	2 001	3 523	448 199
50,1 – 100,0	73 042	3 018	3 537	1 405	2 117	4 393	762 368
Over 100,0	104 454	7 672	3 849	2 433	1 184	6 449	903 765
Hela riket							
1999	270 735	14 311	13 565	5 376	25 649	33 331	2 746 929
1998	192 951	14 533	13 080	2 999	30 296	31 973	2 783 755
1997	204 388	15 564	14 600	3 978	31 106	33 754	2 798 574
1996	268 680	16 236	14 962	3 476	31 888	36 638	2 811 534
1995	278 633	13 575	..	20 692 ¹	22 419	37 397	2 766 641
1994	52 856	10 518	..	31 067 ¹	28 016	147 308	2 780 077

1) Inklusive trädgårdsväxter.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Annan publicering

Uppgifter från lantbruksregistret om åkerarealens användning publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 19 SM 0001.

Uppgifter från skördeuppskattningarna om höstsådda arealer publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie J, senast J 18 SM 9901.

Höst- eller vinterbevuxen åkermark

För att minska kväveläckaget från jordbruksmark finns det för Götaland bestämmelser om hur stor andel av åkermarken som måste vara bevuxen under höst och vinter. På varje lantbruk med mer än 5,0 hektar åker skall en viss minsta andel av åkern vara vintergrön mark. För de fyra sydligaste länen är kravet att minst 60 % av åkermarken skall vara höst- eller vinterbevuxen. För övriga län i Götaland är kravet minst 50 %.

Godkända grödor för vintergrön mark är höstsäd, höstoljeväxter, vall, sockerbetor m.fl. rotväxter, fleråriga frukt- och bärödlingar, energiskog och fånggrödor. Från hösten 1996 får även obearbetad mark efter spannmål eller oljeväxter räknas som vintergrön mark.

Totalt för Götaland var andelen vintergrön mark 77 % under 1997/98. Fördelningen mellan olika grödor och grödgrupper framgår av diagram 7.17. Vallgrödorna och höstsäd står för den största andelen av den höst- eller vinterbevuxna åkermarken. Obearbetad mark efter spannmål eller oljeväxter anges som "Obearbetad stubb". Arealer som trädas enligt reglerna för EU:s arealsättning uppfyller också kraven för vintergrön mark. Reglerna innebär att EU-trädan under hösten ligger som obearbetad mark eller är besådd med vall, fånggröda, höstsäd eller höstoljeväxter. Arealer med EU-träda som höstsått redovisas här under gruppen höstsäd eller höstoljeväxter. De redovisade uppgifterna avser företag med mer än 5,0 hektar åkermark.

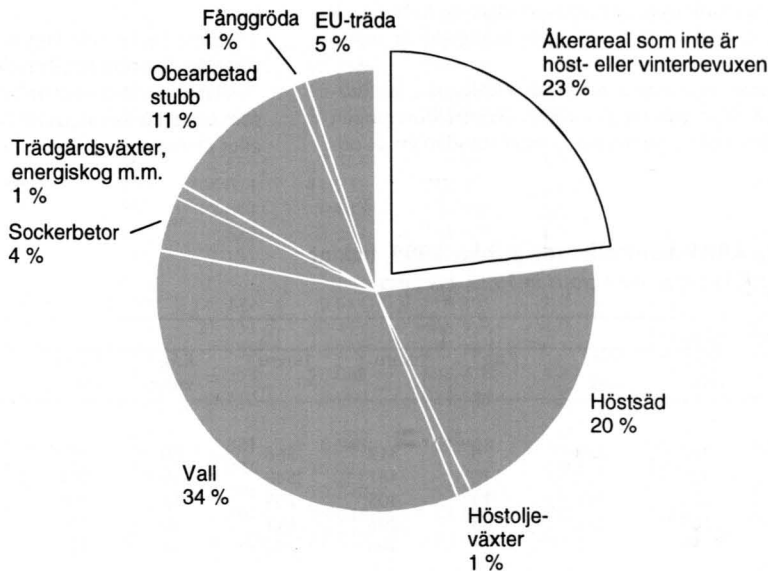
Enligt diagram 7.18 har andelen vintergrön mark ökat under senare år. Den stora ökningen mellan 95/96 och 96/97 är en följd av att obearbetad stubb ingår i vintergrön mark från 1996.

Under 97/98 minskade andelen vintergrön mark något, bl.a. på grund av minskade arealer med vall och obearbetad stubb.

Diagram 7.17

Höst- eller vinterbevuxen åkermark i Götaland. Andelar av den totala åkerarealen hösten 1997

Autumn- or wintergrown arable land in Götaland. Proportions of total arable land in the autumn 1997

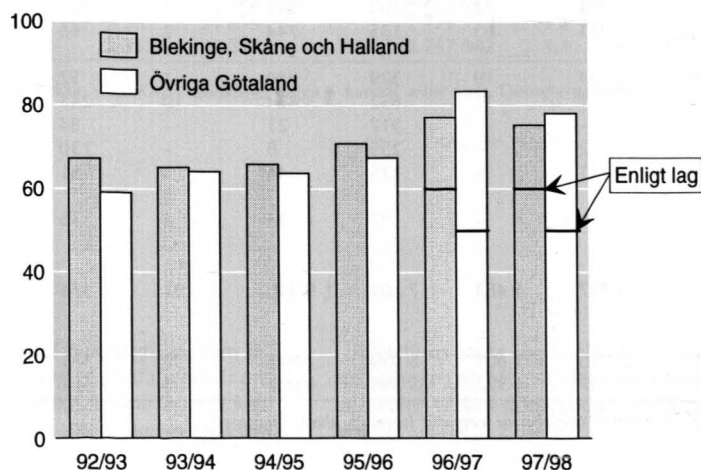
Källa: SCB, Skördeuppskattningarna och Lantbruksregistret.

Diagram 7.18

Höst- eller vinterbevuxen åkermark i olika delar av Götaland 92/93–97/98

Autumn- or wintergrown arable land in different parts of Götaland in 92/93–97/98

Procent

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna och Lantbruksregistret.

Ekologisk odling

Ekologisk odling (tidigare s.k. "alternativodling") är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Förutom att ekologisk odling sker av miljöskäl är målsättningen att producera livsmedel av hög kvalitet i ett resursbevarande, långsiktigt lantbruk. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är också målsättningar.

Två kontrollföreningar svarar för att de ekologiska lantbrukarnas produktion följer givna regler. KRAV (Kontrollföreningen för ekologisk odling) och Demeterförbundet (biodynamisk od-

ling), ställer sinsemellan något olika krav på godkännande.

Vid biodynamisk odling krävs inte bara frånvaro av kemiska bekämpnings- och gödselmedel, utan även att biodynamiska preparat används, för att stimulera jordens och växternas biologiska förhållanden i syfte att erhålla livsmedel med högre kvalitet.

Både KRAV och Demeterförbundet svarar för viss statistik rörande den ekologiska odlingens omfattning.

Det finns ett särskilt miljöstöd för ekologisk odling. Den areal som omfattas av miljöstöd behöver inte vara ansluten till KRAV eller Demeter utan kontrolleras av Jordbruksverket.

Tabell 7.19

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade grödor 1999, hektar

Areas of certain KRAV¹ approved crops in 1999, hectares

Område	Spannmål		Råg	Korn	Havre	Råg-vete	Bland-säd	Kok-ärter	Mat-potatis	Socker-betor
	Höst-vete	Vår-vete								
<i>Län</i>										
Stockholms	297	239	78	312	568	50	195	67	11	~
Uppsala	331	322	110	487	540	109	318	253	16	~
Södermanlands	310	557	73	305	795	63	104	229	4	~
Östergötlands	304	225	68	296	611	50	262	232	28	~
Jönköpings	30	3	21	396	252	54	123	21	8	~
<i>Kronobergs</i>	16	16	13	163	134	58	129	5	10	~
Kalmar	93	94	107	341	151	69	126	76	30	~
Gotlands	147	72	229	492	122	121	152	132	72	157
Blekinge	5	6	1	70	37	4	17	15	8	6
Skåne	73	459	161	237	288	28	181	210	106	196
<i>Hallands</i>	36	162	47	266	321	55	80	136	79	36
Västra Götalands	535	919	399	1 110	2 648	110	776	566	140	~
Värmlands	84	87	61	454	871	2	136	174	79	~
Örebro	91	211	22	263	537	1	102	86	13	~
Västmanlands	162	311	63	135	744	2	66	338	5	~
<i>Dalarnas</i>	48	34	19	329	230	1	52	17	55	~
Gävleborgs	50	7	11	652	474	10	243	43	88	~
Västernorrlands	~	~	~	317	21	~	84	2	30	~
Jämtlands	~	2	~	255	8	~	130	2	32	~
Västerbottens	~	11	~	125	44	4	61	4	30	~
Norrbottens	~	~	~	97	34	~	36	2	57	~
<i>Hela riket</i>										
1999	2 610	3 737	1 483	7 103	9 430	791	3 374	2 611	901	395
1998	..	..	..	..	..	..	..	..	..	..
1997	3 837	2 726	1 801	6 039	7 911	997	3 381	2 540	954	230
1996	3 385	1 747	1 372	5 395	6 027	799	2 561	1 696	971	169

1) KRAV: A Swedish national control society for organic farming, excl. Demeter.

Källa: KRAV.

Tabell 7.20

Arealer med ekologisk odling fördelade på kontrollformer, samt andelen av arealen i olika kontrollformer 1999

Areas with organic farming according to different forms of control and percentage of approved area of total arable land in 1999

Område	Areal, hektar					Andel av total åkerareal, procent			
	KRAV			Miljö- stöd ¹	Total åker- areal	KRAV			Miljö- stöd ¹
	Godk.	Karens	Summa			Godk.	Karens	Summa	
<i>Län</i>									
Stockholm	5 606	813	6 419	12 141	89 070	6,3	0,9	7,2	13,6
Uppsala	6 656	2 618	9 274	13 623	152 293	4,4	1,7	6,1	8,9
Södermanland	5 830	3 367	9 196	17 283	130 868	4,5	2,6	7,0	13,2
Östergötland	5 983	3 084	9 067	19 425	209 587	2,9	1,5	4,3	9,3
Jönköping	3 354	1 285	4 639	13 959	94 767	3,5	1,4	4,9	14,7
Kronoberg	2 046	409	2 454	7 463	53 965	3,8	0,8	4,5	13,8
Kalmar	3 317	706	4 023	11 731	128 854	2,6	0,5	3,1	9,1
Gotland	4 845	797	5 642	8 835	86 496	5,6	0,9	6,5	10,2
Blekinge	456	383	839	2 302	34 669	1,3	1,1	2,4	6,6
Skåne	4 751	2 380	7 131	17 108	464 660	1,0	0,5	1,5	3,7
Halland	3 419	1 853	5 272	9 641	118 395	2,9	1,6	4,5	8,1
Västra Götaland	19 349	6 084	25 433	50 411	488 113	4,0	1,2	5,2	10,3
Värmland	5 924	1 211	7 135	16 352	112 789	5,3	1,1	6,3	14,5
Örebro	3 683	869	4 553	10 062	108 470	3,4	0,8	4,2	9,3
Västmanland	4 321	2 030	6 352	9 980	124 189	3,5	1,6	5,1	8,0
Dalarna	2 318	562	2 881	8 949	61 948	3,7	0,9	4,6	14,4
Gävleborg	4 388	696	5 084	16 022	72 917	6,0	1,0	7,0	22,0
Västernorrland	1 986	305	2 291	19 540	55 072	3,6	0,6	4,2	35,5
Jämtland	2 580	211	2 791	19 647	44 649	5,8	0,5	6,3	44,0
Västerbotten	1 067	132	1 198	12 330	74 486	1,4	0,2	1,6	16,6
Norrbotten	838	60	898	9 941	40 672	2,1	0,1	2,2	24,4
<i>Hela riket</i>									
1999	92 715	29 855	122 571	306 743	2 746 929	3,4	1,1	4,5	11,2
1998	90 458	12 097	102 554	250 250	2 783 755	3,2	0,4	3,7	9,0
1997	93 090	12 053	105 143	196 258	2 798 574	3,3	0,4	3,8	7,0
1996	71 417	20 337	91 754	162 312	2 811 534	2,5	0,7	3,3	5,8
1995	43 826	26 045	69 871	87 377	2 766 641	1,6	0,9	2,5	3,2
1994	34 022	10 370	44 392	.	2 780 077	1,2	0,4	1,6	.
1993	31 275	3 561	34 836	.	2 779 729	1,1	0,1	1,3	.
1992	29 700	3 155	32 855	.	2 767 942	1,1	0,1	1,2	.

1) Areal som omfattas av miljöstöd kan också vara KRAV-godkänd, ligga i karens eller vara Demetergodkänd.

Källa: KRAV, SCB och Jordbruksverket.

Tabell 7.20 visar att 93 000 hektar odlas med grödor som är godkända för försäljning enligt KRAVs regler. Detta innebär en tredubbling sedan 1992. Ytterligare 30 000 hektar ligger i karens. 307 000 hektar eller 11 % av den totala åkerarealen får miljöstöd för ekologisk odling.

Det finns stora regionala skillnader, främst när det gäller anslutningen till Miljöstödet. I Jämtlands län har t.ex. hela 44 % av arealen sådant stöd, medan motsvarande siffra för Skåne län är 4 %.

Hektarskördar

Skördeuppskattningar

Under mer än 35 år har de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar utgjort grunden för beräkning av skörden av slättervall, spannmål och potatis. Av besparingsskäl har man under de senaste åren genomfört successiva förändringar. Med början 1995 infördes ett nytt skördestatistiskt system baserat på en kombination av en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare och objektiva mätningar av skörden på provytor i 32 av rikets 106 skördeområden (SKO). En beskrivning av de objektiva skördeuppskattningarna i spannmål, slättervall och potatis finns i Jordbruksstatistisk årsbok 1998.

Skördestatistiken för spannmål, ärtor och oljeväxter baseras fr.o.m. 1998 enbart på en riksomfattande intervjuundersökning med jordbrukare. Uppgifter om skörd av slättervall har inte samlats in under 1998 och 1999.

Urvalet av gårdar för intervjuundersökningen sker genom sannolikhetsurval. Efter avslutad skörd kontaktas de uttagna lantbrukarna per telefon för intervju om bärgade kvantiteter av årets olika grödor. Med ledning av de uppgifter om grödarealer som gården tidigare lämnat till Lantbruksregistret framräknas gårdens hektarskörd för varje gröda.

För potatis skedde ett metodbyte till postenkät under 1999. Uppgiftsinsamlingen per post ersatte de objektiva skördeuppskattningarna med provtagningar i fält. Metodbytet innebär att jämförelser med tidigare års resultat måste göras med stor försiktighet.

Omfattning

För 1999 års intervjuundersökning uttogs totalt 4 200 undersökningsenheter (UE) fördelade på 101 SKO av rikets samtliga 106 SKO. En UE motsvarar i regel ett jordbruksföretag. Undantag gjordes för 5 fjällbygdsområden i vilka praktiskt taget ingen odling av spannmål, ärtor eller oljeväxter förekommer. Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtas uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna, skörden av oljeväxter samt ärt-skörden. Med ärtor avses kokärtor och foderärtor till mognad.

Skördeskattningarna av potatis baseras på uppgifter från potatisodlare vars odlingar omfattade minst 0,5 hektar potatis. Uttagningen av odlare skedde med hjälp av ett obundet slumpmässigt urval. I 1999 års definitiva skördeskattning har uppgifter från 860 matpotatisodlare och 120 odlare av stärkelsepotatis ingått i beräkningarna.

Bearbetning

I intervjuundersökningen inhämtas uppgifter om bärgade kvantiteter av varje gröda och vilken vattenhalt uppgiften avser. Dessutom inhämtas uppgifter om obärgade arealer. För spannmål och ärtor omräknas uppgiven kvantitet till 15,0 procents vattenhalt och för oljeväxter till 9,0 procents. Hektarskörderna erhålls genom att kvantiteten divideras med UE:s areal av grödan. Arealuppgiften är i regel densamma som brukaren redovisat till Lantbruksregistret (LBR) i juni månad.

Avsnittet innehåller uppgifter om

- Vete och råg
- Korn, havre, rågvete och blandsäd
- Ärtor
- Slättervall
- Oljeväxter
- Potatis och sockerbetor
- Potatisskörd vid olika odlingsstorlekar
- Normskördar

I postenkäten om potatisskörderna inhämtades uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med hjälp av standardtal.

Skattningen av hektarskörd görs i båda undersökningarna för skördeområden, län, produktionsområden och hela riket. På basis av hektarskörderna och arealuppgifter från Lantbruksregistret har bärgad totalskörd beräknats.

Uppgifterna om hektarskörd av spannmål, ärtor och oljeväxter avser företag vilkas totala åkerareal är mer än 5,0 hektar. Endast sådana företag ingår i urvalet för intervjuundersökningen om skörd av spannmål, ärtor och oljeväxter. Uppgifterna om totalskörd avser dock företag med minst 2,1 hektar åkermark.

Skördeundersökningen om skörd av spannmål, ärtor och oljeväxter har genomförts på 95 % av de uttagna företagen. Bortfallet beror främst på att uttagna företag har upphört. Vårgrän att medverka i undersökningarna var begränsad till endast 2 % av antalet utvalda företag.

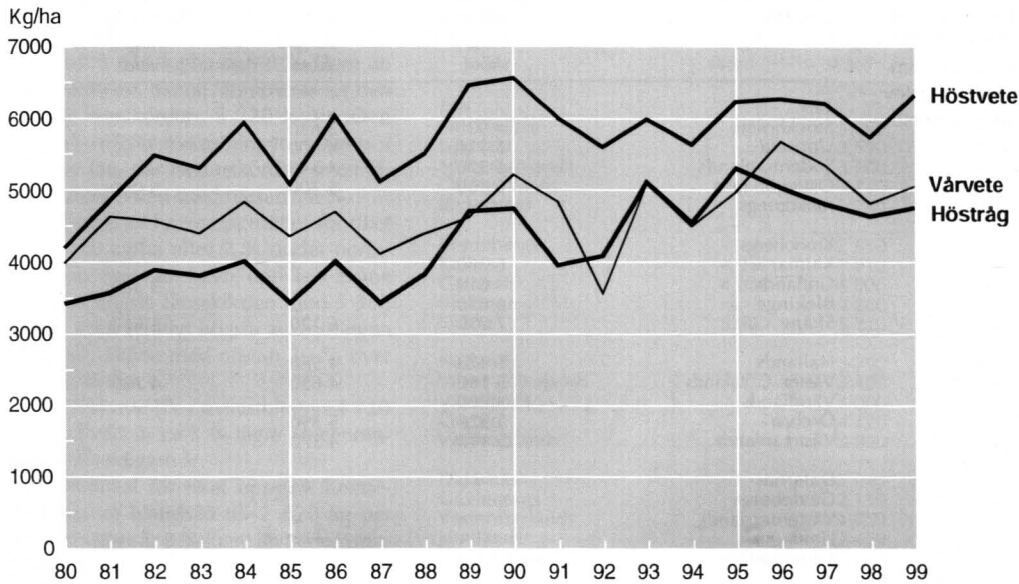
Användningsområden

Skördestatistiken används för uppföljning av jordbrukspolitiska beslut, beräkning av normskördar, bestämning av EU:s arealersättning, ekonomiska kalkyler, bl.a. för statliga stödåtgärder, planering av handel och export, marknadsbedömningar, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering, bl. a. till EU. Inom miljöområdet används skördestatistiken för näringsbalansberäkningar och vid beräkning av risk för näringsläckage till vattendrag.

Diagram 7.21

Bärgad hektarskörd av höstvet, vårvete och höstråg 1980–1999, kg/ha

Harvested yield per hectare of winter wheat, spring wheat and winter rye in 1980–1999 kg/ha

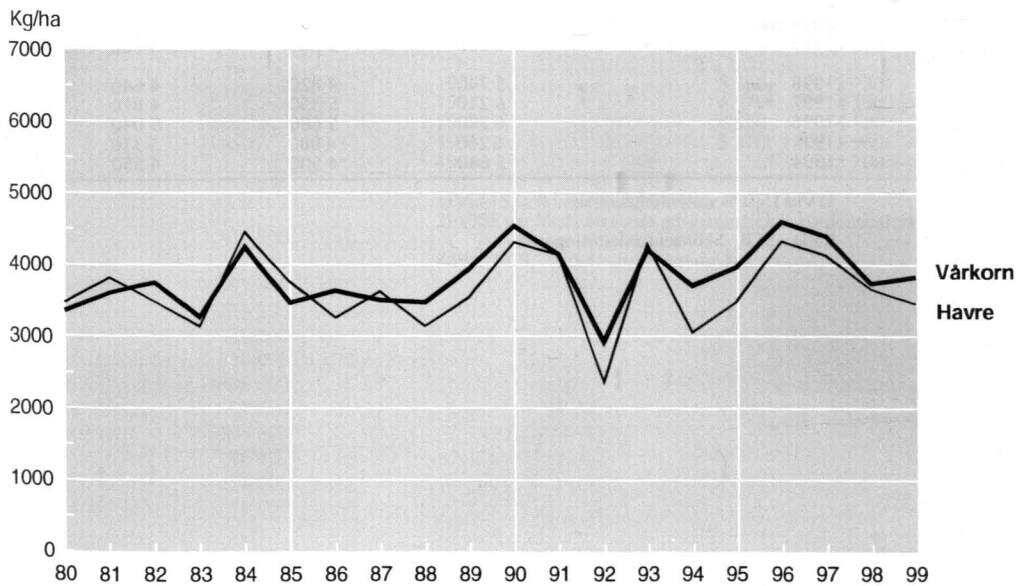

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Diagram 7.22

Bärgad hektarskörd av vårkorn och havre 1980–1999, kg/ha

Harvested yield per hectare of spring barley and oats in 1980–1999 kg/ha

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Spannmål, bärgad skörd

På riksnivå var den bärgade skörden av höstvet 6 320 kg/ha, vilket är 3 % under normskörd men 5 % högre än femårsgenomsnittet. För vårvete blev skörden 5 060 kg/ha, vilket är i nivå med såväl normskörden som femårsgenomsnittet. Årets hektarskörd av höstråg blev på riksnivå 4 790 kg/ha, vilket understiger normskörden med 6 %.

Tabell 7.23**Vete och råg 1999. Bärgad skörd, kg/ha¹**

Wheat and rye in 1999. Harvested yield, kg/ha

Område	Höstvete Bärgad skörd	Vårvete Bärgad skörd	Höstråg Bärgad skörd
<i>Län</i>			
Stockholms	4 930	3 630	..
Uppsala	5 110	4 000	..
Södermanlands	5 270	4 140	..
Östergötlands	6 130	5 700	5 060
Jönköpings	..	..	..
Kronobergs	..	..	..
Kalmar	6 360	..	..
Gotlands	4 810	..	3 360
Blekinge	6 810	..	..
Skåne	7 930	6 120	5 610
Hallands	5 470	4 580	..
Västra Götalands	5 160	4 650	4 260
Värmlands	3 960	..	..
Örebro	5 320	5 390	..
Västmanlands	5 110	4 370	..
Dalarnas	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..
Västernorrlands	..	..	..
Jämtlands	..	..	..
Västerbottens	..	..	..
Norrbottens	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	7 980	6 230	6 070
" mellanbygder	6 430	5 130	4 560
" norra slättbygder	5 680	5 200	4 620
Svealands slättbygder	5 080	4 400	3 690
Götalands skogsbygder	4 720	4 460	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	5 160	4 680	..
Nedre Norrland	..	..	..
Övre Norrland	..	..	..
<i>Hela riket</i>			
1999	6 320	5 060	4 790
1998	5 740	4 820	4 640
1997	6 210	5 350	4 810
1996	6 270	5 680	5 040
1995	6 260	4 980	5 310
1994	5 640	4 500	4 550

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

I tabell 7.24 redovisas bärgad hektarskörd för korn, havre, rågvet och blandsäd. För riket var den bärgade skörden av höstkorn 4 930 kg/ha. Detta är något under genomsnittet för tidigare år.

Skörden av vårkorn blev i medeltal för riket 3 830 kg/ha och 8 % lägre än normskörden. Skåne län noteras för den högsta länsskörden, 5 220 kg/ha. Den relativt högsta avkastningen noteras i Kalmar län, där hektarskörden överträffar normskörden med nästan 10 %.

Skörden av havre uppmättes för riket till 3 450 kg/ha eller 7 % under normskörden. Även för havre uppvisar Skåne län den högsta länsskörden med 5 360 kg/ha. Den relativt högsta avkastningen noteras i Skåne med nästan 20 % över normskörden.

För rågvet blev avkastningen 4 730 kg/ha. Detta är ca 5 % lägre än genomsnittet för tidigare år.

I medeltal för riket uppgick hektarskörden av blandsäd till 2 820 kg per hektar, vilket är 9 % lägre än genomsnittet för de fyra år då grödan ingått i skördeuppskattningarna.

Tabell 7.24

Korn, havre, rågvet och blandsäd 1999. Bärgad skörd, kg/ha¹

Barley, oats, triticale and mixed grain in 1999. Harvested yield, kg/ha

Område	Höstkorn Bärgad skörd	Vårkorn Bärgad skörd	Havre Bärgad skörd	Rågvet Bärgad skörd	Blandsäd Bärgad skörd
<i>Län</i>					
Stockholms	–	3 080	2 260	..	..
Uppsala	..	3 590	3 290	..	..
Södermanlands	..	3 700	3 440	..	..
Östergötlands	..	4 740	3 770	4 760	3 310
Jönköpings	..	3 140	2 580	..	..
Kronobergs	..	2 930	3 620	4 890	..
Kalmar	4 950	3 810	3 510	4 670	..
Gotlands	4 800	4 000	3 310	4 300	..
Blekinge	..	3 280	3 910	5 050	..
Skåne	5 980	5 220	5 360	5 240	..
Hallands	..	3 790	3 850	5 060	..
Västra Götalands	..	3 450	3 440	4 890	3 030
Värmlands	..	3 200	2 880	..	..
Örebro	–	4 220	4 120	..	..
Västmanlands	–	3 890	3 770	..	..
Dalarnas	–	3 040	2 890	..	..
Gävleborgs	–	2 130	1 260	..	..
Västernorrlands	–	1 750	..	..	..
Jämtlands	–	2 430	..	..	..
Västerbottens	–	2 260	..	–	..
Norrbottnens	–	2 020	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	6 110	5 350	5 100	5 170	..
" mellanbygder	5 150	4 300	4 410	4 650	..
" norra slättbygder	..	4 280	3 970	5 020	3 550
Svealands slättbygder	..	3 720	3 460	4 060	2 260
Götalands skogsbygder	..	2 960	2 560	4 600	2 520
Mell Sveriges skogsbygder	..	3 040	3 010	..	..
Nedre Norrland	–	1 850	1 070	..	..
Övre Norrland	–	2 210	..	..	..
<i>Hela riket</i>					
1999	4 930	3 820	3 450	4 730	2 820
1998	5 360	3 730	3 650	4 600	2 920
1997	4 970	4 390	4 120	4 920	3 700
1996	4 580	4 600	4 320	5 180	3 950
1995	5 370	3 960	3 480	5 130	2 540
1994	.. ²	3 700	3 060	.. ²	.. ²

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

2) 1995 var första året som grödan ingick i skördeuppskattningarna.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Ärter, bärgad skörd

Hektarskörden av ärter noteras till 2 720 kg/ha. Det är 53 % högre avkastning än föregående år men 10 % under genomsnittet för de senaste tre åren. 1996 är första året som ärter ingår i skördeuppskattningarna.

Tabell 7.25

Ärter 1999. Bärgad skörd, kg/ha¹
Peas in 1999. Harvested yield, kg/ha

Område	Ärter Bärgad skörd
<i>Län</i>	
Stockholms	2 160
Uppsala	2 500
Södermanlands	2 450
Östergötlands	3 520
Jönköpings	..
Kronobergs	..
Kalmar	..
Gotlands	..
Blekinge	..
Skåne	3 470
Hallands	2 080
Västra Götalands	2 100
Värmlands	..
Örebro	2 850
Västmanlands	2 960
Dalarnas	..
Gävleborgs	..
Västernorrlands	..
Jämtlands	..
Västerbottens	..
Norrbottens	..
<i>Produktionsområden</i>	
Götalands södra slättbygder	3 200
" mellanbygder	2 680
" norra slättbygder	2 740
Svealands slättbygder	2 580
Götalands skogsbygder	2 380
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 140
Nedre Norrland	..
Övre Norrland	..
<i>Hela riket</i>	
1999	2 720
1998	1 780
1997	3 490
1996	3 850

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Slättervall, bärgad första skörd

1997 var sista året som objektiva skördeuppskattningar i slättervall genomfördes.

Tabell 7.26

Slättervall. Bärgad första skörd 1992–1997, kg/ha¹
Ley. Harvested yield, first cut in 1992–1997, kg/ha

År	Bärgad första skörd
1997	4 340
1996	4 540
1995	4 580
1994	4 360
1993	4 120
1992	3 860

1) Vid 16,5 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Avkastningen av höstraps skattas i medeltal för riket till 2 860 kg/ha, vilket är 8 % över normskörden. Vårrops ger en avkastning på 2 040 kg/ha, vilket är 23 % högre än normskörd. Skörden av vårrys blev 1 670 kg/ha, vilket är nästan 17 % över normskörd.

Hektarskörden av oljelin skattas till 950 kg/ha, vilket är 5 % under genomsnittet för de tre senaste åren.

1995 är det första året som Statistiska centralbyrån samlar in uppgifter om oljeväxter. Oljelin redovisas för första året 1996.

Tabell 7.27**Oljeväxter 1999. Bärgad skörd, kg/ha¹***Oleiferous plants in 1999. Harvested yield, kg/ha*

Område	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrys	Oljelin
	Bärgad skörd	Bärgad skörd	Bärgad skörd	Bärgad skörd	Bärgad skörd
<i>Län</i>					
Stockholms	..	1 610	..	1 420	730
Uppsala	..	2 130	..	1 880	820
Södermanlands	..	2 110	..	1 710	980
Östergötlands	2 590	2 340	..	1 790	1 310
Jönköpings	..	..	..	..	..
Kronobergs	..	..	..	..	..
Kalmar	2 750	..	..	..	..
Gotlands	2 330	..	..	..	..
Blekinge	..	..	..	..	..
Skåne	3 080	2 080	..	..	1 670
<i>Hallands</i>	..	..	..	..	..
Västra Götalands	2 210	1 890	..	1 540	630
Värmlands	..	..	..	..	..
Örebro	..	2 420	..	1 990	940
Västmanlands	..	2 240	..	1 970	730
<i>Dalarnas</i>	..	..	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..	..	..
Västernorrlands	..	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	..	..	..
Västerbottens	..	..	..	..	..
Norrbottens	..	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	3 080	2 090	..	..	1 710
" mellanbygder	2 820	1 700	..	..	1 240
" norra slättbygder	2 450	2 170	..	1 650	990
Svealands slättbygder	..	2 090	..	1 740	830
Götalands skogsbygder	..	1 760	..	..	510
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	..	..	..	810
Nedre Norrland	..	..	..	..	..
Övre Norrland	..	..	..	..	..
<i>Hela riket</i>					
1999	2 860	2 040	1 880	1 670	950
1998	2 990	1 950	1 630	1 460	420
1997	2 300	1 840	1 510	1 540	1 280
1996	2 290	2 200	..	1 680	1 340
1995	2 300	1 570	..	1 200	..

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 7.28**Oljeväxter, oljehalt 1989–1994***Oleiferous plants, oil content in 1989–1994*

År	Oljehalt, procent av torrs substans			
	Höstraps	Vårrops	Höstrybs	Vårrys
1994	45,0	46,0	43,3	43,9
1993	46,7	47,1	44,7	44,3
1992	48,3	45,9	45,4	43,5
1991	44,4	44,1	40,5	41,7
1990	46,0	45,2	45,4	42,8
1989	46,0	46,8	44,7	43,8

Källa: Jordbruksverket och Oljeväxtkontoret.

Oljehalten i oljeväxterna under 1989–1994 framgår av tabell 7.28. Uppgifterna har erhållits från Oljeväxtkontoret och avser medeltal för riket. Uppgifter fr.o.m. 1995 finns ej tillgängliga.

Potatis och sockerbetor

Skördeskattningar i potatis omfattar endast odlingar större än 0,5 hektar. Odlingar med färskpotatis ingår i matpotatisberäkningarna. I tabell 7.29 redovisas bärgad total och bärgad reducerad skörd. Bärgad total skörd avser hela skörden som redovisats. Bärgad reducerad skörd avser skörd efter reducering för småfallande, rötskadade eller grönfärgade knölar. För potatis för stärkelse görs endast reducering för rötskadade knölar. Denna reducering görs med hjälp av standardtal. Reduceringen görs dessutom för obärgad areal. Hektarskörden för matpotatis skattas till 29 000 kg/ha. Fyra län dominerar odlingen nämligen, Skåne, Västra Götalands, Hallands och Östergötlands län. Potatis för stärkelse odlas främst i Skåne, Blekinge och Kalmar län. Hektarskörden skattas till 38 000 kg.

Enligt uppgifter från Danisco Sugar AB var 1999 års skörd av sockerbetor 46 400 kg/ha för riket. Se även avsnitt "Jämförelse med tidigare år – sockerbetor" nedan.

Tabell 7.30**Potatis för stärkelse 1994/95–1999/2000, stärkelsehalt**

Potatoes for processing in 1994/95–1999/2000, content of starch

År	Medelstärkelsehalt, procent	
	Sveriges	Vägt
	Stärkelseprod.	medeltal
1999/2000	19,1	19,1
1998/99	19,0	19,0
1997/98	19,0	19,0
1996/97	18,7	18,7
1995/96	18,8	18,8
1994/95	17,6	17,6

Källa: Sveriges Stärkelseproducenters förening.

Medelstärkelsehalten för potatis framgår av tabell 7.30. I det vägda medeltalet har hänsyn tagits till den mängd potatis som mottagits.

Tabell 7.31**Sockerbetor, sockerhalt och sockerskörd 1994–1999**

Sugar beets, sugar content and sugar yield in 1994–1999

År	Socker, procent	Socker, ton/ha
1999	17,5	8,1
1998	17,5	7,6
1997	17,5	7,7
1996	18,3	7,5
1995	16,5	7,2
1994	17,3	7,6

Källa: Danisco Sugar AB.

Sockerhalten på 17,5 % för 1999 års skörd motsvarar en sockerskörd på 8,1 ton/ha i genomsnitt för riket.

Tabell 7.29**Potatis och sockerbetor 1999. Skörd kg/ha**

Potatoes and sugar beets in 1999. Yield kg/ha

Område	Matpotatis ¹		Potatis för stärkelse ²		Sockerbetor Avräknad skörd ³
	Bärgad, total	Bärgad, reduc.	Bärgad, total	Bärgad, reduc.	
Län					
Stockholms	..	..	–	–	–
Uppsala	..	..	–	–	–
Södermanlands	..	..	–	–	–
Östergötlands	34 960	31 660	..	..	–
Jönköpings	..	..	–	–	–
Kronobergs	..	..	..	..	–
Kalmar	..	..	..	..	46 400
Gotlands	26 750	24 590	–	–	36 400
Blekinge	..	..	..	..	44 700
Skåne	36 330	33 730	36 440	36 290	47 400
Hallands	34 600	31 960	..	..	44 700
Västra Götalands	30 220	27 430	..	..	..
Värmlands	26 020	23 080	–	–	..
Örebro	..	..	–	–	–
Västmanlands	..	..	–	–	–
Dalarnas	25 240	22 050	–	–	–
Gävleborgs	..	..	–	–	–
Västernorrlands	..	..	–	–	–
Jämtlands	..	..	–	–	–
Västerbottens	..	..	–	–	–
Norrbottnens	21 130	16 740	–	–	–
Produktionsområden					
Götalands södra slättbygder	36 740	34 080	..	..	..
" mellanbygder	32 350	29 920	38 750	38 590	..
" norra slättbygder	32 180	29 180	..	..	..
Svealands slättbygder	24 940	22 270	..	..	..
Götalands skogsbygder	29 150	26 470	..	..	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	23 700	20 970	..	..	..
Nedre Norrland	21 900	19 040	–	–	–
Övre Norrland	21 380	16 990	..	..	–
Hela riket					
1999	31 600	28 820	37 770	37 620	46 400
1998	38 390	34 720	48 110	47 440	43 400
1997	39 300	35 640	37 540	37 420	44 200
1996	37 130	33 210	38 530	38 370	41 100
1995	34 970	31 280	38 360	38 330	43 600
1994	34 340	30 430	..	..	44 100

1) Avser odlingar om minst 0,5 ha.

2) Uppgifter för 1994 ej tillgängliga.

3) Uppgifterna fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avses bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarhet mellan åren försämrats.

Källa: SCB och Danisco Sugar AB.

Jämförelse med tidigare år – potatis

Den tidigare metoden med provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser med tidigare år inte blir rättvisande.

Jämförelse med tidigare år – sockerbetor

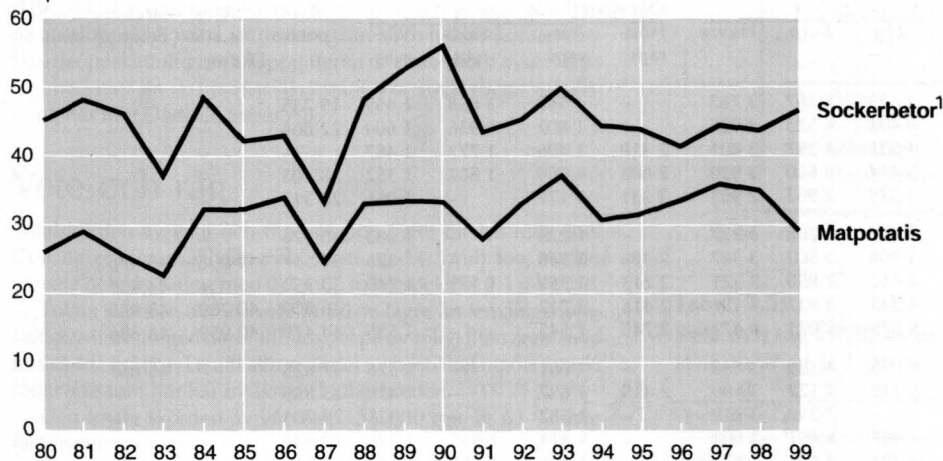
Avräknad betmängd bestäms fr.o.m. 1995 med korrigering för användande av renhetsprocent. Orenheterna kan bestå av jord, sten, lös blast m.m. Därtill adderas 1,0 %-enheter för vidhängande vatten i provtvätt och 2,65 %-enheter för effekten av sämre kvalitet i och merkostnad för betnacken.

Diagram 7.32

Matpotatis och sockerbetor 1980–1999. Skörd ton/ha

Table potatoes and sugar beets in 1980–1999. Yield metric tons /ha

Ton per ha

1) Uppgifterna fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Se förklaring sidan 86.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Tabell 7.33

Potatis. Provyteskörd 1987–1992, kg/ha, på odlingar av olika storlek

Potatoes. Sample plot yield in 1987–1992, kg/ha, on cultivations of different size

Gröda; år	Odling i hektar							Samtliga grupper
	0,5– 1,5	1,6– 3,0	3,1– 5,0	5,1– 10,0	10,1– 20,0	20,1– 30,0	30,1–	
Matpotatis								
1992	25 050	35 060	34 120	37 120	39 520	40 780	41 010	38 000
1991	22 010	26 160	30 950	32 960	35 850	35 500	34 240	32 950
1990	31 780	35 250	36 990	38 500	41 020	40 820	39 540	38 810
1989	28 850	32 020	35 930	38 770	41 020	39 300	38 530	37 910
1988	29 450	35 190	39 270	39 260	40 970	40 030	40 630	39 020
1987	25 410	28 500	31 990	31 070	31 780	28 920	28 320	30 530
Potatis för stärkelse och råspnit								
1992	..	..	37 180	34 820	38 510	..	40 400	37 090
1991	..	..	33 670	35 830	38 430	39 650	..	36 520
1990	..	39 850	40 750	42 120	44 390	..	43 280	42 180
1989	..	..	42 350	41 760	43 640	..	45 620	42 890
1988	39 560	40 690	45 170	45 250	47 740	45 660	45 090	45 550
1987	31 970	34 550	35 370	36 120	38 450	39 500	37 850	36 540

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Annan publicering

Definitiva resultat från SCB:s skördeuppskattningar rörande hektar- och totalskördar redovisas av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 16 SM 0001. För 1999 har här också redovisats obärgade arealer.

Hektarskördar av spannmål och slättervall för kommuner

redovisas som femårsmedeltal, senast i J 12 SM 9201.

I J 12 SM 9702 finns en utförlig beskrivning av skördeuppskattningarna, om syfte, organisation, omfattning, beräkningsmetodik m.m. samt om resultatens tillförlitlighet.

Tabell 7.34

Normskördar 1999, kg/ha

Standard yields in 1999, kg/ha

Län	Spannmål ¹		Råg	Korn	Havre	Oljeväxter ¹		Höst-rybs	Vår-rybs	Mat-potatis	Potatis för stärkelse	Socker-betor
	Höst-vete	Vår-vete				Höst-raps	Vår-raps					
Stockholms	5 991	4 346	4 625	4 367	3 787	–	1 543	1 658	1 459	19 735	–	–
Uppsala	5 962	4 603	4 403	4 523	4 005	–	1 802	1 926	1 604	22 866	–	–
Södermanlands	6 167	4 293	4 536	4 357	3 801	2 419	1 496	1 772	1 467	–	–	–
Östergötlands	6 633	4 828	5 414	4 610	3 929	2 602	1 709	1 502	1 352	38 405	–	–
Jönköpings	4 927	–	3 529	2 962	2 903	2 231	1 177	–	1 056	27 312	–	–
Kronobergs	4 974	–	4 419	3 208	3 227	–	1 225	–	1 083	40 176	–	–
Kalmar	5 806	4 274	3 668	3 502	3 387	2 386	1 385	–	1 125	32 137	42 006	45 476
Gotlands	5 176	3 924	4 410	3 850	3 321	2 213	1 389	1 373	1 249	30 353	–	44 431
Blekinge	6 377	6 482	4 243	3 937	4 151	2 415	1 712	–	–	26 800	40 789	45 445
Skåne	7 566	5 743	5 629	5 071	4 473	2 745	1 545	–	1 555	44 479	40 959	46 836
Hallands	6 209	4 635	4 055	4 150	3 858	–	1 661	–	1 528	37 825	–	45 867
Västra Götalands	6 281	4 278	5 310	4 122	3 689	2 415	1 697	–	1 479	35 859	–	–
Värmlands	5 528	3 489	–	3 218	3 222	–	1 582	–	1 325	29 701	–	–
Örebro	6 318	5 041	4 467	4 451	3 902	–	1 814	1 935	1 570	30 684	–	–
Västmanlands	5 884	4 133	4 328	4 431	3 822	–	1 701	1 357	1 514	21 516	–	–
Dalarnas	4 836	–	–	3 473	3 598	–	–	–	1 209	26 503	–	–
Gävleborgs	–	–	–	2 831	2 823	–	–	–	1 497	18 771	–	–
Västernorrlands	–	–	–	2 151	2 056	–	–	–	–	14 756	–	–
Jämtlands	–	–	–	2 145	2 480	–	–	–	–	16 610	–	–
Västerbottens	–	–	–	2 256	2 051	–	–	–	–	18 497	–	–
Norrbottnens	–	–	–	2 367	2 747	–	–	–	–	17 110	–	–
<i>Hela riket</i>												
1999	6 503	5 017	5 103	4 153	3 710	2 638	1 657	1 474	1 431	35 598	40 665	46 637
1998	6 592	5 021	5 010	4 136	3 714	2 681	1 607	1 523	1 420	34 910	39 706	46 686
1997	6 477	5 151	4 705	4 153	3 897	2 735	1 680	1 622	1 533	31 832	37 613	46 838
1996	6 393	5 078	4 600	4 103	3 882	2 752	1 679	1 682	1 542	31 817	37 651	46 985
1995	6 262	5 014	4 461	4 053	3 853	2 777	1 699	1 724	1 555	31 900	37 754	46 762
1994	6 208	5 019	4 403	4 049	3 893	2 784	1 717	1 757	1 555	32 098	37 838	46 178

1) Vattenhalter: Spannmål 15 % och oljeväxter 9 %.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

SCB beräknar årligen normskördar för följande grödor som omfattas av skördeuppskattningarna: höstvet, vårvete, råg, korn, havre, höstraps, vårraps, höstrybs, vårrybs och potatis. Förutom dessa grödor ingår även sockerbetor i beräkningarna. Med normskörd menas den skörd, som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskörden i ett område utgörs av medeltalet av hektarskördarna enligt skördeuppskattningarna (leveransuppgifter för sockerbetor) under de senaste 15 åren före det aktuella normskördeåret plus en beräknad

skördeförändring från 15-årsperiodens mitt t.o.m. det aktuella skördeåret.

Normskördarna används bl. a. som underlag vid rådgivning till lantbrukare, driftsekonomska beräkningar och vid värderingar vid intrång. De används även vid beräkningar av stöd till jordbruket.

Normskördar publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie JO, senast JO 15 SM 0001.

Totalskördar

SCB redovisar årligen totalskördar för olika grödor. Totalskördarna för spannmål, ärtor, oljeväxter och potatis grundas på arealuppgifter från Lantbruksregistret och hektarskördar från Skördeuppskattningarna. Uppgifterna om totalskörd avser företag med mer än 2,0 hektar åkermark. För sockerbetor erhålls uppgifter från Danisco Sugar AB.

Vete och råg

Totalskörden av vete och råg uppgick 1999 till 1,8 milj. ton. Den utgörs huvudsakligen av höstvete med 1,3 milj. ton, medan vårvete och råg bidrar med 0,3 milj. ton respektive 0,1 milj. ton.

Totala skörden av höstvete är 20 % lägre än femårsgenomsnittet. Minskningen beror till stor del på ovanligt liten areal med höstsådda grödor. En allt större andel av höstvetet utgörs av s.k. fodervete som här har inräknats i totalskörden.

Den totala skörden av vårvete, 333 000 ton, är 63 % över femårsgenomsnittet.

Årets totalskörd av råg blev 117 000 ton, vilket är 30 % under genomsnittsskörden för de senaste fem åren.

Avsnittet innehåller uppgifter om totalskördar för

- Vete och råg
- Korn, havre, rågvete och blandsäd
- Ärtor
- Oljeväxter
- Slåttervall
- Potatis och sockerbetor

Tabell 7.35

Vete och råg 1999. Totalskördar, ton¹

Wheat and rye in 1999. Total yields, metric tons

Område	Höstvete	Vårvete	Höstråg
<i>Län</i>			
Stockholms	39 300	8 000	..
Uppsala	41 800	27 700	..
Södermanlands	70 600	22 400	..
Östergötlands	197 600	38 300	13 900
Jönköpings	..	..	..
<i>Kronobergs</i>	..	..	..
Kalmar	53 700	..	..
Gotlands	32 200	..	5 000
Blekinge	12 100	..	..
Skåne	606 600	111 700	57 300
<i>Hallands</i>	36 600	8 800	..
Västra Götalands	191 600	37 600	20 200
Värmlands	7 500	..	..
Örebro	15 400	50 900	..
Västmanlands	22 200	22 400	..
<i>Dalarnas</i>	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..
Västernorrlands	..	..	..
Jämtlands	..	..	..
Västerbottens	..	..	..
Norrbottens	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	511 800	94 200	31 700
" mellanbygder	199 300	37 100	36 100
" norra slättbygder	352 700	66 500	31 600
Svealands slättbygder	192 700	115 900	10 800
Götalands skogsbygder	50 600	11 400	..
Mell Sveriges skogsbygder	18 600	8 000	..
Nedre Norrland	..	..	..
Övre Norrland	..	..	..
<i>Hela riket</i>			
1999	1 325 800	333 100	117 400
1998	2 060 700	188 000	160 500
1997	1 822 400	233 800	138 700
1996	1 793 800	236 100	165 700
1995	1 363 000	190 800	206 400
1994	1 170 200	174 700	173 400

1) Avser bärgad skörd vid 15,0 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Korn, havre, rågvete och blandsäd

Totalskörden av korn, havre, rågvete och blandsäd blev 1999 3,2 miljoner ton. Det är i nivå med 1998 års totalskörd.

Skörden av vårkorn skattas till 1 794 000 ton, vilket med 15 % understiger genomsnittet för de fem föregående åren.

Totalskörden av havre blev 5 % under femårsgenomsnittet. Skörden av höstkorn blev nästan 59 000 ton. Totalskörden av rågvete och blandsäd uppskattas till 154 000 respektive 93 000 ton.

Tabell 7.36

Korn, havre, rågvete och blandsäd 1999. Totalskördar, ton¹

Barley, oats, triticale and mixed grain in 1999. Total yields, metric tons

Område	Höstkorn	Vårkorn	Havre	Rågvete	Blandsäd
<i>Län</i>					
Stockholms	..	46 800	25 400	..	..
Uppsala	..	158 600	50 200	..	..
Södermanlands	..	75 600	77 100	..	..
Östergötlands	..	132 500	75 300	14 900	12 200
Jönköpings	..	30 200	26 600	..	..
Kronobergs	..	15 000	22 400	5 400	..
Kalmar	10 600	71 800	26 100	23 000	..
Gotlands	7 300	67 700	7 500	17 800	..
Blekinge	..	17 700	5 700	6 200	..
Skåne	22 200	481 500	76 900	26 500	..
Hallands	..	96 700	52 900	15 800	..
Västra Götalands	..	199 800	341 000	26 400	34 100
Värmlands	..	53 200	45 600	..	..
Örebro	..	88 200	96 000	..	..
Västmanlands	..	119 300	98 100	..	..
Dalarnas	..	52 400	15 000	..	..
Gävleborgs	..	33 900	9 800	..	..
Västernorrlands	..	12 900	..	..	..
Jämtlands	..	6 900	..	..	..
Västerbottens	..	32 700	..	..	..
Norrbottnens	..	9 200	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	14 700	395 700	87 000	24 100	..
" mellanbygder	26 800	268 000	41 700	54 300	..
" norra slättbygder	..	261 200	332 500	31 300	34 400
Svealands slättbygder	..	508 000	350 600	11 700	12 800
Götalands skogsbygder	..	170 500	148 000	28 700	27 000
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	102 200	80 600	..	..
Nedre Norrland	..	46 100	6 800	..	..
Övre Norrland	..	42 200	..	..	..
<i>Hela riket</i>					
1999	58 600	1 793 900	1 055 100	154 200	93 200
1998	85 400	1 601 500	1 136 200	307 400	78 700
1997	74 400	2 011 900	1 274 300	320 800	109 800
1996	99 300	2 014 100	1 199 800	312 900	132 400
1995	137 900	1 654 800	946 700	223 900	67 500
1994	.. ¹	1 660 900 ²	990 600	.. ³	.. ³

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

2) Avser höst- och vårkorn.

3) 1995 var första året som grödan ingick i skördeuppskattningarna.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Ärter

Ärter ingår för fjärde året i skördeuppskattningarna. Den odlade areaen har minskat med 60 % sedan 1998. Totalskörden har minskat med 10 % i jämförelse med genomsnittet för de fyra senaste åren.

Tabell 7.37

Ärter 1999. Totalskördar, ton¹

Peas in 1999. Total yields, metric tons

Område	Ärter
<i>Län</i>	
Stockholms	2 700
Uppsala	6 800
Södermanlands	6 400
Östergötlands	14 800
Jönköpings	..
Kronobergs	..
Kalmar	..
Gotlands	..
Blekinge	..
Skåne	18 600
Hallands	3 300
Västra Götalands	10 100
Värmlands	..
Örebro	3 900
Västmanlands	8 500
Dalarnas	..
Gävleborgs	..
Västernorrlands	..
Jämtlands	..
Västerbottens	..
Norrbottnens	..
<i>Produktionsområden</i>	
Götalands södra slättbygder	15 600
" mellanbygder	8 400
" norra slättbygder	20 900
Svealands slättbygder	29 300
Götalands skogsbygder	4 300
Mellersta Sveriges skogsbygder	3 300
Nedre Norrland	..
Övre Norrland	..
<i>Hela riket²</i>	
1999	81 800
1998	87 700
1997	114 300
1996	68 300

1) Vid 15,0 % vattenhalt.

2) 1996 är första året som ärter ingår i skördeuppskattningarna.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Oljeväxter

1998 års totalskördar av raps och rybs uppskattas till 124 000 ton, vilket är i nivå med femårsgenomsnittet. Minskade arealer uppvägs i år av en hög hektarskörd av höstraps.

Av höstraps bärgades 69 000 ton. Totalskördarna av vårraps och vårrybs skattas till 33 000 respektive 19 000 ton.

Totalskörden av oljelin beräknas till drygt 6 000 ton.

Uppgifterna i tabell 7.38 bygger fr.o.m. år 1995 på den information som SCB tar fram genom intervjuer med jordbrukarna. Uppgifterna för tidigare år har erhållits från Jordbruksverkets Oljeväxtkontor.

Tabell 7.38

Oljeväxter 1999. Totalskördar, ton¹

Oleiferous plants in 1999. Total yields, metric tons

Område	Höstraps	Vårraps	Höstrybs	Vårrybs	Oljelin ²
<i>Län</i>					
Stockholms	..	2 800	..	3 100	1 500
Uppsala	..	10 000	..	5 900	2 900
Södermanlands	..	3 800	..	5 700	2 000
Östergötlands	7 600	12 400	..	6 600	10 200
Jönköpings	..	..	..	..	..
Kronobergs	..	..	..	..	..
Kalmar	3 000	..	..	..	..
Gotlands	2 700	..	..	..	..
Blekinge	..	..	..	..	..
Skåne	39 400	13 900	..	..	5 400
<i>Hallands</i>	..	..	..	..	..
Västra Götalands	2 300	7 800	..	9 000	5 100
Värmlands	..	..	..	..	..
Örebro	..	3 200	..	2 500	1 600
Västmanlands	..	6 100	..	3 600	1 900
<i>Dalarnas</i>	..	..	..	..	..
Gävleborgs	..	..	..	..	..
Västernorrlands	..	..	..	..	..
Jämtlands	..	..	..	..	..
Västerbottens	..	..	..	..	..
<i>Norrbottns</i>	..	..	..	..	..
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	30 600	10 800	..	..	3 500
" mellanbygder	14 200	4 900	..	..	2 800
" norra slättbygder	8 800	18 400	..	14 100	13 400
Svealands slättbygder	..	25 900	..	20 600	10 200
Götalands skogsbygder	..	2 800	..	..	1 300
Mellersta Sveriges skogsbygder	..	..	..	..	1 400
Nedre Norrland	..	..	..	..	..
Övre Norrland	..	..	..	..	..
<i>Hela riket</i>					
1999	56 200	63 800	2 300	39 800	32 500
1998	69 300	32 500	2 400	19 300	6 400
1997	52 600	35 800	2 600	30 000	12 200
1996	49 900	41 800	1 000	40 200	9 900
1995	129 100	36 600	2 000	28 400	..
1994	100 000	69 000	1 000	25 000	..

1) Vid 9,0 % vattenhalt.

2) 1996 är första året som oljelin ingår i SCB:s redovisning.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna och Oljeväxtkontoret.

Slåttervall

1997 var sista året som objektiva skördeuppskattningar i slåttervall genomfördes.

Tabell 7.39

Slåttervall. Total första skörd 1992–1997, ton¹

Ley. Total yield, first cut 1992–1997, metric tons

År	Total första skörd
1997	3 202 800
1996	3 365 200
1995	3 377 600
1994	3 155 800
1993	2 901 100
1992	2 644 300

1) Vid 16,5 % vattenhalt.

Källa: SCB, Skördeuppskattningarna.

Potatis och sockerbetor

Framtagning av skördestatistik för potatis med hjälp av provgrävningar ersattes 1999 med postenkätundersökning. Även andra metodförändringar gjordes vilket gör att jämförelser med tidigare år inte blir rättvisande.

I postenkäten 1999 insamlades uppgifter om skördad kvantitet och obärgade arealer. Reducering av den skördade kvantiteten för små, gröna och rötskadade knölar görs med standardtal. Innan matpotatisen når konsumenten orsakar t.ex. bortsortering och lagringsförluster ytterligare förluster som dock inte beaktas vid bestämning av totalskörden.

Totalskörden av matpotatis på odlingar om minst 0,5 hektar beräknas till sammanlagt 675 000 ton. Den för matpotatisen redovisade totalskörden är betydligt lägre än tidigare år vilket delvis torde sammanhålla med den ändrade insamlingsmetoden.

Matpotatisodlingar mindre än 0,5 hektar omfattade 1999 enligt Lantbruksregistret ca 1 000 hektar. Någon beräkning av skörden för denna areal görs ej.

Totalskörden för potatis för stärkelse har reducerats för rötskadade knölar och obärgade arealer. Totalskörden för stärkelsepotatis beräknas till 316 000 ton.

Enligt Danisco Sugar AB blev 1999 års totalskörd av sockerbetor nästan 2,8 miljoner ton.

Annan publicering

Uppgifter om totalskördens storlek publiceras årligen i SM serie JO, senast JO 16 SM 0001, i vilket också redovisats obärgade arealer.

Tabell 7.40

Potatis och sockerbetor 1999. Totalskördar, ton

Potatoes and sugar beets in 1999. Total yields, metric tons

Område	Matpotatis ¹	Potatis för stärkelse ^{2,3}	Sockerbetor, avräknad totalskörd ⁴
<i>Län</i>			
Stockholms	..	—	—
Uppsala	..	—	—
Södermanlands	..	—	—
Östergötlands	55 600	..	—
Jönköpings	..	..	—
Kronobergs	..	..	—
Kalmar	..	..	102 700
Gotlands	19 800	..	168 800
Blekinge	..	..	47 900
Skåne	252 700	163 600	2 395 800
Hallands	96 300	..	37 400
Västra Götalands	102 400	..	—
Värmlands	18 600	..	—
Örebro	..	—	—
Västmanlands	..	—	—
Dalarnas	15 600	..	—
Gävleborgs	..	—	—
Västernorrlands	..	—	—
Jämtlands	..	—	—
Västerbottens	..	..	—
Norrbottnens	12 500	—	—
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	227 100	..	..
" mellanbygder	144 400	262 100	..
" norra slättbygder	141 900	..	..
Svealands slättbygder	45 000	—	—
Götalands skogsbygder	38 600	..	..
Mellersta Sveriges skogsbygder	20 900	..	—
Nedre Norrland	23 800	—	—
Övre Norrland	23 100	..	—
<i>Hela riket</i>			
1999	675 200	315 600	2 752 600
1998	792 500	406 400	2 570 800
1997	874 300	339 800	2 639 100
1996	853 200	347 700	2 430 000
1995	791 500	282 300	2 478 500
1994	762 800	..	2 349 800

1) Avser bärgad skörd efter reducering för små, gröna eller rötskadade knölar och för obärgad areal.

2) Avser bärgad skörd efter reducering för rötskadade knölar och för obärgad areal.

3) Uppgifter för 1994 ej tillgängliga.

4) Uppgifterna fr.o.m. 1995 avser avräknad betmängd. Tidigare år avser bärgad skörd. Detta innebär att jämförbarheten mellan åren försämrats.

Källa: SCB och Danisco Sugar AB.

8 Trädgårdsodling

I kapitel 8 redovisas uppgifter om frilandsarealer och växthusytor för trädgårdsodling. Uppgifterna ingår i den årliga juni-registreringen i lantbruksregistret (LBR). Vidare lämnas resultat

om produktionen m.m. som erhålls vid separata trädgårds-räkningar/inventeringar senast 1994 respektive 1997. Inventeringen 1997 avsåg 1996 års odling.

Med trädgårdsodling avses odling av köksväxter, blommor, krukväxter, frukt, bär och plantskolealster.

Med trädgårdsföretag avses företag och andra enheter (institutioner, anstalter m.fl.) med trädgårdsodling omfattande minst 200 m² växthus eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odlingar i hemträdgårdar eller för husbehov medräknas ej.

Frilandsarealer och växthusytor i LBR

Uppgifter om frilandsarealer och växthusytor erhålls sedan 1970 vid den årliga registreringen i LBR i juni. Några år (1977, 1982, 1985, 1988, 1991, 1994 och 1997) har uppgifter om trädgårdsodlingen insamlats i särskilda trädgårdsräkningar/inventeringar varvid insamlingen i juni utgått.

Juniregistreringen syftar till att ge en grov bild av produktionsresurserna inom frilands- och växthusodlingen. Av tabell 8.1 framgår att 1999 bedrevs trädgårdsodling vid ca 3 580 företag i landet. Frilandsodling förekom på 75 % av företagen på en sammanlagd areal av 13 900 hektar. Växthusodling förekom på ca 1 380 företag med en sammanlagd yta av 3,4 miljoner kvadratmeter.

Tabell 8.1

Växthusyta och frilandsareal för trädgårdsodling samt antal företag med odling den 10 juni 1999

Areas of greenhouses and outdoors cultivation and number of enterprises on 10th June 1999

Storleksgrupp, hektar åkermark	Växthus		Friland		Totala antalet företag
	Yta, m ²	Antal	Areal, hektar	Antal	
Under 2,1	2 528 281	848	498	277	975
2,1 – 5,0	289 021	150	705	355	419
5,1 – 10,0	195 794	84	898	313	341
10,1 – 20,0	139 135	90	1 653	423	449
20,1 – 30,0	42 628	49	1 233	246	265
30,1 – 50,0	60 870	50	1 626	315	334
50,1 – 100,0	76 701	58	3 478	441	455
Över 100,0	91 796	50	3 824	332	346
<i>Hela riket</i>					
1999	3 424 226	1 379	13 915	2 702	3 584
1997	3 515 807	1 473	13 795	2 849	3 762
1996	3 548 251	1 439	14 666	3 162	4 073
1995	3 448 517	1 514	14 695	3 267	4 199
1993	3 275 918	1 455	13 609	3 422	4 307
1992	3 325 109	1 426	13 161	3 371	4 267

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1997.

Tabell 8.2

Växthus- och bänkgårdsyta, areal för trädgårdsväxter på friland samt antal företag med respektive slag av odling under perioden 1976–1996

Areas of greenhouses, frames and open ground for outdoors cultivation and number of enterprises in 1976–1996

	1976	1981 ¹	1984	1987	1990	1993	1996
Växthus							
yta, m ²	4 306 360	3 545 382	3 369 751	3 345 207	3 281 512	3 356 624	3 394 191
antal	2 601	1 854	1 696	1 609	1 460	1 524	1 414
Bänkgård							
yta, m ²	314 964	159 525	.. ²	96 835	.. ²	80 607	.. ²
antal	1 048	517	.. ²	287	.. ²	174	.. ²
Friland							
yta, m ²	11 727	11 898	13 463	13 456	12 144	12 921	13 412
antal	4 529	3 961	4 388	4 106	3 452	3 300	2 869
Totalt							
antal företag	5 859	4 907	5 296	5 028	4 326	4 214	3 729

- 1) Fr.o.m. 1981 är statistiken avgränsad till företag med minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Det medförde att 230 företag med odling under dessa gränser inte redovisades i statistiken för 1981. Direkta jämförelsen med statistiken för 1976 kan därför inte göras.
- 2) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering/trädgårdsräkning.

Trädgårdsräkningar/inventeringar

Trädgårdsräkningar (som genomförts 1972, 1977, 1982, 1988 och 1994) syftar till att ge en mer utförlig information om trädgårdsodlingen än vad som är möjligt att erhålla vid juniinsamlingen för LBR. För frilandsodlingen erhålls bl.a. skördeuppgifter och en ökad detaljspecificering av olika växtslag.

Trädgårdsinventeringar (som genomförts 1985, 1991 och 1997) skiljer sig från trädgårdsräkningar främst genom att uppgiftsinsamlingen inte innefattar uppgifter om teknisk utrustning m.m.

Trädgårdsräkningar/inventeringar avses i fortsättningen ske växelvis så att en undersökning genomförs vart tredje år.

Trädgårdsinventeringen 1997, innehåll och genomförande

Uppgifterna insamlades med stöd av lagen SFS 1992:888, förordningen SFS 1992:1032 och SCB-FS 1996:28.

Uppgifter inhämtades om odlingen av olika växtslag i växthus och bänkgård samt på friland under 1996 med hjälp av post-enkät.

Av tabell 8.2 framgår att 3 729 företag under 1996 hade trädgårdsodling. Odling i växthus eller bänkgårdar förekom vid 1 414 företag, medan 2 869 företag bedrev trädgårdsodling på friland.

Tabell 8.3**Odlingen av olika trädgårdsväxter på friland 1996**

Outdoors cultivation of horticultural plants in 1996

Avser frilandsodlingar om minst 0,3 hektar.

Figures refer to outdoors cultivation of at least 0.3 hectares.

Växtslag	Areal, hektar	Skörd, ton	Antal företag ²
<i>Köksväxter</i>			
Gurka	381,7	11 931	253
Blomkål	362,4	6 150	186
Vitkål	502,0	22 063	291
Salladskål	113,3	2 968	90
Matlök	846,7	23 541	411
Purjolök	134,6	2 960	202
Morötter	1 838,5	87 308	620
Rödbetor	335,1	12 389	230
Isbergssallat	659,9	12 810	200
Annan sallat	32,8	1 296 ¹	64
Majs	94,4	515	122
Kålfrötter	230,6	7 201	204
Övriga köksväxter	1 040,0	..	550
Summa köksväxter	6 572,0	..	1 424
<i>Frukt</i>			
Äpple	1 668	17 053	347
Päron	242	1 281	170
Plommon	138	557	167
Körsbär	184	77	82
Summa frukt	2 231	..	425
<i>Bär</i>			
Jordgubbar	2 950,1	11 700	923
Hallon	101,2	121	171
Svarta vinbär	607,3	798	245
Övriga bär	74,8	..	47
Summa bär	3 733,4	..	1 140
<i>Blommor</i>	66,8	18 903 ¹	168
<i>Plantskolor</i>	760,7	..	194

1) Annan sallat och blommor redovisas i 1 000 styck.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

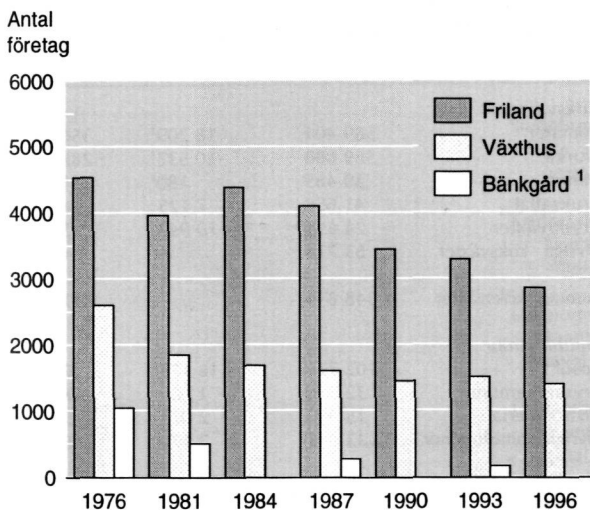
Uppgifter om frilandsodling från trädgårdsinventeringen 1997 som avsåg odlingen under 1996, redovisas i tabell 8.3. Bland köksväxterna var arealen morötter störst följt av matlök. Bland "Övriga köksväxter" svarade grön-, röd-, brysselkål och broccoli för den största arealen, ca 174 hektar.

Äpplen respektive jordgubbar svarade för de största arealerna av frukt respektive bär. Det enskilda växtslag som var mest frekvent var jordgubbar, som odlades på 923 företag. Därefter följde morötter, som odlades på 620 företag.

Diagram 8.4

Antal trädgårdsföretag med respektive slag av odling 1976–1996

Number of enterprises with outdoors cultivation, cultivation in greenhouses and frames 1976–1996

1) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna år 1984, 1990, 1996.

Källa: SCB, Trädgårdsräkning/inventering.

Tabell 8.5

Frilandsodlingens omfattning 1981–1996

Outdoors cultivation in 1981–1996

	1981	1984	1987	1990	1993	1996
Köksväxter						
areal, hektar	5 398	6 412	6 235	5 790	6 257	6 572
antal företag	2 022	2 448	2 321	1 825	1 693	1 424
Frukt						
areal, hektar	3 039	3 110	3 116	2 390	2 334	2 231
antal företag	620	623	558	503	460	425
Bär						
areal, hektar	2 562	2 991	3 240	3 139	3 439	3 733
antal företag	1 285	1 458	1 429	1 236	1 249	1 140
Snittblommor						
areal, hektar	92	87	73	65	89	67
antal företag	267	231	200	156	200	168
Plantskola						
areal, hektar	750 ¹	793 ²	737 ³	706 ⁴	740 ⁵	761 ⁶
antal företag	327	310	303	246	230	194

1) Här medräknas inte odling i container på ca 30 ha vid 65 företag.

2) "- 45 ha vid 94 företag.

3) "- 37 ha vid 85 företag.

4) "- 40 ha vid 84 företag.

5) "- 46 ha vid 83 företag.

6) "- 37 ha vid 77 företag.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

I tabell 8.5 redovisas vissa resultat för odlingen på friland enligt trädgårdsräkningarna 1982, 1988 och 1994 samt trädgårdsinventeringarna 1985, 1991 och 1997.

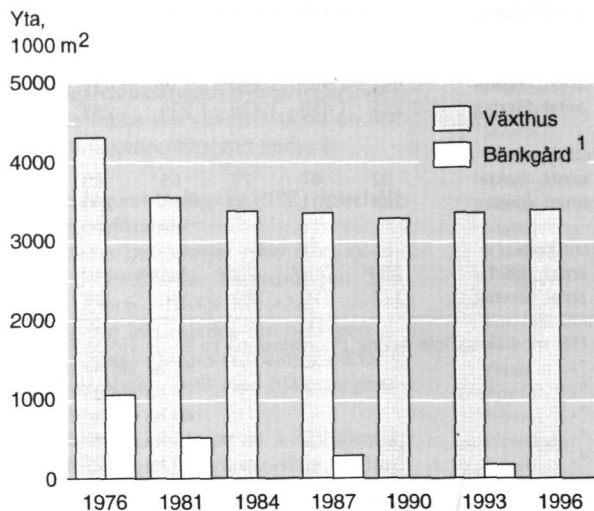
Resultaten visar en ökning av arealen köksväxter och plantskoleväxter under de senaste tre åren. Bärarealen har också ökat med 9 % under samma period. Antalet företag som odlar frukt har minskat med 35 företag eller 8 %, medan fruktarealen har minskat med ca 100 hektar eller 4 %.

Växthusytans användning

I tabell 8.7 redovisas uppgifter om odlingen i växthus 1996 enligt trädgårdsinventeringen 1997. Köksväxtodlingen domineras av tomater och gurka. Bland snittblommorna används mer än hälften av arealen för odling av rosor. Bland lökblommorna är tulpaner helt dominerande.

Diagram 8.6**Växthus- och bänkgårdsyta 1976–1996¹**

Areas of greenhouses and frames in 1976–1996

1) Bänkgårdsyta redovisas inte vid trädgårdsinventeringarna år 1984, 1990, 1996.

Källa: SCB, Trädgårdsräkning/inventering.

Tabell 8.7**Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1996**

Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames in 1996

Växtslag	Utnyttjad yta, m ²	Skörd, 1 000 st.	Antal företag ²
Köksväxter			
Tomater	589 404	18 209 ¹	356
Gurka	569 888	20 537 ¹	285
Melon	39 485	180 ¹	51
Kruksallat	41 658	7 125	16
Kryddväxter	24 693	10 942	32
Övriga köksväxter	83 716	–	64
Summa köksväxter	1 348 844	–	517
Snittblommor			
Rosor	102 726	16 179	27
Krysanthemum	32 970	1 000	88
Alstroemeria	15 909	2 073	15
Övriga snittblommor	33 845	2 170	46
Summa snittblommor	185 450	21 423	134
Krukväxter			
Begonia	..	8 744	267
Krysanthemum	..	3 692	48
Cyklamen	..	1 621	193
Julstjärna	..	5 912	304
Pelargon	..	10 769	541
Saint paulia	..	2 783	37
Kalanchoe	..	2 420	40
Impatiens	..	2 696	279
Gröna växter	..	1 754	132
Övriga krukväxter	..	7 061	246
Summa krukväxter	..	47 451	630
Lökblommor			
Tulpaner	..	100 486	303
Narcisser	..	5 315	259
Hyacinter	..	8 257	304
Övriga lökblommor	..	2 747	137
Summa lökblommor	..	116 806	383
Övrigt			
Utplanteringsväxter	..	64 759	779
Sticklingar eller plantor för vidare kultur	..	144 965	216

1) Tomater, gurka och melon redovisas i ton, övriga växtslag i 1 000 st.

2) Mer än ett slag av odling kan förekomma vid samma företag varför summan av antalet företag med olika slag av odling i regel överstiger totala antalet.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Odlingen i växthus 1981–1996

Av tabell 8.8 framgår att både antal företag och den odlade ytan av alla slags växter som odlades i växthus har minskat under de senaste tre åren. Den odlade ytan av köksväxter, snittblommor samt sticklingar och småplanter har minskat med 34, 30 respektive 20 procent.

Tabell 8.8

Odlingen av olika trädgårdsväxter i växthus och bänkgård 1981–1996
Cultivation of horticultural plants in greenhouses and frames in 1981–1996

	1981	1984	1987	1990	1993	1996
Köksväxter						
yta, 1 000 m ²	1 704	1 580	1 562	1 774	2 048	1 349
antal företag	829	739	641	566	607	517
Snittblommor						
yta, 1 000 m ²	675	534	399	309	266	185
antal företag	541	424	341	228	211	134
Krukväxter						
kvantitet, 1 000 st	35 361	37 384	46 719	46 347	49 835	47 451
antal företag	933	834	812	697	765	630
Lökbblommor						
kvantitet, 1 000 st	161 033	130 602	133 880	122 488	126 919	116 806
antal företag	789	641	587	467	487	383
Utplanteringsväxter						
kvantitet, 1 000 st	57 932	51 672	60 229	53 410 ¹	68 487	64 759
antal företag	.. ¹	.. ¹	970	846	916	779
Sticklingar och småplanter						
kvantitet, 1 000 st	60 305	61 699	111 074	117 605	180 675	144 965
antal företag	.. ²	.. ²	586	326	709	216

1) Uppgiften ej tillgänglig för utplanteringsväxter totalt.

2) Uppgiften ej tillgänglig för sticklingar och småplanter totalt.

3) Uppgiften stämmer inte med motsvarande uppgift i J10 SM 9103, där räknades felaktigt en del skogsplanter som utplanteringsväxter.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Växthusytor 1981–1996

Av tabell 8.9 framgår växthusytans fördelning på växthus typer vid trädgårdsräkningen/ inventeringarna. Vid en jämförelse mellan de två senaste trädgårdsundersökningarna avseende 1993 och 1996 framgår att ytan i växthus har i allmänhet ökat med 1 %. Ytan för växthus av glas med uppvärmning har minskat med 4 % medan motsvarande yta av plastväxthus har ökat med ca 36 000 m² eller 15 %.

Vid klassificeringen efter växthus typ tas ingen hänsyn till isolermaterialets beskaffenhet. Till växthus av plast räknas plastfoliehus och hus av korrugerad plast.

Annan publicering

Uppgifter om trädgårdsodlingen enligt LBR i juni har publicerats i SCB, Statistiska meddelanden, serie J, senast J 10 SM 9801. Uppgifter från trädgårdsinventeringen 1991 har publicerats i J 10 SM 9103, från trädgårdsräkningen 1994 i J 10 SM 9403 och från trädgårdsinventeringen 1997 i J 10 SM 9703.

Tabell 8.9

Växthusytan 1981–1996, 1 000 m²

Areas of greenhouses in 1981–1996, 1 000 m²

Typ av växthus	1981 ¹	1984 ¹	1987 ¹	1990 ¹	1993	1996
Växthus av glas²						
med uppvärmning	3 010	2 761	2 865	2 777	2 897	2 788
utan uppvärmning	167	333	212	201	99	165
Växthus av plast						
med uppvärmning	285	167	177	192	238	274
utan uppvärmning	73	101	81	104	115	158
Totalt	3 535	3 362	3 335	3 274	3 350	3 386

1) Avser företag med minst 200 m² växthusyta.

2) Hit räknas också andra material. Polykarbonat räknades 1981 som plast men 1984 som glas.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Tabell 8.10**Äppel- och päronträd med fördelning efter trädens ålder och sort samt äppel- och päronareal 1996***Number of apple and pear trees in 1996 distributed according to the age and variety of trees*

Uppgifter avseende företag med minst 0,3 hektar frilandsodling.

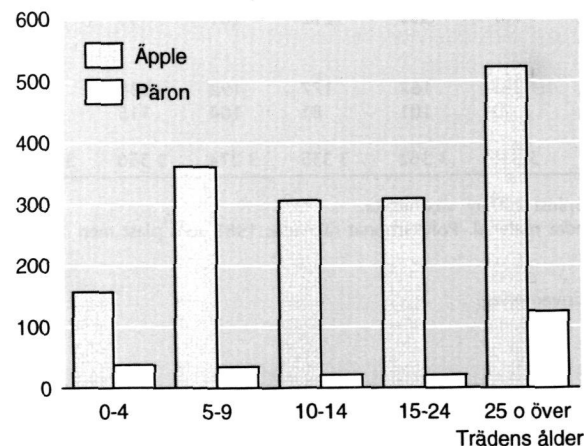
Figures for holdings with at least 0,3 hectares open ground.

Äppelsort / päronsort	Antal träd, ålder					Samtliga träd	Total areal, ha
	0-4 år	5-9 år	10-14 år	15-24 år	Över 24 år		
Äppelsorter							
Alice	3 626	14 651	19 698	11 873	3 747	53 595	66,8
Aroma, Röd Aroma	43 413	88 604	45 212	16 049	3 790	197 068	174,3
Cox Orange	26 790	11 531	21 937	22 630	23 635	106 523	139,4
Discovery	35 826	51 294	5 931	172	160	93 383	68,9
Gloster	3 220	7 199	12 440	1 080	40	23 979	18,5
Gravensteiner, Röd Gravensteiner	6 054	23 753	20 794	16 608	15 415	82 624	115,9
Ingrid Marie, Karin Schneider	7 608	68 845	77 174	35 985	70 083	259 695	346,8
Katja	9 210	6 884	4 509	14 486	5 641	40 730	46,9
Kim	31	2 816	10 902	9 594	100	23 443	27,1
Lobo	2 151	3 776	2 642	8 552	19 797	36 918	59,1
Mutzu	8 479	42 243	13 141	2 812	-	66 675	55,8
Signe Tillisch	3 467	14 160	9 855	6 497	4 888	38 867	50,6
Summered	5 161	6 811	9 558	5 880	1 070	28 480	29,7
Övriga kända sorter	37 567	17 907	5 775	15 227	21 753	98 229	120,3
Ospecificerat	38 284	72 908	43 138	47 799	69 905	272 034	333,1
Summa äpplen	230 887	433 382	302 706	215 244	240 024	1 422 243	1 653,3
Päronsorter							
Alexander Lucas	1 439	927	232	780	7 796	11 174	18,4
Carola	8 171	8 541	6 496	415	150	23 773	20,0
Charneau	70	54	-	100	3 691	3 915	8,1
Clapps Favorit	128	10	-	471	1 039	1 648	3,8
Clara Frijs	15 484	26 176	7 983	3 515	4 694	57 852	54,1
Conference	5 825	4 897	344	481	12 169	23 716	29,3
Doyenné du Comice	219	73	32	111	1 313	1 748	3,1
Greve Moltke	1 036	966	1 210	2 415	3 068	8 695	15,2
Gråpäron	162	-	620	111	1 109	2 002	2,8
Herzogin Elsa	1 543	2 810	1 948	906	7 481	14 688	22,9
Pierre Corneille	147	610	-	707	8 334	9 798	14,5
Williams	168	31	-	445	2 822	3 466	7,6
Övriga kända sorter	1 336	70	-	77	2 073	3 556	6,7
Ospecificerat	4 020	2 220	1 450	3 110	10 573	21 373	32,5
Summa päron	39 748	47 385	20 315	13 644	66 312	187 404	239,1

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Diagram 8.11**Äppel- och päronträd med fördelning efter trädens ålder 1996***Number of apple and pear trees in 1996 distributed according to the age of trees*

Areal, ha

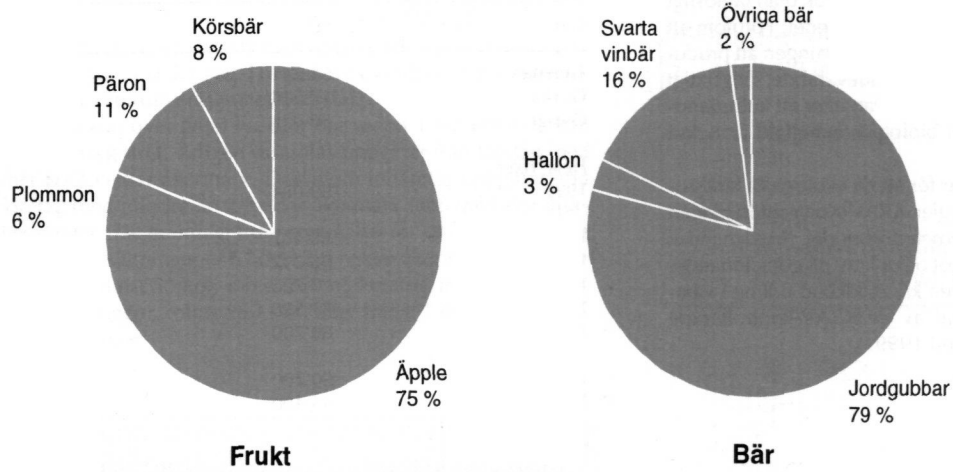
Uppgifter om arealer av äpplen och päron samt antalet träd och sorter av dessa trädslag redovisas i tabell 8.10. Ca 17 % av antalet odlade äppelträd är 24 år och däröver. De mest odlade äppelsorterna är Ingrid Marie/Karin Schneider med 346 hektar och Aroma med 139 hektar. Den mest odlade päronsorten är Clara Frijs med 54 hektar.

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Tabell 8.12

Areal av olika slags frukt och bär på friland 1996, procent

Outdoor cultivation of various kinds of fruit and berries in 1996, percentages

Källa: SCB, Trädgårdsinventering.

Ekologisk odling

Ekologisk odling (tidigare s.k. "alternativodling") är en odlingsmetod som syftar till ett naturanpassat jordbruk utan lättlösligt handelsgödsel och kemiska bekämpningsmedel. Förutom att ekologisk odling sker av miljöskäl är målsättningen att producera livsmedel av hög kvalitet i ett resursbevarande, långsiktigt lantbruk. Kretsloppstänkande och strävan efter ett kulturlandskap med stor artrikedom och biologisk mångfald är också målsättningar.

Två kontrollföreningar svarar för att de ekologiska lantbrukarnas produktion följer givna regler. KRAV (Kontrollföreningen för ekologisk odling) och Demeterförbundet (biodynamisk odling), ställer sinsemellan något olika krav på godkännande.

I tabell 8.13 redovisas arealen kravgodkänd odling i växthus och i tabell 8.14 ett urval av de KRAV-kontrollerade trädgårdsväxtarealerna på friland 1999.

Tabell 8.13

Yta KRAV-godkänd växthusodling 1999, m²

KRAV approved cultivation in greenhouses in 1999, m²

Sort	m ²
Tomater	31 241
Gurka	17 510
Övrigt	50 033
<i>Hela riket</i>	
1999	99 084
1998	88 407
1997	86 292
1996	77 700
1995	77 500
1994	60 700
1993	50 200
1992	45 400

Källa: KRAV.

Tabell 8.14

Arealer av vissa KRAV-kontrollerade trädgårdsväxter 1999, hektar

Areas of certain KRAV approved horticultural plants in 1999, hectares

	Konserv- ärt	Lök	Morot	Peppar- rot	Röd- betor	Vit- kål	Frukt	Jord- gubbar	Övriga bär
<i>Län</i>									
Stockholms	–	0,6	1,4	–	0,2	0,3	2,1	0,5	0,9
Uppsala	–	1,0	1,0	–	0,1	–	–	0,9	–
Södermanlands	30,8	0,1	0,3	–	–	0,4	–	0,3	0,2
Östergötlands	–	0,8	7,3	–	–	0,7	0,8	8,0	0,2
Jönköpings	–	–	0,2	–	–	–	–	1,9	1,0
Kronobergs	–	0,8	0,3	–	–	0,3	0,2	2,0	0,2
Kalmar	–	4,9	2,2	–	–	–	0,5	3,7	0,8
Gotlands	–	7,1	23,3	–	4,0	–	0,6	0,6	0,5
Blekinge	–	–	0,8	–	–	–	1,0	12,2	–
Skåne	28,8	18,2	37,1	–	7,4	3,5	12,7	9,5	0,3
Hallands	62,8	4,1	19,1	10,6	11,1	1,9	1,3	3,4	–
Västra Götalands	20,9	1,7	19,6	–	0,4	9,8	0,4	17,0	3,5
Värmlands	10,5	1,0	0,5	–	0,0	1,5	1,0	3,6	0,3
Örebro	–	0,7	3,5	–	0,1	–	1,3	2,7	–
Västmanlands	–	0,3	–	–	–	3,0	15,6	2,2	0,3
Dalarnas	–	0,1	0,4	–	–	0,4	0,1	7,4	–
Gävleborgs	1,0	–	5,8	–	–	1,3	–	11,0	0,0
Västernorrlands	–	–	0,0	–	–	–	–	2,2	–
Jämtlands	–	0,5	0,1	–	–	–	–	0,6	0,1
Västerbottens	–	–	2,1	–	–	0,2	–	–	2,0
Norrbottnens	–	0,1	1,7	–	–	1,1	–	–	–
<i>Hela riket</i>	154,8	42,0	126,8	10,6	23,4	24,3	37,5	89,5	10,2

Källa: KRAV.

9 Husdjur

I kapitel 9 redovisas statistik över antal husdjur och antal företag med husdjur av olika slag. I respektive avsnitt lämnas även uppgifter om kontrollverksamhet och slakt.

Statistiken över antal husdjur har sedan 1968 erhållits från lantbruksregistret. Årligen insamlas uppgifter från företag med mer än 2 hektar åkermark. Dessutom inhämtas uppgifter från företag med mindre än 2 hektar åkermark men med stor djurbesättning. De minimigränser som gäller för att djur vid företag med djurbesättningar och högst 2,0 hektar åkermark skall medräknas är minst 50 kor, minst 250 nötkreatur, minst 50 tackor, minst 50 suggor, minst 250 svin eller minst 1 000 höns inklusive kycklingar.

Åren 1996–1998 baseras husdjursstatistiken på uppgifter från ett urval av lantbruksföretag (25, 35 resp. 18 %). Tidigare år liksom för 1999 har statistiken baserats på totalundersökningar. Statistiken för 1996–1998 bör därför utnyttjas med viss försiktighet. Studier rörande den tidsmässiga utvecklingen fram till 1999 bör därför främst utgå från 1995. Statistiken publiceras i Statistiska Meddelanden, Serie JO. För mer information om 1999 års statistik hänvisas till meddelande JO 20 SM 0001 och om medelfel m.m. till J 20 SM 9901. Lantbruksregistret beskrivs närmare i bilaga 3.

Kapitel 9 innehåller information om

- Nötkreatur
- Får
- Svin
- Höns
- Ekologisk djurhållning
- Biodling, pälsdjur, rennärning, hästar

Antal djur och antal företag

Antalet djur av olika slag samt antalet företag med olika djurslag framgår av tabell 9.1 respektive 9.2 på nästa sida. Observera att antalet företag i tabell 9.2 inte är summerbara, eftersom det kan förekomma olika djurslag vid ett och samma företag. Totalt minskade antalet nötkreatur under 1980-talet, medan en viss stabilisering skett sedan 1990-talets början. Antalet företag med nötkreatur har dock fortsatt att minska.

Antalet mjölkkor har sedan 1980 minskat med över 200 000 djur. Samtidigt har antalet företag med mjölkkor minskat med drygt två tredjedelar. Nedgången var kraftigast under andra hälften av 1980-talet och början av 1990-talet och kan ses mot bakgrund av det tvåprissystem för mjölk som infördes 1986 (se nedan). Sedan 1995 har minskningen i såväl antalet mjölkkor som antalet företag med mjölkkor avtagit.

Antalet företag med kor för köttproduktion ökade med närmare 40 % mellan 1980 och 1995 men har därefter minskat. Antalet djur har mer än fördubblats sedan 1980. Ökningen skedde framförallt under perioden fram till 1995.

Antalet företag med får har minskat med närmare en femtedel sedan 1980 medan antalet tackor och baggar ökat med ungefär lika mycket. Minskningen i antalet företag har främst skett efter 1995. Antalet djur är i stort sett oförändrat sedan dess.

Antalet svin har minskat med drygt en femtedel sedan 1980. Minskningen var kraftigast under 1980-talet. Antalet företag med svin har minskat med drygt tre fjärdedelar. En oförändrad andel av svinen, ca en tredjedel, har under perioden funnits i Skåne.

Antalet höns ökade under den första hälften av 1980-talet men har därefter minskat. Andelen höns vid företag med mindre än 2 hektar åkermark har ökat från knappt 33 % 1980 till 41 % 1999. Antalet företag med höns har minskat med närmare tre fjärdedelar under perioden.

År 1999 var antalet företag utan nötkreatur, får, svin eller höns 36 800.

Tabell 9.1
Antal djur av olika djurslag 1980–1999¹
Number of animals in 1980–1999

Djurslag	Antal av olika djurslag							
	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999
Kor för mjölkproduktion	655 738	645 706	576 409	482 118	466 265	467 981	449 130	448 520
Kor för uppfödning av kalvar	70 916	59 227	74 544	157 128	164 115	169 009	169 926	164 801
Övriga nöt 1 år och däröver	613 818	569 626	543 458	595 521	616 860	613 945	610 724	600 130
Kalvar under 1 år	594 550	562 642	524 032	542 328	542 999	529 888	508 716	499 469
Summa nötkreatur	1 935 022	1 837 201	1 718 443	1 777 095	1 790 240	1 780 823	1 738 496	1 712 920
Tackor och baggar	161 043	173 334	161 178	195 439	203 338	194 948	186 707	193 644
Lamm	230 586	251 644	243 621	266 410	265 697	247 154	234 482	243 605
Summa får	391 629	424 978	404 799	461 849	469 035	442 102	421 189	437 249
Galtar	11 932	10 946	8 591	7 595	6 922	5 782	4 772	4 175
Suggor	278 249	249 248	221 092	237 355	273 106	268 704	255 361	220 205
Övriga svin 20 kg och däröver ²	1 253 804	1 127 036	1 024 820	1 299 843	1 303 413	1 312 673	1 292 885	1 239 480
Övriga svin 20 kg och därunder ³	1 170 212	1 112 843	1 009 440	768 843	765 313	764 043	733 012	651 353
Summa svin	2 714 197	2 500 073	2 263 943	2 313 137	2 348 754	2 351 201	2 286 030	2 115 213
Höns	5 937 152	6 548 298	6 391 943	6 100 270	5 708 518	5 724 509	5 361 748	5 647 509
Kycklingar av värpras	2 635 620	2 159 298	2 175 676	1 811 509	2 188 722	1 881 407	2 154 682	2 202 333
Summa höns och kycklingar	8 572 772	8 707 596	8 567 619	7 911 779	7 897 240	7 605 915	7 516 430	7 849 842

1) T.o.m. 1985 är endast nöt och får vid företag med mer än 2 hektar åkermark medräknade.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

3) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 9.2
Antal företag med kor, nötkreatur, får, svin och höns 1980–1999¹
Number of holdings with cows, cattle, sheep, pigs and fowls in 1980–1999

Djurslag	Antal företag							
	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999
Kor för mjölkproduktion	44 143	35 063	25 921	17 743	16 464	15 788	14 859	13 963
Kor för uppfödning av kalvar	12 436	10 310	10 883	17 069	16 545	16 093	15 307	14 254
Övriga nöt 1 år och däröver	..	..	42 696	39 160	37 848	36 286	34 499	32 231
Kalvar under 1 år	..	..	41 986	36 542	35 148	33 616	31 491	29 189
Nötkreatur	70 503	58 872	47 292	41 990	40 318	38 531	36 594	33 978
Får exkl. lamm	10 125	10 536	9 688	9 985	9 678	9 372	8 638	8 209
Svin	26 122	19 937	14 301	10 753	9 648	8 431	7 267	6 014
Höns	23 603	17 531	12 900	9 593	8 696	8 340	6 825	6 441
Kycklingar av värpras	..	..	1 875	1 405	1 245	1 294	916	829
Utan nötkreatur, får, svin eller höns	32 258	35 443	36 695	33 560	38 800	38 400	38 800	36 800

1) T.o.m. 1985 är endast företag med mer än 2 hektar medräknade.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Nötkreatur

Antal, besättningar

Uppgifter om antal nötkreatur erhålls årligen genom lantbruksregistret. Statistiken som redovisas avseende åren 1996–1998 baseras, som tidigare nämnts, på uppgifter från ett urval av företag. Uppgifterna för dessa år bör därför utnyttjas med viss försiktighet.

Den 10 juni 1999 fanns 80 400 företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stora djurbesättningar. Mjölkkor fanns vid 14 000 av dessa företag (17 %) och nötkreatur vid 34 000 företag (42 %). Antalet nötkreatur vid företag med högst 2,0 hektar åkermark var 1999 0,2 % av det totala antalet nötkreatur.

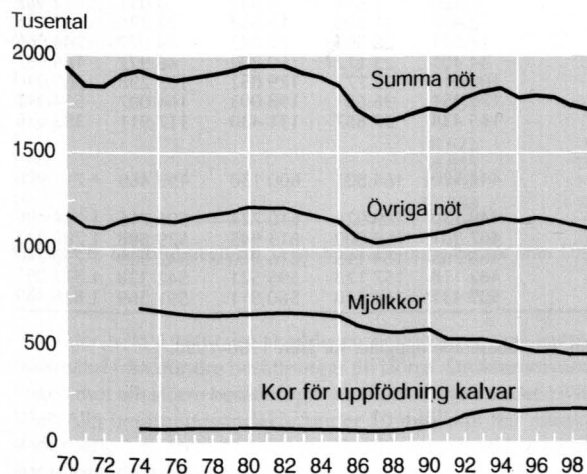
Minskningen av antalet mjölkkor har främst skett mellan åren 1985 och 1987 och mellan åren 1990 och 1991. Minskningen mellan åren 1985 och 1987 sammanhörde med tvåprissystemet på mjölk och införandet av avgångsersättning till äldre mjölkproducenter. Under den perioden minskade många sina besättningar, medan nedgången i antalet mjölkkor (ca 48 000 djur) mellan 1990 och 1991 berodde på att ett stort antal företag upphörde med mjölkproduktion. En del av dessa företag övergick till köttproduktion. Dessutom var det många företag som tidigare saknat djur som skaffade köttkor. Sedan 1990 har antalet mjölkkor minskat med 128 000.

Antalet kor för köttproduktion ökade mycket kraftigt mellan 1990 och 1992. Ökningen fortsatte fram till och med 1994. Den sammanhörde med den då pågående omställningen inom jordbruket. Tre fjärdedelar av den areal som ställdes om till annat än livsmedelsproduktion ställdes om till extensivt bete och därmed krävdes betande djur.

Diagram 9.3

Antal nötkreatur 1970–1999

Number of cattle in 1970–1999

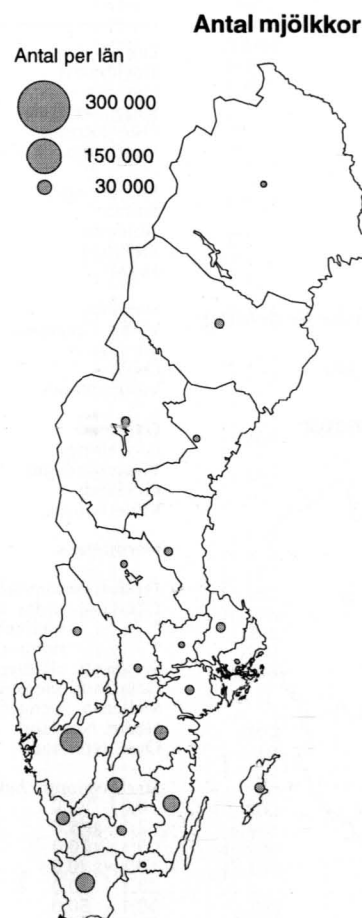

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998

Karta 9.4

Mjölkornas geografiska fördelning 1999

Distribution of dairy cows in 1999

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

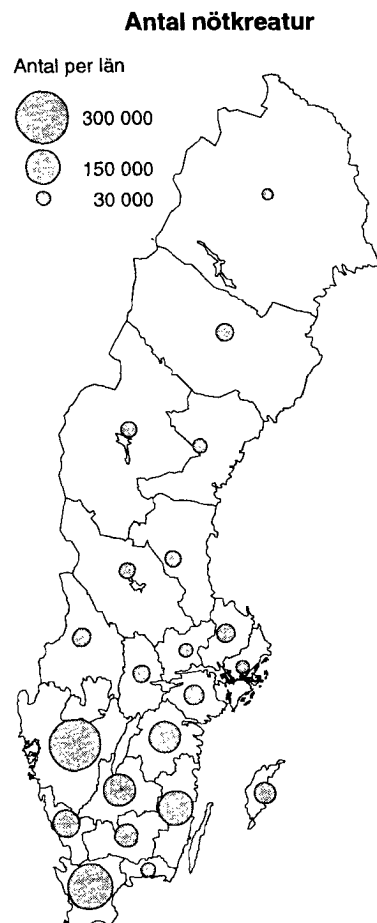
Karta 9.4 ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av mjölkkor. Cirkelnas storlek är proportionell mot antalet mjölkkor i länet.

Av tabell 9.6 framgår bl.a. att närmare en tredjedel av mjölkarna finns i Götalands skogsbygder. I Norrland återfinns en sjundedel av Sveriges mjölkkor.

Kalvarna har minskat i antal sedan 1995, vilket till en del torde förklaras av att EU under perioden lämnat bidrag för att stimulera utslaktning av kalvar.

Karta 9.5
Nötkreaturens geografiska fördelning 1999

Distribution of cattle in 1999

Tabell 9.6
Antal nötkreatur 1999
Number of cattle in 1999

Område; storleksgrupp	Nötkreatur		Kvigor, tjurar och stutar 1 år och däröver	Kalvar under 1 år	Summa
	Kor För mjölk- produk- tion	För upp- födning av kalvar			
<i>Län</i>					
Stockholms	6 748	3 878	9 069	8 719	28 414
Uppsala	14 527	5 359	18 675	17 020	55 581
Södermanlands	14 845	6 001	20 634	17 451	58 931
Östergötlands	29 023	11 744	40 362	34 524	115 653
Jönköpings	35 580	11 671	48 165	39 351	134 767
Kronobergs	16 299	8 139	26 640	20 290	71 368
Kalmar	42 392	10 766	52 684	41 631	147 473
Gotlands	17 482	5 432	24 877	18 946	66 737
Blekinge	6 661	5 420	12 015	9 602	33 698
Skåne	52 023	35 461	82 713	70 052	240 249
Hallands	27 387	8 437	35 417	29 695	100 936
Västra Götalands	79 078	26 856	104 947	88 623	299 504
Värmlands	12 839	5 483	17 959	15 671	51 952
Örebro	12 470	4 134	15 876	13 780	46 260
Västmanlands	8 421	3 091	10 620	8 800	30 932
Dalarnas	11 350	3 389	13 405	11 219	39 363
Gävleborgs	13 129	3 468	16 019	13 391	46 007
Västernorrlands	10 627	2 239	12 477	10 009	35 352
Jämtlands	12 216	2 394	12 716	10 135	37 461
Västerbottens	16 486	985	16 755	13 839	48 065
Norrbottnens	8 937	454	8 105	6 721	24 217
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	27 860	11 578	37 752	33 139	110 329
" mellanbygder	71 846	27 498	98 603	78 548	276 495
" norra slättbygder	53 429	16 256	66 770	60 207	196 662
Svealands slättbygder	56 911	22 435	75 032	66 783	221 161
Götalands skogsbygder	144 738	65 274	213 467	171 541	595 020
Mellersta Sveriges skogsbygder	30 714	12 221	41 426	33 895	118 256
Nedre Norrland	35 481	7 698	40 166	33 115	116 460
Övre Norrland	27 541	1 841	26 914	22 241	78 537
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 – 2,0	944	608	1 090	922	3 564
2,1 – 5,0	589	3 695	5 647	4 051	13 982
5,1 – 10,0	2 489	11 600	18 663	14 276	47 028
10,1 – 20,0	17 191	28 505	55 243	44 027	144 966
20,1 – 30,0	34 401	23 112	60 202	48 977	166 692
30,1 – 50,0	102 017	32 773	129 852	105 298	369 940
50,1 – 100,0	175 451	36 651	198 003	164 007	574 112
Över 100,0	115 438	27 857	131 430	117 911	392 636
<i>Hela riket</i>					
1999	448 520	164 801	600 130	499 469	1 712 920
1998	449 130	169 926	610 724	508 716	1 738 496
1997	467 981	169 009	613 945	529 888	1 780 823
1996	466 265	164 115	616 860	542 999	1 790 240
1995	482 118	157 128	595 521	542 328	1 777 095
1994	509 431	164 578	560 911	591 569	1 826 489

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 9.7
Antal mjölkcor efter besättningsstorlek 1999
Number of dairy cows by size of stocks in 1999

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal mjölkcor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Län</i>						
Stockholms	103	1 131	3 416	961	1 137	6 748
Uppsala	142	3 051	6 774	2 478	2 082	14 527
Södermanlands	50	1 476	5 788	3 880	3 651	14 845
Östergötlands	138	3 181	11 468	6 308	7 928	29 023
Jönköpings	523	7 199	17 291	6 876	3 691	35 580
Kronobergs	314	3 657	7 989	2 740	1 599	16 299
Kalmar	290	5 306	16 471	10 576	9 749	42 392
Gotlands	126	3 470	7 696	3 438	2 752	17 482
Blekinge	117	1 867	2 868	985	824	6 661
Skåne	507	7 421	18 057	9 817	16 221	52 023
Hallands	325	4 458	10 648	6 178	5 778	27 387
Västra Götalands	1 452	15 152	35 992	14 654	11 828	79 078
Värmlands	483	2 641	4 457	2 322	2 936	12 839
Örebro	110	2 031	5 355	2 065	2 909	12 470
Västmanlands	93	1 264	3 658	1 412	1 994	8 421
Dalarnas	423	2 920	4 383	2 167	1 457	11 350
Gävleborgs	389	4 283	5 876	1 417	1 164	13 129
Västernorrlands	582	3 298	3 918	1 316	1 513	10 627
Jämtlands	397	3 634	4 941	2 135	1 109	12 216
Västerbottens	620	4 994	7 639	2 169	1 064	16 486
Norrbottnens	212	2 408	4 195	1 155	967	8 937
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	219	3 682	8 722	6 183	9 054	27 860
" mellanbygder	367	9 582	27 511	16 414	17 972	71 846
" norra slättbygder	477	6 242	23 486	10 812	12 412	53 429
Svealands slättbygder	558	8 644	24 277	11 183	12 249	56 911
Götalands skogsbygder	2 596	30 943	65 473	26 576	19 150	144 738
Mellersta Sveriges skogsbygder	753	7 018	12 248	5 296	5 399	30 714
Nedre Norrland	1 346	10 494	14 621	5 108	3 912	35 481
Övre Norrland	1 080	8 237	12 542	3 477	2 205	27 541
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0 - 2,0	-	-	-	107	837	944
2,1 - 5,0	394	105	27	63	-	589
5,1 - 10,0	1 357	931	151	50	-	2 489
10,1 - 20,0	3 155	11 835	2 050	51	100	17 191
20,1 - 30,0	1 383	21 283	11 328	407	-	34 401
30,1 - 50,0	815	34 289	58 816	6 967	1 130	102 017
50,1 - 100,0	250	15 400	97 547	45 905	16 349	175 451
Över 100,0	42	999	18 961	31 499	63 937	115 438
<i>Hela riket</i>						
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1998	8 622	95 077	197 582	78 060	69 789	449 130
1997	8 855	106 126	205 652	77 921	69 428	467 981
1996	11 198	112 997	209 562	72 476	60 032	466 265
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	57 686	482 118

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Under hela 1980-talet skedde en omfördelning av antalet nötkreatur från mindre besättningar till större. Strukturomvandlingen mot allt större besättningar har fortsatt även under 1990-talet. Alla besättningsstorlekar under 50 mjölkcor har minskat under perioden. Antalet nötkreatur i besättningar med 1-3 mjölkcor minskade kraftigt mellan åren 1992 och 1995, vilket sam-

manhängde med att många företag, som successivt minskat antalet mjölkcor i besättningen, övergick helt från mjölk- till köttproduktion. Tabell 9.7 visar antalet mjölkcor efter besättningsstorlek 1999. Det största antalet mjölkcor, 188 000, fanns i besättningar med mellan 25 och 49 mjölkcor.

Tabell 9.8**Antal mjölkkor efter enskilda företagens ålder och efter besättningsstorlek 1999***Number of dairy cows by age of holders and by size of stocks in 1999*

Företagarekategori; ålder	Besättningsstorlek, antal mjölkkor					Summa
	1-9	10-24	25-49	50-74	Över 74	
<i>Enskilda företagare</i>						
Under 25 år	15	210	401	106	180	912
25-34 år	236	5 174	15 103	7 094	6 010	33 617
35-44 år	859	17 242	51 028	22 395	12 577	104 101
45-49 år	671	12 358	31 441	12 650	10 525	67 645
50-54 år	880	14 073	29 422	10 741	9 375	64 491
55-59 år	1 032	13 762	22 517	7 932	6 265	51 508
60-64 år	1 199	11 436	14 970	4 428	2 595	34 628
Över 64 år	2 323	8 400	8 596	2 313	2 682	24 314
Uppgift saknas	8	45	98	176	239	566
<i>Övriga företagarekategorier</i>	173	2 142	15 304	17 214	31 905	66 738
<i>Summa</i>						
1999	7 396	84 842	188 880	85 049	82 353	448 520
1998	8 622	95 077	197 582	78 060	69 789	449 130
1997	8 855	106 126	205 652	77 921	69 428	467 981
1996	11 198	112 997	209 562	72 476	60 032	466 265
1995	13 388	126 508	211 870	72 666	57 686	482 118
1994	13 960	132 374	227 443	75 557	60 097	509 431

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Som framgår av tabell 9.8 har det totala antalet mjölkkor minskat med 34 000 djur (17 %) sedan 1995.

Som framgår av tabell 9.9 finns det största antalet företag med nötkreatur i Götalands skogsbygder. I detta område är också andelen företag med nötkreatur högst i riket med 58 %. Andelen företag med nötkreatur i hela riket har minskat från 48 % till 42 % sedan 1995.

Annan publicering

Uppgifter om antal husdjur publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0001.

Tabell 9.9**Antal företag med nötkreatur 1999***Number of holdings with cattle in 1999*

Område	Totala antalet företag	Antal företag med	
		Nöt kreatur	Därv med mjölkkor
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	6 148	1 815	680
" mellanbygder	7 642	4 036	1 839
" norra slättbygder	9 622	3 150	1 403
Svealands slättbygder	12 104	3 975	1 587
Götalands skogsbygder	23 281	13 445	4 798
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 788	2 668	1 061
Nedre Norrland	7 807	2 976	1 444
Övre Norrland	5 727	1 913	1 151
<i>Hela riket</i>			
1999	80 119	33 978	13 963
1998	85 307	36 594	14 859
1997	88 026	38 531	15 788
1996	90 488	40 318	16 464
1995	87 682	41 990	17 743
1994	90 463	43 977	18 675

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Tabell 9.10
Genomsnittlig besättningsstorlek 1980–1999
Average size of stock in 1980–1999

Djurslag	1980	1985	1990	1995	1996	1997	1998	1999
Kor för mjölkproduktion	14,9	18,4	22,2	27,2	28,3	29,6	30,2	32,1
Kor för uppfödning av kalvar	5,7	5,7	6,8	9,2	9,9	10,5	11,1	11,6
Nötkreatur (inkl. kor)	27,4	31,2	36,3	42,3	44,4	46,2	47,5	50,4
Får (exkl. lamm)	15,9	16,5	16,7	19,6	21,0	20,8	21,6	23,6
Sugor och galtar ¹	15,1	17,7	21,2	30,8	39,4	46,2	50,4	54,5
Övriga svin ^{1,2}	81	95	119	157	175	199	228	252
Höns (exkl. kycklingar)	252	374	495	636	660	690	790	880
Kycklingar av värpras	517	796	1 160	1 289	1 700	1 500	2 400	2 700

1) T.o.m. 1995 samredovisades ännu ej betäckta gyltor med "Övriga svin". Fr.o.m. 1996 samredovisades de med "Sugor och galtar".

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver. Fr.o.m. 1994 avser uppgiften svin över 20 kg.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Den genomsnittliga besättningsstorleken för både mjölk- och köttkor har mer än fördubblats sedan 1980. Under samma period har besättningsstorleken för sugor mer än tredubblats.

Av diagram 9.11 och 9.12 framgår att antalet mjölkko-
besättningar halverats sedan 1989. Samtidigt har antalet mjölkkor
minskat med ca en femtedel.

Diagram 9.11
Antal mjölkko-besättningar 1989–1999
Number of dairy cow stocks in 1989–1999

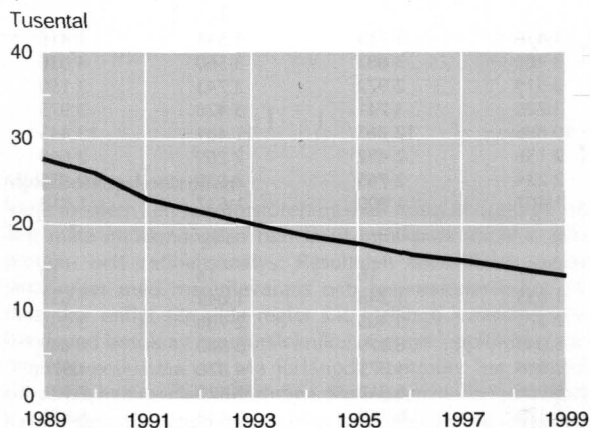
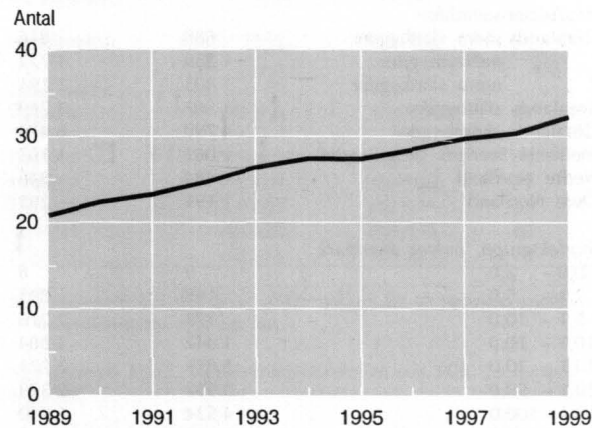

Diagram 9.12
Antal mjölkkor per besättning 1989–1999
Number of dairy cows per stock in 1989–1999

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 9.13
Antal företag med nötkreatur 1999
Number of holdings with cattle in 1999

Område; storleksgrupp	Kor För mjölk- produktion	För uppföd- ning av kalvar	Samtliga kor	Kvigor, tjurar och stutar	Kalvar under 1 år	Samtliga nötkreatur
<i>Län</i>						
Stockholms	206	312	502	540	515	586
Uppsala	455	476	884	1 021	940	1 084
Södermanlands	350	399	717	835	768	875
Östergötlands	706	761	1 404	1 662	1 530	1 735
Jönköpings	1 162	1 219	2 288	2 749	2 445	2 838
Kronobergs	564	871	1 402	1 717	1 494	1 784
Kalmar	1 070	904	1 903	2 177	1 988	2 244
Gotlands	534	355	835	970	911	1 008
Blekinge	241	536	748	827	754	870
Skåne	1 356	2 296	3 507	4 004	3 594	4 211
Hallands	782	843	1 573	1 875	1 678	1 969
Västra Götalands	2 543	2 707	5 096	6 024	5 457	6 400
Värmlands	449	514	936	1 107	998	1 196
Örebro	356	375	702	841	765	884
Västmanlands	238	270	487	588	524	628
Dalarnas	443	314	724	834	770	907
Gävleborgs	532	350	858	1 063	979	1 143
Västernorrlands	463	263	709	941	839	1 014
Jämtlands	491	252	723	851	792	913
Västerbottens	685	174	835	1 122	1 005	1 173
Norrbottnens	337	63	393	483	443	516
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	680	816	1 436	1 713	1 541	1 815
" mellanbygder	1 839	1 722	3 403	3 883	3 560	4 036
" norra slättbygder	1 403	1 191	2 519	2 972	2 743	3 150
Svealands slättbygder	1 587	1 749	3 205	3 741	3 428	3 975
Götalands skogsbygder	4 798	6 474	10 896	12 865	11 481	13 445
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 061	1 163	2 136	2 492	2 269	2 668
Nedre Norrland	1 444	846	2 224	2 765	2 530	2 976
Övre Norrland	1 151	293	1 407	1 800	1 637	1 913
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>						
0,0 – 2,0	9	8	17	16	18	19
2,1 – 5,0	148	893	1 035	1 348	1 043	1 631
5,1 – 10,0	377	2 216	2 573	3 405	2 786	3 835
10,1 – 20,0	1 447	3 684	5 045	6 379	5 580	6 849
20,1 – 30,0	1 875	2 221	3 988	4 775	4 370	4 976
30,1 – 50,0	3 962	2 379	6 085	6 912	6 420	7 076
50,1 – 100,0	4 534	1 940	6 129	6 758	6 448	6 896
Över 100,0	1 611	913	2 354	2 638	2 524	2 696
<i>Hela riket</i>						
1999	13 963	14 254	27 226	32 231	29 189	33 978
1998	14 859	15 307	29 227	34 499	31 491	36 594
1997	15 788	16 093	30 675	36 286	33 616	38 531
1996	16 464	16 545	31 653	37 848	35 148	40 318
1995	17 743	17 069	33 249	39 160	36 542	41 990

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av tabell 9.13 framgår att de tre län som har flest företag med nötkreatur är Västra Götalands, Skåne och Jönköpings län.

Kontrollverksamheten

Produktionskontroll bedrivs på mjölkboskap, köttboskap, svin och får. Genom kontrollen följs de egenskaper som har betydelse för den enskilda produktionsgrenens ekonomi.

De olika kontrollformerna ger underlag för produktionsplanering inom enskild besättning, avelsverksamhet, rådgivning, kvalitetsbedömning av djur t.ex. vid försäljning, samt för utvecklingsarbete, forskning m.m.

Svensk Mjölks är utsedd av SJV till officiell avelsorganisation för nötkreaturen. Inom detta ryms de officiella kontrollerna. Kontrollen sker efter de rambestämmelser som fastställts av SJV. Detaljföreskrifter om verksamheten utfärdas av den officiella avelsorganisationen.

Lokalt utförs verksamheten av husdjurstekniker som vad gäller mjölkboskapskontroll är anställda inom husdjursföreningar knutna till Svensk Mjölks. Husdjursföreningarna sköter även seminverksamheten med nötkreatur. Köttboskapskontrollen sköts lokalt av husdjurs- eller slakteriföreningarna. Frågor som hör ihop med den praktiska tillämpningen av och kvaliteten i kontrollen behandlas av särskild nämnd för nötkontroll.

Mjölkboskapskontrollen

Varje medlem i en husdjursförening skall minst elva gånger om året mäta mjölmängden och ta ut mjölkprov för bl.a. fett-, protein- och cellhaltsanalys. Resultaten kontrolleras genom jämförelser med mejerileverans och hemmaförbrukning. Vidare sker enligt särskilda regler s.k. förlängd kontroll i samband med besök av husdjurstekniker. Genom uppföljning mot mejerileveranserna och via förlängda kontroller har kontrollsiffrorna blivit mycket tillförlitliga. Skillnaden mellan utnyttjade kvantiteter och mängd mjölk enligt kontrollen rör sig endast om ett par procent.

Anslutning

Kontrollåret avser perioden september 1998 – augusti 1999. Tabell 9.14 visar anslutningen till kontrollen och avser besättningar som antingen varit anslutna under hela kontrollåret eller delar av det. Andelen anslutna mjölkkor var 87 % under 1998/99, en ökning med 9 procentenheter sedan 1993/94.

Som framgår av tabell 9.15 dominerade svensk röd och vit

Tabell 9.14

Antal mjölkbesättningar och kor i officiell kontroll 1998/99

Number of stocks and cows in the milk recording in 1998/99

Område	Antal besättningar, helårs och delårs	Antal kor	Andel av samtliga mjölkkor, procent ¹
<i>Län</i>			
Stockholms	154	5 793	..
Uppsala	351	12 138	..
Södermanlands	326	13 914	..
Östergötlands	605	26 012	..
Jönköpings	828	27 889	..
Kronobergs	424	14 203	..
Kalmar	832	35 840	..
Gotland	406	14 634	..
Blekinge	161	5 366	..
Skåne	984	43 194	..
Hallands	634	24 736	..
Västra Götalands	1 794	64 081	..
Värmlands	296	11 008	..
Örebro	273	10 639	..
Västmanlands	172	6 768	..
Dalarnas	347	10 305	..
Gävleborgs	425	11 362	..
Västernorrlands	331	8 936	..
Jämtlands	382	10 218	..
Västerbottens	523	14 125	..
Norrbottens	265	7 466	..
<i>Hela riket</i>			
1998/99	10 513	378 624	87
1997/98	11 012	380 567	86
1996/97	11 409	380 760	81
1995/96	12 009	382 511	82
1994/95	12 476	390 146	80
1993/94	12 355	383 123	78

1) Totalantalet kor per län är alltför osäkert för att redovisa andel kontrollanslutna djur per län.

Källa: Svensk Mjölks, mjölkboskapskontrollen och SCB, Lantbruksregistret.

boskap, SRB, och svensk låglandsboskap, SLB, bland de kontrollerade mjölkorna. I samtliga län utom Skåne, Hallands, Västra Götalands, Västernorrlands, Norrbottens, Gotlands och Jämtlands län är SRB den vanligaste rasen.

Under 1998/99 var avkastningen per mjölkko i de kontrollerade besättningarna 8 377 kg, uttryckt i ECM (energikorrigerad mjölk med 4,1 % fett och 3,4 % protein).

Tabell 9.15
Resultat från den officiella mjölkboskapskontrollen 1998/99, kg ECM¹
Results of the milk recording in 1998/99

Område	Svensk röd och vit boskap (SRB) ²		Svensk låglandsboskap (SLB)		Svensk kullig boskap (SKB)		Svensk jerseyboskap (SJB)		Samtliga kontrollerade kor. Mjölkvastning, kg ECM
	Antal kor	Mjölkvastning, kg ECM	Antal kor	Mjölkvastning, kg ECM	Antal kor	Mjölkvastning, kg ECM	Antal kor	Mjölkvastning, kg ECM	
<i>Län</i>									
Stockholms	4 003	7 844	976	8 060	45	4 944	9	7 390	7 865
Uppsala	8 657	8 186	2 349	8 223	44	5 549	29	6 547	8 168
Södermanlands	10 541	8 143	1 625	8 512	8	7 064	10	6 290	8 202
Östergötlands	13 597	8 216	9 433	8 572	38	6 464	225	6 767	8 349
Jönköpings	14 832	8 251	10 859	8 448	27	5 368	86	6 794	8 315
Kronobergs	9 039	8 495	4 363	8 735	24	4 603	41	7 058	8 545
Kalmar	21 603	8 464	11 094	8 789	15	5 757	279	7 531	8 557
Gotlands	6 119	8 198	7 521	8 408	18	4 250	76	6 077	8 282
Blekinge	2 653	8 397	2 282	8 693	6	4 743	36	7 344	8 511
Skåne	3 765	8 136	37 632	8 568	21	5 372	55	7 023	8 515
Hallands	5 003	8 519	18 903	9 192	43	5 051	31	6 131	9 025
Västra Götalands	28 590	8 238	30 934	8 508	64	5 447	276	7 280	8 362
Värmlands	6 914	8 166	2 994	8 464	49	4 455	51	5 815	8 204
Örebro	8 735	8 241	1 161	8 438	11	5 812	13	6 507	8 242
Västmanlands	4 988	8 070	976	8 385	49	5 235	9	2 984	8 081
Dalarnas	6 769	8 324	2 313	8 601	184	4 945	19	6 780	8 306
Gävleborgs	7 295	8 053	2 765	8 132	160	5 342	22	6 486	8 025
Västernorrlands	3 744	7 826	3 813	8 281	149	6 180	37	6 471	7 991
Jämtlands	3 606	7 872	4 748	8 218	483	5 780	100	7 469	7 906
Västerbottens	6 013	8 102	6 067	8 493	491	5 753	190	7 071	8 171
Norrbotens	3 440	8 533	3 148	8 860	200	5 934	56	8 538	8 591
<i>Hela riket 1998/99</i>	179 907	8 241	165 957	8 601	2 126	5 600	1 649	7 041	8 377
1997/98	184 225	8 168	164 183	8 521	2 233	5 681	1 685	7 010	8 298
1996/97	188 845	8 089	161 820	8 423	2 127	5 735	1 711	6 958	8 209
1995/96	191 710	7 911	159 066	8 251	2 175	5 770	1 915	6 915	8 033
1994/95	204 122	8 004	163 185	8 253	2 222	5 982	2 184	7 066	8 083
1993/94	205 116	7 969	155 487	8 142	2 163	5 920	2 389	6 807	8 011

1) Mjölkvastning uttryckt i ECM (energikorrigerad mjölkvastning, dvs. kg mjölkvastning omräknad till en energikoncentration av 750 kcal, vilket motsvarar 4,0 % fett och 3,3 % protein).

2) Inklusive svensk ayrshireboskap.

Källa: Svensk Mjölkvastning, mjölkboskapskontrollen.

Tabell 9.15 visar att medelavkastningen per kontrollko ökat med omkring 400 kg sedan 1993/94. De två största raserna (SRB och SLB) ger den bästa avkastningen. Avkastningen per kontrollko var 1998/99 störst i Hallands län och minst i Stockholms län.

I tabell 9.16 höger redovisas uppgifter om mjölkens fett- och proteinhalt för de olika raserna 1998/99. Som synes har jerseyboskapen de klart högsta fetthalterna.

Ras	Fett	Protein
Svensk röd och vit boskap ¹	4,25	3,42
Svensk låglandsboskap	3,99	3,31
Svensk kullig boskap	4,37	3,52
Svensk jerseyboskap	5,54	3,86
Samtliga kontrollerade kor ²	4,12	3,37

1) Inklusive svensk ayrshireboskap.

2) Inklusive övriga raser och korsningar.

Tabell 9.16 visar att dödfödselar är vanligast när mödrarna är kvigor, vilket förklaras av att kvigornas förlossningar i allmänhet är svårast.

Tabell 9.16
Antal födda kalvar, procent tvillingfödselar samt procent dödfödda och missbildade kalvar i mjölkboskapskontrollen 1998/99

Number of calves born, per cent of twin births, stillborn and defect calves in the milk recording in 1998/99

Ras ¹	Mödrarna kvigor			Mödrarna kor			Mödrarna kvigor och kor	
	Antal födda	Procent Tvilling-födselar	Dödfödda	Antal födda	Procent Tvilling-födselar	Dödfödda	Antal födda	Procent missbildade
Svensk röd och vit boskap	67 273	0,65	4,80	119 866	3,14	4,31	187 139	0,11
Svensk låglandsboskap	67 319	0,59	9,50	116 264	3,46	4,46	183 583	0,09
Svensk kullig boskap	938	0,53	6,68	1 732	2,42	3,95	2 670	0,18
Svensk jerseyboskap	647	0,46	6,92	1 186	1,52	3,57	1 833	–

1) Endast renrasiga djur.

Källa: Svensk Mjolk, mjölkboskapskontrollen.

Fruktamhetsproblem och juversjukdomar är de vanligaste orsakerna till att kor gallras ut. Utslagsposten "andra orsaker" är en restpost och hör ihop med att utgångsorsaken ej fastställts.

Tabell 9.17
Procentuell fördelning efter utgångsorsak av antalet kor som utgått ur avslutna besättningar samt dessa kors utgångsålder 1998/99

Percentage distribution of cows culled from herds in milk recording and age of these cows in 1998/99

Procentuell fördelning; ålder	Nedsatt fruktsamhet	Juversjukdom	Förlossnings-svårigheter	Kalv-nings-för-lam-ning	Olycksfall	Ben- och klöv-lidande	Låg avkastning	Leukos	Andra orsaker	Samtliga ¹
Procentuell fördelning	25,9	17,2	0,8	1,3	1,6	5,4	9,8	–	17,3	37,3
Genomsnittlig utgångsålder, månader	60,1	45,5	48,3	71,3	55,4	62,6	53,9	58,8	59,7	60,6

1) Exklusive kor sålda till liv.

Källa: Svensk Mjolk, mjölkboskapskontrollen.

Köttboskapskontrollen

Den redovisning som presenteras här avser perioden september 1998 – augusti 1999. Köttboskapskontrollen startade i ny skepnad den 1 september 1995. Fram till och med 1995 skedde redovisningen för kalenderår. KAP, som kontrollen för kött-djur förkortas, står för K = kött, A = avel och P = produktion.

Enligt tabell 9.18 var 1 457 besättningar anslutna till köttboskapskontrollen 1998/99. Motsvarande siffra för 1990 var 1 234, dvs. anslutningen har ökat med 223 besättningar. En nedgång i anslutningen kan dock noteras under senare år. Koantalet har däremot ökat oavbrutet under perioden, från 10 064 till 21 277 djur år 1999. Medelkoantalet per ansluten besättning har ökat från 8,2 till 14,6 djur.

I tabell 9.19 redovisas ettårsvikter samt antal renrasiga djur i köttboskapskontrollen under 1998/99. Dessutom redovisas utvecklingen för samtliga djur sedan 1990. Det framgår att medelvikten för tjurar ökat med 35 kg och för kvigor med 15 kg sedan 1990.

Det tekniska utbytet i köttboskapskontrollen är framförallt beroende av kvigornas inkalvningsålder, antal avvanda kalvar per ko och år, och djurens tillväxt och foderomvandlingsförmåga.

Annan publicering

Uppgifter om kontrollverksamheten är hämtade ur Svensk Mjölks meddelanden.

Tabell 9.18**Anslutning till köttboskapskontrollen 1998/99**

Number of herds and cows in the beef cattle recording in 1998/99

Förening	Antal besättningar	Medelkoantal under året	Antal kor per besättning
Skåne	312	4 804	15,4
Svea Husdjur	257	4 052	15,8
Blekinge-Kronoberg	150	1 380	9,2
Hallands Husdjur	79	938	11,9
Skara	395	6 394	16,2
Södra Älvsborg	58	606	10,4
Kalmar-Tjust Husdjur	96	1 566	16,3
Gotland	28	627	22,4
Dala-Gävleborg	33	364	11,0
NNP Husdjur	30	390	13,0
Norrmejerier, Umeå	119	156	8,2
<i>Hela riket</i>			
1998/99	1 457	21 277	14,6
1997/98	1 514	19 524	12,9
1996/97	1 520	17 490	11,5
1995/96	1 550	16 769	10,8
1995	1 516	15 213	10,0
1994	1 490	14 123	9,5
1993	1 494	13 305	9,0
1992	1 506	12 719	8,4
1991	1 419	11 606	8,2
1990	1 234	10 064	8,2

Källa: Svensk Mjolk, köttboskapskontrollen.

Tabell 9.19**Ettårsvikter för renrasiga djur i köttboskapskontrollen 1998/99**

Weights at one year for animals in the beef cattle recording in 1998/99

Ras	Vikt (kg) vid 1 års ålder			
	Tjurar		Kvigor	
	Antal	Medel-vikt	Antal	Medel-vikt
Hereford	833	481	903	377
Charolais	1 969	556	2 068	436
Aberdeen Angus	172	453	207	373
Limousin	295	485	299	387
Simmental	586	579	595	443
Highland	69	309	73	249
Blonde d'Aquitaine	94	500	151	387
Samtliga djur ¹				
1998/99	4 304	526	4 556	412
1997/98	4 191	520	4 346	412
1997	3 876	514	4 372	405
1996	3 655	509	4 109	405
1995	3 453	510	4 118	412
1994	3 489	504	4 100	407
1993	3 283	498	3 992	405
1992	2 914	478	3 682	393
1991	2 516	487	3 090	398
1990	2 202	491	2 776	397

1) Innefattar även icke renrasiga djur.

Källa: Svensk Mjolk, köttboskapskontrollen.

Seminverksamhet

Nötseminverksamheten omfattade 788 282 inseminationer enligt tabell 9.21. Cirka 90 % av alla nötkreatur avsedda för mjölkproduktion seminerades under 1998/99. Jämför diagram 9.20.

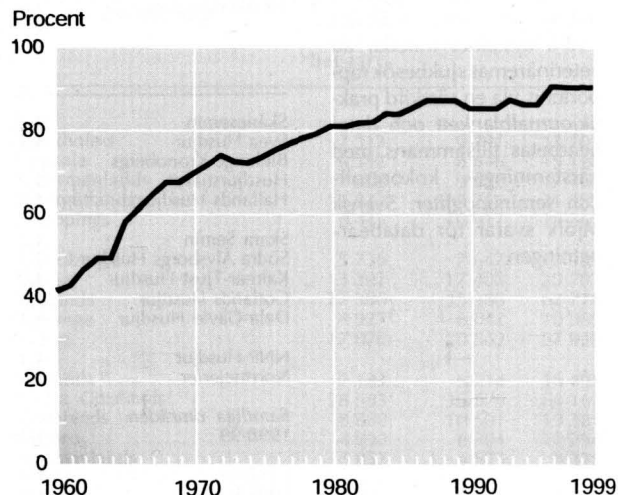
Annan publicering

Uppgifterna om seminverksamheten är hämtade ur Svensk Mjölks meddelanden.

Diagram 9.20

Seminanslutning bland mjölkboskap 1960–1999

Participation of cows in the artificial insemination activity in 1960–1999

Källa: Svensk Mjolk.

Tabell 9.21

Antal inseminationer efter nötkreatursraser år 1998/99

Number of inseminations by cattle breeds in 1998/99

Handjurets ras	Handjurets ras								Totalt
	Svensk röd och vit boskap	Svensk låglands- boskap	Svensk kullig boskap	Svensk jersey- boskap	Mjolk- raskors- ning	Hereford, övriga lätta kött- raser	Charolais, Limousin, Simmen- tal, Blonde d'Aquitaine	Köttas- korsning	
Svensk röd och vit boskap (SRB)	366 077	5 357	128	129	9 956	15	94	457	382 213
Svensk låglandsboskap (SLB)	11 302	325 879	120	53	18 271	10	91	386	356 112
Svensk kullig boskap (SKB)	799	526	5 429	31	937	5	3	25	7 755
Svensk jerseyboskap (SJB)	823	382	61	3 360	528	3	3	20	5 180
Highland Cattle	50	12	2	1	8	67	8	34	182
Aberdeen Angus	1 079	890	31	16	167	240	92	262	2 777
Hereford	2 491	1 154	33	22	262	880	127	592	5 561
Charolais	3 858	4 202	10	19	523	37	2 683	857	12 189
Limousin	2 403	1 803	19	13	233	15	542	578	5 546
Simmental	2 820	3 378	9	19	307	36	1 500	849	8 918
Blonde d'Aquitaine	731	615	2	9	72	10	228	182	1 849
Totalt 1998/99	392 433	344 198	5 844	3 672	31 264	1 318	5 371	4 182	788 282
1997/98	412 865	352 255	6 048	4 058	33 790	1 234	5 477	5 249	821 286
1996/97	422 895	350 979	6 077	4 164	34 840	1 247	5 782	6 561	832 986
1995/96	441 428	362 450	6 358	4 557	34 717	1 207	6 233	8 420	865 765
1994/95	457 897	358 645	6 324	4 840	35 403	1 359	6 511	9 742	880 948
1993/94	488 984	365 665	6 597	5 635	37 451	1 214	5 550	9 930	921 284

Källa: Svensk Mjolk.

Djursjukdomar

Uppgifter om djursjukdomar erhålls från det djursjukdatasystem som infördes 1984. Systemet innebär att veterinärernas sjukbesök rapporteras via en särskild praktikjournalblankett och databearbetas tillsammans med härstamnings-, kokontroll- och seminuppgifter. Svensk Mjolk svarar för databearbetningen

Tabell 9.22
Frekvenser av olika sjukdomar hos nötkreatur 1998/99
Frequencies of different diseases of cattle in 1998/99

Husdjursförening	Antal sjukdomstillfällen per 100 avslutade/avbrutna laktationer						Totalt ¹
	Kalvnings-förlamning	Kvar-bliven efterbörd	Aceto-nemi	Mastit	Spen-skador	Klövsjuk-domar	
Skånesemin	2,8	2,2	0,5	15,2	0,7	2,3	28,6
Svea Husdjur	4,2	2,6	1,7	16,0	0,8	2,0	34,0
Blekinge-Kronobergs Husdjurstjänst	3,7	4,5	3,0	19,1	1,1	2,9	43,8
Hallands Husdjur	4,8	3,1	1,8	20,8	0,9	2,9	41,8
Skara Semin	4,2	3,1	2,4	17,6	0,8	2,5	38,1
Södra Älvsborgs Husdjur	3,5	2,3	2,1	12,6	0,6	1,3	27,5
Kalmar-Tjust Husdjur	4,0	4,6	1,8	22,3	1,0	3,4	47,0
Gotlands Husdjur	3,3	3,6	1,2	19,0	0,7	3,2	37,8
Dala-Gävle Husdjur	4,3	2,1	2,5	19,2	0,8	1,7	39,4
NNP Husdjur	4,4	2,0	2,8	19,4	1,3	1,3	39,5
Norrmejerier	3,6	2,4	2,5	20,0	0,8	0,7	38,0
<i>Samtliga områden 1998/99</i>	4,0	3,0	2,0	18,0	0,9	2,3	37,5
1997/98	4,0	3,2	2,1	18,1	1,0	1,9	38,5
1996/97	4,1	3,2	2,1	18,1	1,1	1,8	38,1
1995/96	4,0	3,4	2,7	19,2	1,2	1,7	40,3
1994/95	4,4	3,1	2,0	23,1	1,6	2,1	47,3
1993	4,6	3,7	2,6	18,3	1,7	1,8	41,3

1) Häri ingår diverse övriga sjukdomar vardera med en frekvens på mindre än en procent.

Källa: Svensk Mjolk, årsstatistik.

Slakt

Grundläggande uppgifter om marknadsförd (besiktigad) slakt insamlas av Jordbruksverket. All slakt för avsalu skall fr.o.m. den 1 juli 1990 underkastas besiktning enligt livsmedelslagen (1971:511). På basis av dessa uppgifter sammanställs statistik över antalet besiktigade och därvid godkända slaktdjur.

På grundval av denna statistik, uppgifter om hemslaktens omfattning och uppgifter från utrikeshandelsstatistiken om export och import av levande slaktdjur beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av slaktdjur i landet. Jordbruksverket redovisar vidare uppgifter om medelslaktvikter beräknade utifrån slaktade kvantiteter och antal djur.

Av tabell 9.23 framgår det totala antalet godkända slaktdjur i landet och medelslaktvikterna för den godkända slakten.

Annan publicering

Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet, Månadsstatistik. Jordbruksverket (fr.o.m. år 2000 endast på webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta).

Tabell 9.23
Antal slaktkroppar och medelslaktvikter 1994–1999¹
Number of slaughtered animals and average weight of carcasses in 1994–1999

Antal slaktkroppar; medelslaktvikter; typ av slakt	Storboskap	Större kalv (gödkalv och mellankalv)	Mindre kalv (spädkalv)
<i>Antal slaktkroppar</i>			
Godkänd slakt 1999	479 736	–	–
1998	486 096	37 011	15 197
1997	518 639	40 801	15 162
1996	478 557	32 703	2 329
1995	501 685	28 463	1 467
1994	495 041	34 043	1 834
<i>Medelslaktvikter, kilogram</i>			
1999	291,2	–	–
1998	284,9	–	–
1997	279,0	96,5	24,6
1996	280,0	110,0	26,6
1995	279,3	109,2	23,9
1994	276,1	108,8	24,1

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Får

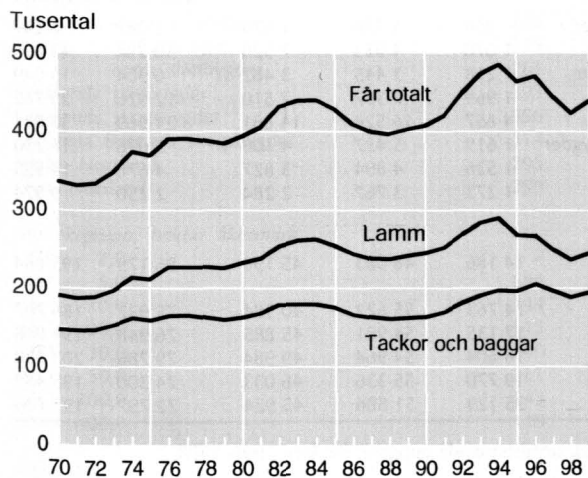
Antal, besättningar

Uppgifter om antal får erhålls årligen genom lantbruksregistret, LBR. Statistiken som redovisas för åren 1996–1998 baseras, som tidigare nämnts, på uppgifter från ett urval av företag. Uppgifterna för dessa år bör därför utnyttjas med viss försiktighet.

Får fanns 1999 vid ca 8 200 företag (10 % av samtliga företag). Totalt fanns i riket 194 000 tackor och baggar och 244 000 lamm. Huvuddelen av de får som redovisas 1999 fanns vid företag med minst 2,1 hektar åkermark. Den genomsnittliga besättningen 1999 var 24 vuxna får och 32 lamm. I Götalands skogs- och mellanbygder fanns drygt 50 % av det totala antalet får. De två län som har flest får är Västra Götalands och Gotlands län.

Diagram 9.24
Antal får 1970–1999

Number of sheep in 1970–1999

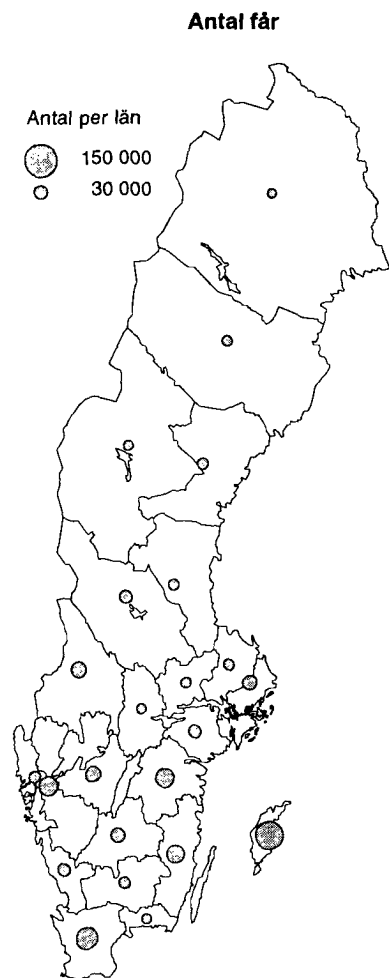

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 9.25
Antal får 1999
Number of sheep in 1999

Område; storleksgrupp	Får		Summa
	Tackor och baggar	Lamm	
Län			
Stockholms	7 312	9 791	17 103
Uppsala	6 352	8 846	15 198
Södermanlands	7 808	9 652	17 460
Östergötlands	13 822	17 758	31 580
Jönköpings	8 445	10 917	19 362
Kronobergs	5 736	7 647	13 383
Kalmar	13 302	17 405	30 707
Gotlands	27 390	35 388	62 778
Blekinge	4 927	6 042	10 969
Skåne	17 070	20 869	37 939
Hallands	7 183	9 218	16 401
Västra Götalands	28 583	35 578	64 161
Värmlands	8 880	10 501	19 381
Örebro	4 990	6 304	11 294
Västmanlands	3 852	4 523	8 375
Dalarnas	5 779	6 671	12 450
Gävleborgs	5 435	6 770	12 205
Västernorrlands	4 709	5 712	10 421
Jämtlands	3 942	5 042	8 984
Västerbottens	4 291	4 755	9 046
Norrbottnens	3 836	4 216	8 052
Produktionsområden			
Götalands södra slättbygder	6 247	7 977	14 224
" mellanbygder	43 826	55 645	99 471
" norra slättbygder	15 049	18 696	33 745
Svealands slättbygder	29 762	38 399	68 161
Götalands skogsbygder	58 031	74 611	132 642
Mellersta Sveriges skogsbygder	16 230	19 581	35 811
Nedre Norrland	14 925	18 178	33 103
Övre Norrland	9 574	10 518	20 092
Storleksgrupp, hektar åkermark			
0,0 – 2,0	943	1 120	2 063
2,1 – 5,0	17 415	21 512	38 927
5,1 – 10,0	30 647	37 893	68 540
10,1 – 20,0	42 145	53 282	95 427
20,1 – 30,0	26 929	32 964	59 893
30,1 – 50,0	29 333	37 101	66 434
50,1 – 100,0	29 367	37 698	67 065
Över 100,0	16 865	22 035	38 900
Hela riket			
1999	193 644	243 605	437 249
1998	186 707	234 482	421 189
1997	194 948	247 154	442 102
1996	203 338	265 697	469 035
1995	195 439	266 410	461 849
1994	195 736	287 692	483 428

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Karta 9.26**Fårens geografiska fördelning 1997***Distribution of sheep in 1997*

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvals-baserade uppgifter.

Karta 9.26 ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av får. Cirk-larnas storlek är proportionell mot anta-let får i länet. Observera att kartan hänför sig till 1997.

Tabell 9.27**Antal får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 1999***Number of sheep by size of stocks in 1999*

Område	Besättningsstorlek, antal får (exklusive lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
Län					
Stockholms	430	1 739	2 461	2 682	7 312
Uppsala	467	1 798	1 232	2 855	6 352
Södermanlands	474	1 666	1 464	4 204	7 808
Östergötlands	491	2 195	3 382	7 754	13 822
Jönköpings	839	2 775	2 172	2 659	8 445
Kronobergs	436	1 753	1 408	2 139	5 736
Kalmar	447	2 567	3 224	7 064	13 302
Gotlands	280	2 138	4 349	20 623	27 390
Blekinge	292	1 244	1 244	2 147	4 927
Skåne	1 501	3 871	3 207	8 491	17 070
Hallands	885	2 550	1 586	2 162	7 183
Västra Götalands	3 001	8 685	7 718	9 179	28 583
Värmlands	976	3 257	2 303	2 344	8 880
Örebro	396	1 399	1 370	1 825	4 990
Västmanlands	233	982	1 013	1 624	3 852
Dalarnas	456	1 745	1 409	2 169	5 779
Gävleborgs	644	1 648	1 531	1 612	5 435
Västernorrlands	462	1 683	1 270	1 294	4 709
Jämtlands	412	1 032	873	1 625	3 942
Västerbottens	659	2 014	991	627	4 291
Norrbottnens	405	1 342	989	1 100	3 836
Produktionsområden					
Götalands södra slättbygder	854	1 736	1 575	2 082	6 247
" mellanbygder	1 070	4 933	7 529	30 294	43 826
" norra slättbygder	1 218	3 445	3 482	6 904	15 049
Svealands slättbygder	1 969	7 357	7 510	12 926	29 762
Götalands skogsbygder	4 657	16 524	14 881	21 969	58 031
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 619	5 427	4 108	5 076	16 230
Nedre Norrland	1 526	4 894	3 827	4 678	14 925
Övre Norrland	1 273	3 767	2 284	2 250	9 574
Hela riket					
1999	14 186	48 083	45 196	86 179	193 644
1998	14 763	55 623	40 384	75 937	186 707
1997	17 135	54 981	45 885	76 948	194 948
1996	18 604	54 964	49 984	79 786	203 338
1995	19 770	55 336	46 033	74 300	195 439
1994	25 129	51 886	45 924	72 797	195 736

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvals-baserade uppgifter för åren 1996-1998.

Fårskötseln som helhet har en småskalig karaktär, vilket framgår av tabellerna 9.27 och 9.28. Drygt vart tredje företag med får har högst 9 vuxna djur och endast 10 % av företagen

har 50 vuxna djur eller fler. Sedan 1995 har antalet företag med får minskat med närmare 18 % samtidigt som en förskjutning skett mot större besättningar.

Tabell 9.28

Antal företag med får (exkl. lamm) efter besättningsstorlek 1999

Number of holdings with sheep by size of stocks in 1999

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal får (exklusive lamm)				Summa
	1-9	10-24	25-49	Över 49	
<i>Län</i>					
Stockholms	84	118	72	33	307
Uppsala	93	115	37	37	282
Södermanlands	96	101	45	34	276
Östergötlands	96	130	97	78	401
Jönköpings	174	181	68	29	452
Kronobergs	92	119	43	20	274
Kalmar	93	158	93	63	407
Gotlands	53	134	125	171	483
Blekinge	58	81	36	22	197
Skåne	353	250	93	72	768
Hallands	188	164	45	24	421
Västra Götalands	619	564	226	101	1 510
Värmlands	188	215	67	23	493
Örebro	79	89	40	25	233
Västmanlands	49	65	29	17	160
Dalarnas	88	115	42	25	270
Gävleborgs	123	110	45	20	298
Västernorrlands	91	110	38	15	254
Jämtlands	83	69	25	18	195
Västerbottens	139	138	28	9	314
Norrbottens	77	93	31	13	214
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	203	113	45	21	382
" mellanbygder	235	309	217	250	1 011
" norra slättbygder	261	218	105	69	653
Svealands slättbygder	393	475	221	136	1 225
Götalands skogsbygder	956	1 070	435	226	2 687
Mellersta Sveriges skogsbygder	314	352	122	64	852
Nedre Norrland	295	320	112	54	781
Övre Norrland	259	262	68	29	618
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 - 2,0	-	2	-	12	14
2,1 - 5,0	694	607	110	18	1 429
5,1 - 10,0	744	836	301	59	1 940
10,1 - 20,0	615	759	409	181	1 964
20,1 - 30,0	240	255	153	165	813
30,1 - 50,0	261	279	165	166	871
50,1 -100,0	243	232	106	170	751
Över 100,0	119	149	81	78	427
<i>Hela riket</i>					
1999	2 916	3 119	1 325	849	8 209
1998	2 990	3 640	1 215	794	8 638
1997	3 569	3 620	1 391	793	9 372
1996	3 806	3 562	1 504	807	9 678
1995	4 183	3 668	1 367	767	9 985
1994	5 190	3 420	1 355	768	10 733

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Tabell 9.29

Antal företag med får (exkl. lamm) 1999

Number of holdings with sheep in 1999

Område	Totala antalet företag	Antal företag med får exkl. lamm
<i>Produktionsområden</i>		
Götalands södra slättbygder	6 148	382
" mellanbygder	7 642	1 011
" norra slättbygder	9 622	653
Svealands slättbygder	12 104	1 225
Götalands skogsbygder	23 281	2 687
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 788	852
Nedre Norrland	7 807	781
Övre Norrland	5 727	618
Hela riket 1999	80 119	8 209
1998	85 307	8 638
1997	88 026	9 372
1996	90 488	9 678
1995	87 682	9 985
1994	90 463	10 733

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

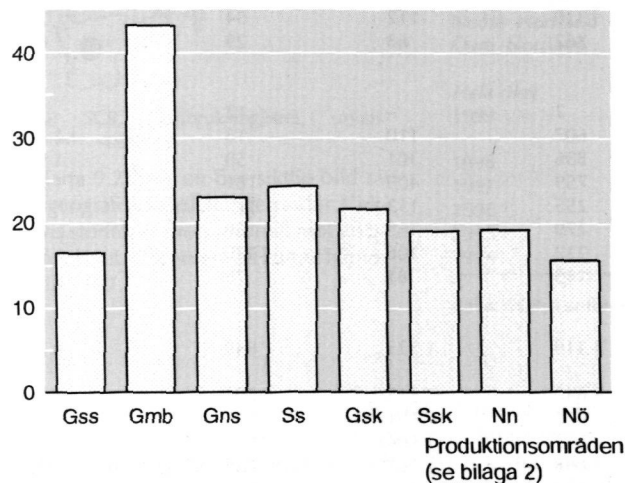
Drygt vart tionde jordbruksföretag har får. Andelen fårföretag är lägst i Götalands slättbygdsområden (6–7 %).

Diagram 9.30

Genomsnittlig besättningsstorlek för företag med får (exkl. lamm) 1999

Average size of sheep stocks in 1999

Antal får

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Annan publicering

Uppgifter om antal får och antal företag med får publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0001.

Kontrollverksamheten

Fårkontrollen ger de data som behövs för ett effektivt avelsarbete.

Ägarna till anslutna besättningar fastställer varje djurs härstamning och identitet genom kontroll av betäckningar och lamningar. Varje djur i besättningen skall ha identitetsbeteckning. Vid ca 110 dagars ålder vägs lammen. Samtidigt beskrivs och bedöms kropp samt päls- eller ullkvaliteten.

Resultaten i fårkontrollen bearbetas centralt. Därvid korrigeras lammens vikter för ålder, kön, kullstorlek och moderns ålder. Fårägarna erhåller produktionsresultat samt avelsvärden för varje lamm, tacka och bagge i besättningen.

Uppgifterna i fårkontrollen 1999 visar att anslutningen var 509 besättningar med ca 22 000 tackor. Detta innebär att ungefär 6 % av samtliga företag med får och 12 % av samtliga får täcks av kontrollen. Anslutningen har successivt sjunkit under den senaste tioårsperioden. Den låga täckningen och överrepresentationen av större företag bland de kontrollerade besättningarna måste hållas i minnet vid tolkning av resultat av kontrollen.

Tabell 9.31 visar att 50 % av tackorna i kontrollen var av pälsfårras.

Tabell 9.31

Antal besättningar, tackor av olika raser och baggar i fårkontrollen samt andel får i kontroll 1999

Number of herds, ewes of different races and rams in the sheep breeding control and proportion of sheep in control in 1999

Område	Antal besättningar	Antal tackor som lammar				Samtliga ¹	Antal baggar	Andel av samtliga får ² , %
		Pälsfår	Vit lantras	Tyngre köttfår	Korsningar			
<i>Län</i>								
Stockholms	17	247	91	25	75	438	38	7
Uppsala	23	211	213	59	477	960	70	16
Södermanlands	27	327	134	258	310	1 029	84	14
Östergötlands	37	1 178	266	308	285	2 037	106	16
Jönköpings	33	625	179	100	181	1 085	74	14
Kronobergs	17	411	62	143	65	681	44	13
Kalmar	27	898	89	239	303	1 529	73	12
Gotlands	39	3 919	3	210	325	4 458	179	17
Blekinge	12	193	34	128	150	505	34	11
Kristianstads	32	217	80	301	400	998	80	12 ³
Malmöhus	20	299	61	129	377	866	71	
Hallands	9	43	0	174	1	218	14	3
Göteborgs o Bohus	21	230	64	176	92	562	50	10 ⁴
Älvsborgs	35	411	141	145	284	981	71	
Skaraborgs	25	390	226	90	295	1 001	75	
Värmlands	22	359	238	55	183	835	68	10
Örebro	12	98	176	0	216	490	24	10
Västmanlands	14	156	31	59	118	364	34	10
Dalarnas	18	243	134	24	455	856	51	16
Gävleborgs	14	231	75	16	302	624	29	12
Västernorrlands	21	237	68	9	470	784	55	18
Jämtlands	13	50	47	14	386	497	44	14
Västerbottens	14	119	36	10	219	384	36	10
Norrbottnens	7	7	58	0	111	176	14	5
<i>Hela riket</i>								
1999	509	11 099	2 506	2 672	6 080	22 358	1 418	12
1998	506	10 594	2 309	2 993	6 079	22 066	1 423	13
1997	515	10 625	2 719	2 720	6 244	22 308	1 469	12
1996	791	12 315	3 754	2 799	7 466	30 428	1 989	16
1995	734	13 850	3 629	2 910	7 449	28 639	1 893	16
1994	781	14 069	3 988	3 187	7 226	29 251	1 954	16

1) Inklusive tackor tillhörande utrotningshotade raser samt tackor för vilka rasuppgift saknas.

2) Får exklusive lamm.

3) Avser Skåne län.

4) Avser Västra Götalands län.

Källa: Svenska Fåravelsförbundet, fårkontrollen och SCB, Lantbruksregistret.

Tabell 9.32

Resultat från fårkontrollen 1999

Results from the sheep breeding control in 1999

Område	Antal lamm i medeltal per tacka vid						Uppföd- nings- förlust, procent	Korrige- rad vikt, kg per lamm ¹	Lammvikt vid 110 dagar, kg per tacka ¹
	Födelsen	Mönstringen	Pälsfår	Vit lantras	Tyngre köttfår	Kors- ningar			
<i>Län</i>									
Stockholms	1,98	1,55	2,38	1,76	1,89	1,78	10	32,9	56,0
Uppsala	1,99	1,48	2,02	1,58	1,72	1,72	13	34,7	57,2
Södermanlands	1,92	1,68	2,32	1,47	1,76	1,73	9	34,6	58,0
Östergötlands	1,90	1,69	1,89	1,51	1,72	1,69	10	32,5	53,0
Jönköpings	1,99	1,68	2,32	1,54	1,97	1,82	8	34,1	59,8
Kronobergs	1,88	1,68	2,05	1,56	2,14	1,73	7	33,2	56,5
Kalmar	1,87	1,57	2,08	1,53	1,80	1,64	12	33,3	53,4
Gotlands	1,82	1,63	1,00	1,48	1,59	1,62	10	35,1	56,2
Blekinge	2,08	1,69	2,12	1,58	2,09	1,79	13	34,5	59,5
Kristianstads	2,00	1,58	2,21	1,74	1,83	1,78	10	36,8	62,5
Malmöhus	2,11	1,48	2,39	1,62	1,99	1,79	15	35,7	60,8
Hallands	1,66	1,14	0,00	1,52	3,00	1,45	12	35,0	51,3
Göteborgs o Bohus	1,80	1,60	2,02	1,39	1,79	1,61	10	32,0	51,6
Älvsborgs	1,95	1,70	1,89	1,53	1,71	1,69	13	32,8	53,5
Skaraborgs	1,95	1,65	2,03	1,41	1,68	1,72	11	34,9	57,8
Värmlands	1,93	1,63	1,97	1,42	1,74	1,74	9	32,5	54,5
Örebro	2,08	1,44	1,94	0,00	1,83	1,79	13	32,1	53,8
Västmanlands	1,91	1,73	2,13	1,36	1,63	1,67	12	36,7	58,9
Kopparbergs	2,04	1,69	2,05	1,46	1,78	1,79	12	36,1	60,9
Gävleborgs	2,10	1,74	1,88	1,25	1,93	1,84	12	33,7	59,0
Västernorrlands	2,13	1,75	2,41	1,22	1,86	1,86	12	36,5	65,0
Jämtlands	2,21	1,76	2,15	1,50	1,90	1,90	14	35,9	65,0
Västerbottens	1,93	1,54	2,33	1,50	1,81	1,76	9	32,1	54,4
Norrbottnens	1,88	1,29	1,98	0,00	1,52	1,66	11	34,3	56,2
<i>Hela riket</i>									
1999	1,94	1,63	2,07	1,53	1,81	1,72	11	34,4	57,0
1998	1,91	1,61	1,99	1,46	1,79	1,68	12	33,7	54,7
1997	1,92	1,64	2,02	1,48	1,80	1,71	10	33,9	55,5
1996	1,94	1,60	2,00	1,50	1,85	1,70	12	34,1	57,5
1995	1,99	1,67	2,15	1,56	1,87	1,77	11	35,7	61,8
1994	2,00	1,68	2,14	1,53	1,96	1,79	10	36,9	64,8

1) Åren 1994, 1995 och 1998 avsågs lammvikten vid 120 dagars ålder. Uppgifterna för dessa år är därför inte direkt jämförbara med övriga års.

Källa: Svenska Fåravelsförbundet, fårkontrollen.

Av tabellen framgår att vit lantras har det högsta antalet lamm per tacka vid mönstringen. Vit lantras hade 2,1 lamm per tacka vilket kan jämföras med 1,7 för samtliga besättningar.

Utrotningshotade raser

Miljöstöd för bevarande av utrotningshotade husdjursraser berör djurslagen nötkreatur, får och getter. En beskrivning av olika stöd finns i kapitel 12.

De utrotningshotade raserna är hotade till sin existens då de har låg produktionsförmåga i förhållande till moderna husdjursraser och består av ett litet antal djur. Syftet med stödet är att uppnå ett tillräckligt antal renrasiga djur för att på så sätt säkra rasernas fortlevnad och den biologiska mångfalden.

Tabell 9.33 visar antal besättningar och antal tackor av de miljöstödsberättigade raserna Gutefår och Ryafår. För Allmogefår, till vilka räknas Skogsfår, Dalapålsfår samt Roslagsfår, saknas uppgifter 1999.

Tabell 9.33**Antal besättningar och antal tackor av miljöstödsberättigade raser i Fårkontrollen 1999**

Number of herds and number of ewes of endangered breeds in the Sheep breeding control in 1999

Område	Gutefår		Ryafår	
	Besättningar	Tackor	Besättningar	Tackor
<i>Län</i>				
Stockholms	17	209	5	34
Uppsala	5	93	6	110
Södermanlands	9	217	3	44
Östergötlands	9	180	–	–
Jönköpings	4	42	–	–
Kronobergs	1	3	2	40
Kalmar	6	258	3	44
Gotlands	27	696	–	–
Blekinge	9	241	2	14
Kristianstads	4	63	1	11
Malmöhus	7	117	2	25
Hallands	4	50	2	29
Göteborgs o Bohus	6	120	3	30
Älvsborgs	4	94	6	50
Skaraborgs	5	48	4	61
Värmlands	4	79	9	116
Örebro	4	94	10	167
Västmanlands	3	46	–	–
Dalarnas	5	60	5	50
Gävleborgs	3	55	8	140
Västernorrlands	–	–	–	–
Jämtlands	1	26	8	57
Västerbottens	6	49	5	43
Norrbottnens	1	1	8	112
<i>Hela riket</i>				
1999	144	2 841	92	1 177
1998	128	2 567	97	1 199
1997	108	1 896	86	1 080
1996	117	2 262	92	1 169

Källa: Svenska Fåravelsförbundet, fårkontrollen.

Slakt

Av tabellen framgår att antalet besiktigade slaktkroppar minskade med ca 14 % mellan åren 1994 och 1999. Mellan 1998 och 1999 ökade antalet med 3 %. Vidare framgår att medelslaktvikten för den marknadsförda slakten har ökat med 0,6 kg sedan 1994.

Annan publicering

Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet, Månadsstatistik. Jordbruksverket (fr.o.m. år 2000 endast på webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta).

Tabell 9.34**Antal slaktkroppar av får och lamm och medelslaktvikter 1994–1999¹**

Number of slaughtered sheep and lambs and average weight of carcasses in 1994–1999

Antal slaktkroppar; medelslaktvikter; typ av slakt		Får inkl. lamm och getter
<i>Antal slaktkroppar</i>		
Godkänd slakt		
1999		189 447
1998		183 312
1997		190 118
1996		201 286
1995		188 630
1994		219 851
<i>Medelslaktvikter, kilogram</i>		
1999		19,2
1998		19,0
1997		18,5
1996		18,1
1995		18,5
1994		18,6

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Svin

Antal, besättningar

Uppgifter om antal svin erhålls årligen genom lantbruksregistret. Statistiken som redovisas för åren 1996–1998 baseras, som tidigare nämnts, på uppgifter från ett urval av företag. Uppgifterna för dessa år bör därför utnyttjas med viss försiktighet.

Den 10 juni 1999 fanns svin vid 6 000 företag (7 % av samtliga företag). Nästan en tredjedel av svinen fanns i Skåne. Sedan 1995 har uppgifter om antal ännu ej betäckta gyltor insamlats. 1995 samredovisades de med "Övriga svin, 20 kg och däröver". Fr.o.m. 1996 samredovisades de med suggorna. En effekt av den ändrade redovisningen blev att antalet redovisade suggor förändrades kraftigt mellan åren 1995 och 1996.

Tabell 9.35
Antal svin 1999
Number of pigs in 1999

Område; storleksgrupp	Svin		Övriga svin		Summa
	Galtar	Suggor	20 kg och däröver ¹	Under 20 kg ²	
<i>Län</i>					
Stockholms	25	2 089	14 524	3 529	20 167
Uppsala	138	8 084	35 899	25 365	69 486
Södermanlands	90	8 343	42 571	27 465	78 469
Östergötlands	153	12 112	84 028	33 279	129 572
Jönköpings	88	4 014	14 407	10 264	28 773
Kronobergs	69	2 343	11 174	5 816	19 402
Kalmar	177	11 488	55 670	37 657	104 992
Gotlands	92	6 900	30 156	17 996	55 144
Blekinge	54	2 130	35 053	10 913	48 150
Skåne	1 416	72 660	378 673	213 846	666 595
Hallands	722	28 418	185 853	88 021	303 014
Västra Götalands	718	36 888	204 392	115 445	357 443
Värmlands	67	5 690	35 876	13 557	55 190
Örebro	56	3 946	31 437	10 120	45 559
Västmanlands	77	7 577	34 086	20 707	62 447
Dalarnas	35	1 081	4 446	3 328	8 890
Gävleborgs	59	1 391	8 782	3 776	14 008
Västernorrlands	30	1 191	8 780	2 646	12 647
Jämtlands	19	376	3 140	1 171	4 706
Västerbottens	80	2 438	14 759	5 147	22 424
Norrbottnens	10	1 046	5 774	1 305	8 135
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	1 136	58 218	371 957	174 603	605 914
" mellanbygder	774	44 060	235 163	134 145	414 142
" norra slättbygder	650	38 860	244 462	116 843	400 815
Svealands slättbygder	409	33 556	183 081	96 583	313 629
Götalands skogsbygder	916	34 290	141 751	102 162	279 119
Mellersta Sveriges skogsbygder	87	4 753	21 740	12 859	39 439
Nedre Norrland	113	2 983	20 764	7 704	31 564
Övre Norrland	90	3 485	20 562	6 454	30 591
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 – 2,0	251	23 028	105 485	51 373	180 137
2,1 – 5,0	97	998	6 440	3 431	10 966
5,1 – 10,0	118	4 770	11 133	10 304	26 325
10,1 – 20,0	431	12 673	33 043	41 272	87 419
20,1 – 30,0	445	15 813	69 074	52 942	138 274
30,1 – 50,0	768	35 611	145 584	121 438	303 401
50,1 – 100,0	1 233	54 952	332 658	180 034	568 877
Över 100,0	832	72 360	536 063	190 559	799 814
<i>Hela riket</i>					
1999	4 175	220 205	1 239 480	651 353	2 115 213
1998	4 772	255 361	1 292 885	733 012	2 286 030
1997	5 782	268 704	1 312 673	764 043	2 351 201
1996	6 922	273 106	1 303 413	765 313	2 348 754
1995	7 595	237 355	1 299 843	768 344	2 313 137
1994	8 228	240 943	1 264 481	814 753	2 328 405

1) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

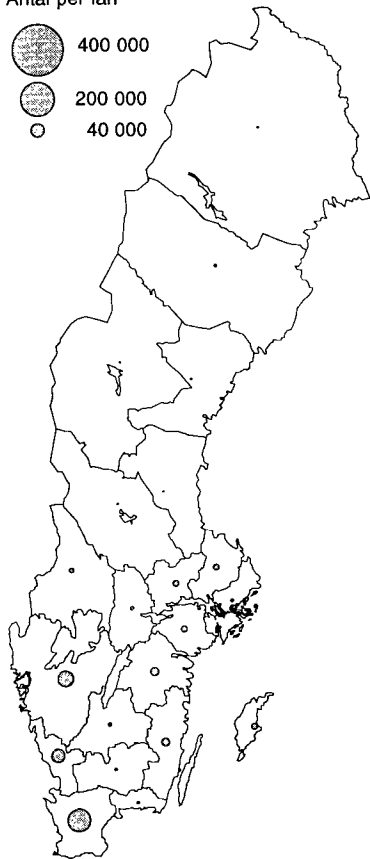
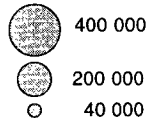
Karta 9.36

Suggornas och galtarnas geografiska fördelning 1999

Distribution of sows and boars in 1999

Antal suggor och galtar

Antal per län

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Karta 9.36 ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av suggor och galtar. Cirklarnas storlek är proportionell mot antalet suggor och galtar i länet.

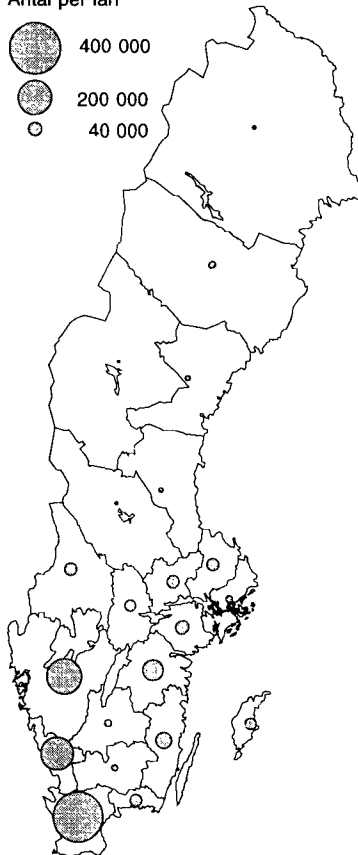
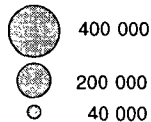
Karta 9.37

Slaktsvinens geografiska fördelning 1999

Distribution of fattening pigs in 1999

Antal slaktsvin

Antal per län

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Karta 9.37 ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av slaktsvin. Cirklarnas storlek är proportionell mot antalet slaktsvin i länet.

Av tabell 9.38 framgår att det vid företag med högst 2,0 hektar åkermark år 1999 fanns 23 000 suggor och galtar och 157 000 övriga svin. Det innebär att 9 % av samtliga svin fanns vid företag med högst 2,0 hektar åkermark.

De kraftiga förändringarna i antalet suggor och galtar vid företag med högst 2,0 hektar åkermark under första hälften av 90-talet sammanhängde med uppbyggnaden av leasingsystem för suggor. Leasingsystemen fungerar så att suggorna under sinperioderna befinner sig i suggpooler, där de även betäcks. I samband med grisningen överförs suggorna till leasingföretagen, satellitbesättningarna. Enligt de redovisningsprinciper som gäller skall de vuxna djuren redovisas av suggpoolerna och smågrisarna redovisas av leasingföretagen. Då suggpoolerna i allmänhet inte har någon åkermark, sker genom uppbyggandet av leasingsystem en omfördelning av suggor från företag med åkermark, till företag utan åkermark.

Diagram 9.39 visar att det totala antalet svin sjönk under 1980-talet men att antalet därefter har varit konstant men med tendens till minskning de senaste åren.

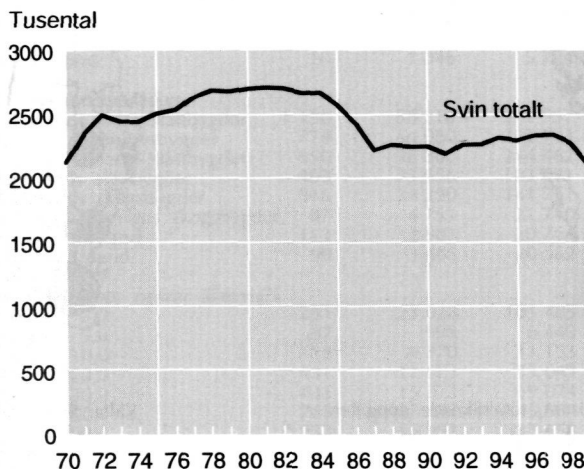
Tabell 9.38**Antal svin vid företag med högst 2,0 hektar åkermark 1999***Number of pigs at holdings not exceeding 2,0 hectares of arable land in 1999*

Område	Svin			Summa	
	Galtar	Suggor	Övriga svin		
			20 kg och däröver ¹	Under 20 kg ²	
<i>Hela riket</i>					
1999	251	23 028	105 485	51 373	180 137
1998	277	28 504	78 359	54 742	161 882
1997	375	30 358	98 797	57 090	186 620
1996	534	30 538	102 087	57 219	190 378
1995	428	24 004	111 853	48 175	184 460
1994	422	21 567	102 596	35 713	160 298

1) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin 3 månader och däröver.

2) T.o.m. 1993 avser uppgiften svin under 3 månader.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Diagram 9.39**Antal svin 1970-1999***Number of pigs in 1970-1999*

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996-1998.

Tabell 9.40**Antal sugor och galtar efter besättningsstorlek 1999***Number of sows and boars by size of stocks in 1999*

Område	Besättningsstorlek, antal sugor och galtar					Summa
	1– 19	20– 49	50– 99	100– 199	Över 199	
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	3 018	8 421	11 869	10 757	25 289	59 354
" mellanbygder	2 484	5 412	8 291	10 853	17 794	44 834
" norra slättbygder	1 286	2 440	5 619	8 999	21 166	39 510
Svealands slättbygder	1 250	2 118	4 558	6 433	19 606	33 965
Götalands skogsbygder	4 367	5 524	6 174	5 280	13 861	35 206
Mellersta Sveriges skogsbygder	334	514	527	789	2 676	4 840
Nedre Norrland	377	504	679	515	1 021	3 096
Övre Norrland	337	504	757	1 018	959	3 575
<i>Hela riket</i>						
1999	13 453	25 437	38 474	44 644	102 372	224 380
1998	19 912	31 635	46 789	53 067	108 730	260 133
1997	20 390	40 670	58 007	49 908	105 509	274 485
1996	27 054	49 005	58 930	..	..	280 028
1995	31 724	55 139	63 852	39 580	54 655	244 950

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av tabell 9.40 framgår att endast 3 % av suggorna och galtarna finns i Norrland. Två tredjedelar av djuren återfinns i besättningar med minst 100 sugor och galtar.

Tabell 9.41**Antal slaktsvin efter besättningsstorlek 1999***Number of fattening pigs by size of stocks in 1999*

Område	Besättningsstorlek, antal slaktsvin					Summa
	1– 99	100– 249	250– 499	500– 749	Över 749	
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	20 673	36 268	58 930	49 458	206 628	371 957
" mellanbygder	15 217	21 390	42 228	42 846	113 482	235 163
" norra slättbygder	8 410	14 358	32 522	36 635	152 537	244 462
Svealands slättbygder	7 989	12 790	28 898	28 632	104 772	183 081
Götalands skogsbygder	18 073	20 787	23 514	15 248	64 129	141 751
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 775	1 801	4 791	1 859	11 514	21 740
Nedre Norrland	1 580	2 250	4 354	3 997	8 583	20 764
Övre Norrland	1 735	2 712	5 221	3 067	7 827	20 562
<i>Hela riket</i>						
1999	75 452	112 356	200 458	181 742	669 472	1 239 480
1998	88 860	145 387	222 697	166 643	669 298	1 292 885
1997	97 782	144 504	234 197	201 573	634 617	1 312 673
1996	120 573	155 031	251 445	187 554	588 809	1 303 413
1995	..	..	..	..	..	1 187 990 ¹

1) Svin 20 kg och däröver.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av tabell 9.41 framgår att i stort sett hälften av slaktsvinen återfinns i Götalands slättbygder. Motsvarande siffra för Norrland är 3 %. Drygt hälften av slaktsvinen finns i besättningar med minst 750 slaktsvin.

Tabell 9.42

Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek 1999

Number of holdings with sows and boars by size of stocks in 1999

Område	Besättningsstorlek, antal suggor och galtar					Summa
	1–	20–	50–	100–	Över	
	19	49	99	199	199	
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	411	257	168	82	52	970
" mellanbygder	389	169	117	80	39	794
" norra slättbygder	225	75	80	65	39	484
Svealands slättbygder	202	69	65	45	37	418
Götalands skogsbygder	803	180	89	39	30	1 141
Mellersta Sveriges skogsbygder	71	17	7	6	6	107
Nedre Norrland	82	15	10	4	3	114
Övre Norrland	57	14	11	7	2	91
<i>Hela riket</i>						
1999	2 240	796	547	328	208	4 119
1998	2 945	947	662	388	217	5 158
1997	3 242	1 264	838	371	219	5 935
1996	4 159	1 500	853	..	..	7 110
1995	4 878	1 729	934	301	116	7 958

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av tabell 9.42 framgår att mer än vart tionde företag har minst 100 suggor och galtar. Som nämnts på föregående sida återfinns två tredjedelar av djuren hos denna grupp av företag.

Antalet företag med suggor och galtar har minskat med 48 % sedan 1995.

Tabell 9.43

Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek 1999

Number of holdings with fattening pigs by size of stocks in 1999

Område	Besättningsstorlek, antal slaktsvin					Summa
	1–	100–	250–	500–	Över	
	99	249	499	749	749	
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	578	224	163	83	129	1 177
" mellanbygder	537	137	120	71	80	945
" norra slättbygder	300	92	91	60	108	651
Svealands slättbygder	291	78	83	48	74	574
Götalands skogsbygder	834	133	67	26	50	1 110
Mellersta Sveriges skogsbygder	108	11	14	3	10	146
Nedre Norrland	138	15	13	6	7	179
Övre Norrland	86	17	15	5	4	127
<i>Hela riket</i>						
1999	2 872	707	566	302	462	4 909
1998	3 404	899	624	274	463	5 665
1997	4 242	910	659	338	441	6 591
1996	5 028	991	710	313	412	7 455
1995	..	..	..	..	..	8 276 ¹

1) Företag med svin 20 kg och däröver.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Antalet företag med slaktsvin har minskat med 41 % sedan 1995. Av företagen med slaktsvin har knappt 60 % färre än 100 djur. Totalt återfinns 6 % av slaktsvinen hos denna grupp av företag.

Mellersta Sveriges skogsbygder, Götalands skogsbygder och Nedre Norrland är de tre områden som har högsta andelen småföretag. Omkring tre fjärdedelar av företagen har här färre än 100 slaktsvin.

Tabell 9.44

Antal företag med suggor och galtar fördelade efter besättningsstorlek samt företagarens ålder 1999

Number of holdings with sows and boars distributed by size of stocks and age of holder in 1999

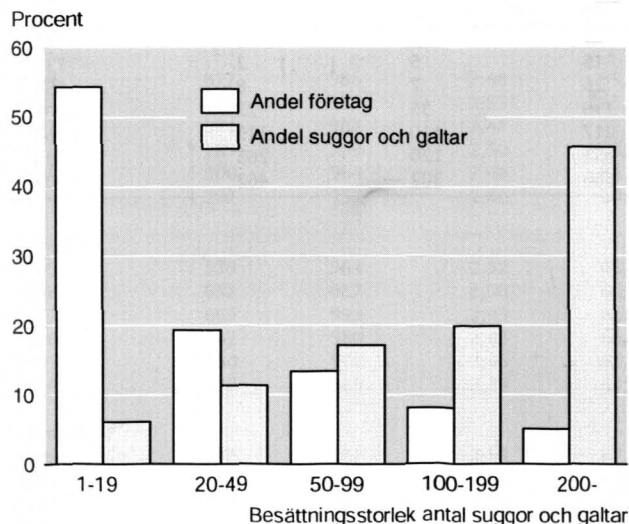
Företagarekategori, företagarens ålder	Besättningsstorlek, antal suggor och galtar					Summa
	1– 19	20– 49	50– 99	100– 199	Över 199	
<i>Enskild person, enkelt bolag</i>						
–24 år	6	2	2	–	1	11
25–34 år	139	45	34	21	6	245
35–44 år	426	176	135	74	45	856
45–49 år	242	96	91	27	27	483
50–54 år	274	114	75	50	20	533
55–59 år	285	134	67	30	11	527
60–64 år	292	93	39	18	6	448
65 – år	482	72	16	13	3	586
<i>Uppgift saknas</i>	4	3	–	–	–	7
<i>Övriga företagare- kategorier</i>	90	61	88	95	89	423
Summa	2 240	796	547	328	208	4 119

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Diagram 9.45

Antal företag respektive antal suggor och galtar fördelade efter besättningsstorlek 1999

Number of holdings and number of sows and boars distributed by size of stocks in 1999

Tabell 9.44 visar att i ca 16 % av företagen med suggor och galtar är företagaren över 65 år. Nästan en fjärdedel av företagen drivs av företagare som är mellan 35 och 44 år.

Av diagram 9.45 framgår att drygt 90 % av suggorna och galtarna finns vid företag med 20 suggor och galtar eller fler. Andelen företag av denna storleksordning utgör endast 46 % av de företag som har suggor och galtar.

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 9.46

Antal företag med suggor och galtar efter besättningsstorlek samt storleksgrupp åkermark 1999

Number of holdings with sows and boars by size of stocks and area of arable land in 1999

Storleksgrupp, hektar åkermark	Besättningsstorlek, antal suggor och galtar					Summa
	1–	20–	50–	100–	Över	
	19	49	99	199	199	
0,0 – 2,0	5	13	14	21	28	81
2,1 – 5,0	96	6	2	2	–	106
5,1 – 10,0	283	18	11	–	2	314
10,1 – 20,0	593	102	35	11	7	748
20,1 – 30,0	409	145	64	12	8	638
30,1 – 50,0	462	215	136	45	26	884
50,1 – 100,0	324	224	186	113	51	898
Över 100,0	68	73	99	124	86	450
Summa	2 240	796	547	328	208	4 119

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 9.46 visar bl.a. att 98 % av företagen med suggor och galtar har minst 2 hektar åkermark. Vidare framgår att närmare en tredjedel av företagen har minst 50 hektar åkermark.

Tabell 9.47

Antal företag med slaktsvin efter besättningsstorlek samt storleksgrupp åkermark 1999

Number of holdings and number of fattening pigs by size of stocks and area of arable land in 1999

Storleksgrupp, hektar åkermark	Besättningsstorlek, antal slaktsvin					Summa
	1–	100–	250–	500–	Över	
	99	249	499	749	749	
0,0 – 2,0	17	18	28	21	40	124
2,1 – 5,0	116	5	2	2	1	126
5,1 – 10,0	295	10	3	2	2	312
10,1 – 20,0	659	48	18	5	2	732
20,1 – 30,0	527	88	26	7	8	656
30,1 – 50,0	625	197	119	35	25	1 001
50,1 – 100,0	487	235	217	110	119	1 168
Över 100,0	146	106	153	120	265	790
Summa	2 872	707	566	302	462	4 909

Källa: SCB, Lantbruksregistret, totalräknade uppgifter.

Tabell 9.47 visar bl.a. att närmare hälften av företagen med slaktsvin har mellan 10 och 50 hektar åkermark. Endast 16 % har mer än 100 hektar åkermark.

Annan publicering

Uppgifter om antal svin och antal företag med svin publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden, serie JO, senast JO 20 SM 0001.

Kontrollverksamheten

Under 1999 har 1 902 grisar stationsprovats vid svinstamkontrollstation. Av dessa var 43 % Lantras, 28 % Yorkshire och 29 % Hampshire. Bästa tillväxten visade Lantras medan köttprocenten var högst hos Hampshire.

Annan publicering

Uppgifter om kontrollverksamheten har publicerats i Scan Avels årsredovisning. Scan Avel är av Jordbruksverket godkänd avelsorganisation för svinavel. Scan Avel har fr.o.m. 1999 bytt namn till Quality Genetics.

Svinstamkontrollen

Kontrollen äger rum vid två särskilda kontrollstationer som godkänts av Jordbruksverket. För att få delta måste besättningarna uppfylla kraven på härstamning och suggkontroll, rastillhörighet samt hälsotillstånd.

Prövningen är ett syskon- och avkommeprövnings-test där två helsyskon i en kull, en sogris och en galtgris, levereras vid 25 kg till stationen. Kontrollen börjar när medelvikten av de två grisarna uppnått 35 kg levande vikt och avslutas vid en medelvikt av 104 kg. Grisarna utfodras efter en särskild utfodringsplan. Foderförbrukningen registreras och grisarna vägs kontinuerligt under prövningens gång. Efter avslutad prövning beräknas daglig tillväxt under testperioden och foderförbrukning per kg tillväxt. Grisarnas funktionella exteriör beskrivs före slakt. Efter slakt styckas slaktkropparna efter ett mycket detaljerat schema varefter köttprocenten i slaktkroppen noga kan registreras. Även andra slaktkroppsegenskaper noteras. Registrerade uppgifter ingår i den efterföljande avelsvärderingen av avelsdjur.

Tabell 9.48
Svinstamkontrollens omfattning 1994–1999

Scope of the pig progenytesting in 1994–1999

Ras; år	Antal kontrolle- rade svin	Tillväxt per djur och dag, gram	Foderför- brukning, kg foder per kg tillväxt	Andel kött i slakt- kroppen, procent	Osteochondrospoäng ¹	
					Armbågsled	Knäled
<i>Lantras</i>						
1999	817	986	2,48	65,7	2,0	2,7
1998	755	959	2,53	65,5	1,8	2,8
1997	874	987	2,47	65,4	1,7	2,7
1996	1 283	969	2,50	65,2	1,5	2,6
1995	1 300	964	2,48	64,5	1,6	2,6
1994	1 202	957	2,46	64,0	1,5	2,7
<i>Yorkshire</i>						
1999	539	964	2,52	66,2	1,8	1,7
1998	652	967	2,50	66,3	1,9	2,2
1997	666	993	2,45	66,2	1,7	2,0
1996	1 162	980	2,48	66,0	1,4	1,7
1995	1 450	978	2,46	65,2	1,4	1,7
1994	1 420	969	2,39	64,1	1,5	1,8
<i>Hampshire</i>						
1999	546	927	2,59	67,3	1,8	1,8
1998	586	918	2,60	67,2	1,8	2,3
1997	518	945	2,54	67,0	1,9	2,2
1996	684	943	2,51	66,7	1,5	1,8
1995	660	952	2,48	66,2	1,5	1,8
1994	490	938	2,44	65,2	1,5	1,9

1) Osteochondros är en delvis ärftlig ledsjukdom. Bedömningsskalan är 0–5, där värdena ska vara så låga som möjligt.

Suggkontroll

Kontrollverksamheten bedrivs sedan september 1995 i Scan Avels regi. Kontrollåret övergick från 1995 till att löpa per kalenderår. I Scan Avels officiella suggkontroll deltar alla till Scanorganisationen knutna avelsbesättningar samt hybridbesättningar. Kontrollen är öppen för alla och även bruksbesättningar kan delta. Scan Avel har fr.o.m. 1999 bytt namn till Quality Genetics.

Brukskontroll

Brukskontroll sker framförallt till fältnpassade kontrollformer som sköts genom slakteriföreningarnas försorg. Dessa re-

sultat rapporteras normalt inte till Quality Genetics databas. Det föreligger dock inga hinder för sådan besättning att rapportera in uppgifter men rapporteringen är inte obligatorisk.

Resultat i suggkontrollen

Resultaten redovisas i Quality Genetics årsberättelse. Där redovisas antal födda och avvanda grisar per kull för respektive deltagande besättning, grisningsintervall, andelen korsningskullar i avelsbesättning samt årsproduktion av antalet avvanda.

Tabell 9.49

Suggkontrollens omfattning 1999

Number of herds in the sow litter recording in 1999

Besättningar	Antal besättningar	Antal producerade kullar	Antal lev. födda per kull	Avvanda per kull	Grisningsintervall
<i>Avelsbesättningar renrasig produktion¹</i>					
Hampshire	4	782	9,0	8,1	170
Lantras	12	1 973	11,1	9,6	172
Yorkshire	12	1 588	11,0	9,4	172
<i>Hybridproducerande besättningar²</i>					
	..	9 800	11,1	9,5	..

- 1) Med avelsbesättning avses renrasig besättning i Sverige som deltagit i Quality Genetics suggkontroll och i stationsprövning.
- 2) Renrasiga hondjur/korsningskullar Lantras-Yorkshire respektive Yorkshire-Lantras. I tabellen ingår hybriddelen i avelsbesättningarna samt de hybridbesättningar som under 1996 och 1997 börjat rapportera in data till Quality Genetics databas.

Källa: Quality Genetics.

Ekolodning

I avelsbesättningarna ekolodas kontinuerligt de allra flesta ungdjuren. Vid ekolodning mäts späcktjocklek. Djuren vägs också och den dagliga tillväxten från födseln till slakt beräknas. Uppgifterna används i Scan Avels löpande avelsvärdering.

Resultaten från ekolodning framgår av tabell 9.50.

Tabell 9.50

Ekolodning i renrasiga avelsbesättningar 1996–1999

Echo-sounding in purebred herds in 1996–1999

	1996	1997	1998	1999
<i>Antal ekolodade djur</i>				
Lantras				
Galt	2 541	2 787	3 822	4 066
Gylta	5 079	4 888	5 895	4 983
Yorkshire				
Galt	2 344	2 906	3 680	3 196
Gylta	5 338	5 272	5 542	4 249
Hampshire				
Galt	2 884	3 210	2 964	1 977
Gylta	1 744	1 798	1 953	1 488
<i>Tillväxt, gram per dag</i>				
Lantras				
Galt	564	577	581	581
Gylta	544	561	563	570
Yorkshire				
Galt	571	572	578	574
Gylta	549	556	563	560
Hampshire				
Galt	570	564	583	606
Gylta	559	554	577	591
<i>Sidspäck, millimeter</i>				
Lantras				
Galt	9,5	9,7	9,9	10,2
Gylta	9,7	9,9	10,0	10,4
Yorkshire				
Galt	9,5	9,6	9,8	9,8
Gylta	9,9	10,2	10,4	10,4
Hampshire				
Galt	10,7	10,6	10,4	10,3
Gylta	11,2	10,9	10,9	10,5

Källa: Quality Genetics.

Slakt

Av tabell 9.51 framgår bl.a. att den totala slakten av svin under 1999 har minskat med 2 % jämfört med 1998. Medelslaktvikten ökade med 0,4 kg mellan 1998 och 1999.

Annan publicering

Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet, Månadsstatistik. Jordbruksverket (fr.o.m. år 2000 endast på webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta).

Tabell 9.51

Antal slaktroppar av svin och medelslaktvikter 1994–1999¹

Number of slaughtered animals and average weight of carcasses in 1994–1999

	Svin inkl. spädgris
<i>Antal slaktroppar</i>	
Godkänd slakt	
1999	3 797 533
1998	3 872 887
1997	3 914 568
1996	3 844 037
1995	3 742 660
1994	3 772 657
<i>Medelslaktvikter, kilogram</i>	
1999	85,7
1998	85,3
1997	84,1
1996	82,9
1995	82,5
1994	81,1

1) Hemslakt ingår inte i de redovisade talen.

Källa: Jordbruksverket.

Djursjukdomar

Uppgifterna över behandlade svinsjukdomar är hämtade ur det djursjukdatasystem som administreras av Svensk Husdjurskötsel sedan 1984. I tabell 9.52 redovisas rapporterade veterinär- och djurägarbehandlingar, dels för två angivna sjukdomar, dels för samtliga sjukdomsbehandlingar per 100 svin. Statistiken över veterinärbehandlade sjukdomar torde vara någorlunda fullständig. Antalet veterinärbehandlingar per 100 djur

varierar starkt mellan olika områden. En mycket stor del av sjukdomsbehandlingar på grisar utförs av djurägarna själva. I detta fall är rapporteringen ofta mycket ofullständig. I områden med bra rapportering ligger totalnivån på drygt 40 sjukdomsbehandlingar per 100 djur. Man kan anta att det totala antalet sjukdomsfall per djur kan ligga på denna nivå.

Tabell 9.52

Svinsjukdomar. Antal rapporterade sjukdomsbehandlingar per 100 djur 1995

Diseases of pigs. Treatments per 100 animals in 1995

Område	Veterinärbehandlade sjukdomar			Djurägarbehandlade sjukdomar		
	Agalakti ¹	Spädgris-enteriter ²	Samtliga sjukdomsbehandlingar ³	Agalakti ¹	Spädgris-enteriter ²	Samtliga sjukdomsbehandlingar ³
<i>Län</i>						
Stockholms	0,3	–	1,1	–	0,3	1,3
Uppsala	1,6	2,0	13,7	0,7	0,9	6,7
Södermanlands	0,3	0,2	1,0	0,2	0,2	1,9
Östergötlands	0,6	0,1	1,3	0,1	0,2	1,6
Jönköpings	0,4	–	1,7	0,3	0,7	10,6
Kronobergs	0,5	0,6	6,2	0,1	0,7	2,0
Kalmar	0,2	0,1	0,9	–	0,1	1,3
Gotlands	0,3	0,2	1,0	0,1	0,4	15,2
Blekinge	2,2	1,1	5,5	0,1	–	2,0
Kristianstads	1,1	1,5	15,8	1,3	3,3	22,6
Malmöhus	2,0	2,6	13,6	0,1	2,3	16,4
Hallands	1,2	0,9	5,9	0,8	2,6	31,8
Göteborgs o Bohus	0,4	0,1	3,6	–	–	–
Älvsborgs	0,8	0,5	4,9	2,1	2,3	17,1
Skaraborgs	0,5	0,7	4,8	0,9	1,1	7,4
Värmlands	0,3	0,4	1,9	0,8	0,4	3,3
Örebro	0,6	0,2	3,9	1,5	0,5	6,6
Västmanlands	1,2	0,3	4,4	1,1	0,4	2,7
Kopparbergs	0,6	–	2,5	0,1	0,7	12,4
Gävleborgs	1,6	0,2	2,9	–	–	1,2
Västernorrlands	–	–	3,7	0,3	0,2	2,0
Jämtlands	0,9	0,7	3,7	–	–	–
Västerbottens	0,4	0,1	1,0	–	0,1	1,3
Norrbottnens	0,1	–	0,2	0,1	–	0,1
<i>Hela riket</i>						
1995	1,0	1,1	7,6	0,6	1,6	13,5
1994	1,3	1,2	10,3	0,6	2,3	21,4
1993	1,2	1,5	8,4	0,5	2,7	15,7
1992	1,5	2,0	9,8	0,4	3,2	14,8
1991	1,8	2,2	9,6	0,4	3,6	17,7

1) Agalakti är mjölkfeber på suggor. Antal behandlingar per 100 kullar.

2) Spädgrisenteriter avser diarreer t.o.m. avvänjning. Antal behandlingar per 100 smågrisar.

3) Antal behandlingar per 100 svin.

Källa: Svensk Husdjurskötsel.

Höns

Antal, besättningar

Uppgifter om antal höns erhålls årligen genom lantbruksregistret. Statistiken som redovisas för åren 1996–1998 baseras, som tidigare nämnts, på uppgifter från ett urval av företag. Uppgifterna för dessa år bör därför utnyttjas med försiktighet.

Den 10 juni 1999 fanns höns vid 6 400 företag och kycklingar av värpras vid 800 företag.

Karta 9.53 ger en översiktlig bild av den geografiska fördelningen av höns. Cirklarnas storlek är proportionell mot antalet höns i länet. Observera att kartan hänförs till 1997.

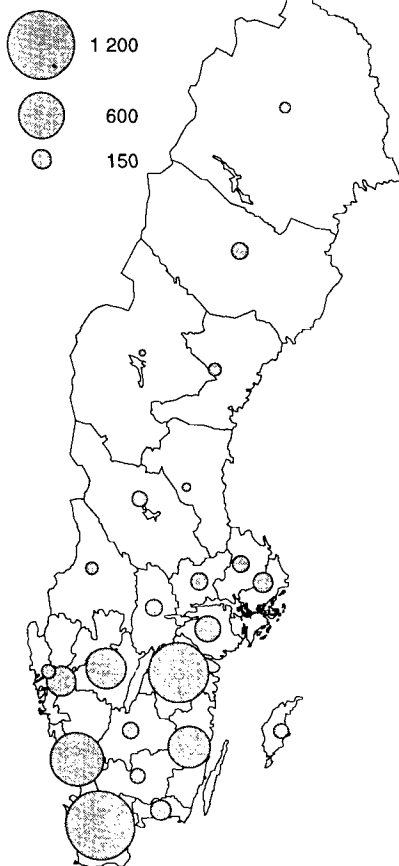
Karta 9.53

Den geografiska fördelningen av höns 1997

Distribution of fowls in 1997

Antal höns (exkl kycklingar)

Antal per län, tusental

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter.

Tabell 9.54

Antal höns och kycklingar av värpras 1999

Number of fowls and chickens in 1999

Område; storleksgrupp	Höns och kycklingar		Summa	Slakt- kycklingar
	Höns	Kycklingar av värpras		
<i>Län</i>				
Stockholms	163 998	12 738	176 736	100 000
Uppsala	112 274	33 481	145 755	–
Södermanlands	234 073	24 581	258 654	696 000
Östergötlands	883 874	400 091	1 283 965	298 000
Jönköpings	81 813	44 186	125 999	–
Kronobergs	63 309	92 518	155 827	215 500
Kalmar	487 066	203 152	690 218	240 000
Gotlands	157 295	59 909	217 204	6 303
Blekinge	128 000	54 141	182 141	1 721 250
Skåne	1 249 466	382 977	1 632 443	1 227 930
Hallands	696 318	410 783	1 107 101	607 626
Västra Götalands	766 933	300 100	1 067 033	627 520
Värmlands	32 377	34 443	66 820	–
Örebro	131 585	73 675	205 260	73 000
Västmanlands	114 052	2 018	116 070	46 000
Dalarnas	40 882	4 556	45 438	–
Gävleborgs	73 621	650	74 271	–
Västernorrlands	56 511	40 283	96 794	–
Jämtlands	27 320	8 559	35 879	–
Västerbottens	115 516	19 438	134 954	–
Norrbottnens	31 226	54	31 280	–
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	1 064 391	470 699	1 535 090	1 086 356
" mellanbygder	1 071 157	418 153	1 489 310	1 780 003
" norra slättbygder	1 191 801	530 834	1 722 635	681 000
Svealands slättbygder	717 092	124 435	841 527	870 000
Götalands skogsbygder	1 094 263	448 676	1 542 939	1 216 770
Mellersta Sveriges skogsbygder	251 310	140 263	391 573	225 000
Nedre Norrland	110 154	49 740	159 894	–
Övre Norrland	147 341	19 533	166 874	–
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>				
0,0 – 2,0	2 300 771	1 040 597	3 341 368	1 488 500
2,1 – 5,0	140 344	19 335	159 679	45 000
5,1 – 10,0	374 393	147 855	522 248	229 020
10,1 – 20,0	246 715	126 309	373 024	213 750
20,1 – 30,0	157 086	22 625	179 711	74 500
30,1 – 50,0	437 357	85 883	523 240	270 300
50,1 – 100,0	655 100	305 801	960 901	1 515 733
Över 100,0	1 335 743	453 928	1 789 671	2 022 326
<i>Hela riket</i>				
1999	5 647 509	2 202 333	7 849 842	5 859 129
1998	5 361 748	2 154 682	7 516 430	..
1997	5 724 509	1 881 407	7 605 915	..
1996	5 708 518	2 188 722	7 897 240	..
1995	6 100 270	1 811 509	7 911 779	4 812 824
1994	5 918 015	2 175 337	8 093 352	4 470 830

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

De län som har flest värphöns är Östergötlands, Skåne, Västra Götalands och Hallands län. Hälften av landets värphöns finns i något av dessa fyra län.

Drygt 40 % av antalet höns finns på företag med högst 2,0 hektar åkermark.

Tabell 9.55

Antal höns och kycklingar av värpras vid företag med högst 2,0 hektar åkermark och minst 1 000 höns inklusive kycklingar 1999

Number of fowls and chickens at holdings not exceeding 2,0 hectares of arable land and with at least 1 000 fowls or chickens in 1999

Område	Höns och kycklingar		Summa	Slakt- kycklingar
	Höns	Kycklingar av värpras		
<i>Hela riket</i>				
1999	2 300 771	1 040 597	3 341 368	1 488 500
1998	2 184 471	..	2 797 217	..
1997	2 519 904	913 297	3 433 201	..
1996	2 408 505	1 125 567	3 534 072	..
1995	2 656 460	958 373	3 614 833	1 837 642
1994	2 394 818	1 198 079	3 592 897	1 549 560

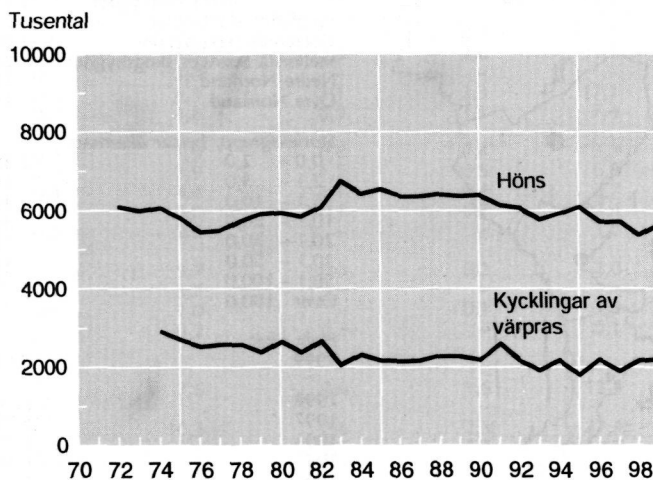
Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av diagrammet framgår att antalet höns ökade fram till den första hälften av 1980-talet men att antalet därefter gått ned något.

Diagram 9.56

Antal höns och kycklingar 1972–1999

Number of fowls and chickens in 1972–1999

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Tabell 9.57

Antal höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 1999

Number of fowls (chickens not included) by size of stocks in 1999

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal höns (exklusive kycklingar)				Summa
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	4 467	2 375	52 470	1 005 079	1 064 391
" mellanbygder	9 342	2 930	41 916	1 016 969	1 071 157
" norra slättbygder	7 808	5 402	89 830	1 088 761	1 191 801
Svealands slättbygder	13 470	8 948	89 027	605 647	717 092
Götalands skogsbygder	36 969	12 576	107 041	937 677	1 094 263
Mellersta Sveriges skogsbygder	7 562	3 891	15 597	224 260	251 310
Nedre Norrland	5 979	2 132	5 193	96 850	110 154
Övre Norrland	2 287	1 260	17 744	126 050	147 341
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 – 2,0	21	110	60 167	2 240 473	2 300 771
2,1 – 5,0	12 406	2 708	11 280	113 950	140 344
5,1 – 10,0	17 554	7 441	30 074	319 324	374 393
10,1 – 20,0	23 141	9 871	55 703	158 000	246 715
20,1 – 30,0	12 181	4 150	34 305	106 450	157 086
30,1 – 50,0	11 206	7 813	53 613	364 725	437 357
50,1 – 100,0	9 288	5 969	107 349	532 494	655 100
Över 100,0	2 087	1 452	66 327	1 265 877	1 335 743
<i>Hela riket</i>					
1999	87 884	39 514	418 818	5 101 293	5 647 509
1998	95 712	42 741	504 692	4 718 602	5 361 748
1997	115 137	56 645	535 168	5 017 559	5 724 509
1996	125 479	70 561	601 233	4 911 246	5 708 518
1995	133 368	78 218	643 724	5 244 960	6 100 270
1994	149 162	95 633	682 827	4 990 393	5 918 015

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Av tabell 9.57 framgår att en mycket stor andel av hönsen (ca 90 %) finns vid företag med mer än 5 000 höns. Motsvarande andel 1995 var 86 %. Sedan dess har antalet höns i besättningar med mindre än 200 höns minskat med 40 %. Som tidigare nämnts finns drygt 40 % av hönsen vid företag med högst 2 hektar åkermark. Företag med mer än 100 hektar åkermark har närmare en fjärdedel av hönsen.

Tabell 9.58 på nästa sida visar antalet företag med höns efter olika besättningsstorlekar. Andelen företag med mer än 5 000 höns är mycket liten (4 % av totala antalet företag med höns). Den relativt snabba omstruktureringen av äggproduktionen framgår också av tabellen. Antalet företag med höns har minskat med ungefär en tredjedel sedan 1995.

Tabell 9.58

Antal företag med höns (exkl. kycklingar) efter besättningsstorlek 1999

Number of holdings with fowls (chickens not included) by size of stocks in 1999

Område; storleksgrupp	Besättningsstorlek, antal höns (exklusive kycklingar)				Summa
	1– 49	50– 199	200– 4 999	Över 4 999	
<i>Produktionsområden</i>					
Götalands södra slättbygder	299	37	31	43	410
" mellanbygder	574	35	23	37	669
" norra slättbygder	456	62	44	68	630
Svealands slättbygder	771	107	58	35	971
Götalands skogsbygder	2 281	150	58	59	2 548
Mellersta Sveriges skogsbygder	466	52	13	14	545
Nedre Norrland	424	24	6	8	462
Övre Norrland	178	11	9	8	206
<i>Storleksgrupp, hektar åkermark</i>					
0,0 – 2,0	3	1	23	104	131
2,1 – 5,0	854	31	8	7	900
5,1 – 10,0	1 181	95	24	7	1 307
10,1 – 20,0	1 415	121	36	10	1 582
20,1 – 30,0	714	53	24	9	800
30,1 – 50,0	653	91	40	28	812
50,1 – 100,0	512	72	54	42	680
Över 100,0	117	14	33	65	229
<i>Hela riket</i>					
1999	5 449	478	242	272	6 441
1998	5 746	501	327	251	6 825
1997	6 987	725	353	275	8 340
1996	7 266	812	333	286	8 696
1995	7 952	945	410	286	9 593
1994	8 690	1 144	452	287	10 573

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för åren 1996–1998.

Hästar

Uppgifter om antal hästar vid företag med minst 2,1 hektar åkermark har samlats in 1991, 1994, 1995, 1997 samt 1999. Antalet hästar som redovisats till Lantbruksregistret bedöms vara mindre än hälften av det totala antalet hästar eftersom antalet försäkrade hästar är ca 160 000 enligt uppgifter från försäkringsbolag i mars 2000.

Tabell 9.59

Antal hästar vid företag med mer än 2 hektar åker 1991–1999

Number of horses at enterprises with at least 2 hectares of arable land in 1991–1999

	Hästar antal	varav		
		Kall blodiga	Övriga hästar	Unghästar och föl
1999	79 710	..	..	..
1997	87 477	..	..	..
1995	82 938	..	..	..
1994	85 628	13 431	52 237	19 960
1991	76 785	12 523	41 552	22 705

Källa: SCB, Lantbruksregistret, urvalsbaserade uppgifter för år 1997.

Ekologisk djurhållning

Ekologisk djurhållning bedrivs av samma skäl som ekologisk odling (se kap. 7). Ekologisk djurhållning kräver ekologisk växtodling, för att försä djuren med egenproducerat ekologiskt foder i så stor utsträckning som möjligt. En god hälsa hos husdjuren främjas och de ges möjlighet till ett naturligt beteende och en värdig tillvaro.

För kontrollverksamheten på området svarar Kontrollföreningen för ekologisk odling, KRAV, som även sammanstäl-

ler statistik över den ekologiska djurhållningens omfattning.

Den ekologiska djurhållningen har fortfarande liten omfattning i förhållande till det totala djurantalet. Av tabell 9.60 framgår att 11 202 mjölkkor var anslutna till KRAV år 1997, vilket var drygt 2 % av det totala antalet mjölkkor. Motsvarande andel vad gäller lammen var något högre (ca 4 %). 318 mjölkkor var i karens 1997.

Tabell 9.60

Antal KRAV-godkända djur samt antal djur i karens 1997

Number of organically bred animals in 1997

Område	Mjölkor	Dikor, amkor	Övriga nöt	Getter, mjölkfår	Tackor	Lamm	Suggor	Övriga svin	Värp höns	Slakt-kyckl.	Övrigt
<i>Län</i>											
Stockholms	650	461	1 257	3	527	843	58	181	850	20	18
Uppsala	1 323	523	2 473	–	441	911	54	892	1 237	–	17
Södermanlands	533	542	1 725	–	484	564	71	1 151	350	–	14
Östergötlands	565	588	1 975	–	491	818	2	15	4 558	–	13
Jönköpings	674	354	1 780	–	190	425	–	10	–	–	6
Kronobergs	449	393	1 423	–	165	472	30	403	80	–	9
Kalmar	409	381	1 285	–	613	931	42	721	1 675	–	21
Gotlands	435	265	1 037	–	932	1 431	27	308	1 673	–	16
Blekinge	–	74	137	–	53	124	–	–	–	–	1
Skåne	517	429	1 250	–	415	645	10	138	4 879	300	212
Hallands	773	348	1 547	–	529	961	48	465	51	–	25
Göteborgs o Bohus	489	499	1 559	–	409	608	13	102	30	–	5
Älvsborgs	825	450	2 245	25	919	1 504	11	129	4 585	–	30
Skaraborgs	1 069	1 006	3 580	5	289	448	60	1 118	7 650	27 500	8
Värmlands	544	335	1 252	–	291	510	7	67	11 100	–	8
Örebro	307	278	908	–	160	272	12	132	2 740	–	2
Västmanlands	310	256	771	25	233	597	16	220	20	–	16
Kopparbergs	220	232	625	–	46	72	2	31	1 500	–	2
Gävleborgs	478	132	962	–	444	795	26	392	2 835	–	16
Västernorrlands	290	80	461	92	341	725	–	–	10	–	46
Jämtlands	143	157	515	290	363	656	–	–	–	–	106
Västerbottens	199	37	321	25	29	48	4	98	–	–	9
Norrbottnens	–	16	26	–	–	–	–	–	–	–	–
<i>Hela riket</i>											
1997	11 202	7 836	29 114	465	8 364	14 360	493	6 573	45 823	27 820	600
1996	10 834	6 439	25 562	516	7 666	13 974	357	5 217	15 192	36 669	1 087
<i>Djur i karens</i>											
1997	318	838	2 027	38	1 789	1 130	169	142	1 623	82	265
1996	980	2 204	5 647	5	3 271	1 741	262	718	3 036	400	–

Källa: KRAV.

Pälsdjursskötsel

Antalet aktiva uppfödare av pälsdjur vid slutet av respektive år framgår av tabbln nedan.

År	Slag av djur					Summa
	Mink	Mink och räb	Räv	Chin-chilla	Övriga	
1998/99	189	4	6	..	..	199
1997/98	190	5	8	..	..	203
1996/97	190	7	10	..	..	207
1995/96	190	8	12	..	..	210
1994/95	190	8	12	..	..	210
1993/94	188	10	15	..	..	213
1992/93	166	12	19	-	7	204
1991/92	217	27	23	37	3	307
1990/91	220	25	26	47	12	330

Antalet avelshonor redovisas i följande tabll:

År	Slag av djur		
	Mink	Räv	Chinchilla
1998/99	275 000	750	..
1997/98	270 000	1 500	..
1996/97	270 000	2 500	..
1995/96	260 000	3 500	..
1994/95	250 000	3 500	..
1992/93	184 741	3 627	..
1991/92	260 919	5 239	2 319
1990/91	255 037	4 554	2 414

Uppgifter om pälsdjursskötsel är hämtade ur en årlig redovisning från Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksförbund.

Biodling

I tablln nedan redovisas antalet medlemmar i Sveriges Biodlare Riksförbund, antalet bisamhällen och skörden av bihonung och vax under perioden 1993-1999.

År	Antal medlemmar	Antal bisamhällen		Skörd av honung 1 000 kg
		Invintrade föregående höst	Därav vinterförluster	
1999	12 099	44 919	6 276	1 394
1998	12 362	44 855	4 038	774
1997	12 274	49 584	6 421	1 426
1996	13 038	54 277	8 852	1 422
1995	13 316	57 284	4 688	2 184
1994	13 834	58 543	7 597	2 047
1993	14 463	60 752	7 645	1 766

Uppgifter om biodling publiceras i Bitidningen utgiven av Sveriges Biodlare Riksförbund, och baseras ursprungligen på en postenkät bland förbundets medlemmar.

Rennärning

Renskötsel bedrivs för närvarande i 51 samebyar. Inom en sameby finns flera renskötsel företag vilka består av en eller flera renägare. Samebyn leder renskötseln inom byns betesområde. Företagen är minst i Norrbottens län med i genomsnitt 185 renar per företag och störst i Västerbottens län med i genomsnitt 456 renar per företag. De flesta renarna, närmare 60 % av samtliga, finns i Norrbottens län.

Länsstyrelsen beslutar om det högsta tillåtna renantal som varje sameby får ha. Renantalet bestäms utifrån det antal renar som samebyns betesmarker långsiktigt bedöms kunna bära. I de flesta samebyar är det vinterbetet, vilket huvudsakligen består av lavar, som är den begränsande faktorn. Det sammanlagda högsta tillåtna renantalet för riket är ca 280 000 renar. Enligt renlängderna har renantalet sedan 1994 sjunkit med närmare 57 000 djur.

Uppgifter om antalet samebyar, antalet företag och antalet renar 1998 är hämtade från Jordbruksverket och framgår av följande tabell 9.61.

Tabell 9.61

Antal renar och antal renskötsel företag vid samebyar 1998
Number of reindeers and number of enterprises by sami villages in 1998

Område; typ av sameby	Antal Samebyar	Företag	Renägare	Renar ¹	Renar/företag
Jämtlands län					
Fjällsamebyar	12	99	283	41 088	415
Västerbottens län					
Samebyar	7	118	376	53 849	456
Norrbottens län					
N:a fjällsamebyar	9	332	1 249	56 522	170
S:a fjällsamebyar	6	246	815	36 888	150
Skogssamebyar	9	122	912	26 949	221
Koncessions-samebyar	8	15	1 019	11 854	790
Hela riket 1998	51	932	4 654	227 150	244
1997	51	943	4 698	238 567	253
1996	51	978	4 815	240 951	246
1995	51	..	4 806	253 300	..
1994	51	972	4 746	283 841	292

1) Renantalet bygger på upprättade renlängder och avser renar i vinterhorden.

Källa: Jordbruksverket.

10 Förädling och utrikeshandel

I detta kapitel redovisas vissa uppgifter om jordbrukets leveranser av viktigare vegetabilie- och animalieprodukter samt vissa uppgifter om förädling vid kvarnar, slakterier och mejerier. Vidare redovisas kvantitets- och värdeuppgifter för konsumtionen samt s.k. försörjningsbalanser som årligen upprättas av Jordbruksverket. I fråga om utrikeshandeln redovisas värdet av olika jordbruksprodukter och livsmedel samt fördelningen av import och export på olika länder.

Kapitel 10 innehåller avsnitt om

- Produktion och försörjningsbalanser
- Utrikeshandel

Produktion och försörjningsbalanser

Spannmål, potatis, oljväxter

Kvantitetsuppgifter om jordbrukarnas leveranser av brödsäd, kvarnarnas förmalning, saluförd produktion av mjöl osv. har t.o.m. 1997 varje månad sammanställts och redovisats av Jordbruksverket.

Uppgifter om produktion av råspirt och stärkelse erhålls genom The Absolut Company respektive Sveriges Stärkelseproducenters Förening.

Resultat

Leveranser av brödsäd samt försörjningsbalanser för brödsäd respektive fodersäd redovisas i tabellerna 10.1–10.3.

Den sammanlagda tillgången på brödsäd och fodersäd uppgick 1998/99 till 7 milj. ton. Tillgången på brödsäd ökade med drygt 5 % jämfört med 1997/98, medan fodersädstillgången minskade med samma tal, dvs. 5 %.

Exporten av spannmål under 1998/99 uppgick för brödsäd och fodersäd till 515 respektive 915 tusen ton. Det innebär en ökning av exporten med 2 % sedan föregående år.

Tabell 10.1

Leveranser av brödsäd 1992/93–1996/97¹, 1 000 ton

Delivery of bread grain in 1992/93–1996/97, 1 000 metric tons

År	Vete	Råg
1996/97	1 266	126
1995/96	1 148	184
1994/95	986	163
1993/94	1 324	213
1992/93	1 056	122

1) T.o.m. 1993/94 redovisas september–augusti, därefter augusti–juli. Någon statistik har inte sammanställts fr.o.m. 1997/98.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.2

Försörjningsbalans för brödsäd 1994/95–1998/99, 1 000 ton

Balance sheet of bread grain resources in 1994/95–1998/99, 1 000 metric tons

	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Ingående lager ¹	470	508	413	397	314
Skörd	1 518	1 760	2 208	2 197	2 409
Import (inkl. mjöl)	42	55	48	60	80
Summa tillgång	2 030	2 323	2 669	2 654	2 803
Livsmedelsändamål	645	650	650	650	650
Användning inom jordbruket ²	804	903	960	955	1 265
Industriändamål, övrigt	66	66	70	70	110
Export (inkl. mjöl)	62	291	592	665	515
Utgående lager ¹	453	413	397	314	263
Summa förbrukning	2 030	2 323	2 669	2 654	2 803

1) Exklusive lager hos odlarna.

2) Foder, eget utsäde m.m.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.3

Försörjningsbalans för fodersäd 1994/95–1998/99, 1 000 ton

Balance sheet of coarse grain resources in 1994/95–1998/99, 1 000 metric tons

	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Ingående lager ¹	410	372	442	515	904
Skörd	2 954	3 032	3 745	3 821	3 209
Import (inkl. mjöl)	15	47	40	74	82
<i>Summa tillgång</i>	<i>3 379</i>	<i>3 451</i>	<i>4 227</i>	<i>4 410</i>	<i>4 195</i>
Livsmedelsändamål	120	131	135	235	235
Användning inom jordbruket ²	2 542	2 517	2 700	2 540	2 365
Export (inkl. mjöl)	345	361	877	731	915
Utgående lager ¹	372	442	515	904	680
<i>Summa förbrukning</i>	<i>3 379</i>	<i>3 451</i>	<i>4 227</i>	<i>4 410</i>	<i>4 195</i>

1) Exklusive lager hos odlarna.

2) Foder, eget utsäde m.m.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.4

Skörd, handel och användning av potatis 1994–1999, 1 000 ton

Harvest, trade and use of potatoes in 1994–1999, 1 000 metric tons

	1994	1995	1996	1997	1998	1999
<i>Skörd av</i>						
Matpotatis	763	792	853	874	792	677
Potatis för stärkelse	..	282	348	350	406	309
Import ¹	40	83	71	33	25	49 ⁴
Export ¹	2	2	2	5	5	5 ⁴
<i>Användning</i>						
Matpotatis	734	738	739	740	740	740
Stärkelsestillverkning	204	211	270	277	299	260 ²
Sprittillverkning	–	– ³	– ³	– ³	– ³	– ³

1) Matpotatis, fabrikspotatis och utsädespotatis.

2) Beräknad utifrån en prognostiserad produktion av stärkelse på 61 000 ton.

3) Fr.o.m. 1994 levereras ingen potatis till brännerier.

4) Preliminära siffror.

Källa: Jordbruksverket.

För år 1999 redovisas skördar av matpotatis resp. stärkelsepotatis som är 15 % resp. 24 % lägre än vad som redovisades för 1998. Användningen av matpotatis beräknas vara oförändrad medan användningen av potatis för stärkelsestillverkning beräknas ha minskat med 13 %.

Skördeuppskattningen 1999 baserades på en postenkät medan skördeuppskattningarna tidigare år har baserats på den s.k. objektiva metoden. Tidigare utredning vid SCB visar att uppskattningar baserade på postenkäter kan hamna på en nivå som är ca 20 % lägre än om de hade baserats på objektiv metod.

Tabell 10.5

Tillverkning av råsprit och stärkelse 1995–1999

Production of crude alcohol and starch in 1995–1999

	1995	1996	1997	1998	1999
Råsprit					
<i>Förbrukning vid tillverkningen, ton</i>					
Spannmål	74 755	40 345	55 092	55 475	64 519
<i>Produktion, 1 000 liter</i>					
Råsprit, 100 %	27 253	14 755	21 218	21 277	25 101
Stärkelse					
<i>Förbrukning vid tillverkningen, ton</i>					
Potatis	210 636	270 004	277 214	298 734	267 453
<i>Produktion, ton</i>					
Stärkelse	46 471	58 721	61 147	65 847	59 177

Källor: The Absolut Company och Sveriges Stärkelseproducenter.

Annan publicering

Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet, Månadsstatistik. Jordbruksverket (fr.o.m. år 2000 endast på webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta).

The Absolut Company (tidigare Sveriges Bränneriintressenter). Årsredovisning årligen sedan 1971/72.

Sveriges Stärkelseproducenter's Förening, u.p.a. Årsredovisning årligen sedan 1927.

Kött och mjölk

Jordbruksverket redovisar varje år siffror avseende marknadsförd slakt i landet. Som underlag använder verket egna siffror avseende antalet slaktdjur (se kapitel 9) och uppgifter om medelslaktvikter från Sveriges Slakteriförbund. Verket utför vidare beräkningar rörande försörjningsbalanser för kött.

Uppgifter om mejerihanteringen lämnas i Svensk Mjölks statistik. I denna statistik ingår också uppgifter för mejerier som inte är anslutna till Svensk Mjölk. Med Svensk Mjölks uppgifter som grund beräknar Jordbruksverket den totala produktionen av mejerivaror och mjölkpulver.

Jordbruksverket utför årligen även beräkningar av den totala äggproduktionen. Varje månad redovisar Jordbruksverket dess-

utom uppgifter om partihandelns invägning av svenska ägg. Dessa uppgifter bygger på redovisning från partihandelsföretagen.

Resultat

Produktionen av kött uppgick 1999 preliminärt till ca 474 700 ton, varav 69 % griskött. Får-, lamm- och getkött utgjorde mindre än 1 % (se tabell 10.6). Produktionen av nötkött ökade med 1,1 % och produktionen av griskött minskade med 1,5 % jämfört med 1998.

Försörjningsbalansen för kött år 1999 redovisas i tabell 10.7.

Tabell 10.6**Marknadsförd slakt 1994–1999, ton¹**

Slaughterings in 1994–1999, metric tons

Typ av slakt; År	Kött av stor- boskap	Kött av kalv	Summa nöt- kött	Häst- kött	Får-, lamm- och get- kött	Griskött	Summa kött
1999	139 700	4 290	143 990	1 660	3 640	325 400	474 690
1998	138 500	3 970	142 470	1 730	3 490	330 400	478 090
1997	144 700	4 180	148 880	1 850	3 510	329 300	483 500
1996	133 700	3 660	137 360	1 890	3 660	318 900	461 810
1995	140 100	3 150	143 250	2 110	3 490	308 800	457 650
1994	136 700	3 740	140 440	2 400	4 090	305 900	452 830

1) Avser vara med ben, exklusive hemsakt.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 10.7**Försörjningsbalans för kött 1994–1999, 1 000 ton¹**

Balance sheet of meat resources in 1994–1999, 1 000 metric tons

	1994	1995	1996	1997	1998	1999 Summa	Nöt- och kalvkött	Häst- kött	Får-, lamm- och getkött	Griskött	Fjäder- fäkött
<i>Tillgångar</i>											
Produktion	532	541	547	575	568	569	145	2	4	326	92
Import	43	60	76	81	96	114	53	1	4	46	10
Summa	575	601	623	656	664	683	198	3	8	372	102
<i>Användning</i>											
Konsumtion	537	563	569	583	606	619	191	3	8	318	99
Export	35	35	52	73	56	60	7	0	0	48	5
Lagerändring ²	+ 3	+ 3	+ 2	–	+ 2	+ 4	–	–	–	+ 6	–2
Summa	575	601	623	656	664	683	198	3	8	372	102

1) Avser vara med ben, inklusive hemsakt.

2) Lagerändring har behandlats som en restpost.

Källa: Jordbruksverket.

Uppgifter om antal mejerier, antal mjölkleverantörer och kvantiteten invägd mjölk redovisas i tabell 10.8. Företagsvis redovisning är ej tillgänglig fr.o.m. år 1994. Mejeribranschen är under snabb omstrukturering. Antalet mjölkleverantörer har minskat successivt sedan åtskilliga år och uppgick 1999 till ca 13 200. Samtidigt har den invägda genomsnittliga leveransen per leverantör och dag ökat. Totalt 1999 invägdes 3 299 000 ton mjölk. Härav användes 42 % till konsumtionsmjölkprodukter och 37 % till ostframställning (se tabell 10.9). Produktionen av mejerivaror och mjölkpulver redovisas i tabell 10.10.

Uppgifter om den invägda mjölkens genomsnittliga fetthalt och proteinhalt anges av Svensk Mjök i följande tablå:

År	Medelfetthalt, procent	Proteinhalt, procent
1999	4,19	3,30
1998	4,26	3,31
1997	4,28	3,32
1996	4,29	3,33
1995	4,33	3,34
1994	4,35	3,38

Tabell 10.8

Antal mejerier och mjölkleverantörer till dessa samt vid mejerier invägd mjölk och medelinvägning per leverantör 1999

Number of dairies and suppliers, total weight of delivered milk and weight of delivered milk per day and supplier in 1999

År	Antal mejerier ¹	Antal mjölk-leverantörer ²	Invägd mjölk, ton	Medelinvägning per leverantör och dag, kg
1999	50	13 243	3 298 984	682
1998	51	14 174	3 277 517	634
1997	52	15 001	3 276 376	598
1996	54	15 913	3 258 281	561
1995	57	17 176	3 243 031	517
1994	57	18 048	3 356 961	510

1) Avser antal mejerier den 31 december respektive år.

2) Avser årsmedeltal av antal leverantörer per månad.

Källa: Svensk Mjök.

Tabell 10.9

Användning av vid mejerier invägd mjölk 1994–1999, ton

Disposition of dairy milk in 1994–1999, metric tons

År	Konsumtionsmjölk-produkter	Ost	Smör m.m.	Mjölk-pulver ¹	Kondens-mjök och övrig industriell användning	Skum- och kärnmjök till foder ²	Svinn m.m. ³	Summa (=invägning)
1999	1 372 718	1 220 290	48 024	450 446	145 499	22 409	39 598	3 298 984
1998	1 386 157	1 202 310	51 461	411 360	166 510	18 695	41 024	3 277 517
1997	1 399 213	1 128 645	57 483	448 314	155 688	19 155	67 878	3 276 376
1996	1 396 127	1 205 903	54 825	464 556	82 230	13 898	40 742	3 258 281
1995	1 393 030	1 214 623	54 901	439 576	90 557	22 912	27 852	3 243 031
1994	1 399 711	1 247 862	62 985	513 197	89 737	35 059	8 410	3 356 961

1) Exklusive återblandat pulver.

2) Inklusive blandat pulver.

3) Inklusive lagerförändringar.

Källa: Svensk Mjök.

Tabell 10.10**Produktion av mejerivaror och mjölkpulver 1994–1999, ton***Dairy production and production of milk powder in 1994–1999, metric tons*

År	Produktion av mejerivaror				Ost	Smör ²	Produktion av mjölkpulver	
	Konsumtionsmjölk		Grädde				Fett	Magert
	3 % fetthalt	Övrig ¹ mjölk	Tjock	Tunn				
1999	519 495	758 955	66 963	27 272	127 984	26 136	7 023	33 306
1998	535 021	758 349	66 592	26 048	124 976	30 928	7 391	31 203
1997	551 819	757 977	67 229	25 188	118 404	32 703	5 963	31 687
1996	556 727	753 075	66 753	25 329	127 105	30 123	8 228	29 215
1995	569 431	739 777	58 560	24 425	128 541	27 986	8 865	25 930
1994	583 143	734 977	57 967	23 619	132 853	31 986	8 201	33 500

1) Avser mjölk med 0,1, 0,5 respektive 1,5 % fetthalt samt gammaldags mjölk.

2) Därutöver uppgick produktionen av smör till Bregott och av smörolja omräknat till smör till 23 506 ton 1999, 21 970 ton 1998, 26 400 ton 1997, 26 500 ton 1996, 29 400 ton 1995 och 34 200 ton 1994.

Källa: Jordbruksverket.

Jordbruksverkets beräkningar av produktionen av fjäderfäkött, renkött och kött av vilt samt partihandelns invägning av ägg framgår av vidstående tablå. Beräkningarna är något osäkra, eftersom grundmaterialet är ofullständigt. Partihandelns invägning av ägg beräknas utgöra ca 65 % av den totala produktionen.

Annan publicering

Månadsstatistik från Jordbruksverket och Utvecklingen inom jordbruket 1999, båda publicerade på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under avdelning Statistik och fakta.

Mejeristatistik årligen sedan 1965. Svensk Mjölk AB, tidigare Mejeriernas service AB och Svenska Mejeriernas Riksförening, statistikavdelningen.

Mejeribarometer varje månad sedan 1963. Svensk Mjölk AB, tidigare Mejeriernas service AB och Svenska Mejeriernas Riksförening, statistikavdelningen.

År	Produktion, ton, av kött av			Total ägg- produk- tion 1 000 ton ²	Partihan- delns in- vägning, 1 000 ton
	fjäderfä	ren	vilt ¹		
1999	91 700	1 100	17 100	107	69,3
1998	86 900	1 000	17 100	106	69,2
1997	89 700	1 250	15 900	107	69,6
1996	82 300	1 900	16 200	110	71,4
1995	79 800	2 300	16 000	105	68,5
1994	75 200	2 100	16 000	103	67,0

1) Kött av hare, älg och annat vilt.

2) Den totala äggproduktionen har beräknats under antagandet att 35 % av produktionen inte säljs till partihandeln.

Utrikeshandel

Inom SCB sammanställs den officiella utrikeshandelsstatistiken. På basis av denna beräknar Jordbruksverket den svenska utrikeshandeln med jordbruksprodukter och livsmedel. Tidigare skedde i Jordbruksverkets beräkningar uppdelning efter bl.a. jordbruksreglerade produkter och andra. I samband med jordbruksregleringens avveckling övergavs denna uppdelning och från och med 1995 har Jordbruksverkets publicering haft annan utformning (se nedan).

Allmänt

Underlaget till utrikeshandelstatistiken var fram t.o.m 1994 i sin helhet de uppgifter, som företagen lämnade till Tullverket om import och export av varor. Uppgifterna lagrades inom Tulldata-systemet, ur vilket SCB vid givna tidpunkter kunde göra uttag för framställning av statistik. Fr.o.m. 1995 utgör Tulldatasystemet bara statistikunderlag för utrikeshandeln med länder utanför EU.

Tidsmässig jämförbarhet

Genom Sveriges inträde i EU har förutsättningarna för utrikeshandelsstatistiken förändrats. Från 1995 inhämtas för EU-länderna uppgifter på blankett direkt från exportörer och importörer (det s.k. Intrastat-systemet). Samtidigt med denna ändring har in-skränkningar måst göras i det bestånd av företag som lämnar statistikuppgifter. Mindre företag, företag med en varuhandel med EU som understiger 1,5 milj. kr per år, behöver sålunda inte lämna uppgifter. Vidare uppträder bortfall av uppgiftslämnare, vilket betyder att särskild bortfallskorrigerings måste göras. Sådan korrigerings, som även innefattar korrigerings för att de minsta företagen inte ingår, är enbart möjlig på viss aggregerad nivå, dvs. den kan inte göras för enskilda varor och länder. Uppgifterna för 1994 och 1995 i tabellerna 10.14 och 10.15 är alltså inte jämförbara, eftersom korrigerings för bortfall m.m. inte har kunnat göras.

En annan konsekvens av EU-medlemskapet är att uppgiften om ursprungsland för importen påverkats. För den del av importen, som fr.o.m 1995 införs från ett annat EU-land, finns endast uppgift om avsändande medlemsland. Det här betyder att Sveriges import från EU inte kan redovisas efter om varan har ursprung i annat EU-land eller tredje land. För övrig import från tredje land, som slutligt tullbehandlats i Sverige, finns liksom tidigare uppgift om ursprungsland för varan. Importens fördelning på länder i tabell 10.15 kan alltså inte jämföras bakåt i tiden. Uppgiften om varuexporten per land är däremot oförändrad jämfört med tidigare.

Det bör observeras att de förändringar i import- och exportvärden mellan 1994 och 1995 som man, trots svårigheterna att jämföra, ändå vill utläsa av följande tabeller även påverkas av de ändrade transportvägarna för utrikeshandeln som det svenska EU-inträdet medfört. Sålunda beror den mycket kraftiga ökningen av såväl import som export av fisk- och skaldjursprodukter till stor del på att norsk export till EU av framför allt lax, registrerats som svensk import i de fall tullbehandlingen skett i Sverige. Den del av denna import som sedan gått vidare till slutdestination i annat EU-land har registrerats som export avsänd från Sverige till detta land. Förhållandet kan vara detsamma för en del andra varugrupper.

Som livsmedel och jordbruksprodukter räknar Jordbruksverket följande varugrupper i SITC (Standard International Trade Classification)

- 01 Kött och köttvaror
- 02 Mejeriprodukter och ägg
- 03 Fisk, kräft- och blötdjur m.m.
- 04 Spannmål och varor därav
- 05 Frukt och köksväxter
- 06 Socker, sockervaror m.m.
- 07 Kaffe, te, kakao m.m.
- 09 Diverse livsmedel
- 11 Drycker
- 22 Oljeväxtfrön
- 4 Oljor och fetter
- 00 Levande djur
- 08 Fodermedel
- 12 Tobak och tobaksvaror

Resultat

Av den svenska importen av livsmedel och jordbruksprodukter år 1999 var ca 30 % avsänd från något av de nordiska länderna. Två tredjedelar var avsänd från EU-land. De viktigaste avsändningsländerna var Nederländerna, Danmark och Norge. Dominerande produktgrupper i den svenska importen 1999 var frukt och köksväxter, fisk och fiskprodukter, kaffe samt drycker.

Av exporten år 1999 gick 36 % till något av de nordiska länderna. Närmare 60 % gick till EU-land. Sedan år 1994 har EU:s andel av exporten ökat från 43 % till 59 %. De mest betydande mottagarländerna för den svenska exporten år 1999 var Finland, Danmark och USA. Viktiga varuområden var spannmålsprodukter, fisk och fiskprodukter samt alkoholhaltiga drycker. Exporten av kött och köttprodukter ökade med närmare 80 % mellan 1995 och 1997 men med nedåtgående tendens från 1998.

Annan publicering

Utrikeshandel. Uppgifter för kortare perioder samt viss preliminär statistik återfinns i Statistiska meddelanden, serie HA. Detaljerade uppgifter för olika varor och länder redovisas i Sveriges Statistiska Databaser (SDB) som kan nås via internet.

Sveriges utrikeshandel med jordbruksvaror och livsmedel 1997–1999. Jordbruksverket (juli 2000).

Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet, Månadsstatistik. Jordbruksverket (fr.o.m. år 2000 endast på webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta).

Viss statistik rörande utrikeshandeln med förädlade livsmedel redovisas också av Jordbruksverket på Food From Swedens webbplats www.FoodFromSweden.org.

När mat kommer på tal, Tabeller om livsmedel 1999, SCB 1999 (endast som dokument i PDF-format på SCB:s webbplats www.scb.se under rubriken Land och miljö).

Tabell 10.11**Import av livsmedel och jordbruksprodukter 1989–1994 efter ursprungsland, miljoner kronor***Imports of foodstuffs etc. in 1989–1994, millions of Swedish kronor*

Ursprungsland	1989	1990	1991	1992	1993	1994
Island	162	163	141	126	99	109
Norge	1 421	1 461	1 591	1 732	1 893	2 342
<i>EU15-länder</i>						
Belgien, Luxemburg	318	287	374	432	463	563
Danmark	2 033	2 285	2 492	2 783	2 842	3 306
Finland	442	442	506	509	730	1 003
Frankrike	789	926	1 053	981	1 289	1 514
Grekland	71	69	88	81	92	104
Irland	192	208	242	278	453	560
Italien	761	884	902	898	1 132	1 308
Nederländerna	1 540	1 725	1 853	1 826	2 281	2 480
Portugal	83	82	75	76	92	117
Spanien	1 006	1 042	1 181	1 288	1 590	1 733
Storbritannien	784	866	929	1 013	1 316	1 585
Tyskland	1 203	1 299	1 401	1 570	2 011	2 461
Österrike	160	178	191	206	182	197
<i>De tolv största ursprungsländerna¹</i>						
USA	1 442	1 393	1 406	1 470	1 904	2 158
Brasilien	1 074	807	762	590	785	1 460
Colombia	512	411	420	326	389	817
Schweiz, Liechtenstein	502	518	555	591	657	776
Polen	230	285	308	297	315	463
Thailand	182	185	236	229	254	416
Panama	156	296	321	301	471	412
Kanada	311	259	253	273	287	386
Ungern	257	295	307	302	255	318
Malaysia	92	95	120	150	221	315
Australien	232	247	257	329	288	306
Chile	159	150	195	233	249	253
<i>Övriga länder</i>	2 826	2 940	2 787	2 623	2 894	3 725
<i>Samtliga länder totalt</i>	18 936	19 799	20 946	21 513	25 435	31 187
varav EU 15	9 379	10 293	11 287	11 941	14 472	16 932

1) Avser import av livsmedel och jordbruksprodukter till Sverige år 1994.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 10.12

Import av livsmedel och jordbruksprodukter 1996–1999 efter avsändningsland, miljoner kronor.

Imports of foodstuffs etc. in 1996–1999 by country of dispatch, millions of Swedish kronor.

Avsändningsland	1996	1997	1998	1999 ¹	Avsändningsland	1996	1997	1998	1999 ¹
Island	142	151	121	117	<i>Mest betydande avsändningsländer utanför EU och Norden för den svenska importen av livsmedel och jordbruksprodukter år 1999</i>				
Norge	2943	3697	4199	4639					
<i>EU15-länder</i>					USA	1 120	1 155	1 157	1 141
Belgien, Luxemburg	909	1 071	1 194	1 173	Brasilien	538	1 048	718	710
Danmark	4 486	4 995	5 621	5 838	Costa Rica	125	234	534	540
Finland	1 036	1 070	958	1 009	Panama	649	578	253	425
Frankrike	1 202	1 306	1 621	1 747	Colombia	429	679	689	402
Grekland	91	139	143	177	Polen	322	250	340	302
Irland	827	652	865	994	Thailand	208	260	300	266
Italien	1 347	1 513	1 639	1 658	Kanada	142	171	146	252
Nederländerna	4 830	5 222	5 648	6 074	Kina	142	183	168	240
Portugal	107	97	117	144	Ungern	239	201	206	237
Spanien	1 630	1 668	1 766	1 832	Turkiet	188	247	226	230
Storbritannien	1 579	1 742	1 766	1 695	Guatemala	117	215	206	219
Tyskland	3 146	3 387	3 334	3 783	Övriga länder	2 363	2 608	2 874	2 628
Österrike	224	270	275	340	Samtliga länder varav EU15	31 079	34 810	37 083	38 812
						21 414	23 131	24 946	26 463

1) Preliminära uppgifter.

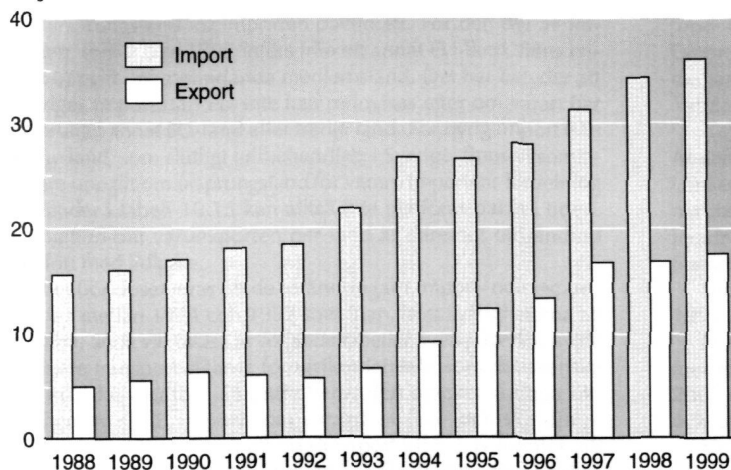
Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Diagram 10.13

Import och export av livsmedel, livsmedelsråvaror och drycker 1988–1999, miljarder kronor

Imports and exports of foodstuffs, raw material for foodstuffs and beverages in 1988–1999, billions of Swedish kronor

Miljarder kronor

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 10.14

Export av livsmedel och jordbruksprodukter 1991–1999 efter bestämmelseland, miljoner kronor

Exports of foodstuffs etc. in 1991–1999, millions of Swedish kronor

Bestämmelseland	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999 ¹
Island	40	36	39	60	63	71	79	92	93
Norge	829	850	1 013	1 345	1 414	1 518	1 682	1 724	1 921
<i>EU15-länder</i>									
Belgien och Luxemburg	113	50	59	74	283	255	313	334	390
Danmark	865	768	843	1 037	1 594	2 100	2 337	2 286	2 361
Finland	811	758	840	1 105	1 628	1 874	2 342	2 439	2 347
Frankrike	197	162	185	293	995	1 003	1 249	1 240	1 270
Grekland	21	20	19	50	41	55	165	239	255
Irland	8	5	8	11	14	16	25	33	28
Italien	242	213	246	208	328	496	827	749	850
Nederländerna	133	170	163	193	427	293	460	434	543
Portugal	8	11	7	7	40	44	67	64	180
Spanien	85	105	76	119	164	281	265	388	481
Storbritannien	235	189	227	314	353	476	615	745	805
Tyskland	643	700	870	956	1 175	1 237	1 424	1 287	1 367
Österrike	71	69	85	86	70	114	71	78	98
<i>Mest betydande länder utanför EU och Norden för den svenska exporten av livsmedel och jordbruksprodukter år 1999</i>									
USA	816	855	1 185	1 655	1 548	1 568	1 998	2 379	2 506
Ryssland	0	190	313	686	546	579	825	587	348
Estland	1	54	73	167	147	141	288	283	264
Polen	114	115	193	397	212	266	324	209	203
Japan	99	80	78	146	157	163	212	132	201
Korea, syd-	12	11	44	45	100	133	187	62	146
Schweiz	138	140	151	179	178	171	167	149	144
Jordanien	8	4	4	3	2	2	2	3	112
Lettland	1	82	22	76	90	141	156	147	98
Tjeckien	0	68	40	120	81	75	86	96	93
Kanada	0	0	45	62	63	61	65	82	90
Saudiarabien	19	23	38	37	13	92	12	88	81
<i>Övriga länder</i>	2 342	1 625	1 861	2 395	2 173	2 443	3 161	3 039	3 177
<i>Samtliga länder varav EU15</i>	6 984 3 434	6 464 3 217	7 674 3 627	10 422 4 454	12 422 7 111	14 080 8 245	17 643 10 161	17 573 10 316	18 437 10 974

1) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

Tabell 10.15**Utrikeshandel med livsmedel och jordbruksprodukter 1995–1999, miljoner kronor***Foreign trade in foodstuffs and agricultural products in 1995–1999, millions of Swedish kronor*

Varuslag	Import					Export				
	1995	1996	1997	1998	1999 ¹	1995	1996	1997	1998	1999 ¹
Kött och köttvaror	2 088	2 276	2 504	2 696	3 096	773	1 178	1 379	1 028	969
Kött av oxdjur, färskt, kylt el. fryst	666	862	791	888	1 025	67	78	107	50	46
Annat kött, färskt, kylt el. fryst	896	886	1 038	1 070	1 300	440	762	993	678	646
Kött, salt, torkat el. rökt, ej konserv	63	60	49	68	55	24	35	28	24	17
Köttkonserver o. andra köttvaror	463	467	627	670	715	242	302	252	276	260
Mejeriprodukter och ägg	1 056	1 156	1 305	1 608	1 771	1 169	1 033	1 587	1 635	1 567
Mjolk o. grädde	240	234	211	309	433	525	451	641	629	619
Smör o. andra fetter främst av mjölk	2	4	18	13	4	467	407	503	443	381
Öst o. ostmassa	769	855	1 000	1 194	1 254	133	116	369	483	467
Ägg	45	63	76	92	79	45	60	75	79	100
Fisk-, kräft- och blötdjur m.m.	3 820	3 983	4 510	5 049	5 855	1 741	1 927	2 505	2 968	3 555
Fisk, färsk, kyld eller fryst	1 937	1 823	2 246	2 662	3 130	1 129	1 089	1 550	1 768	2 216
Fisk, saltad, torkad eller rökt	292	330	411	632	801	63	119	212	459	619
Kräft- och blötdjur, färska, kylda etc	536	720	642	517	597	64	58	60	79	89
Fisk, kräft- o. blötdjur, beredda el. kons.	1 056	1 110	1 211	1 238	1 327	486	661	683	662	631
Spannmål och varor därav	1 671	1 888	2 052	2 368	2 471	1 684	2 542	3 181	3 039	2 720
Vete och blandsäd av vete o. råg, omalet	84	97	57	117	145	78	319	902	598	320
Ris	114	227	258	266	277	3	4	8	5	9
Korn, omalet	51	70	55	105	100	173	523	493	279	375
Majs (utom sockermajs), omalen	16	16	18	19	15	1	1	2	2	1
Spannm., omal., utom vete, ris, korn, majs	16	13	8	11	8	263	317	307	516	387
Vetemjöl o. vetegryn	11	11	11	14	12	26	37	49	73	34
Annat mjöl och gryn	50	53	45	42	33	13	38	20	3	5
Varor av spannmål m. m.	1 329	1 401	1 600	1 794	1 879	1 128	1 304	1 400	1 565	1 589
Frukt och köksväxter	7 616	8 078	8 602	9 132	9 629	596	807	855	940	935
Köksväxter, färska, kylda, frysta, torkade	2 241	2 246	2 230	2 287	2 529	168	192	243	244	278
Köksväxter, beredda el. konserverade	1 022	1 030	1 095	1 229	1 374	93	118	119	192	172
Frukt, färsk eller torkad	3 088	3 547	3 899	4 030	3 934	59	191	215	228	179
Frukt, beredd eller konserverad, varor därav	713	695	762	877	935	245	272	234	220	234
Frukt- o. köksväxtsaft, även sötade	552	561	616	709	857	31	34	44	56	72
Socker, sockervaror m.m.	922	1 005	1 096	1 169	1 213	491	489	801	569	658
Socker, melass och honung	217	272	300	360	323	157	145	424	182	238
Sockerkonfektyrer	705	733	796	809	890	335	344	377	388	420
Kaffe, te, kakao m.m.	4 082	3 578	4 819	4 407	3 793	1 687	1 635	1 631	1 584	1 612
Kaffe o. kaffeersättningar	2 640	2 200	3 329	2 742	2 099	522	471	579	495	376
Kakao	361	335	345	393	333	1	2	4	1	1
Choklad och chokladvaror	793	767	800	887	951	1 083	1 077	956	973	1 114
Te och mat-te	169	161	196	209	213	59	63	69	82	87
Kryddor	120	115	148	175	197	22	22	24	34	34
Diverse livsmedel	1 784	1 876	1 973	2 232	2 435	1 675	1 695	2 236	2 059	2 258
Margarin och annat matfett	75	87	92	95	68	679	713	1 105	939	998
Andra livsmedel	1 709	1 789	1 882	2 137	2 368	996	982	1 131	1 120	1 260
Drycker	2 169	3 119	3 302	3 719	4 057	1 373	1 579	1 859	2 101	2 643
Alkohol fria drycker	122	173	336	314	412	94	113	120	94	160
Alkoholhaltiga drycker	2 047	2 946	2 966	3 405	3 645	1 279	1 465	1 740	2 008	2 484
Oljväxtfrön	387	523	285	451	467	14	37	23	27	24
Oljor och fetter	1 193	906	1 466	1 460	1 231	771	672	1 016	1 032	925
Levande djur	77	80	83	115	95	66	61	81	80	89
Fodermedel, för djur utom omalen spannmål	1 777	1 912	2 183	1 864	1 725	214	236	268	304	266
Tobak och tobaksvaror	596	701	629	811	975	168	190	221	206	216
Summa livsmedel och jordbruksprodukter	29 238	31 079	34 810	37 083	38 812	12 422	14 080	17 643	17 573	18 437

1) Preliminära uppgifter.

Källa: SCB, Utrikeshandelsstatistiken.

11 Ekonomi

I kapitel 11 beskrivs jordbrukssektorn i dess helhet och sektorns roll i samhällsekonomin. På företagsnivå redovisas intäkter och kostnader i jordbruket samt olika resultatmått. Per familj redovisas även intäkter från andra förvärvskällor. Jordbrukarnas tillgångar och skulder redovisas i ett avslutande avsnitt.

Kapitel 11 innehåller avsnitt om

- Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna
- Sektorskalkyler för jordbruket
- Intäkter, kostnader m.m. för företagen
- Prisindex
- Arrendepriiser
- Jordbrukarfamiljernas inkomster

Jordbrukssektorn i nationalräkenskaperna

Värdet av landets samlade produktion redovisas i nationalräkenskaperna i form av den s.k. bruttonationalprodukten. Produktionen redovisas på dels näringsliv och hushåll, dels offentliga myndigheter. Nationalräkenskaperna redovisar även uppgifter om försörjningsbalansen och nationalinkomsten och dess användning. SCB svarar för redovisningen av nationalräkenskaperna.

Näringsgrensindelningen ansluter sig till SNI 92 (standard för svensk näringsgrensindelning 1992). Jordbruk räknas till ekonomisk aktivitet enligt SNI 01, dvs. förutom egentligt jordbruk med husdjurskötsel även trädgårdsbruk, pålsdjurskötsel, hästavel, renskötsel, biodling, jakt m.m. Jordbrukets inkomster av skogsbruk och fiske ingår inte och inte heller veterinärverksamhet och vissa offentliga myndigheters konsulttjänster i jordbruket.

Bruttonationalprodukten (BNP) till faktorpris beräknas som summan av förädlingsvärdena (kostnaderna för arbetskraft samt företagens driftsöverskott brutto) från samtliga näringsgrenar. Beräkningarna av produktionen inom jordbruket baseras på jordbrukets totalalkyl (se nedan).

Resultat

Av tabell 11.1 kan utläsas jordbrukets andel av BNP till faktorpris i löpande priser åren 1985–1996.

I tabell 11.2 redovisas förädlingsvärdet inom jordbruket och BNP till faktorpris i löpande priser för åren 1991–1996 enligt beräkningar från 1997.

Annan publicering

SCB, Statistiska meddelanden, Nationalräkenskaperna, senast N 10 SM 9701.

Tabell 11.1

Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten till faktorpris 1985–1996 enligt SNA.68. Löpande priser

Contribution to gross domestic product by agriculture in 1985–1996 according to SNA.68. Current prices

År	Totala bruttonationalprodukten till faktorpris, miljoner kr	Jordbrukets bidrag till bruttonationalprodukten (jordbrukets förädlingsvärde till faktorpris)	
		Miljoner kr	Procentuell andel
1996	1 488 264	16 216	1,1
1995	1 496 501	16 109	1,1
1994	1 383 128	14 437	1,0
1993	1 305 206	14 582	1,1
1992	1 285 290	15 158	1,2
1991	1 263 231	15 355	1,2
1990	1 189 785	18 347	1,5
1989	1 088 535	16 268	1,5
1988	980 655	15 102	1,5
1987	895 137	13 491	1,5
1986	834 416	14 205	1,7
1985	767 430	13 463	1,8

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Tabell 11.2

Förädlingsvärdet inom jordbruket och bruttonationalprodukten till faktorpris i löpande priser och med fördelning på faktorinsatser 1991–1996 enligt SNA.68. Miljoner kronor

Agriculture value added and gross domestic product at factor values, current prices, by factor incomes in 1991–1996 according to SNA.68. Millions of Swedish kronor

Förädlingsvärde respektive bruttonationalprodukt	1991	1992	1993	1994	1995	1996
Förädlingsvärdet inom jordbruk till faktorpris	15 355	15 158	14 582	14 437	16 109	16 216
löner inkl. kollektiva avgifter	4 551	4 584	4 331	4 536	4 668	4 727
driftsöverskott, brutto	10 804	10 574	10 251	9 901	11 441	11 489
Totala bruttonationalprodukten till faktorpris	1 263 231	1 285 290	1 305 206	1 383 128	1 496 501	1 488 264
löner inkl. kollektiva avgifter	895 127	883 597	867 520	897 346	936 416	993 957
driftsöverskott, brutto	367 104	401 693	437 686	485 782	560 085	494 307

Källa: SCB, Nationalräkenskaper.

Sektorskalkyler för jordbruket

Beräkningar av jordbrukets intäkter och kostnader enligt den s.k. sektorskalkylen används i nationalräkenskaper och konjunkturbedömningar och visar produktionsutvecklingen i jordbrukssektorn.

I sektorskalkylen behandlas hela det svenska jordbruket som ett enda företag. Intern omsättning – t.ex. av fodersäd – nettoredovisas därför. Intäkterna omfattar produktion till avsalu och till naturaförbrukning inom jordbruket. Av lagerförändringar tas hänsyn endast till förändringar i djurkapitalet. Värdet av bostadsförmåner ingår inte.

Beräkningarna avser endast den egentliga jordbruksdriften. Således omfattar kalkylen i princip inte skogsbruk och trädgårdsbruk och inte heller biinkomster av typen körslor.

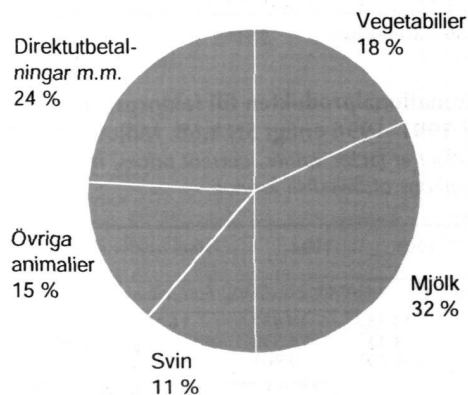
För en detaljerad redovisning av beräkningsmetoderna hänvisas till Jordbruksverkets publicering.

Sektorskalkylens beräkningar av jordbrukets intäkter redovisas i tabell 11.3. Animalieprodukterna svarar för en betydande del av jordbrukets totala intäkter, 57 % under 1999. Bland animalierna dominerar mjölken med drygt hälften av dessa intäkter och 32 % av jordbrukets totala intäkter. Spannmål svarar 1999 för 5 % av de totala intäkterna. De övriga vegetabilerna – potatis, sockerbetor, oljeväxter m.m. – svarar för 13 %. Direktutbetalningarna 1999, bl.a. djurbidrag, utgör 24 % av intäkterna. De är i tabellen kontantredovisade.

Diagram 11.4

Jordbrukets totala intäkter m.m. enligt sektorskalkylen 1999. Procentuell fördelning

Income of the agricultural sector in 1999. Percentages

Källa: Jordbruksverket. Sektorskalkyl för jordbruket.

Tabell 11.3

Jordbrukets totala intäkter m.m. enligt sektorskalkylen 1995–1999

Income of the agricultural sector in 1995–1999

Slag av inkomst m.m.; varuslag	Värde, miljoner kronor				
	1995	1996	1997 ¹	1998 ¹	1999 ¹
Vegetabiliska produkter	5 566	5 635	5 798	5 603	5 461
Vete	850	1 101	1 177	1 034	750
Råg	130	136	114	107	84
Korn	453	606	636	465	325
Havre	263	420	625	466	440
Kokärter	7	10	10	10	10
Foder till fritidshästar	445	433	427	479	485
Export av hö	25	21	20	18	18
Matpotatis	1 193	797	616	782	1 140
Fabrikspotatis	175	196	197	243	203
Sockerbetor	1 104	1 103	1 128	1 138	1 160
Oljeväxter	333	252	249	251	247
Fältdodlade köksväxter	595	560	599	612	600
Animaliska produkter	19 048	18 447	18 723	17 716	17 359
Mejerimjolk	9 654	9 908	9 744	9 675	9 541
K-mjolk utanför mejeri	3	3	3	3	3
K-mjolk till hemmaförbrukning	45	46	45	44	44
Ägg	817	817	844	830	835
Slakt av fjäderfä	782	773	766	788	783
Storboskap	3 215	2 616	2 693	2 709	2 501
Kalv, större	114	105	93	82	74
Kalv, mindre	2	1	3	2	10
Häst	13	11	12	12	11
Får	68	71	67	68	68
Svin	4 043	3 973	4 298	3 349	3 338
Efterlikvider	284	116	147	146	143
Ull och fårskinn	4	4	4	4	4
Export av levande djur	4	4	4	4	4
Låginkomstsatsning	305	125	13	13	13
Efterlikvider från lantmännen-föreningar	366	246	219	207	207
Skördeskadeersättning	75	0	0	0	0
Direktutbetalning	5 140	5 766	6 503	7 065	7 190
Summa intäkter	30 499	30 218	31 256	30 603	30 229
Förändringar i djurkapitalet	- 110	- 4	- 108	0	0
Totalt	30 390	30 214	31 148	30 603	30 229

1) Preliminära uppgifter.

Källa: Jordbruksverket. Sektorskalkyl för jordbruket.

I jordbrukets sektorskalkyl görs även beräkningar av jordbrukets totala kostnader, vilka redovisas i tabell 11.5.

Kostnader för avskrivning och underhåll av markanläggningar, byggnader och maskiner (kapitalkostnader) är den största kostnadsposten och svarar för 37 % av de totala kostnaderna. Av kostnaderna för förnödenheter svarar köpfodermedel för 43 %. Kostnaderna för maskiner och redskap avser förutom avskrivning och underhåll även traktor-skatt.

Ur tabellerna 11.3 och 11.5 kan skillnaden mellan jordbrukets intäkter och kostnader beräknas. Denna skillnad (driftsöverskott) redovisas i tabell 11.7 och utgör den beräknade ersättningen för brukarnas och familjernas arbete samt för eget kapital. År 1999 var skillnaden mellan intäkter och kostnader preliminärt 3 700 milj. kr. Det bör påpekas att jordbrukarhushållens inkomster utanför jordbruket inte omfattas av sektorskalkylen.

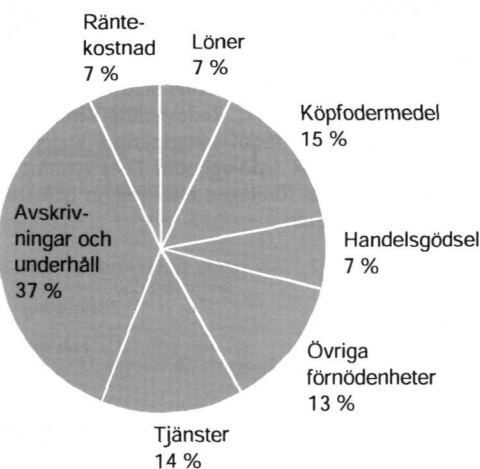
Annan publicering

Sektorskalkyl för jordbruket. Publicering sker på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se. under rubriken Statistik och fakta.

Diagram 11.6

Jordbrukets totala kostnader m.m. enligt sektorskalkylen 1999. Procentuell fördelning

Costs of the agricultural sector in 1999. Percentages

Källa: Jordbruksverket. Sektorskalkyl för jordbruket.

Tabell 11.5

Jordbrukets totala kostnader m.m. enligt sektorskalkylen 1995–1999

Costs of the agricultural sector in 1995–1999

Varuslag	Värde, miljoner kronor				
	1995	1996	1997 ¹	1998 ¹	1999 ¹
Förnödenheter	8 720	9 749	10 056	9 588	9 222
Driv- och smörjmedel	1 176	1 632	1 699	1 602	1 559
Handelsgödsel och kalk	1 939	2 015	1 958	1 917	1 854
Köpfodermedel	3 909	4 219	4 376	4 082	3 986
Diverse förnödenheter	741	826	908	907	831
Elektricitet	954	1 058	1 114	1 081	993
Tjänster	3 493	3 630	3 522	3 647	3 631
Frakter	146	157	165	176	178
Kontrollkostnader	152	157	160	164	167
Semikostnader	265	273	279	284	290
Maskinlegor	236	251	256	260	264
Torkningskostnader för bröd- och fodersäd	77	143	17	192	131
Förädlings- och handelsmarginaler	569	597	608	624	632
Personbil	560	578	589	571	574
Avbytartjänster	402	342	297	208	200
Övriga tjänster	1 086	1 131	1 151	1 169	1 194
Kapitalkostnader	12 990	12 995	12 619	12 345	11 840
Markanläggningar	495	487	490	494	493
Ekonomibyggnader	1 602	1 616	1 643	1 644	1 659
Maskiner och redskap	7 784	8 009	8 063	8 112	7 796
Räntekostnader, netto	3 109	2 883	2 423	2 096	1 893
Kostnader för lejt arbete	1 563	1 637	1 703	1 772	1 836
Summa kostnader för inköpta produktionsmedel från andra sektorer samt lejt arbete	26 767	28 010	27 900	27 352	26 529

1) Preliminära uppgifter.

Källa: Jordbruksverket. Sektorskalkyl för jordbruket.

Tabell 11.7

Jordbrukets totala intäkter, kostnader och driftsöverskott m.m. enligt sektorskalkylen 1989–1999

Incomes and costs of the agricultural sector in 1989–1999

År	Jordbrukets intäkter	Jordbrukets kostnader	Driftsöverskott
1999 ¹	30 229	26 529	3 700
1998 ¹	30 603	27 352	3 251
1997 ¹	31 148	27 900	3 248
1996	30 214	28 010	2 204
1995	30 390	26 767	3 623
1994	28 509	26 248	2 261
1993	28 811	26 059	2 752
1992	27 877	25 406	2 471
1991	31 363	25 985	5 378
1990	33 737	27 055	6 682
1989	29 984	25 733	4 251

1) Preliminära uppgifter.

Källa: Jordbruksverket. Sektorskalkyl för jordbruket.

Intäkter, kostnader och resultat på företagsnivå

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) redovisar utvecklingen av lantbruksföretagens inkomst- och lönsamhetsförhållanden enligt företagsekonomiska principer. Resultaten från JEU används för jordbrukspolitiska ställningstaganden samt för rådgivning, undervisning och forskning.

Sverige skall som medlemsland i EU lämna uppgifter från JEU till EU:s bokföringssystem Farm Accountancy Data Network (FADN). Uppgifterna i FADN används främst som underlag för jordbrukspolitiska beslut och för uppföljning av EU:s jordbrukspolitik CAP (Common Agricultural Policy).

Undersökningens innehåll

JEU baseras på ett omfattande primärmaterial för ett urval av företag. Det består av bokföringsmaterial avseende inkomster och utgifter samt uppgifter om lager, inventarier och anläggningar. Resultaten redovisas nationellt som medeltal per företag efter riksområden, driftsinriktningar och standardiserat arbetsbehov (uttryckt i standardtimmar). Redovisningen på driftsinriktningar sker såväl enligt svensk typologi som enligt EU:s typologi.

Urvalet är ett stratifierat slumpmässigt urval av företag. Den urvalsplan som EU antagit för JEU har inneburit en successiv utökning av urvalet t.o.m. JEU 1998, då urvalet skall vara fullt utbyggt. Under uppbyggnaden av antalet företag har företagen i princip behållits utan utbyte, oavsett hur många år de deltagit, för att snabbt komma upp i den av EU angivna urvalsstorleken. I kommande undersökningsårgångar kommer gamla företag att successivt ersättas med nya.

Fr.o.m. JEU 1996 anpassades undersökningens datainnehåll till kraven för FADN. Denna anpassning innebär att beräkningarna av resultatet i jordbruket i princip enbart omfattar nominellt resultat till nukostnad. Dessutom redovisas ett modifierat nominellt resultat till anskaffningskostnad genom att alternativa beräkningar för avskrivningskostnader görs på anskaffningsvärdet. För skogsbruket ändrades redovisningen till kontant-redovisning vilket innebär att förändring i skogsförrådet inte beaktas i resultatet.

Jämförbarhet över tiden

JEU förändras i väsentliga delar under perioden för JEU 1995–1998. Viktiga förändringar är följande:

- ADB-systemet programmeras om från stordator- till PC-miljö;
- omläggningen av urvalet för JEU sker under perioden 1995–1998 och urvalet baseras på det ekonomiska storleksmättet standardtäckningsbidrag och inte som tidigare på arbetsmättet standardiserad arbetstid (s.k. standardtimmar);
- JEU:s variabelinnehåll och kalkylprinciper anpassas till kraven för EU:s FADN-system.

Som följd av ändringarna i undersökningens uppläggning är resultaten i JEU 1998 endast jämförbara med resultaten i JEU 1996 och 1997 men inte tidigare år. Jämförelser mellan åren kan dock störas av uppbyggnaden av urvalet.

Osäkerhet

Vid jämförelserna bör beaktas osäkerheten till följd av urvalets begränsade storlek. Medelfelen för medeltalsskattningarna anges i redovisningen i Statistiska meddelanden. Det kan noteras att medelfelen för intäkter och driftskostnader totalt ofta ligger i storleksordningen 2–10 %. För skattningar av bruttoresultat ligger medelfelen för vissa grupper högre.

Resultat

Grupperingen av företagen på olika driftinriktningar med hjälp av typklassificeringssystemen innebär inte att redovisningen av resultatutvecklingen kan renodlas. Detta sammanhänger med att företagen väljs efter sin huvudsakliga driftsinriktning. Företag i gruppen Jordbruksväxter kan således även ha vissa animalieinkomster, inkomster från körslor utanför företaget, inventariehyror samt inkomster av övrig verksamhet utanför jordbruket. En resultatförändring i gruppen kan således inte helt tillskrivas pris- och/eller kvantitetsförändringar för jordbruksväxter.

Intäkter i jordbruket redovisas i tabell 11.8 med uppdelning på vegetabilier, animalier och övrig produktion. I respektive intäkter ingår också inkomster från direktstöd. Kostnader i jordbruket redovisas med uppdelning på förnödenheter, underhåll, arbetskostnader, avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto.

För skogsbruket redovisas olika intäkt- och kostnadslag. Intäkterna utgör årets försäljningar och inkluderar inte värdeändring i skogsförrådet.

Annan publicering

Nationellt publiceras JEU-resultaten i serien Statistiska Meddelanden, senast i JO 40 SM 0001. Redovisning lämnas för företag med kalenderåret som redovisningsperiod. Statistiken presenteras såväl med svensk typologi som EU:s typologi. I samtliga tabeller klassificeras företagen efter region och storleksklass efter standardtimmar.

Tabell 11.8

Intäkter, kostnader m.m. till nukostnader i jord- och skogsbruket 1997 och 1998. Redovisning för vissa riksområden (RO) och riket, driftsriktningar samt storleksklasser efter standardtimmar. Kronor per företag

Receipts, costs etc. at current costs in agriculture and forestry in 1997 and 1998. Data for selected major regions (RO) and the entire country, types of farming and size groups in standard man hours. Swedish kronor per holding

	JEU 1997				JEU 1998			
	RO 1		Mjolk	RO 2	RO 1		Mjolk	RO 2
	Jordbruksväxter			Mjolk	Jordbruksväxter			Mjolk
	800– 1 599	1 600– 3 199		3 200– 5 599	3 200– 5 599	800– 1 599		1 600– 3 199
Jordbruket								
<i>Intäkter</i>								
Vegetabilier	436 692	974 857	112 666	26 890	409 463	935 828	123 349	48 240
Animalier	31 106	33 655	913 821	911 706	11 192	25 996	927 790	895 382
Övrigt	66 250	92 539	71 372	97 737	77 053	108 353	96 866	126 744
Summa intäkter	534 048	1 101 050	1 097 859	1 036 332	497 707	1 070 177	1 148 006	1 070 366
<i>Kostnader</i>								
Förnödenheter	148 932	317 080	334 623	318 892	155 072	352 203	335 392	302 436
Underhåll	45 399	77 953	60 476	60 884	39 880	85 441	62 755	62 195
Övrigt	98 830	164 581	235 346	231 644	95 282	142 247	247 192	229 445
Summa kostnader	293 161	559 614	630 444	611 421	290 235	579 891	645 339	594 076
Resultat före avskrivningar, arbets- och arrendekostnader samt räntenetto	240 887	541 436	467 415	424 911	207 472	490 286	502 666	476 290
Arbetskostnader	2 431	51 003	22 162	24 892	5 233	45 558	19 031	28 813
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	238 457	490 433	445 253	400 019	202 239	444 728	483 635	447 477
<i>Avskrivningar</i>								
Ekonomibyggnader	20 340	36 213	43 797	32 657	20 642	34 147	42 643	32 250
Byggnadsinventarier	21 594	37 701	93 505	73 321	24 282	35 265	87 862	74 609
Markinventarier och markanl.	1 961	2 569	1 725	1 541	957	2 283	755	1 179
Maskiner och redskap	79 098	137 227	87 854	86 341	74 017	131 119	85 252	89 015
Summa avskrivningar	122 993	213 710	226 881	193 859	119 897	202 814	216 512	197 053
Arrendekostnader	28 731	54 871	25 681	21 143	26 402	72 745	24 467	22 711
Resultat före räntenetto	86 733	221 852	192 690	185 017	55 940	169 169	242 656	227 713
Räntenetto	35 508	80 756	88 285	46 638	33 173	71 479	77 002	38 589
Resultat i jordbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	51 225	141 096	104 406	138 379	22 767	97 690	165 654	189 124
Skogsbruket								
Intäkter (exkl. värdeändr. skogförråd)	61 502	36 171	34 877	90 794	24 088	43 400	44 250	83 025
Kostnader	3 715	7 065	5 571	8 663	3 479	7 335	9 210	10 659
Resultat före avskrivningar, arbets- kostnader och räntenetto	57 787	29 106	29 306	82 131	20 609	36 065	35 040	72 366
Arbetskostnader	916	1 114	1 034	1 833	27	955	1 146	1 904
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 533	586	724	2 523	1 688	823	1 459	2 206
Resultat före räntenetto	54 338	27 406	27 547	77 775	18 893	34 287	32 435	68 255
Räntenetto	9 489	7 117	14 342	26 390	8 970	7 161	13 004	20 810
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	44 849	20 289	13 205	51 385	9 923	27 126	19 431	47 445
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	96 074	161 385	117 611	189 764	32 690	124 816	185 085	236 569

Källa: SCB, Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU).

Tabell 11.8 (forts.)

	JEU 1997			JEU 1998		
	Riket			Riket		
	Mjölk	Köttdjur	Svin	Mjölk	Köttdjur	Svin
	1 600–	800–	1 600–	1 600–	800–	1 600–
	3 199	3 199	5 599	3 199	3 199	5 599
Jordbruket						
<i>Intäkter</i>						
Vegetabilier	23 481	51 564	255 706	35 517	47 522	269 270
Animalier	402 265	176 796	847 867	378 015	123 225	682 595
Övrigt	97 177	79 740	85 125	111 839	134 951	70 682
Summa intäkter	522 922	308 100	1 188 698	525 371	305 699	1 022 546
<i>Kostnader</i>						
Förnödenheter	150 090	86 276	416 402	135 115	84 573	462 389
Underhåll	36 106	29 263	66 748	32 353	31 800	55 681
Övrigt	130 473	77 537	228 475	125 638	88 231	227 723
Summa kostnader	316 670	193 076	711 626	293 106	204 604	745 792
Resultat före avskrivningar, arbets- och arrendekostnader samt räntenetto	206 252	115 024	477 072	232 264	101 095	276 754
Arbetskostnader	3 370	6 868	15 962	3 592	3 108	18 170
Resultat före avskrivningar, arrendekostnader och räntenetto	202 882	108 156	461 111	228 672	97 987	258 584
<i>Avskrivningar</i>						
Ekonomibyggnader	24 076	25 964	57 533	24 069	23 355	63 199
Byggnadsinventarier	35 842	52 694	199 856	38 178	50 984	225 606
Markinventarier och markanl.	3 322	262	3 848	1 499	239	1 860
Maskiner och redskap	56 433	50 895	74 830	55 100	45 275	81 253
Summa avskrivningar	119 673	129 815	336 066	118 846	119 853	371 918
Arrendekostnader	7 151	7 814	21 474	9 628	11 032	23 120
Resultat före räntenetto	76 058	-29 473	103 570	100 198	-32 898	-136 453
Räntenetto	19 714	24 607	91 073	14 897	19 729	126 715
Resultatet i jordbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	56 344	-54 080	12 498	85 301	-52 627	-263 169
Skogsbruket						
Intäkter (exkl. värdeändr. skogsförråd)	57 413	51 636	50 303	54 078	50 414	64 862
Kostnader	6 083	5 917	4 765	3 602	5 011	1 998
Resultat före avskrivningar, arbets- kostnader och räntenetto	51 330	45 719	45 538	50 476	45 403	62 864
Arbetskostnader	187	0	2 638	331	77	2 829
Avskrivningar på maskiner och redskap	2 448	1 873	2 185	2 259	3 959	2 513
Resultat före räntenetto	48 695	43 845	40 716	47 886	41 367	57 521
Räntenetto	10 781	12 978	21 170	7 224	8 548	26 033
Resultat i skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	37 914	30 868	19 545	40 663	32 819	31 488
Resultat i jord- och skogsbruket före ränta på eget kapital och ersättning för eget arbete	94 258	-23 212	32 043	125 964	-19 808	-231 681

Prisindex

Jordbruksverket beräknar och publicerar månatligen indextal över prisutvecklingen på jordbrukets område. Indexsystemet syftar främst till att möjliggöra jämförelser mellan jordbruksprodukternas prisutveckling i olika produktions- och handelsled.

Följande indexserier ingår i indexsystemet:

- 1 Produktionsmedelsprisindex (PM-index)
- 2 Avräkningsprisindex (A-index)
- 3 Primärförädlingsprisindex (PR-index)
- 4 Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J)
- 5 Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J)

Vidare beräknas två delserier av det officiella konsumentprisindex (KPI), som är ett kedjeindex med ettårslänkar. Dessa delserier omfattar "övriga" livsmedel och totalindex exklusive jordbruksreglerade livsmedel.

Härutöver redovisas för jämförelser och analyser index för livsmedel i KPI.

Serierna 1–3 utarbetas av Jordbruksverket och 4–5 av SCB. Indextalen skall i princip visa prisutvecklingen vid oförändrad kvalitet på de varor som prismäts. Höjda priser till följd av förbättrad varukvalitet skall således ej påverka index.

Basperiod för indextalen är 1990. EU-medlemskapet 1995 har medfört att indexserierna 1–3 har förändrats såväl innehållsmässigt som metodmässigt. Vikterna i indexserierna 1–3 ändras inte längre årligen utan byts med vissa intervall, fastställda av EU. Nuvarande vikter baseras på normerade värden avseende produktion, konsumtion och inköp under budgetåret 1993/94. Innehållsmässigt har serierna 1 och 2 fr.o.m. 1995 utvidgats till att även omfatta trädgårdsnäringen och prisutvecklingen på dessa produkter.

Produktionsmedelsprisindex (PM-index) belyser prisutvecklingen för de produktionsmedel som används i jordbruket, med undantag för lejt arbete. Prismätningen sker för förnödenheter, tjänster, avskrivning, underhåll och ränta på lånat kapital. I samband med EU-inträdet 1995 infördes även produktionsmedel för trädgårdsnäringen i indexberäkningarna.

Vägningsstalen i produktionsmedelsprisindex baseras på beräkningsunderlaget till jordbrukets sektorskalkyl. Vid den löpande indexframskrivningen används i möjligaste mån de priser som möter jordbrukaren vid inköp av olika produktions-

medel. Priserna i sektorskalkylen och produktionsmedelsprisindex redovisas exklusive mervärdesskatt.

Avräkningsprisindex (A-index) visar den genomsnittliga utvecklingen av producentpriserna på jordbruksprodukter i landet. Fram t.o.m. 1994 ingick i denna indexserie enbart de produkter som omfattades av den dåvarande svenska jordbruksregleringen. Inom EU ingår trädgårdsnäringen i jordbrukssektorn, varför A-index fr.o.m. 1995 utvidgats till att omfatta prisutvecklingen även på dessa produkter. Dock publiceras även en delserie av A-index som endast innehåller de tidigare ingående produkterna. Vägningsstalen i A-index grundas på s.k. normkalkyler, vilka utarbetas inom Jordbruksverket. De i indexberäkningarna använda priserna skall i princip avse pris vid gård. Priserna inkluderar produktbundna prisstöd, men inte direktstöd (t.ex. areal- och djurbidrag).

Primärförädlingsprisindex (PR-index), tidigare benämnt Prisregleringsprisindex, mäter prisutvecklingen i det led där den tidigare svenska jordbruksregleringen verkade och för de produkter som ingick i denna reglering. Detta innebär att produkterna i allmänhet genomgått en första förädling samt att priser på trädgårdsprodukter inte ingår i denna indexserie. Prismaterialet har i denna indexserie förändrats något fr.o.m. år 1995 på grund av det nya regleringssystemet i samband med EU-inträdet.

Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel (PPI-J) är en delserie av SCB:s producentprisindex (PPI) och mäter prisutvecklingen på de livsmedel som lämnar livsmedelsindustrin och avser jordbruksprodukter, vilka ingick i den tidigare jordbruksprisregleringen. I denna prisserie mäts inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter.

Konsumentprisindex (KPI) utarbetas månadsvis av SCB och mäter prisutvecklingen i detaljhandeln vid oförändrad levnadsnivå. Mervärdesskatten registreras i konsumentprisindex men inte i övriga indexserier.

Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel (KPI-J) är en delserie av SCB:s konsumentprisindex (KPI) och följer utvecklingen på priserna till konsument på samma produkter som PPI-J. Liksom för PR-index och PPI-J ingår inte prisutvecklingen för trädgårdsprodukter i KPI-J.

Utvecklingen av de olika indexserierna för perioden 1994–1999 framgår av tabellerna 11.10–11.12.

Fr.o.m. år 2000 publiceras indexserierna med 1995 som basår. Dessutom ändras beräkningsmetoderna för A- och PM-index och anpassas till Eurostats motsvarande indexserier.

Produktionsmedelspris-index och avräkningspris-index visar prisutvecklingen för jordbrukarnas köp av produktionsmedel respektive försålda jordbruksprodukter (inkl. trädgård).

I tabell 11.9 redovisas vissa prisserier som utnyttjas vid indexberäkningarna. Prisserierna för fabrikspotatis avser potatis för stärkelse. I tabell 11.10 återfinns indextal för delposterna i avräkningsprisindex.

Tabell 11.9**Priser på traktorer, drivmedel, handelsgödsel, vegetabilier och animalier 1994–1999***Prices of tractors, fuel, fertilizers, vegetable and animal products in 1994–1999*

Varuslag	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Traktorer, kr/st	299 000	330 000	372 000	388 000	396 000	..
Drivmedel, kr/100 liter						
Dieselolja	295	329	454	453	427	445
Handelsgödselmedel, kr/100 kg						
Kalksalpeter, 15,5 % N	106	137	136	129	127	121
Kalkammonsalpeter, 28,0 % N	157	207	207	196	190	180
Superfosfat, P 20	185	233	223	217	222	227
Supra PK 11–21	174	213	208	202	202	202
Supra NPK 18–6–12 ¹	196	238	227	229	214	213
Supra NPK 20–4–8 ²	182	223	221	212	213	209
Vegetabilier, kr/100 kg						
Vete ³	109	118	111	104	100	102
Råg ³	109	110	102	99	95	97
Korn ³	107	111	101	96	92	93
Havre ³	103	107	102	95	89	93
Fabrikspotatis	45	56	51	52	55	51
Sockerbetor	29	42	39	39	41	39
Vetekli	128	127	128	124	118	115
Melass	126	126	131	130	119	101
Animalier, kr/100 kg						
Kött av						
Storboskap	2 578	2 295	1 955	1 861	1 952	1 819
Mellankalv	2 655	2 502	2 092	1 740	1 808	2 101
Mindre kalv	1 638	1 638	1 101	520	191	122
Häst	733	607	576	649	716	743
Får och lamm	1 969	1 890	1 883	1 884	1 875	1 954
Slaktsvin	1 480	1 325	1 262	1 323	1 037	964
Fjäderfä ⁴	803	773	738	678	685	668
Mejerimjölk	301	308	312	307	306	301
Ägg	918	776	741	782	827	752

1) Fr.o.m. juli 1996 17–4–13.

2) Fr.o.m. juli 1996 NPK 21–4–7.

3) Genomsnittspris vid leveransort för vara av normalkvalitet. Fr.o.m. juli 1995 pris vid 14 % vattenhalt samt för normalvete vid 11 % proteinhalt. Dessförinnan pris vid 15 % vattenhalt. Årsmedelpriser beräknas som sammanvägda månadspriser med avseende på levererade kvantiteter.

4) Fram t.o.m. 1996 för djur med vikten 1,3 kg, därefter 1,7 kg.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.10**Indextal för delposter i avräkningsprisindex 1994–1999 (1990=100)***Producer price index. Indices for subtotals in 1994–1999 (1990=100)*

Varuslag	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Brödsäd	81	90	87	79	76	76
Fodersäd	82	88	85	79	74	76
Matpotatis	126	184	134	91	112	202
Fabrikspotatis	87	93	106	98	100	102
Sockerbetor	96	113	132	134	138	137
Oljeväxter	92	70	43	45	48	43
Mjölk	99	100	104	102	100	100
Ägg	98	83	79	84	84	76
Storboskap	104	93	78	74	78	68
Hästkött	63	56	54	55	53	54
Kalkkött	112	108	92	84	85	89
Fårkött	89	87	76	77	68	52
Griskött	99	89	86	90	74	69
Köksväxter	.	105	104	105	113	117
Frukt och bär	.	87	88	96	97	94
Blommor och plantskoleväxter	.	106	106	106	111	107

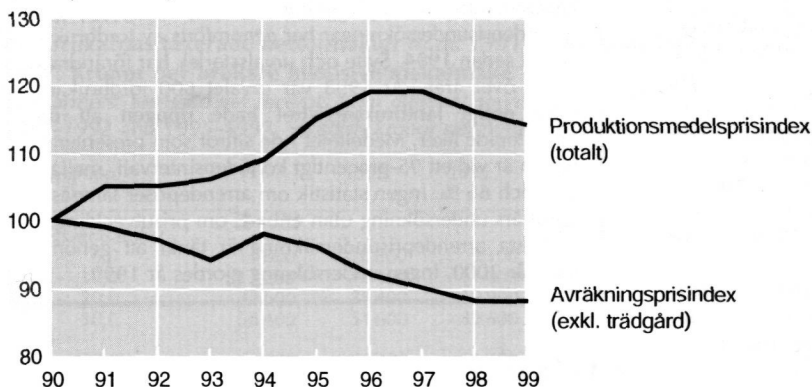
Källa: Jordbruksverket.

Diagram 11.11

Produktionsmedelsprisindex och avräkningsprisindex 1990–1999 (1990=100)

Cost price index and producer price index in 1990–1999 (1990=100)

Index (1990=100)

Källa: jordbruksverket.

Utvecklingen av olika prisindex på jordbrukets område redovisas i diagram 11.11 och tabell 11.12.

Annan publicering

Priser, prisindex, produktion och utrikes-handel inom livsmedelsområdet. Månadsstatistik. Jordbruksverket.

Prisindex på livsmedelsområdet, varje månad under perioden juli 1966–december 1997; tidigare under benämningen Index för prisutvecklingen på jordbrukets område. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens indexgrupp.

Prisindex på livsmedelsområdet 1990–1996. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens indexgrupp 1997.

Prisindex på jordbruksområdet. Redogörelse för beräkningsmetoder. Livsmedelsekonomiska samarbetsnämndens indexgrupp 1993.

Jordbrukets olika prisindex publiceras även på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Tabell 11.12

Jordbrukets prisindex 1994–1999 (1990=100)

Agricultural price indices in 1994–1999 (1990=100)

Index	1994	1995	1996	1997	1998	1999
Produktionsmedelsprisindex ¹						
Löpande utgifter	105	111	119	122	119	118
Kostnader för investeringsvaror och -tjänster	119	126	128	129	131	132
Totalt	109	115	119	119	116	114
Avräkningsprisindex						
Vegetabilier	93	103	92	83	86	101
Animalier	99	95	92	91	89	85
Totalt exkl. trädgård	98	96	92	90	88	88
Totalt inkl. trädgård		97	93	91	90	90
Primärförädlingsprisindex						
Vegetabilier	113	122	108	102	106	119
Animalier	100	97	97	99	105	96
Totalt	102	102	100	99	98	100
Producentprisindex för livsmedelsindustrin, jordbruksreglerade livsmedel						
Vegetabilier	113	116	112	111	111	118
Animalier	105	105	105	107	106	107
Totalt	109	109	108	110	109	112
Konsumentprisindex för jordbruksreglerade livsmedel						
Vegetabilier	97	98	89	87	89	94
Animalier	98	97	91	91	91	91
Totalt	98	97	90	90	90	92
Konsumentprisindex						
Ej jordbruksreglerade livsmedel	108	113	105	107	109	110
Totalt exkl. jordbruksreglerade livsmedel	122	126	127	128	128	128
Totalt inkl. jordbruksreglerade livsmedel	120	123	123	124	124	124

1) Uppgifter för 1994 delvis skattade.

Källa: Jordbruksverket.

Arrendepriser

Jordbruksarrendena har ökat kontinuerligt under senare år. Jämför tabell 2.2 sid 15.

Jordbruksverkets arrendeprisundersökning visar att antalet arrenden per företag med arrenden i genomsnitt var 2,6 år 1997. Antalet var störst i Norra Sverige och lägst i Västsverige. Arrendena inom jordbruket kan vara av skilda slag. Ett arrende kan avse en hel gård med tillhörande byggnader och bostadshus eller ett sidoarrende på mindre än ett hektar. Det kan röra sig om några hektar av den bästa åkermarken eller åkermark avsedd för bete. Detta påverkar naturligtvis arrendeprierna liksom om marken arrenderas från nära släkt eller vänner.

Det är också vanligt att arrendet är gratis. Andelen gratisarrenden i olika delar av Sverige redovisas i tabblån nedan. Av tabblån framgår att drygt en tredjedel av samtliga arrenden är gratisarrenden. Gratisarrendena är vanligast i Norra Sverige där 72 % av arrendena var gratis 1997. Lägst var andelen i Sydsverige (14 %).

Andelen gratisarrenden av jordbruksarrendena 1996 och 1997

Område	Län	1996, %	1997 %
Sydsverige	K,M	15	14
Västsverige	N,O	24	24
Småland med öarna	F,G,H,I	28	30
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	20	19
Norra Mellansverige	S,W,X	70	67
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	72	72
Hela riket		37	36

I tabell 11.13. redovisas de genomsnittliga arrendepriserna 1997 för jordbruksmark, dvs. både åker- och betesmark, samt för enbart åkermarken. För jordbruksmarken var genomsnittspriset ca 800 kr per hektar om gratisarrendena medräknas och ca 900 kr om de inte tas med. För enbart åkermarken var arrendepriserna i genomsnitt ca 150 kronor högre än för jordbruksmarken. De regionala skillnaderna var stora. Arrendepriserna i det jordbruksdominerade Sydsverige var avsevärt högre än i Norra Sverige.

Sedan 1994 har arrendepriserna stigit med några procent varje år. Mellan 1997 och 1998 var ökningen i genomsnitt knappt 3 %.

Ett genomsnittligt pris för betesmark i hela riket beräknades inklusive gratisarrenden vara 363 kr/ha år 1996 och 411 kr/ha år 1997.

Undersökningens uppläggning

Arrendeprisundersökningar har genomförts av Jordbruksverket sedan 1994. Syfte och urvalsstorlek har förändrats något över åren. År 1998 var urvalet 600 jordbrukare vilka enligt lantbruksregistret hade uppgett att de arrenderade åker. Medelfelet i de siffror som presenteras nedan är vid ett 95-procentigt konfidensintervall mellan 8 % och 66 %. Ingen statistik om arrendepriser lämnas i 1998 års undersökning utan enbart om prisutveckling.

Nästa arrendeprisundersökning är tänkt att genomföras år 2000. Ingen undersökning gjordes år 1999.

Tabell 11.13

Genomsnittliga arrendepriser för jordbruksmark med och utan gratisarrenden samt för åkermark 1997

Average rent for agricultural land and for arable land in 1997

Område	Län	Genomsnittliga arrendepriser för		
		jordbruksmark inkl.gratis- arrenden kr/ha	åkermark exkl.gratis- arrenden kr/ha	åkermark inkl.gratis- arrenden kr/ha
Sydsverige	K,M	1 675	1 773	1 916
Västsverige	N,O	937	999	1 182
Småland med öarna	F,G,H,I	571	652	728
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	751	780	869
Norra Mellansverige	S,W,X	331	..	..
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	66	150	60
Hela riket		836	914	981

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 11.14

Utvecklingen av arrendepriser 1996–1998 (1994=100)

Rent for agricultural land in 1996–1998 (index 1994=100)

Område	Län	1995	1996	1997	1998
Sydsverige	K,M	102	106	113	114
Västsverige	N,O	101	111	112	115
Småland med öarna	F,G,H,I	100	104	116	121
Östra Mellansverige	AB,C,D,E,T,U	103	107	113	122
Norra Mellansverige	S,W,X	100	113	124	124
Norra Sverige	Y,Z,AC,BD	98	103	103	103
Hela riket		102	107	114	117

Källa: Jordbruksverket.

Annan publicering

Arrendeprisundersökningen har tidigare publicerats av Jordbruksverket i *Jordbruksekonomiska meddelanden*. 1998 års undersökning (Utveckling av arrende- och markpriser inom jordbruket, PM 1999-02-04) finns publicerad på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under rubriken Statistik och fakta.

Jordbrukarfamiljernas inkomster

Tabell 11.15

Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m.m. 1991–1992 samt 1995–1997. Kronor per brukare inklusive maka/make

The farmers' assessed net receipts from different sources of income in 1991–1992 and 1995–1997. Swedish kronor per holder including spouse

Storleksgrupp hektar åker	1991	1992	1995	1996	1997
Näringsverksamhet					
2,1 – 5,0	11 800	10 600	9 100	9 000	9 700
5,1 – 10,0	17 200	14 400	11 600	11 400	12 300
10,1 – 20,0	32 600	28 400	19 900	19 300	20 000
20,1 – 30,0	58 400	51 600	39 600	38 800	40 600
30,1 – 50,0	86 300	78 300	66 300	65 900	69 500
50,1 – 100,0	106 400	96 300	93 200	95 800	103 800
100,1 – 200,0	117 200	103 000	107 800	116 400	126 500
200,1 –	121 200	98 400	111 400	120 500	129 700
Samtliga	50 300	44 800	39 200	38 400	41 600
Tjänst					
2,1 – 5,0	175 100	184 300	213 700	222 200	227 900
5,1 – 10,0	163 000	172 900	201 900	210 700	218 300
10,1 – 20,0	141 400	150 100	179 200	187 900	194 200
20,1 – 30,0	113 700	123 200	147 800	155 200	163 300
30,1 – 50,0	92 600	97 900	118 100	123 500	129 800
50,1 – 100,0	84 600	90 000	101 100	104 200	107 200
100,1 – 200,0	88 400	93 600	101 700	102 700	105 400
200,1 –	94 300	107 900	115 700	115 200	112 200
Samtliga	130 800	138 800	162 500	171 300	176 800
Taxerad förvärvsinkomst¹					
2,1 – 5,0	184 300	192 700	220 200	228 300	234 500
5,1 – 10,0	177 500	185 100	210 900	219 200	227 400
10,1 – 20,0	171 100	176 300	196 700	204 500	211 300
20,1 – 30,0	169 500	172 800	185 400	191 600	201 200
30,1 – 50,0	176 300	174 300	182 300	187 200	196 900
50,1 – 100,0	187 700	184 000	192 200	197 800	208 600
100,1 – 200,0	200 900	192 800	206 700	216 500	229 200
200,1 –	204 200	199 300	221 600	230 700	238 900
Samtliga	178 200	181 400	199 300	207 100	215 600
Summa förvärvs- och kapitalinkomst²					
2,1 – 5,0	200 500	208 100	239 800	250 200	257 500
5,1 – 10,0	194 100	200 700	233 500	243 900	253 400
10,1 – 20,0	188 200	192 200	224 900	235 200	242 900
20,1 – 30,0	185 800	188 200	220 900	231 000	240 400
30,1 – 50,0	192 000	188 700	223 400	233 700	242 300
50,1 – 100,0	205 800	200 500	240 400	254 800	262 300
100,1 – 200,0	228 000	216 400	267 500	288 400	297 600
200,1 –	260 500	246 200	311 200	320 100	336 200
Samtliga	195 400	197 400	332 100	343 500	352 100

1) Taxerad förvärvsinkomst utgörs av summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

2) Beräknad som summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst samt överskott av kapital. 1990 och tidigare lika med sammanräknad inkomst.

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

Fr.o.m. inkomståret 1991 baseras redovisningen av Jordbrukarnas nettointäkter m.m. helt på en sambearbetning av lantbruksregistret (LBR) och SCB:s inkomst- och förmögenhetsregister (IoF). För inkomståren 1993 och 1994 har inga undersökningar genomförts.

Storleken och sammansättningen av jordbrukarfamiljernas inkomster är i hög grad beroende på jordbruksföretagens storlek, driftsinriktning etc. Uppgifter om jordbrukarnas inkomster kan i första hand hämtas från undersökningen Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

Stora förändringar i taxeringsstatistiken blev följden av den stora skattereformen som genomfördes åren 1990 och 1991. Många inkomstbegrepp förändrades och jämförbarheten med tidigare år försämrades. Från att tidigare ha funnits sex inkomstslag som tillsammans bildade inkomstbegreppet Sammanräknad inkomst finns numera endast tre inkomstslag: Inkomst av tjänst, Inkomst av näringsverksamhet och Inkomst av kapital. Inkomst av tjänst och näringsverksamhet bildar efter avdrag för allmänna avdrag och förlustavdrag det nya inkomstbegreppet Taxerad förvärvsinkomst, medan Inkomst av kapital särredovisas i taxeringsstatistiken. Tidigare användes ofta Sammanräknad inkomst för jämförelser över tiden. För åren efter skatteomläggningen redovisas Summa förvärvs- och kapitalinkomst, som i stort sett motsvarar tidigare års Sammanräknad inkomst, men det är trots detta svårt att jämföra inkomster före och efter skattereformen. Skatteomläggningen medförde nämligen också att inkomster som tidigare betraktades som skattefria numera behandlas som skattepliktiga inkomster. Många inkomsttagare har i inkomststatistiken därför fått större mätbara inkomster, trots att man i många fall redan tidigare erhöill dessa inkomster utan att de då ingick i statistiken.

Även under de senaste åren har reglerna för inkomstbeskattningen ändrats. För jordbrukarna är det speciellt de till inkomståret 1994 införda reglerna om positiv och negativ räntefördelning respektive avsättning till expensionsmedel, som påverkat inkomstredovisningen. Helt kort kan sägas att positiv räntefördelning innebär att en schablonmässigt beräknad ränta på ett underlag, som i princip utgörs av eget kapital i närings-

verksamheten, får dras av i näringsverksamheten och i stället tas upp som kapitalinkomst. De nya reglerna om räntefördelning är den huvudsakliga förklaringen till den i tabell 11.16 redovisade stora ökningen mellan 1992 och 1995 av andelen Överskott av kapital i Summa förvärvs- och kapitalinkomst och

motsvarande minskning av andelen för Näringsverksamhet.

I tabell 11.15 redovisas genomsnittliga taxerade nettointäkter för jordbrukare i olika storleksgrupper av jordbruksföretag.

Tabell 11.16

Jordbrukarnas taxerade inkomst av näringsverksamhet, tjänst m.m. 1997 länsvis. Totalbelopp, medeltal per brukare inklusive maka/make respektive procent

The farmers' assessed income from business (incl. agriculture), employment etc. in 1997 by counties. Totals, average per holder incl. spouse and percentages

Län	Inkomst av närings- verksamhet Miljoner kronor	Inkomst av tjänst Miljoner kronor	Summa förvärvs- och kapitalinkomst ¹		Andel i procent			Över- skott av kapital
			Miljoner kronor	Kronor per brukare	Närings- verksamhet	Tjänst Totalt	Därav pension, livränta m.m.	
Stockholms	78	321	471	262 700	17	68	15	15
Uppsala	173	494	785	262 400	22	63	12	15
Södermanlands	114	384	583	261 700	20	66	13	15
Östergötlands	220	609	994	254 000	22	61	13	17
Jönköpings	213	831	1 230	255 200	17	68	13	15
Kronobergs	110	567	810	250 200	14	70	15	16
Kalmar	221	564	948	237 800	23	60	13	17
Gotlands	105	255	418	213 700	25	61	15	14
Blekinge	52	267	374	229 500	14	71	15	15
Skåne	546	1 756	2 738	258 200	20	64	14	16
Hallands	173	685	999	230 000	17	69	15	14
Göteborgs o bohus	96	688	877	240 800	11	78	17	11
Älvsborgs	235	1 337	1 795	243 500	13	74	16	12
Skaraborgs	355	1 234	1 845	255 300	19	67	13	14
Värmlands	121	1 043	1 293	255 100	9	81	18	10
Örebro	120	524	747	265 100	16	70	14	14
Västmanlands	131	454	672	267 900	19	68	11	13
Kopparbergs	93	501	670	248 500	14	75	16	11
Gävleborgs	129	599	823	248 000	16	73	15	12
Västernorrlands	108	716	917	269 400	12	78	17	10
Jämtlands	98	478	641	241 900	15	75	16	10
Västerbottens	126	845	1 076	270 300	12	79	17	10
Norrbottnens	68	500	619	261 400	11	81	20	8
<i>Hela riket</i>								
1997	3 671	15 615	22 264	252 100	16	70	15	13
1996	3 521	15 682	22 297	243 500	16	70	15	13
1995	3 501	14 505	20 716	232 100	17	70	15	13
1992	4 221	13 073	18 590	197 400	23	70	15	7
1991	4 824	12 542	18 743	195 400	26	67	14	7

1) Beräknad som summan av inkomst av näringsverksamhet och tjänst minskad med allmänna avdrag.

Källa: SCB, Nettointäkter m.m. för jordbrukare.

I tabell 11.16 återfinns med uppdelning på län totalbeloppen för jordbrukarfamiljernas inkomster av näringsverksamhet och tjänst samt summa förvärvs- och kapitalinkomst. Medelvärdet för den senare variabeln redovisas också liksom fördelningen på olika inkomstslag.

Av tabellen framgår att jordbrukare i Västerbottens län hade den högsta genomsnittliga förvärvs- och kapitalinkomsten, 270 300 kr, vilket var 7 % över riksgenomsnittet. Därefter

följde Västernorrlands, Västmanlands och Örebro län. Lägst inkomst redovisade Gotlands län med 213 700 kr, vilket var 15 % under riksgenomsnittet. Därefter följde Blekinge, Hallands och Kalmar län.

Näringsverksamhetens andel av Summa förvärvs- och kapitalinkomst varierar mellan 25 % (Gotlands län) och 9 % (Värmlands län).

12 Stödåtgärder

I detta kapitel redovisas stöd till jordbruket i form av direktstöd inom ramen för EU:s jordbrukspolitik, stöd vid införandet av en ny livsmedelspolitik mellan 1991/92 och 1994/95 (den svenska omställningen) och stöd för rationaliseringsinsatser. Till sist redovisas stöden till rennärigen.

Kapitel 12 innehåller avsnitt om

- Stöd vid införande av ny livsmedelspolitik
- Jordbruksstöden i olika länder
- EU-stöd
- Rationaliseringsinsatser

Jordbrukspolitisk översikt

Jordbrukspolitiken i Sverige har genomgått stora förändringar under de senaste åren.

Under 1989 ändrades förutsättningarna för utbetalning av stöd till jordbruket. Som en följd av en överenskommelse i GATT skulle stödet till jordbruket betalas ut på ett sådant sätt att det inte var produktionsstimulerande. Detta innebar att jordbrukets ersättning för höjda kostnader inte skulle erhållas genom prishöjningar på produkterna utan i huvudsak genom direktutbetalningar till jordbrukarna.

I juni 1990 beslöt riksdagen att jordbrukspolitiken skulle läggas om och att jordbruket skulle bli underkastat samma villkor som övriga näringar. I det tidigare systemet reglerades priserna på jordbruksprodukter med ett gränsskydd och en intern marknadsreglering. Reformen innebar bl.a. att den interna marknadsregleringen skulle avvecklas. Konsumenternas val skulle styra produktionen och jordbruket skulle endast ersättas för efterfrågade varor och tjänster. Inom de områden där det saknades en marknad, t.ex. landskapsvård och beredskap skulle samhället köpa tjänster av jordbruket.

Enligt riksdagsbeslutet skulle övergången till ett mera marknadsinriktat system ske under socialt acceptabla former. Under en övergångsperiod omfattande ca fem år skulle jordbruket därför ges olika former av stöd för att ställa om och anpassa produktionen till en fri marknad.

Vid tidpunkten för det jordbrukspolitiska beslutet ingick ett framtida svenskt EU-medlemskap inte i förutsättningarna. Sedan Sverige under sommaren 1991 ansökt om medlemskap började debatten rörande anpassningen av den svenska jordbrukspolitiken till EU:s jordbrukspolitik. Förändringar och kompletteringar genomfördes i 1990 års jordbrukspolitik. Sålunda förlängdes systemet med garanterade inlösenpriser för spannmål och ett arealbidrag ersatte inkomststödet fr.o.m. 1993 års odling.

Det svenska EU-medlemskapet från den 1 januari 1995 innebar att de svenska jordbruksstöden ersattes av EU:s stöd-system. En beskrivning av huvuddragen i EU:s jordbrukspolitik ges på sidorna 163 till 173.

Jordbruksstöden i olika länder

I en årlig rapport från OECD redovisas beräkningar av jordbruksstödet i form av s.k. PSE-tal. Dessa tal speglar främst skillnaden mellan producentpriser och världsmarknadpriser. Även direktstöd (arealstöd, djurstöd) samt subventioner av insatsvaror beaktas i beräkningarna. Höga PSE-tal indikerar en hög stödnivå. Nedan redovisas de beräknade PSE-talen i procent för olika länder.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Sverige	57	53	51	–	–	–
EU 12	47	49	49	–	–	–
EU 15	–	–	–	49	43	42
Österrike	57	59	62	–	–	–
Finland	66	64	67	–	–	–
Norge	76	75	74	72	70	71
USA	22	23	19	13	15	16
Japan	73	73	75	76	71	69
Nya Zeeland	3	3	3	3	3	3
Australien	11	9	10	10	8	9
OECD	42	43	42	40	35	35

I OECD-beräkningen fr.o.m. 1995 ingår Sverige, Finland och Österrike i EU 15. Redovisning av stödnivån kan också göras per capita eller per jordbruksföretag, vilket ger andra relationer mellan ländernas stödtal.

1990 års jordbrukspolitiska beslut

Från och med 1991/92 finansierades stödåtgärderna inom jordbruket av budgetmedel. I tabell 12.1 redovisas stödet till jordbruket, vissa pristillägg samt användning av budgetmedel för vissa övriga åtgärder för perioden 1991/92–1994/95.

Som en kompensation för lägre avräkningspriser på tidigare prisreglerade grödor omfattade 1990 års beslut ett arealbundet inkomststöd för perioden 1990/91–1992/93. Stödberättigad var den areal som 1990 odlades med prisreglerade grödor eller ingick i Omställning 90. Stödet uppgick under de tre åren till 1 100, 900 respektive 700 kr/ha. Som ett led i anpassningen till EU:s jordbrukspolitik utgick under 1993/94 och 1994/95 ett arealbidrag med 700 kr respektive 900 kr/ha. Totalt utbetalades under budgetåret 1994/95 avseende 1994 års odlingssäsong 1,3 miljarder kr som arealbidrag till ca 53 000 brukare.

Som en följd av GATT-överenskommelsen utbetalades generella djurbidrag som ersättning för uteblivna prishöjningar. Djurbidragen baserades på antalet djur 1988. De årliga utbetalningarna minskade successivt under perioden 1991–1995. Fr.o.m. 1991 baserades utbetalningarna på aktuellt djurinnehav.

Omställningsstödet för hela femårsperioden utbetalades under det år jordbrukaren gick med i omställningen vilket förklarar den höga siffran 1991/92.

Under perioden betalades också ut ett omställningsbidrag för mjölkproducenter som upphörde med mjölkproduktion samt en avvecklingsersättning för mjölkproducenter mellan 60 och 65 år (s.k. mjölkpension)

Tabell 12.1

Utbetalda arealbidrag och vissa andra direkta stöd till jordbruket 1991/92–1994/95. Miljoner kronor.

Disbursed area-based income support and other direct support to the agricultural sector in 1991/92–1994/95. Millions of Swedish kronor

	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95
<i>Direktstöd till jordbruket</i>				
Inkomststöd/arealbidrag ¹	1 412	1 076	851	1 269
Djurbidrag, generella	1 513	1 236	978	182
Omställningsstöd	3 114	100	– 9	– 13
Anläggningsstöd	105	82	64	46
Omställningsbidrag för mjölkproducenter	31	–	–	–
Mjölkpension	116	114	104	115
Startstöd	16	29	33	33
Stöd till norra Sverige	781	921	908	890
Totalt	7 088	3 558	2 929	2 522
<i>Vissa övriga åtgärder</i>				
Avbytarverksamhet	297	265	210	185
Företagshälsövård/socialförsäkr.	63	95	150	285
Sockerbruken	25	25	13	13
Rådgivning och utbildning	33	38	42	40
Kostnader för beredskapslagring	217	220	223	249
varav ränta	113	118	121	97

1) Fr.o.m. 1993/94.

Källa: Jordbruksverket.

Omställningsstöd

För att stimulera jordbrukaren att minska odlingen av överskottsgrödor utgick under perioden 1991/92–1993/94 ett omställningsstöd. Det utbetalades i form av ett villkorsslån som avskrivs om jordbrukaren uppfyller vissa villkor. Dessa villkor var att arealen under omställningsperioden inte användes för produktion av grödor för vilka utbetalats inkomststöd/arealbidrag, och att arealen vid omställningsperiodens slut hade överförts till annan användning än livsmedelsproduktion.

Areal som var under omställning berättigade inte till EU:s arealersättningar eller miljöstöd. Under 1995 och 1996 var det dock möjligt att gå ur omställningen och börja delta i EU:s program för arealersättning. Ungefär 19 000 företag med totalt ca 330 000 hektar lämnade då omställningen. Jordbrukarna blev återbetalningsskyldiga för den del av omställningsstödet som motsvarade tiden som återstod av omställningsperioden.

Tabell 12.2 visar att den 30 juni 1996 hade 1 919 företag med 18 607 hektar godkänd omställningsareal.

Tabell 12.2

Omställningsstöd per 30 juni 1996

Conversion grant as per 30th of June 1996

Område	Godkänd omställning per 30 juni 1996	
	Antal företag	Areal, hektar
<i>Län</i>		
Stockholm	114	1 287
Uppsala	68	354
Södermanlands	6	47
Östergötlands	150	1 773
Jönköpings	83	955
Kronobergs	151	1 459
Kalmar	28	194
Gotlands	26	180
Blekinge	63	404
Kristianstads	32	337
Malmöhus	40	278
Hallands	167	1 541
Göteborgs o Bohus	189	2 305
Älvsborgs	88	769
Skaraborgs	87	552
Värmlands	89	670
Örebro	144	1 755
Västmanlands	70	623
Kopparbergs	102	876
Gävleborgs	143	1 771
Västernorrlands	23	141
Jämtlands	40	245
Västerbottens	11	67
Norrbottens	5	25
<i>Hela riket</i>	1 919	18 607

Källa: Jordbruksverket.

EU:s jordbrukspolitik

EU:s gemensamma jordbrukspolitik (Common Agricultural Policy, CAP) innebär att handeln med jordbruksprodukter är fri inom unionen.

Målen för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är att:

- Öka produktiviteten i jordbruket
- Ge jordbrukarna en skälig levnadsstandard
- Stabilisera marknaderna
- Trygga livsmedelsförsörjningen
- Ge konsumenterna livsmedel till rimliga priser

För att nå dessa mål används främst olika marknadsregleringar men i EU:s jordbrukspolitik ingår även struktur- och regionalpolitiska åtgärder. På senare år har EU också fattat beslut om åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön.

I tabell 12.3 ges en sammanställning av arealersättningar och djurbidrag som hör hemma inom pris- och marknadsregleringarna samt av de regionala stöden och miljöstöden. Av tabellen framgår att arealersättningarna svarar för drygt hälften av de totalt utbetalade stöden i Sverige.

Beslut och finansiering

Ministerrådet, där den svenska jordbruksministern deltar, fattar beslut om jordbrukspolitiken efter förslag från kommissionen. Kommissionen verkställer sedan ministerrådets beslut, utfärdar bestämmelser och övervakar att reglerna följs.

Pris- och marknadsregleringarna finansieras helt av EU:s budget medan strukturstöden, de regionala stöden och miljöstöden medfinansieras av medlemsländerna.

Kommissionen har störst inflytande på de områden där EU i hög grad ansvarar för politiken, som t.ex. pris- och marknadsregleringen inom jordbrukspolitiken. För de åtgärder som medfinansieras av de enskilda medlemsländerna, t.ex. kompensationsbidraget och miljöprogrammet, är friheten större att nationellt utforma reglerna. Nationella stöd kan utformas av de enskilda medlemsländerna, men måste då först godkännas av kommissionen.

Jordbrukspolitiken finansieras av tullar, införselavgifter, producentavgifter och bidrag från medlemsstaterna och upptar ungefär hälften av EU:s totala budget.

Pris- och marknadspolitik

Pris och marknadspolitik bygger på tre grundprinciper

- En gemensam inre marknad inom EU med gemensamma administrativa priser
- En gemenskapspreferens dvs. varor producerade inom EU ska ha företräde på marknaden framför importerade produkter
- En gemensam finansiering

Inom unionen har en gemensam inre marknad skapats genom att man tagit bort tullar, införselavgifter och subventioner som påverkar konkurrensen mellan medlemsländerna. Även

Tabell 12.3

EU-stöd till jordbruket avseende 1997–1999¹.

Miljoner kronor

Support to the agricultural holdings regarding 1997–1999.

Millions of Swedish kronor

Stöd	1997	1998	1999
<i>Arealersättning²</i>	3 653,2	3 651,5	3 365,0
<i>Djurbidrag, generella</i>	752,8	677,1	627,8
Handjursbidrag	378,3	379,2	362,2
Am- och dikobidrag	246,3	244,2	230,5
Tackbidrag	26,8	38,4	35,1
BSE	85,2	–	–
Kalvslaktbidrag	16,2	15,3	–
<i>Regionala stöd</i>	887,1	887,7	874,7
Kompensationsbidrag	593,9	595,0	585,6
Nationellt stöd norra Sverige	293,1	292,7	289,1
<i>Miljöstöd</i>	1 631,0	1 797,5	2 044,5
Öppet odlingslandskap	568,3	577,9	611,6
Ekologisk odling	236,0	257,6	351,1
Flerårig vallodling	411,8	402,9	438,7
Biologisk mångfald o kulturmiljövården			
Betesmarker	205,1	290,2	330,3
Slätterängar	11,2	13,6	14,4
Kulturmiljö	182,5	155,0	173,5
Miljökänsliga områden			
Våtmarker och småvatten	4,2	5,7	7,2
Extensiv vall, skyddszoner	4,6	5,6	6,3
Fånggrödor	1,9	6,2	9,4
Resurshållande konventionellt jordbruk	–	75,9	93,6
Återskapande av slätterängar	–	1,4	2,7
Odling av bruna bönor på Öland	2,4	2,6	2,4
Utrotningshotade husdjursraser	2,8	2,9	3,4
NOLA, landskapsvård	–	–	–
Summa	6 924,0	7 013,8	6 912,0

1) För 1997 och 1998 ingår samtliga medel som avser respektive år i tabellen oavsett när de utbetalats. För 1999 ingår i beloppen de medel som utbetalats t.o.m. april 2000.

2) Inklusive ersättning för uttagen areal.

Källa: Jordbruksverket.

handelshinder i form av smittskyddsregler och livsmedelslagstiftning har i princip tagits bort.

I EU:s system med gemensamma priser ingår olika typer av administrativa priser nämligen riktpreis, interventionspris och tröskelpreis. Priset på marknaden och till producenten kan dock variera inom och mellan länderna och påverkas t.ex. av balans mellan utbud och efterfrågan, transportavstånd och konsumentens val.

Riktpriiset fastställs av EU:s ministerråd och är det producentpris som eftersträvas. Rådet fastställer också ett interventionspris, vilket ligger under riktpriiset. EU åtar sig att köpa produkten till interventionspriset varvid en lägsta nivå för priset till producenten bestäms. Produkterna hålls i lager tills priserna stigit eller tills de exporteras utanför EU. En annan form av intervention kan bestå i marknadsföringsstöd för att öka konsumtionen. Intervention tillämpas med något olika regler för spannmål, oljevaxter, mjölk, nötkött samt får- och lammkött.

Tröskelpriset ligger över riktpriiset och är det lägsta pris till vilket en importerad jordbruksprodukt kan komma in på den gemensamma marknaden. Tröskelpriset upprätthålls genom tullar och avgifter. Exportbidrag och gränsskydd finns bl.a. för spannmål, mjölk, nötkött, griskött, får- och lammkött, fjäderfäkött samt ägg.

Då importpriset är högre än marknadspriset inom EU får varor från EU företräde, preferens, framför importerade. Den s.k. gemenskapspreferensen innebär alltså att konsumenterna inom EU i första hand skall köpa varor producerade inom unionen.

1992 beslutade ministerrådet att reformera CAP. Reformen innebar att betydelsen av prisstödet minskades för olika produkter. Jordbrukarna kompenserades för det uteblivna prisstödet med direktstöd, dvs. stöd som ges i relation till antalet djur eller antalet hektar. Produktionsbegränsningar infördes bl.a. också för spannmål, oljeväxter och nötkött. Vidare skulle små producenter och extensiv produktion gynnas. Sedan 1984 fanns ett system med kvoter på mjölk.

Vid sidan av intervention, gränsskydd och exportbidrag innebar reformen att arealersättningar, djurbidrag och produktionskvoter blev viktiga instrument för EU:s pris- och marknadspolitik. Bidragen och ersättningarna lämnas inte ut automatiskt utan måste sökas av de jordbrukare som är berättigade till dem.

Arealersättningar

Arealersättning infördes i EU fr.o.m. 1993 för att kompensera jordbrukarna för sänkta producentpriser. Varje land har en av EU fastställd basareal, vilken är den högsta areal som landet kan få arealersättning för. I Sverige är den 1,7 milj. hektar. Om basarealen överskrids sänks arealersättningen procentuellt för alla jordbrukare som har sökt ersättning. I Sverige utnyttjades under 1999 drygt 90 % av basarealen.

Arealersättning utgår per hektar och kan sökas av alla jordbrukare som odlar spannmål, oljeväxter, baljväxter och oljelin. Ersättningen är förknippad med krav på att ta en del av arealen ur livsmedels- och foderproduktion. Under 1999 var kravet 10 % av den totala areal (ersättningsberättigade grödor+ uttagen areal) som jordbrukaren sökte arealersättning för. Högst 50 % av den totala arealen får vara uttagen areal. Den uttagna arealen kan antingen trädas eller odlas med industri- eller energigrödor.

Odlare som söker ersättning för arealer som motsvarar en avkastning om högst 92 ton, behöver inte ha uttagen areal. Ersättningen lämnas då endast med det belopp som gäller för spannmål oavsett vilken ersättningsberättigad gröda som odlas.

Arealersättningens storlek påverkas av spannmålsavkastningen i den produktionsregion där odlingen är belägen. Sverige är indelat i fem produktionsregioner med fem olika ersättningsnivåer (se tabell nedan).

Avkastningsnivå kg/ha	Spannmål kr/ha	Baljväxter kr/ha	Oljelin kr/ha	Uttagen areal kr/ha
4 947	2 374	3 430	4 593	3 008
4 448	2 135	3 084	4 130	2 704
4 061	1 949	2 815	3 770	2 469
3 582	1 719	2 483	3 325	2 178
3 079	1 478	2 135	2 858	1 872

Tabell 12.4

Areal samt arealersättningar för 1999 utbetalade t.o.m. april 2000

Compensatory payments for 1999. Area (hectare) and support in thousands of Swedish kronor as paid per 30th of April 2000

Område	Areal hektar	Utbetalt belopp 1 000 kr
<i>Län</i>		
Stockholms	58 063	130 741
Uppsala	114 001	255 069
Södermanlands	94 407	209 377
Östergötlands	152 280	393 652
Jönköpings	27 184	45 591
Kronobergs	15 461	26 493
Kalmar	57 383	113 075
Gotlands	44 408	89 618
Blekinge	13 702	27 685
Skåne	284 907	680 610
Hallands	64 616	128 469
Västra Götalands	303 730	634 023
Värmlands	52 380	90 544
Örebro	75 887	157 447
Västmanlands	99 978	214 082
Dalarnas	28 377	49 933
Gävleborgs	28 321	46 272
Västernorrlands	11 570	17 488
Jämtlands	5 868	8 772
Västerbottens	22 513	34 522
Norrbottnens	7 548	11 542
Hela riket	1 562 584	3 365 005

Källa: Jordbruksverket.

För jordbrukare som tidigare varit med i omställningen men som begärt utträde under 1995 eller 1996 gäller i fem år vissa specialregler. Hela den tidigare omställningsarealen kan anges som uttagen areal, alltså mer än de 50 % av den totala arealen som är tillåten enligt EU:s regler. Ersättningen för den del av den uttagna arealen som överstiger 50 % reduceras då till 70 % av ersättningen för uttagen areal i respektive avkastningsnivå.

För oljeväxter finns en annan regional indelning med fem ersättningsnivåer där ersättningen 1999 varierade mellan 2 393 kr och 4 339 kr.

Det finns en speciell kvot för oljeväxter inom hela EU. Den har delats upp på medlemsländerna och motsvarar för Sveriges del ca 120 000 hektar. Om hela EU:s basareal skulle överskridas drabbas de medlemsländer som har överskridit sin del av arealen av en minskning av arealersättningen för oljeväxter. Odlingen av oljeväxter har dock minskat de senaste åren och basarealen i hela EU utnyttjas endast till 95 %.

Av tabell 12.4 framgår att under 1999 utbetalades ca 3 365 miljoner kr i arealersättning till svenska producenter. De största utbetalningarna skedde i Skåne län följt av Västra Götalands län. Arealen för vilken stöd söktes var störst i Västra Götalands län. Jämförelser kan göras med odlingen av olika grödor i kapitel 7.

Anläggningsstöd för energiskog

För uttagen areal som planteras med energiskog lämnas ett stöd som helt finansieras av Sverige. Odling av energiskog berättigar till arealersättning samt ett anläggningsstöd på 5 000 kr/ha 1999.

Skogsplantering på åkermark

Stödet lämnas för plantering av skog på åkermark som berättigar till arealersättning. Stödet finansieras till hälften av EU och lämnas endast i Götalands och Svealands slättbyder. Stödet kan sökas för anläggning av ädellövskog, lövskog, skogsbryn samt träd- eller buskstråk.

Ersättningsbeloppet är högst 16 000 kr/ha (högst 20 000 kr/ha för ädellövskog). För skötsel av anläggningarna lämnas ett bidrag för de första fem åren med totalt 5 000 kr/ha (6 000 kr/ha för ädellövskog).

Djurbidrag

Inom EU utgår djurbidrag till producenter av nötkött samt får- och lammkött. För att minska överproduktionen är djurbidragen kvoterade med hjälp av bidragsrätter. Sverige har fått bidragsrätter för 226 000 handjur (nötkreatur), 155 000 am- och dikor samt 180 000 tackor. För handjur är bidragsrätterna endast fördelade på nationell nivå. Bidragsrätterna för am- och dikor samt tackor är dock fördelade på gårdsnivå. Köp och försäljning samt leasing är tillåten av bidragsrätter för am- och dikor samt tackor.

För att få fulla djurbidrag krävs en viss foderareal relaterad till djurantalet på gården. Foderareal är betes- eller åkermark som är tillgänglig för uppfödning av nötkreatur, får eller getter. Kravet på foderareal innebär att en mera extensiv produktion gynnas. För samtliga djurbidrag krävs också att vissa regler om bl.a. märkning och journalföring skall vara uppfyllda samt att djuret skall ha hållits i producentens besättning under en viss tid.

Stödet avseende 1999 har betalats ut med ungefär hälften som en förskottsutbetalning i december 1999 och med slutbetalning i april 2000.

Generella djurbidrag utbetalade t.o.m. 30 april 2000 redovisas i tabell 12.5.

Handjur

Handjur skall ha en slaktvikt om minst 200 kg och minst två bidragsberättigade handjur per år måste lämnas till slakt, för att stöd skall utgå. För varje stut som slaktades 1999 utgick ca 1 000 kr om djuret var mellan 10–23 månader och 2 000 kr om djuret var äldre än 23 månader. För tjurar var stödbeloppet ca 1 240 kr.

Am- och dikor

Am- och dikobidraget uppgick till ca 1 340 kr per djur. För att bidrag skall utgå krävs att jordbrukaren har minst tre am- eller dikor.

Tabell 12.5**Generella djurbidrag för 1999 utbetalade t.o.m. april 2000**

Premiums for suckler cows, ewes and male bovines 1999 in swedish kronor as payed per 30th of April 2000

Område	Utbetalt belopp		
	Am-/dikor ¹ 1 000 kr	Handjur ¹ 1 000 kr	Tackor 1 000 kr
Län			
Stockholms	5 503	4 912	1 122
Uppsala	7 521	12 754	1 089
Södermanlands	8 646	13 326	1 402
Östergötlands	17 553	27 021	2 018
Jönköpings	16 689	31 474	1 623
Kronobergs	12 331	17 746	1 207
Kalmar	14 922	30 734	2 827
Gotlands	7 823	15 415	5 322
Blekinge	7 910	7 113	860
Skåne	47 722	45 735	3 054
Hallands	11 437	20 974	1 221
Västra Götalands	38 514	65 366	4 899
Värmlands	7 625	11 116	1 539
Örebro	5 415	10 137	803
Västmanlands	3 997	6 432	608
Dalarnas	4 609	7 738	1 071
Gävleborgs	4 543	10 192	942
Västernorrlands	2 699	5 652	1 368
Jämtlands	3 273	5 502	787
Västerbottens	1 315	8 711	698
Norrbottens	472	4 171	602
Hela riket	230 520	362 222	35 062

1) Inkl. extensifieringsbidrag.

Källa: Jordbruksverket.

Extensifieringsbidrag

Producenter som får am- och dikobidrag eller handjursbidrag kan få ett extra bidrag (extensifieringsbidrag) om djurtätheten är mindre än 1,4 djurenheter per hektar foderareal. Ett högre extensifieringsbidrag kan beviljas om djurtätheten är mindre än 1,0 djurenheter per hektar. Extensifieringsbidraget uppgick 1999 till ca 330 kr per bidrag (för det högre bidraget ca 480 kr).

Tackbidrag

Tackbidraget uppgick 1999 till ca 185 kr per djur, med ett tillägg av 60 kr inom stödområdena. En ansökan måste innehålla minst 10 bidragsberättigade tackor för att stöd skall utgå.

Mjölkkvoter

Överskotten inom EU är störst för mjölk- och mjölkprodukter. Genom systemet med mjölkkvoter har detta överskott minskat. Sverige har på riksnivå tilldelats en mjölkkvot på 3,3 miljoner ton vid fetthalten 4,33 %.

Mjölkkvoten är fördelad på gårdsnivå och utgör den kvantitet mjölk, som den enskilde producenten har rätt att utan avgift leverera till uppköpare eller sälja direkt till konsument under ett år. Om landets mjölkkvot överskrids får landet betala en straffavgift till EU. Straffavgiften tas ut av de producenter som har levererat över sin kvot och uppgår grovt räknat till dubbla avräkningspriset. Under kvotåret 1999/2000 utnyttjades praktiskt taget hela Sveriges kvot.

Det är möjligt att köpa och sälja mjölkkvoter. Inför varje

kvotår administrerar Jordbruksverket handel med mjölkkvoter. I Sverige tillämpas ett administrativt pris som hittills varit 1,50 kr/kg. De svenska kvoterna är fördelade i två (före 1998 tre) olika regioner och handel med mjölkkvoter kan bara ske inom regionerna. I varje region fördelas antalet kvoter till försäljning procentuellt bland intresserade köpare. Den första försäljningsomgången skedde i början av 1996. Utbudet blev då 127 milj. kg och efterfrågan blev 131 milj. kg. I början av 1997 var utbudet 108 milj. kg och efterfrågan 189 milj. kg och i början av 1998 var utbudet 147 milj. kg och efterfrågan var 84 milj. kg. Vid den senaste försäljningsomgången i början av 1999 var utbudet 225 milj. kg och efterfrågan 88 milj. kg. Inför kvotåret 2000/2001 har handeln med mjölkkvoter släppts fri.

Struktur- och regionalpolitik

EU:s struktur- och regionalpolitik syftar till social utjämning mellan olika regioner inom gemenskapen. Jordbruket skall säkras i områden med sämre produktionsförutsättningar så att befolkningen kan bo kvar och landskapet bevaras.

Strukturfonderna har sex mål att arbeta efter, varav främst det femte målet berör jordbruket. Mål 5a skall underlätta omstruktureringen av jord- och skogsbruk och mål 5b skall främja utvecklingen i landsbygdsområdena.

Det för jordbruket viktigaste stödet under mål 5a är det s.k. kompensationsbidraget. Detta riktar sig till områden som har sämre förutsättningar för livsmedelsproduktion (Less Favoured Areas). I Sverige utgår kompensationsbidrag till stödområdena i norra Sverige, delar av skogs- och mellanbygderna i södra och mellersta Sverige samt vissa områden på Öland och Gotland.

För att vara berättigad till kompensationsbidrag krävs att jordbrukaren åtar sig att bruka minst tre hektar jordbruksmark inom ett stödområde i minst fem år från och med den första stödutbetalningen. Pensionärer kan inte få kompensationsbidrag.

Kompensationsbidraget lämnas i första hand för djur, men i vissa stödområden i norra Sverige även för spannmål och potatis. Sverige delas in i åtta stödområden varav kompensationsbidrag utgår i sju (1, 2a, 2b, 3, 4, 5a, 5b) och stödet utgick med mellan 200 och 1 640 kr per djurenhet eller hektar.

Tabell 12.6 visar att Västerbottens län följt av Gävleborgs, Värmlands och Västra Götalands län är de län där mest kompensationsbidrag har utgått.

Andra stöd som ryms inom mål 5a är startstöd till yngre jordbrukare, investeringsstöd samt stöd till förädling och avsättning.

Tabell 12.6

Kompensationsbidrag för 1999 utbetalade t.o.m. april 2000

Support for less favoured areas regarding 1999 as paid by 30th of April 2000.

Område	Utbetalt belopp 1 000 kr
<i>Län</i>	
Stockholms	840
Uppsala	4 959
Södermanlands	151
Östergötlands	4 037
Jönköpings	42 544
Kronobergs	19 290
Kalmar	27 117
Gotlands	7 754
Blekinge	4 690
Skåne	15 806
Hallands	9 921
Västra Götalands	55 107
Värmlands	56 359
Örebro	10 445
Västmanlands	681
Dalarnas	40 951
Gävleborgs	71 344
Västernorrlands	52 338
Jämtlands	47 466
Västerbottens	78 181
Norrbottnens	35 664
Hela riket	585 645

Källa: Jordbruksverket.

Startstöd

Startstöd till yngre företagare med jordbruks- trädgårds- eller renskötsel-företag kan beviljas som bidrag i form av räntestöd i fem år. Bidrag kan beviljas vid förstagångsetablering som arrendator eller självägande jordbrukare om sökanden är under 35 år och har teoretisk och praktisk jordbruksutbildning. Etableringen skall ha skett efter 1 juli 1990 och företaget skall ge brukaren tillfredsställande sysselsättning och försörjning. Andelen eget kapital får vara högst 40 % för oreducerat startstöd, medan ett reducerat stöd kan utgå i intervallet 40–60 % eget kapital.

Startstödet storlek är knutet till produktionens storlek och beräknas med hjälp av schablonbelopp eftersom man vill undvika att stödet skall stimulera till onödigt höga investeringar. Under de tre första åren är bidraget högst 50 000 kr per år. År fyra och fem är bidraget högst 25 000 kr per år. Det högsta bidrag som kan utgå under en femårsperiod är således 200 000 kr. Från och med kalenderåret 1995 är startstödet medfinansierat av EU med 50 % (75 % i norra Svealand och Norrlands inland.)

Under 1999 beviljades 266 startstöd. Stödet uppgår i genomsnitt till ca 190 000 kr per mottagare under den femåriga stödperioden. Mjolkproduktion är den dominerande driftsinriktningen och förekommer vid drygt hälften av företagen. Startstöden redovisas i tabell 12.7 och 12.8.

Tabell 12.7**Beviljade startstöd 1999***Support to new establishments in 1999*

Område	Antal stöd	Varav slätköp	Stödbelopp, 1 000 kronor		
			Utbetalas år 1	Utbetalas under 5 år	Per företag under 5 år
<i>Län</i>					
Stockholms	6	2	322	1 305	218
Uppsala	12	11	446	1 735	145
Södermanlands	5	4	276	1 128	226
Östergötlands	22	15	1 080	4 390	200
Jönköpings	12	7	513	2 162	180
<i>Kronobergs</i>	5	5	226	927	185
Kalmar	26	21	1 156	4 747	183
Gotlands	13	10	624	2 563	197
Blekinge	4	3	194	783	196
Skåne	27	20	1 279	5 181	192
<i>Hallands</i>	19	13	1 095	3 010	158
Västra Götalands	51	36	2 391	9 731	191
Värmlands	10	7	475	1 924	192
Örebro	8	7	400	1 600	200
Västmanlands	6	4	295	1 186	198
<i>Dalarnas</i>	2	2	100	400	200
Gävleborgs	8	4	348	1 424	178
Västernorrlands	7	–	276	1 178	168
Jämtlands	7	3	298	1 242	177
Västerbottens	9	5	480	1 982	220
Norrbottnens	7	3	411	1 734	248
<i>Hela riket 1999</i>	266	182	12 685	50 332	189
1998	182	128	8 116	33 520	184
1997	155	95	6 680	27 916	180
1996	162	110	7 019	29 372	181
1995/96 ¹	256	177	11 447	47 729	186
1994/95	179	111	7 227	30 104	168
1993/94	184	120	7 246	30 405	165

1) Avser 18-månaders perioder 1/7 1995–31/12 1996.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.8**Beviljade startstöd 1999 fördelade efter företagens produktionsinriktning***Support to new establishments in 1999 by type of farming*

Produktionsinriktning	Antal stöd	Varav slätköp	Stödbelopp, 1 000 kronor		
			Utbetalas år 1	Utbetalas under 5 år	Per företag under 5 år
Mjolkproduktion	137	100	6 690	26 750	195
Dikor	17	15	779	3 187	187
Ungnöt	18	10	870	3 558	198
Smågrisproduktion	11	8	507	2 116	192
Integrerad svinproduktion	10	9	583	1 563	156
Slaktsvinsproduktion	10	8	450	1 694	169
Växtodling	40	22	1 900	7 681	192
Jordbruksprod. övrigt	10	5	380	1 595	160
Trädgård	11	5	460	1 892	172
Renskötsel	2	–	66	296	148
<i>Totalt</i>	266	182	12 685	50 332	189

Källa: Jordbruksverket.

Investeringsstöd

Från och med 1997 finns ett investeringsstöd till företagare med jordbruks-, trädgårds- eller renskötsföretag. Stödet utgår i form av bidrag som varierar geografiskt. Inom området för mål 6 (huvudsakligen inlandet i de sju nordligaste länen) är bidragsandelen 45 % av investeringsutgifterna, högst 600 000 kr i bidrag per företag. I övriga delar av de sju nordligaste länen (Värmlands, Dalarnas, Gävleborgs, Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län) är bidraget 35 %, högst 300 000 kr och i övriga delar av landet 20 %, högst 150 000 kr. Utanför de sju nordligaste länen är bidrags-

möjligheten inskränkt till investeringar för den yttre miljön, djurmiljön samt kompletterande verksamheter (t.ex. turism, hantverk, gårdsbutik). EU-regler begränsar i vissa fall möjligheterna att lämna stöd till utökning av animalieproduktion.

Investeringsstöd får beviljas med högst 40 milj. kr per år (1997–1999) inom området för mål 6 och 80 milj. kr per år för övriga landet. EU finansierar 75 % av stöden inom området för mål 6 samt 25 % i övrigt.

I tabell 12.9 redovisas antalet beviljade investeringsstöd. Totalt beviljades 152,2 milj. kr. Av dessa medfinansierades 63,0 milj. kr från EU.

Tabell 12.9

Beviljade investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötsföretag 1999

Number of granted investment supports to agricultural holdings in 1999

Område	Målområde 5a ¹		Målområde 5b ¹		Målområde 6		Totalt	
	Antal	Stöd, kr	Antal	Stöd, kr	Antal	Stöd, kr	Antal	Stöd, kr
<i>Län</i>								
Stockholm	24	1 886 498	–	–	–	–	24	1 886 498
Uppsala	20	1 660 700	–	–	–	–	20	1 660 700
Södermanlands	28	2 300 000	–	–	–	–	28	2 300 000
Östergötland	39	3 597 297	28	2 627 269	–	–	67	6 224 566
Jönköpings	37	2 580 603	37	3 519 397	–	–	74	6 100 000
Kronobergs	37	3 126 100	18	1 373 900	–	–	55	4 500 000
Kalmar	30	2 270 924	97	7 315 381	–	–	127	9 586 305
Gotlands	–	–	31	2 650 846	–	–	31	2 650 846
Blekinge	28	1 963 668	–	–	–	–	28	1 963 668
Skåne	143	10 999 522	–	–	–	–	143	10 999 522
Hallands	37	3 481 556	–	–	–	–	37	3 481 556
Västra Götalands	126	10 784 451	19	1 656 722	–	–	145	12 441 173
Värmlands	36	6 063 960	23	4 817 117	3	821 269	62	11 702 346
Örebro	20	1 741 500	–	–	–	–	20	1 741 500
Västmanlands	21	1 361 280	–	–	–	–	21	1 361 280
Dalarnas	39	4 840 800	8	1 557 500	12	2 999 750	59	9 398 050
Gävleborgs	14	1 870 717	50	5 423 200	19	3 700 000	83	10 993 917
Västernorrlands	21	2 790 000	–	–	11	1 400 000	32	4 190 000
Jämtlands	–	–	–	–	111	25 647 100	111	25 647 100
Västerbottens	24	2 622 135	17	2 902 156	34	8 439 775	75	13 964 066
Norrbottens	21	2 575 102	–	–	34	6 845 810	55	9 420 912
<i>Hela riket</i>								
1999	745	68 516 813	328	33 843 488	224	49 853 704	1 297	152 214 005
1998	721	68 026 897	305	30 044 934	203	45 406 170	1 229	143 478 001
1997	321	30 634 799	155	14 776 980	109	22 390 820	585	67 802 599

1) Inom målområdena 5a+5b har under åren 1998–1999 sammanlagt beviljats mer än maximibeloppet 80 milj. kr per år. Det beror på att vissa stöd beviljades 1997 och 1998 aldrig kom att utnyttjas. Dessa frigjorda medel kunde användas till nya beslut om stöd 1999.

Källa: Jordbruksverket.

Tabell 12.10

Antal investeringsstöd till jordbruks-, trädgårds- och renskötselstöd samt beviljade stödbelopp fördelade efter företagstyp 1999

Number of granted investment supports to agricultural holdings and support in thousands of Swedish kronor by type of holding in 1999

Huvudsaklig företagstyp	Antal	Belopp, kr
Mjolkproduktion	837	103 065 614
Nötköttproduktion	192	21 786 303
Svinproduktion	80	6 221 028
Ägg- och fjäderfäproduktion	16	1 996 320
Andra typer av djuruppfödning	21	3 099 762
Växtodling	55	6 339 348
Trädgårdsnäring	71	6 126 766
Fruktodling	3	268 400
Annan veg. prod.inriktning	2	316 000
Övriga företag	6	1 064 807
Rensköttsel	14	1 929 657
Totalt 1999	1 297	152 214 005
1998	1 229	143 478 001
1997	585	67 802 599

Källa: Jordbruksverket.

Av tabell 12.10 framgår att mjölkproduktion är den klart dominerande driftsinriktningen bland dem som beviljats investeringsstöd. Ca två tredjedelar av det beviljade stödbeloppet lämnas till mjölkproducenter.

Den vanligaste investeringstypen är investeringar i stallbyggnader och i byggnadsinventarier för nötkreatur. (Se tabell 12.11)

Tabell 12.11

Beviljade investeringsstödsbelopp till jordbruks-, trädgårds- och renskötselstöd fördelade efter typ av investering 1999

Granted investment supports to agricultural holdings by type of investment in 1999

Huvudsaklig investeringstyp	Antal stöd	Beviljat stöd belopp, kr
Stallbyggnader o. byggnadsinv. för nötkreatur	754	100 476 594
D:o för svin	64	5 855 316
D:o för andra djurslag	26	3 127 163
Växthus	63	5 693 107
Andra driftsbyggnader	85	11 991 881
Markförbättring	22	1 352 330
Gödselvårdsanläggningar	106	8 212 936
Andra investeringar	163	14 145 878
Kompletterande verksamhet	14	1 358 800
Totalt 1999	1 297	152 214 005
1998	1 229	143 478 001
1997	585	67 802 599

Källa: Jordbruksverket.

Stöd till investeringar för förädling och avsättning

Syftet med stödet är att främja investeringar som förbättrar bearbetning och avsättning av jordbruksprodukter. Stödet riktas i första hand till investeringar i det första förädlings- och avsättningsledet. Stödets fördelning på sektorer 1999 framgår av nedanstående tablå.

Sektor	Beviljat stödbelopp, kr
Nöt-, gris- och fårkött	16 098 782
Mjolk och mjolkprodukter	27 015 376
Fågelkött	10 532 266
Frukt, bär och grönsaker	4 627 221
Potatis	9 761 457
Blommor och plantor	1 180 043
Renkött	225 756
Skog	1 660 120
Totalt 1999	71 101 021
1998	62 146 290
1997	58 256 640

Nationellt stöd norra Sverige

Avtalet med EU ger Sverige rätt att lämna nationellt stöd till vissa områden i norra Sverige. Stödet är helt finansierat av svenska staten och syftet är att behålla traditionell jordbruksproduktion som är särskilt lämpad för klimatförhållandena i norra Sverige. Avsikten är också att stödet skall förbättra strukturen för produktion, omsättning och förädling av jordbruksprodukter och säkerställa att miljön och naturvärdena skyddas och bevaras.

Det nationella stödet tillsammans med kompensationsbidraget och miljöstödet för bevarande av öppet odlingslandskap ersätter det gamla Norrlandsstödet.

Stöd utgår till mjölk-, slaktsvins- och äggproduktion samt för suggor och getter samt odling av potatis, bär och grönsaker. Det nationella stödet är förknippat med vissa villkor. Jordbruket skall t.ex. omfatta minst 3 hektar jordbruksmark. Nationellt stöd lämnas inte till jordbrukare som vid ansökningstillfället har statlig ålderspension eller hel förtidspension.

Stödet är differentierat på fyra olika stödnivåer. Tabell nedan visar stödets storlek för olika produkter och olika stödområden under 1999.

Produkt/ djur	Stödområde			
	1	2a	2b	3
Mjölkproduktion, kr/kg	1,05	0,71	0,47	0,09
Slaktsvinsprod, kr/svin	222	143	143	23
Smågrisprod, kr/sugga	843	437	437	101
Getprod, kr/get	430	430	430	430
Potatisodling, kr/ha	2 700	2 700	960	960
Bär/grönsaksodl, kr/ha	2 850	2 850	2 850	1 850
Äggproduktion, kr/höna	10	10	10	3,60

Tabell 12.12

Nationellt stöd till norra Sverige 1999, 1 000 kronor
National support to the north of Sweden in 1999, 1 000 Swedish kronor

	Suggor Getter Potatis Ägg Bär o grönsaker	Mjölk	Slakt- svin	Summa
Värmlands	306	3 306	190	3 802
Dalarnas	594	4 073	73	4 740
Gävleborgs	963	21 378	1 589	23 929
Västernorrlands	1 284	37 038	2 973	41 295
Jämtlands	1 284	61 257	1 176	63 717
Västerbottens	3 292	87 427	5 798	96 517
Norrbottnens	2 448	51 867	744	55 058
Totalt	10 171	266 345	12 542	289 058

Källa: Jordbruksverket.

I tabell 12.12 redovisas det nationella stödet till norra Sverige. Under 1999 utgick 289 milj. kr som nationellt stöd.

Den största delen av stödet, mer än 90 %, lämnades för mjölk. En tredjedel av stödet lämnades till brukare i Västerbottens län.

Miljöprogram

Miljöstöden syftar till åtgärder för att minska jordbrukets belastning på miljön. Varje land utformar ett program för miljövänliga produktionsmetoder inom jordbruket och för bevarande av biologisk mångfald i odlingslandskapet. Programmet utformas efter det egna landets förhållanden och miljöproblem. För miljöstöd krävs ett femårigt åtagande av brukaren (20 år när det gäller stödet till våtmarker och småvatten). Stödets storlek varierar mellan olika regioner. Vissa av stöden går att kombinera andra inte.

Öppet odlingslandskap

Miljöstöd för bevarande av ett öppet odlingslandskap utgick till slåttervall, betesvall och naturbetesmark. Syftet med stödet är att stimulera användningen av jordbruksmark på ett sätt som förbättrar eller upprätthåller landskapet och förhindrar omfattande nedläggning av åkermark. I stödområde 1 till 3 i norra Sverige lämnas stödet endast till jordbruksföretag som bedriver mjölk- eller köttproduktion med nötkreatur, får eller getter.

Jordbrukaren söker stödet för en femårsperiod och marken måste skötas enligt bestämda villkor. För vall på åkermark gäller bl.a. att kemisk bekämpning inte får förekomma och för naturbetesmark får bl.a. vare sig gödsling, kalkning eller kemisk bekämpning förekomma. Stödets storlek varierar mellan olika regioner, där stödet är störst i norra Sverige. För vall på åkermark

varierade stödet i skilda stödområden mellan 400 och 2 050 kr och stödet till naturbetesmark varierade mellan 1 000 och 2 050 kr per hektar.

Stöd för öppet odlingslandskap söktes för ca 615 000 hektar vall och 180 000 hektar betesmark vilket framgår av tabell 12.13. I tabell 12.14 visas att 612 milj. kr utgick för bevarande av öppet odlingslandskap.

Miljöstöd för ekologisk odling

Miljöstöd för ekologisk odling är ett arealbaserat miljöstöd som lämnas för jordbruksgrödor och frilandssodlade trädgårdsgrödor på åkermark. För att stöd skall utgå måste en rad villkor följas. Sverige delas in i två regioner och stödet per hektar utgick antingen med 900 kr eller med 1 600 kr per hektar. Stödet kan även sökas för ekologisk djurhållning (förutsätter ekologisk växtodling). Det lämnas då i form av ett högre stöd för ekologiskt odlad vall och grönfodergrödor (600 kr/ha).

Tabell 12.13 visar att under 1999 har stöd sökts för ca 305 000 hektar eller ca 11 % av Sveriges åkerareal. Motsvarande siffra för 1998 var 250 000 hektar. Det finns stora regionala skillnader, i Jämtlands län t.ex. är nästan 45 % av åkerarealen ansluten medan siffran för Skåne län är 4 %.

Tabell 12.13

Registrerade arealer (april 2000) för vissa miljöstöd avseende 1999, hektar

Area for environmental support regarding 1999, registered as per 30th of April 2000, hectares

Område	Öppet odlingslandskap			Ekologisk odling	Biologisk mångfald		Flerårig vallodling
	Vall på åker	Betesmark	Summa		Betesmarker	Slätterängar	
Län							
Stockholms	10 444	3 796	14 240	12 141	5 362	68	22 253
Uppsala	14 669	4 904	19 573	13 623	8 006	58	27 952
Södermanlands	9 345	2 001	11 346	17 283	10 548	322	28 142
Östergötlands	29 086	13 993	43 079	19 425	26 773	154	44 755
Jönköpings	58 769	32 555	91 324	13 959	6 332	183	56 265
Kronobergs	32 128	18 871	50 998	7 463	2 936	175	30 302
Kalmar	53 277	19 221	72 497	11 731	43 775	645	57 878
Gotlands	31 743	4 918	36 661	8 835	15 630	286	30 414
Blekinge	6 408	3 837	10 245	2 302	7 070	58	11 506
Skåne	30 581	13 784	44 365	17 108	29 401	1 030	74 139
Hallands	16 298	6 527	22 825	9 641	7 024	61	36 739
Västra Götalands	95 362	34 288	129 650	50 411	19 823	325	134 782
Värmlands	41 409	4 595	46 004	16 352	542	36	41 222
Örebro	14 161	2 519	16 680	10 062	4 865	115	22 974
Västmanlands	7 275	1 304	8 579	9 980	4 569	288	15 790
Dalarnas	24 884	4 134	29 018	8 949	4 466	156	24 399
Gävleborgs	30 650	2 888	33 538	16 022	1 864	48	31 818
Västernorrlands	26 750	1 519	28 269	19 540	1 274	123	29 270
Jämtlands	27 075	3 168	30 244	19 647	4 354	174	29 315
Västerbottens	35 426	813	36 239	12 330	817	47	37 941
Norrbottnens	18 958	789	19 747	9 941	1 047	424	20 900
Hela riket	614 697	180 422	795 119	306 743	206 477	4 775	808 753

Källa: Jordbruksverket.

Miljöstöd för att bevara utrotningshotade husdjursraser

Utbetalningar av miljöstöd för bevarande av utrotningshotade husdjursraser uppgick till 3,4 milj. kr enligt tabell 12.14. Stödet utgick till nötkreatur av raserna Fjällko, Rödkulla och Allmogeko, till får av raserna Gutefår, Ryafår och Allmogefår och till getter av raserna Lantrasget och Allmogegget.

Bevarande av biologisk mångfald och kulturmiljövärden

Syftet med stöden är att bevara odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturmiljövärden genom att slåtterängar och betesmarker sköts på ett sådant sätt att deras representativa flora och fauna bevaras samtidigt som kulturmiljövärdena bevaras och tydliggörs.

Betesmark och slåtterängar

Betesmark och slåtterängar delas in i klasser och stödet varierar mellan 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för betesmark och mellan 1 600 kr/ha och 2 400 kr/ha för slåtterängar. Tabell 12.13 visar att stöd söktes för totalt 206 500 hektar betesmarker och 4 800 hektar slåtterängar.

Kulturmiljöstöd

För kulturmiljöstödet poängsätts värdefulla landskapselement t.ex. stenmurar, solitärträd, alléer och odlingsrösen som finns på åkermarken. Stödet uppgick 1999 till mellan 1 000 kr och 1 200 kr per stödpoäng.

Stöd till miljökänsliga områden

I Götaland och Svealand lämnas miljöstöd för anläggning och återställande av våtmarker och småvatten på åkermark. Jordbrukaren gör ett 20-årigt åtagande och stödbeloppet är 4 800 kr per hektar och år de första fem åren och avtrappas sedan till 2 800, 2 500 respektive 500 kr per hektar för följande femårsperioder.

I Götaland och Svealand lämnas också stöd för anläggning av extensiv vall och skyddszoner utmed vattendrag utanför områden där miljöstödet för öppet odlingslandskap lämnas. Åtagandet är femårigt och stödbeloppet är 1 500 kr per hektar och år för extensiv vall och 3 300 kr per hektar och år för skyddszoner.

I Götaland lämnas stöd till fångrodor. Stödbeloppet är 1999 var 900 kr per hektar och år.

Tabell 12.14

Miljöstöd avseende 1999 utbetalade t.o.m. första kvartalet 2000, 1 000 kronor

Environmental support for 1999 as paid per 1st of April 2000, 1 000 Swedish kronor

Område	Öppet odlingslandskap	Ekologisk odling	Bevarande av utrotningshotade husdjursraser	Biologisk mångfald, värdefulla kulturmiljöer		
				Slåtterängar	Betesmarker	Värdefulla natur- och kulturmiljöer
<i>Län</i>						
Stockholms	7 145	17 525	124	193	8 509	6 097
Uppsala	9 894	18 026	127	155	12 607	4 604
Södermanlands	5 334	26 353	51	972	18 958	5 516
Östergötlands	23 759	28 021	124	599	42 950	18 219
Jönköpings	52 783	13 315	47	751	11 513	12 701
Kronobergs	30 443	7 360	66	769	4 938	7 653
Kalmar	38 690	14 061	118	1 900	66 676	22 282
Gotlands	16 429	11 362	114	1 432	22 655	1 687
Blekinge	5 676	3 301	122	138	13 002	3 984
Skåne	23 828	24 301	226	2 540	49 364	25 639
Hallands	11 652	13 994	89	257	11 265	11 638
Västra Götalands	68 708	58 232	373	858	32 710	23 517
Värmlands	39 050	14 048	220	128	725	1 659
Örebro	9 214	11 779	78	381	8 021	10 640
Västmanlands	3 949	14 024	63	719	7 137	3 539
Dalarnas	25 833	8 136	323	537	6 517	3 952
Gävleborgs	47 420	14 178	167	165	2 825	1 748
Västernorrlands	44 866	17 066	157	263	1 240	1 503
Jämtlands	50 698	17 412	388	540	6 032	2 661
Västerbottens	63 360	10 274	299	134	1 187	1 997
Norrbottens	32 879	8 280	143	916	1 468	2 217
Hela riket	611 610	351 051	3 417	14 350	330 299	173 452

Källa: Jordbruksverket.

I april 2000 hade följande arealer registrerats: våtmarker och småvatten 1 750 hektar, extensiv vall och skyddszoner 2 900 hektar samt fånggrödor 10 900 hektar.

Stöd till flerårig vallodling

Syftet med stödet för flerårig vallodling är att främja en miljövänlig markanvändning. Övergången till spannmålsodling skall hejdas till förmån för bibehållen och ökad vallodling.

Stödet kan lämnas för åkermark i hela landet. Den areal som omfattas av beslutet kan flyttas runt i växtföljden men ett krav är att den anlagda vallen skall ligga obruten i minst två vintrar för att stöd skall utgå. Under ett enskilt år får jordbrukaren underskrida den areal han sökt stöd för med högst 20 %.

Under 1999 betalades ca 440 milj. kr i stöd för flerårig vallodling. Stöd utgick för drygt 80 % av den areal som odlas med vall i Sverige.

Stöd till odling av bruna bönor på Öland

Stödet till odling av bruna bönor på Öland utgick med 2 700 kr per hektar. Tabell 12.14 visar att totalt utbetalades 2,4 milj. kr till odlingen.

Resurshushållande konventionellt jordbruk

Under 1998 infördes ett nytt miljöstöd för resurshushållande konventionellt jordbruk. Stödet syftar till att minska växtnärläcksage och användningen av bekämpningsmedel inom jordbruket. Stödet ska också stimulera till kompetenshöjning inom området. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela landet. Det årliga stödbeloppet är 100–225 kr per hektar. Extra stöd lämnas för resurshushållande sockerbetsodling på Gotland.

Återskapande av slätterängar

Under 1998 infördes också ett miljöstöd som syftar till att återskapa 1 000 ha slätterängar. Området skall ha en dokumenterad historia som slätteräng och får inte uppfylla kriterierna för miljöstöd för bevarande av biologisk mångfald i slätterängar. Stödperioden är femårig och stödet omfattar hela landet. Det årliga stödbeloppet är 2 600–3 650 kr per hektar.

Tabell 12.14 (forts.)

Område	Miljökänsliga områden			Flerårig vallodling	Bruna bönor	Resurshushållande konventionellt jordbruk	Återskapande av slätterängar	Summa miljöstöd
	Våtmarker småvatten	Extensiv vall och skyddsgrödor	Fånggrödor					
<i>Län</i>								
Stockholms	101	307	–	11 558	–	1 629	–	53 188
Uppsala	136	391	–	14 341	–	4 047	179	64 507
Södermanlands	1 055	510	–	14 561	–	2 141	101	75 552
Östergötlands	574	531	685	23 183	–	8 581	189	147 415
Jönköpings	194	21	272	29 147	–	2 364	20	123 128
Kronobergs	50	11	381	15 981	–	411	84	68 147
Kalmar	633	82	247	30 396	2 419	4 904	107	182 515
Gotlands	792	31	40	15 673	–	6 225	50	76 490
Blekinge	27	106	74	5 852	–	597	21	32 900
Skåne	551	1 852	1 232	38 230	–	31 065	11	198 839
Hallands	451	420	3 478	18 925	–	5 544	141	77 854
Västra Götalands	1 830	742	2 975	72 597	–	11 605	38	274 185
Värmlands	269	101	–	29 296	–	2 850	–	88 346
Örebro	56	306	–	14 121	–	2 358	7	56 961
Västmanlands	434	891	–	8 531	–	3 143	316	42 746
Dalarnas	5	17	–	17 090	–	1 102	122	63 634
Gävleborgs	–	–	–	17 640	–	582	195	84 920
Västernorrlands	–	–	–	15 193	–	348	41	80 677
Jämtlands	–	–	–	15 230	–	1 323	40	94 324
Västerbottens	–	–	–	20 284	–	2 184	–	99 719
Norrbottnens	–	–	–	10 870	–	630	1 058	58 461
Hela riket	7 159	6 322	9 385	438 696	2 419	93 634	2 721	2 044 515

Rationaliseringsinsatser

De statliga insatserna för jordbrukets rationalisering samordnas av Jordbruksverket och administreras av länsstyrelserna.

De viktigaste rationaliseringsinsatserna består av startstöd till yngre jordbrukare samt investeringsstöd. Det senare infördes 1997. Även trädgårds- och renskötsföretagare kan få dessa stöd. Tidigare kunde även lånegaranti (statlig borgen för banklån) utgå vid etablering på och effektivisering av företag. Lånegaranti kan numera endast beviljas för trädgårdsföretag. Till så kallad yttre rationalisering (fastighetsombildning) utgår dessutom ett totalt bidrag med 5 milj. kr per år som i huvudsak går till Dalarnas län.

Länsstyrelserna kan även köpa och sälja fastigheter i rationaliseringssyfte till jordbrukare som är i behov av tillskottsmark för att förbättra strukturen. Verksamheten är särskilt omfattande i Dalarnas län där fastighetssplittringen är stor. Genom ändringar i jordförvärvslagen 1991 har rationaliseringsmomentet tonats ner och andelen tillståndspliktiga förvärv har minskat kraftigt i hela landet. Länsstyrelserna har minskat sina fastighetsreserver successivt. I tabell 12.15 lämnas uppgifter om länsstyrelsernas fastighetsinnehav den 31 december 1999.

Annan publicering

Viss annan publicering om rationaliseringsstöd med uppgifter om stödets omfattning och fördelning på slag av stöd och stödform återfinns i Jordbruksverkets verksamhetsstatistik för 1999.

Tabell 12.15

Länsstyrelsernas fastighetsinnehav den 31 december 1999

Possession of real estates of the county administration boards on December 31st 1999

Område	Fastighetsinnehav 31 dec 1999	
	Åkerareal, hektar	Skogsmarksareal, hektar
<i>Län</i>		
Stockholms	26	68
Uppsala	10	3
Södermanlands	11	3
Östergötlands	29	112
Jönköpings	0	9
Kronobergs	–	–
Kalmar	–	–
Gotlands	13	8
Blekinge	44	325
Skåne	73	–
Hallands	22	200
Västra Götalands	101	1 351
Värmlands	103	1 353
Örebro	–	–
Västmanlands	–	–
Dalarnas	709	11 173
Gävleborgs	57	1 201
Västernorrlands	1	623
Jämtlands	23	192
Västerbottens	26	2 380
Norrbottnens	27	145
<i>Hela riket</i>		
1999	1 275	19 146
1998	1 214	17 987
1997	1 477	19 280
1995/96	1 954	26 812
1994/95	2 685	32 299
1993/94	3 760	44 845

Källa: Jordbruksverket.

Stöd och ersättningar till rennäringen

Tabell 12.16 visar att prisstöd utgår för samtliga kontrollslaktade renar vilka godkänns som livsmedel.

Efter Tjernobylyoluckyen har ersättning betalats ut till rennäringen för att täcka merkostnader och inkomstförluster till följd av det radioaktiva nedfallet. I siffran ingår också kostnader för t.ex. försöksverksamhet, slakt av renar med för hög cesiumhalt samt utfordring av cesiumrenar och analyser.

Staten ersatte fram till 1994/95 renägarna för upphittade rovdjursrivna renar. Från och med 1996 ändrades ersättningssystemet till att i huvudsak baseras på rovdjursförekomst.

Tabell 12.16

Statliga stöd och ersättningar till rennäringen 1994/95–1999

Government support to reindeer breeding in 1994/95–1999

Typ av stöd m.m.	Summa				
	1994/ 1995	1995/ 1996	1997	1998	1999
Prisstöd, tkr	28 800	22 671 ¹	21 270	14 601	..
Antal stödberättigade slaktade renar	77 504	65 445 ¹	60 869	49 284	..
Övriga medel för främjande av rennäringen, tkr	11 017	16 625 ²	9 115	9 410	..
Ersättning p.g.a Tjernobylyoluckyen tkr	20 514	21 099 ²	14 387	10 820	..
Ersättning för rovdjursrivna renar tkr	21 769	24 000 ³	30 000	30 000	35 000

1) Avser 12-månadersperioden 1/7 1995 – 30/6 1996.

2) Avser 18-månadersperioden 1/7 1995 – 31/12 1996.

3) Avser kalenderåret 1996.

Källa: Jordbruksverket och Sametinget.

13 Lantbruksutbildningen

Utbildning på gymnasial nivå

Statistiken över utbildningen i gymnasieskolan bygger på uppgifter som hämtas från Centrala studiestödsnämndens (CSN) system för studiestöd till gymnasieskolelever.

Kursutbudet inom Naturbruksprogrammet ger eleverna möjlighet att erhålla grundläggande kompetens inom något eller några av naturbrukets yrkesområden. Kursutbudet förbereder till arbete och studier inom jordbruk, trädgårdsnäring, fiske och vattenbruk, djurvård, hästhållning, miljövård och/eller bioenergi.

Intagningen till naturbruksprogrammet startade hösten 1992 och har ersatt linjerna för jord, trädgård och skog. Antal närvarande och avgångna elever vid gymnasieskolans naturbruksprogram och motsvarande utbildningar läsåren 1998/99 och 1999/00 redovisas i tabell 13.1.

Utbildning på universitetsnivå

Universitet och högskolor redovisar varje termin uppgifter om antal nybörjare, registrerade och examinerade vid respektive läroanstalt. Antalet registrerade och examinerade studerande under läsåren 1997/98 och 1998/99 vid vissa utbildningar inom Sveriges lantbruksuniversitet framgår av tabell 13.2.

Lantmästarutbildningen är tvåårig och har bl.a. minst 24 månaders yrkesinriktad praktik som förkunskapskrav. Agronomutbildningen omfattar fyra och ett halvt år. Utbildningen av veterinärer sker också vid Lantbruksuniversitetet och omfattar fem och ett halvt år.

Trädgårdsingenjörutbildningen är tvåårig och ersätter fr.o.m. 1993/94 odlingsgrenen av utbildningen till trädgårdstekniker. Hösten 1994 infördes den tvååriga landskapsingenjörsutbildningen som syftar till ledande uppgifter inom projektering, byggande och förvaltning av utemiljö i tätort och landsbygd. Hortonomutbildningen omfattar fyra och ett halvt år. Utbildningen till landskapsarkitekt som också sker vid Lantbruksuniversitetet är femårig.

Tabell 13.1

Elever vid gymnasieskolans naturbruksprogram och motsvarande utbildningar läsåren 1998/99 och 1999/00

Pupils at the natural resource use programme and correspondent educations of the integrated upper secondary school in 1998/99 and 1999/00

Studieväg	Samtliga		Därav kvinnor 1999/00
	1998/99 Okt.1998	1999/00 Okt.1999	
<i>Antal elever</i>			
Naturbruksprogrammet, 3 år			
Årskurs 1	2 407	2 422	1 500
Årskurs 2	2 361	2 116	1 219
Årskurs 3	2 136	2 214	1 219
Summa	6 904	6 752	3 938
Antal avgångna Naturbruksprogr.	..	..	..

Källa: SCB, Skolstatistiken.

Tabell 13.2

Studerande vid vissa utbildningar inom Sveriges lantbruksuniversitet läsåren 1997/98 och 1998/99

Students at certain faculties within the Agricultural University of Sweden in 1997/98 and 1998/99

Utbildning	Samtliga		Därav kvinnor 1998/99
	1997/98	1998/99	
<i>Antal registrerade</i>			
Lantmästarutbildn.	183	199	58
Trädgårdsteknikerutbildn.	–	–	–
Agronomutbildn.	747	798	550
Hortonomutbildn.	125	139	99
Landskapsarkitektutbildn.	301	321	241
Landskapsingenjörsutbildn.	75	103	37
Veterinärutbildn.	380	378	307
Trädgårdsingenjörsutbildn.	55	61	42
<i>Antal examinerade</i>			
Lantmästare	74	23 ¹	9
Trädgårdstekniker	–	–	–
Agronom	92	85	56
Hortonom	10	16	14
Landskapsarkitekt	24	17	9
Landskapsingenjörer	18	12	5
Veterinär	72	66	50
Trädgårdsingenjör	8	9	9

1) Minskningen beror på att ett flertal examensbevis utfärdades först i början på läsåret 1999/00.

Källa: SCB, Högskolestatistiken.

Antalet aktiva doktorander höstterminen vid Sveriges lantbruksuniversitet fördelade efter nationellt forskningsämne

Nationellt forskningsämne	HT 1998	
	Samtliga	Därav kvinnor
Humaniora och religionsvetenskap	5	60 %
Samhällsvetenskap	16	56 %
Matematik	1	0 %
Naturvetenskap	232	44 %
Teknikvetenskap	11	27 %
Skogs- och jordbruksvetenskap		
samt landskapsplanering	478	39 %
Veterinärmedicin	104	67 %

Fortbildning bedriven av Naturbruksskolorna redovisas i följande tablå. Kursernas längd har vanligen varierat mellan en och tio veckor. Materialet sammanställs av Naturbrukets Yrkesnämnd.

	Antal kurser		Antal deltagare	
	Jordbruk	Trädgård	Jordbruk	Trädgård
1998/99	36	12	400	130
1997/98	49	33	557	272
1995/96	86	43	1 693	474
1994/95	138	..	1 987	..
1993/94	130	..	1 558	..
1992/93	168	..	2 056	..

Annan publicering

Gymnasie- och högskolestatistik publiceras årligen av SCB i Statistiska meddelanden serie U.

Utbildningsstatistik redovisas också intermittent av SCB i Utbildningsstatistisk årsbok, senast 1998.

14 Lantbrukets föreningsrörelse

Föreningsrörelsens organisation

Det centrala organet för lantbrukets föreningsrörelse är Lantbrukarnas Riksförbund (LRF). LRF är intresse- och näringslivsorganisation för Sveriges jord- och skogsbrukare och för lantbrukskooperationen. LRF:s syfte är att skapa förutsättningar för effektiva, marknadsanpassade och konkurrenskraftiga företag men också att främja lantbrukarnas sociala och kulturella intressen.

LRF har både lantbruksmedlemmar och lantbrukskooperativa medlemmar. Lantbruksmedlemmarna är uppdelade i 24 länsförbund med tillsammans ca 1 300 lokalavdelningar och 135 000 medlemmar. Den lantbrukskooperativa delen omfattar ca 50 ekonomiska föreningar. Dessa tillhör i sin tur 16 riksorganisationer. Antalet medlemskap var 1997 drygt 290 000. Varje lantbrukare är i genomsnitt med i fyra föreningar. Lantbrukets föreningsrörelse hade 1997, exklusive föreningssparbankerna och hypoteksorganisationerna, 34 000 anställda.

Den svenska lantbrukskooperationen är uppdelad i branscher. De största och mest betydelsefulla branscherna är mejeri, slakteri, lantmän och skogsägarna. Var bransch består av ekonomiskt och juridiskt fristående regionala föreningar och en riksorganisation.

Mejeribranschen har Svensk Mjölk som riksorganisation. Svensk Mjölk är resultatet av fusionen mellan Svenska Mjölku-
producenternas Riksförening, SMR och Svensk Husdjurskötsel, SHS, som skedde den 1 juli 1997.

Svensk Mjölk är de svenska mjölkböndernas och den svenska mejeriindustrins kunskapsorganisation. Drygt 14 000 mjölkbönder äger Svensk Mjölk via sina åtta mejeriföreningar, elva husdjursföreningar, två tjurstationer och nio ras- och intresseföreningar. Svensk Mjölk arbetar inom kunskapsområdena kost och näring, matlagning, mjölkpolitik, miljö, mjölk kvalitet, mjölkekonomi, utfodring och skötsel, djurhälsa, avel och kontroll.

Slakteribranschen domineras i dag av Swedish Meats, som startade sin verksamhet den 1 januari 1999 genom att den bondeägda köttindustrin samlade huvuddelen av sin slakt, styckning och förädling i en sammanhållen koncern. Swedish Meats blev därmed ett av Sveriges största livsmedelsföretag. Koncernen består av moderföreningen och ett antal större och mindre företag. Swedish Meats koncernen samlar idag cirka sjuttio procent av all svensk slakt och cirka en tredjedel av styckningen och charkuteritillverkningen i Sverige.

I *Lantmännenbranschen* ingick 1997, 11 föreningar med Svenska Lantmännens Riksförbund (SLR) som riksorganisation.

Medlemmarna inom *Skogsägarrörelsen* äger tillsammans en fjärdedel av Sveriges skogsmarksareal. Till skogsägarrörelsen hör 7 regionala skogsägarföreningar med Skogsägarnas Riksförbund (SR) som riksorganisation. Skogsägarföreningarna har bildats för att det privata skogsägarintresset skall tillvaratas och för att lönsamheten i medlemmarnas skogsbruk skall förbättras. Inom LRF finns – utöver de nämnda branscherna Mejeri, Slak-

ter, Lantmännen, Skogsägarna samt finanssektorn – även följande branscher som medlemmar:

- Kronägg
- Sveriges Betodlares Centralförening
- Sveriges Biodlares Riksförbund
- Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare
- Sveriges Maskinringar
- Sveriges Potatisodlares Riksförbund
- Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund
- Sveriges Stärkelseproducenters Förening
- Grönsaksodlarnas Riksförbund
- Trädgårdsnärings Riksförbund

Medlemsantal och handelsomsättning

Inom LRF utarbetas statistik över föreningsrörelsen. Föreningarnas årsredovisningar jämte kompletterande uppgifter utgör underlag för denna statistik.

Vissa andra uppgifter samlas in av respektive branschorganisation.

En översikt över föreningsrörelsens verksamhet åren 1993–1997 lämnas i tabellerna 14.1–14.3 på nästa sida. Redovisningen omfattar antal medlemmar och antal anställda i respektive bransch samt de olika branschernas avräkningsvärden med producenterna.

Annan publicering

Lantbrukarnas Riksförbunds årsredogörelse, Lantbruksåret, årligen sedan 1970/1971.

Riksorganisationernas och föreningarnas årsredovisningar. Lantbrukskooperativ årsbok, LRF.

Tabell 14.1

Antal medlemmar i olika branscher inom lantbrukets ekonomiska föreningsrörelse 1993–1997

Memberships in farmers' co-operative associations in 1993–1997

Bransch, organisation	1993	1994	1995	1996	1997
Mejeribranschen	24 957	23 467	22 228	20 791	18 964
Slakteribranschen	64 144	60 386	57 841	55 907	53 573
Lantmännenbranschen	75 634	73 722	72 426	71 014	69 083
Skogsägarrörelsen	86 978	87 888	88 616	87 953	89 017
Äggbranschen (Kronägg)	570	417	413	279	249
Svensk Mjolk, Husdjurstjänst	30 390	29 723	29 201	27 451	26 245
Sveriges Betodlares Centralförening, SBC	5 569	5 411	5 255	5 128	5 023
Sveriges Biodlares Riksförbund, SBR ¹	14 440	13 848	13 316	13 038	12 274
Sveriges Bränneriintressenter Ek För, SBI	1 085	1 144	1 147	1 092	–
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare, SFO	25 079	24 638	22 477	13 000	8 377
Sveriges Maskinringar ¹	–	–	–	–	4 500
Sveriges Potatisodlares Riksförbund, SPOR	1 948	1 644	2 000	1 839	1 665
Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund, SPR	423	389	297	283	254
Sveriges Stärkelseproducenter,	1 745	1 695	1 445	1 275	1 216
Grönsaksodlarnas Riksförbund, GRF	1 179	1 242	1 367	1 263	1 674
Trädgårdsnäringens Riksförbund, TRF	1 875	1 785	1 643	1 576	1 513

1) Medlem i Lantbrukarnas Riksförbund fr.o.m. 1997.

Källa: Lantbrukarnas Riksförbund.

Tabell 14.2

Medeltal anställda i olika branscher inom lantbrukets ekonomiska föreningsrörelse 1993–1997

Average of employees in farmers' co-operative associations in 1993–1997

Bransch, organisation	1993	1994	1995	1996	1997
Mejeribranschen	9 233	9 069	9 114	9 086	8 722
Slakteribranschen	8 324	7 408	7 288	7 332	6 430
Lantmännenbranschen	11 372	10 831	10 984	10 437	10 270
Skogsägarrörelsen	4 103	3 866	4 076	4 221	4 288
Äggbranschen (Kronägg)	214	204	203	203	173
Svensk Mjolk, Husdjurstjänst, SHS	773	788	813	684	631
Sveriges Betodlares Centralförening, SBC	1	1	1	1	1
Sveriges Biodlares Riksförbund, SBR	5	5	4	4	5
Sveriges Frö- och Oljeväxtodlarna, SFO	3	3	3	2	3
Sveriges Potatisodlares Riksförbund, SPOR	3	2	2	4	5
Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund, SPR	28	13	5	3	3
Sveriges Stärkelseproducenter,	350	377	415	442	469
Grönsaksodlarnas Riksförbund, GRF	1	1	0	0	0
Trädgårdsnäringens Riksförbund, TRF ¹	0	11	12	12	10
Lantbrukarnas Riksförbund, LRF	3 848	3 655	3 484	3 117	2 922

1) Avser anställda i Trädgårdsnäringens Konsult AB.

Källa: Lantbrukarnas Riksförbund.

Tabell 14.3

Branschernas avräkningsvärden med producenter 1993–1997, miljoner kronor

Payments to the farmers from the co-operative associations in 1993–1997, millions of Swedish kronor

Bransch, organisation ¹	1993	1994	1995	1996	1997
Mejeribranschen	8 240	8 554	8 542	8 516	9 937
Slakteribranschen	6 257	6 384	5 966	5 427	5 905
Lantmännenbranschen	2 924	2 595	2 477	2 724	2 896
Skogsägarrörelsen	3 806	4 225	6 431	5 160	5 800
Äggbranschen (Kronägg)	272	297	216	208	204
Sveriges Stärkelseproducenter,	110	87	93	123	119

1) Organisationer som inte har någon kommersiell verksamhet riktad direkt till medlemmarna ingår inte i tabellen.

Källa: Lantbrukarnas Riksförbund.

15 Jordbruket i EU

I detta kapitel redovisas uppgifter om jordbruket i EU och EU:s medlemsländer. Uppgifterna avser oftast 1997 eller 1998. De flesta tabellerna omfattar samtliga länder.

EU:s statistiksystem

Sammanställningen av EU:s jordbruksstatistik sker i huvudsak vid EU:s statistiska kontor Eurostat i Luxemburg. EU:s jordbruksbokföringsundersökning (FADN) handhas emellertid av Direktorat VI vid EU-kommissionen i Bryssel. Produktionen av statistiken sker i respektive medlemsland och regleras genom bestämmelser av olika dignitetsnivåer. Vissa bestämmelser (regulations) är bindande för medlemsländerna och har samma ställning som nationell lagstiftning, medan den lägsta graden har formen av rekommendationer (recommendations).

Resultaten från medlemsländernas undersökningar överlämnas ofta i form av granskade primäruppgifter, som Eurostat sedan granskar ytterligare och därefter sammanställer sin statistik från. I flera fall läggs dessa primäruppgifter vid Eurostat in i en databas som möjliggör flexibla statistikuttag.

Resultaten från undersökningarna publiceras i ett antal skriftserier av vilka de mest frekventa utkommer varje kvartal. Uppgifterna till detta kapitel har till största delen hämtats från årsboken Agriculture - Statistical yearbook 1999, som innehåller de senaste

Kapitel 15 innehåller avsnitt om

- Arealer och företag
- Sysselsättning
- Växtodling och trädgårdsodling
- Husdjur

uppgifterna från en mängd olika områden. Årsboken innehåller tabeller med rubriker på tyska, engelska och franska. Därutöver finns viss förklarande text på samma språk. Boken omfattar förutom uppgifter om jordbruk även avsnitt om skogsbruk och fiske.

Om uppgifter saknas för det senaste året för något medlemsland har i tabellerna den senast tillgängliga uppgiften tagits med. Denna har då försetts med en not som anger vilket år uppgiften avser. Även uppgiften för EUR 15 (samtliga medlemsländer inklusive de nya medlemsländerna Sverige, Finland och Österrike) totalt bygger i sådana fall på dessa oftast enstaka äldre uppgifter. Summorna har dock inte försetts med not.

Uppenbart oriktiga uppgifter som av Eurostat redovisats för Sverige har ändrats i tabellerna. I sådana fall har markering skett med not. Även summeringar som påverkas av dessa justeringar har ändrats, dock utan notmarkering.

Tabell 15.1

Total areal och jordbruksareal 1998, 1 000 hektar

Total and agricultural area in 1998, 1 000 hectares

Land	Utnyttjad jordbruksareal	Därav Åkermark	Fleråriga grödor	Betesmark	Skogsmark	Total areal land och vattenareal
Belgien	1 389	853	21	511	617 ¹	3 052
Danmark	2 686	2 537	7	142	445 ²	4 309
Tyskland	17 373	11 879	212	5 265	10 491 ¹	35 703
Grekland	5 109 ²	2 250 ²	1 070 ²	1 789 ²	2 940 ¹	13 196
Spanien	28 826	13 610	4 748	10 467	15 915	50 599
Frankrike	30 153	18 362	1 155	10 427	15 113	54 397
Irland	4 434 ¹	1 038 ¹	2	3 393 ¹	327 ¹	7 030
Italien	15 701 ⁵	8 105 ⁵	3 323 ¹	4 558 ⁵	6 800 ⁶	30 132
Luxemburg	127	61	1	64	88 ¹	257
Nederländerna	1 848 ²	810	32 ²	952	330 ¹	4 153
Österrike	3 411	1 386	73	1 943	3 274	8 386
Portugal	3 743	2 055	759	903	3 108	9 191
Finland	2 190	2 165	3	23	23 186 ¹	33 815
Sverige	3 107	2 734	3	369	22 323 ¹	44 996
Storbritannien	15 858 ¹	6 322	45 ¹	9 615 ¹	2 390 ⁴	24 410
EUR 15	135 955	74 167	11 454	50 421	107 347	323 625

1) Avser 1997

2) Avser 1996

2) Avser 1995

4) Avser 1993

5) Avser 1992

6) Avser 1990

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

I tabell 15.1 redovisas medlemsländernas jordbruks- och skogsmarksarealer samt den totala land- och vattenarealen. Av tabellen framgår att Spanien och Frankrike har den största utnyttjade jordbruksarealen. Åkerarealen är störst i Frankrike, Spanien och Tyskland medan Spanien, Frankrike och Storbritannien har den största arealen betesmark. De fleråriga grödorna upptar mycket betydande arealer hos de sydligaste medlemsländerna. De största skogsarealerna redovisar Sverige och Finland. Tillsammans med Österrikes varar Sverige och Finland för 45 % av EU:s skogsareal.

Arealer och företag

Strukturundersökningar ska genomföras av medlemsländerna minst vartannat år (1993,1995 osv.). Dessa kan göras som totalräkningar eller som urvalsundersökningar. Totalräkningar ska dock utföras ungefär vart tionde år. Senast detta krävdes var 1989/1990.

Strukturundersökningarna omfattar uppgifter om företag och brukare, markanvändning, husdjur, maskiner, arbetskraft m.m. Utöver uppgifter för hela riket krävs även redovisning på regional nivå.

Innehållet i redovisningen av statistikuppgifter från EU har stora likheter med den tidigare svenska redovisningen. På ett antal punkter föreligger dock vissa skillnader. Arealredovisningen är t.ex. något annorlunda (se faktarutan). Dessutom har EU ett typologisystem, dvs. ett sätt att beskriva jordbruksföretagens storlek och driftsinriktning, som skiljer sig från det svenska, vilket finns beskrivet under rubriken "Företagens driftsinriktning" i avsnitt 2. Den främsta skillnaden är att det svenska systemet använder standardiserat arbetsbehov som storleksmått, medan EU:s system använder standardiserat täckningsbidrag. Indelningen i driftsinriktningar skiljer sig också åt.

En annan skillnad är att trädgårdsnäringen är en reglerad näring i EU, vilket tidigare inte var fallet tidigare i Sverige. Denna förändring har påverkat behovet av statistiska uppgifter.

EU:s definitioner av ägoslagen skiljer sig i olika avseenden från de svenska definitioner som redovisningen i kapitel 2 baseras på:

Utnyttjad jordbruksareal (Utilized agricultural area - UAA) kan uppdelas i åkermark (Arable land), köksträdgårdar (Kitchen gardens), betesmark (Permanent grassland), fleråriga grödor (Permanent crops), annan mark (Other utilized agricultural areas) samt kombinerad odling.

Åkermarksbegreppet är något snävare än det svenska som också innefattar fleråriga grödor (t.ex. fruktodlingar).

Skogsmarksarealen enligt EU:s redovisning för Sverige i tabell 15.1 är i huvudsak begränsad till den produktiva skogsmarken medan redovisningen i tabell 15.4 även innefattar impediment och annan improduktiv skogsmark såsom buskskogsmark (Other wooded land). I övrigt kan skillnaderna mellan de två tabellerna för olika länder bero på att ursprungskällorna för statistiken är olika och att uppgifterna kan hänföra sig till olika år.

Tabell 15.2

Utnyttjad jordbruksareal¹, ägd och arrenderad areal, antal företag samt genomsnittlig areal 1995

Total utilized agricultural area, modes of tenure, total number of holdings and average area per holding in 1995

Land	Utnyttjad jordbruksareal ¹ , 1 000-tal hektar	Areal, 1 000-tal hektar, brukad av		Antal företag	Genomsnittlig areal per företag, hektar
		Ägare	Arrenderatorer		
Belgien	1 354	438	903	71 000	19
Danmark	2 727	2 112	615	68 800	40
Tyskland	17 157	6 531	10 446	566 900	30
Grekland	3 578	2 638	899	802 400	4
Spanien	25 230	18 248	5 455	1 277 600	20
Frankrike	28 267	10 401	17 781	734 800	38
Irland	4 325	3 788	537	153 400	28
Italien	14 686	11 470	3 159	2 482 100	6
Luxemburg	127	60	66	3 200	40
Nederländerna	1 999	1 393	565	113 200	18
Österrike	3 425	2 671	666	221 800	15
Portugal	3 925	2 731	1 054	450 600	9
Finland	2 192	1 708	484	101 000	22
Sverige	3 060	1 676	1 384	88 800	34
Storbritannien	16 447	10 476	5 762	234 500	70
EUR 15	128 497	76 337	49 775	7 370 000	17

1) Den utnyttjade jordbruksarealen är inte helt jämförbar mellan tabell 15.1 och 15.2 p.g.a. att uppgifterna är hämtade från olika undersökningar med något olika definitioner.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

I tabell 15.2 anges antalet företag och deras utnyttjade jordbruksareal i EU:s medlemsländer 1995.

Den totala utnyttjade jordbruksarealen var drygt 128 miljoner hektar. Av medlemsländerna hade Frankrike den största jordbruksarealen följt av Spanien, Tyskland, Storbritannien och Italien. Övriga länder hade, med undantag för Luxemburg, en areal mellan 1,4 och 4,3 miljoner hektar.

Huvuddelen av arealen brukades av ägarna, men förhållandena skiljer sig betydligt mellan länderna. De högsta andelarna ägarbrukade arealer hade Irland med 88 % och Italien, Österrike och Finland med 78 %. De lägsta hade Belgien (32 %) samt Frankrike och Tyskland (37 respektive 38 %).

Totalt fanns det 7,4 miljoner företag. Det största antalet fanns i Italien, Spanien och Grekland.

Den genomsnittliga arealen per företag var högst i Storbritannien med 70 hektar. Därefter följde Danmark och Luxemburg med 40 hektar samt Frankrike med 38 hektar. De lägsta medelarealerna hade Grekland, Italien och Portugal med 4, 6 respektive 9 hektar.

Tabell 15.3

Antal företag och utnyttjad jordbruksareal med fördelning efter storleksklasser 1995

Holdings and utilized agricultural area by size classes of holdings in 1995

Land	Storleksgrupp, utnyttjad jordbruksareal, hektar					Totalt
	-4,9	5,0–19,9	20,0–49,9	50,0–99,9	100,0–	
Antal företag						
Belgien	23 700	23 000	18 300	5 100	900	71 000
Danmark	2 100	26 300	23 300	12 100	5 000	68 800
Tyskland	179 200	184 000	132 200	51 600	19 900	566 900
Grekland	603 300	174 000	21 800	2 700	700	802 400
Spanien	706 400	358 800	115 300	51 700	45 400	1 277 600
Frankrike	200 900	158 200	177 300	128 200	70 300	734 800
Irland	14 800	61 200	57 200	16 100	4 100	153 400
Italien	1 938 300	398 300	105 300	26 900	13 400	2 482 100
Luxemburg	800	500	700	1 000	200	3 200
Nederländerna	37 400	38 800	29 800	6 200	900	113 200
Österrike ¹	87 300	90 700	35 800	5 200	2 800	221 800
Portugal	345 600	80 200	15 100	4 400	5 400	450 600
Finland ¹	10 600	48 300	35 200	6 000	800	101 000
Sverige ¹	11 000	34 500	24 700	13 000	5 600	88 800
Storbritannien	32 300	65 600	56 500	40 900	39 300	234 500
EUR 15	4 193 600	1 742 300	848 400	370 900	214 800	7 370 000
Utnyttjad jordbruksareal 1 000-tal hektar						
Belgien	46	259	576	335	138	1 354
Danmark	4	299	756	836	831	2 727
Tyskland	398	2 063	4 215	3 506	6 977	17 157
Grekland	1 102	1 550	626	172	128	3 578
Spanien	1 409	3 491	3 543	3 594	13 194	25 230
Frankrike	404	1 783	5 937	8 969	11 174	28 267
Irland	45	752	1 798	1 081	648	4 325
Italien	2 890	3 706	3 170	1 829	3 090	14 686
Luxemburg	2	6	24	69	28	127
Nederländerna	77	431	929	402	160	1 999
Österrike	202	1 011	1 056	336	821	3 425
Portugal	597	749	457	299	1 823	3 925
Finland	33	577	1 078	391	112	2 192
Sverige	33	377	796	898	957	3 060
Storbritannien	75	736	1 866	2 899	10 870	16 447
EUR 15	7 317	17 788	26 826	25 616	50 949	128 497

1) Företagen fördelade efter åkerareal.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

I tabell 15.3 redovisas antalet företag och deras utnyttjade jordbruksareal i EU:s medlemsländer 1995. Totalt fanns då knappt 7,4 miljoner företag. Av dessa hade 57 % mindre än 5 hektar utnyttjad jordbruksareal. Dessa företag svarade totalt för knappt 6 % av arealen. Företag med minst 100 hektar, som utgjorde endast 2,9 % av det totala antalet företag, brukade 40 % av jordbruksarealen.

Företagsstrukturen visar mycket stora skillnader mellan olika

länder. Flest företag i den lägsta storleksgruppen hade Italien följt av Spanien, Grekland och Portugal. I Italien utgjorde dessa företag 78 % av antalet företag och svarade för 20 % av arealen.

Frankrike, Spanien och Storbritannien hade flest företag i den högsta storleksgruppen. Storbritannien är det land där företagen med minst 100 hektar utgjorde den största andelen, 17 %, av det totala antalet företag och där deras andel av arealen var störst, 66 %.

Tabell 15.4

Skogsmark och annan skogsbärande mark, 1 000 hektar och procent

Forest land and other wooded area, 1 000 hectares and percentages

Land	Totalt	Typ ¹		Typ ²		Typ ³	
		Skogsmark	Annan skogbärande mark	Barrskog	Lövskog	Offentligt ägda	Privat-ägda
1 000-tal hektar							
Belgien	620	620	–	300	320	291	385
Danmark	417	417	–	300	120	140	305
Tyskland	10 741	10 741	–	..	..	5 762	4 978
Grekland	6 513	3 359	3 154	1 100	5 400	4 906	849
Spanien	25 984	10 662	15 322	4 000	22 000	8 683	17 301
Frankrike	16 874	15 034	1 840	6 000	10 900	3 789	11 245
Irland	606	570	36	530	70	379	144
Italien	9 857	6 821	3 036	..	..	2 983	5 791
Luxemburg	89	89	–	30	60	42	47
Nederländerna	384	334	50	230	150	159	174
Österrike	3 877	3 877	–	3 000	900	702	3 176
Portugal	3 238	2 875	363	1 400	1 800	450	2 652
Finland	23 003	20 032	2 971	20 700	2 300	7 279	15 724
Sverige	28 007	24 425	3 582	26 000	2 000	8 460	19 555
Storbritannien	2 469	2 469	–	1 700	800	1 072	1 397
EUR 15	132 679	102 325	30 354	..	..	45 097	83 723
Procent							
Belgien	100	100	–	48	52	43	57
Danmark	100	100	–	71	29	31	69
Tyskland	100	100	–	..	..	54	46
Grekland	100	52	48	17	83	85	15
Spanien	100	41	59	15	85	33	67
Frankrike	100	89	11	22	78	25	75
Irland	100	94	6	88	12	72	28
Italien	100	69	31	..	..	34	66
Luxemburg	100	100	–	33	67	47	53
Nederländerna	100	87	13	61	39	48	52
Österrike	100	100	–	77	23	18	82
Portugal	100	89	11	43	56	15	85
Finland	100	87	13	90	10	32	68
Sverige	100	87	13	93	7	30	70
Storbritannien	100	100	–	68	32	43	57
EUR 15	100	77	23	..	..	35	65

1) Eurostat Forestry statistics 1992–1996; UN-ECE/FAO 1997 State of the world's Forests

2) Uppgifterna har beräknats av Eurostat.

3) Eurostat Forestry statistics 1985–1991.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical Yearbook 1999.

I tabell 15.4 redovisas ländernas arealer av skogsmark och annan skogsbärande mark. Vidare lämnas uppgifter för fördelningen av barrskog och lövskog samt privat- och offentligtägd arealer. Utöver absoluta tal anges också den relativa fördelningen uttryckt i procent.

Sverige, Finland, Frankrike, Tyskland och Spanien har de största arealerna skogsmark. Medan de svenska och finska

skogarna till övervägande delen består av barrskog utgörs huvuddelen av de franska och spanska skogarna av lövskog.

Två tredjedelar av den totala arealen är privatägd, men skillnaderna mellan länderna är mycket stora. Så är t.ex. andelen offentligt ägd areal 85 % i Grekland och 54 % i Tyskland, men endast 15 % i Portugal och 18 % i Österrike.

Tabell 15.5
Sysselsättning fördelad på sektorer 1997, 1 000 personer och procent

Civilian employment by sector of activity in 1997, 1 000 persons and percentages

Land	Jordbruk, skogsbruk och fiske	Industri	Övrigt	Totalt
<i>1 000-tal personer</i>				
Belgien	102	1 057	2 679	3 838
Danmark	100	699	1 865	2 664
Tyskland	1 039	12 240	22 021	35 299
Grekland	765	866	2 223	3 853
Spanien	1 055	3 796	7 855	12 706
Frankrike	1 029	5 891	15 229	22 149
Irland	149	391	829	1 369
Italien	1 307	6 348	12 377	20 032
Luxemburg	4	39	125	169
Nederländerna	251	1 548	4 967	6 765
Österrike	249	1 070	2 290	3 609
Portugal	601	1 403	2 519	4 523
Finland	164	579	1 369	2 112
Sverige	127	1 000	2 785	3 912
Storbritannien	493	7 133	18 895	26 522
EUR 15	7 434	44 059	98 030	149 522
<i>Procent</i>				
Belgien	3	28	70	100
Danmark	4	26	70	100
Tyskland	3	35	62	100
Grekland	20	22	58	100
Spanien	8	30	62	100
Frankrike	5	27	69	100
Irland	11	29	61	100
Italien	7	32	62	100
Luxemburg	2	23	74	100
Nederländerna	4	23	73	100
Österrike	7	30	63	100
Portugal	13	31	56	100
Finland	8	27	65	100
Sverige	3	26	71	100
Storbritannien	2	27	71	100
EUR 15	5	29	66	100

I tabell 15.5 redovisas sysselsättningen med fördelning på sektorer. Antalet sysselsatta följer naturligtvis till mycket stor del de olika ländernas invånarantal. Störst var antalet sysselsatta i Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien. Läst var antalet i Luxemburg och Irland.

Den största andelen sysselsatta i jordbruket hade Grekland med 20 %, Portugal med 13 % och Irland med 11 %. För de befolkningsmässigt största länderna, Tyskland, Storbritannien, Frankrike och Italien var motsvarande tal 3 %, 2 %, 5 % respektive 7 %. Storbritanniens andel var också den lägsta andelen något land uppvisade. Andra länder med låg andel var Belgien och Sverige med 3 % och Luxemburg med 2 %.

Det framgår också av tabell 15.5 att Tyskland och Italien var de länder som hade den högsta andelen sysselsatta i industrin, 35 respektive 32 %, medan Luxemburg och Nederländerna hade högst andel sysselsatta i övriga näringar, 74 respektive 73 %.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

Växtodling och trädgårdsodling

I tabell 15.6 redovisas arealer och totalskördar för de flesta viktiga jordbruksgrödor och i tabell 15.7 redovisas hektarskördar. Av spannmålsgrödorna odlas vete på störst areal följt av korn och majs. Frankrike hade den största vetearealen, 5,2 miljoner hektar

och även den största skörden. Spanien hade den största kornarealen, men Tyskland hade den största kornskörden följt av Spanien och Frankrike.

Tabell 15.6

Skördad areal och totalskörd av några av de viktigaste grödorna 1998

Harvested area and production in 1998

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl. blandsäd)	Majs till mognad	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
<i>1 000-tal hektar</i>									
Belgien	220	2	54	7	28	6	–	59	94
Danmark	680	103	677	34	–	108	–	38	64
Tyskland	2 802	936	2 181	302	341	1 007	34	297	503
Grekland	840	16	130	46	210	–	33	48	37
Spanien	1 875	119	3 526	398	455	46	1 031	142	152
Frankrike	5 243	46	1 629	191	1 797	1 145	782	165	456
Irland	84	–	191	19	–	6	–	18	33
Italien	2 350	–	355	151	978	76	247	90	288 ¹
Luxemburg	10	1	12	3	1	3	–	1	0
Nederländerna	139	6	39	2	14	1	–	127	110
Österrike	264	59	266	50	144	52	22	23	50
Portugal	147	50	20	45	184	–	84	85	4
Finland	137	31	552	398	–	65	–	33	32
Sverige	398	35	445	338	–	55	–	34	59
Storbritannien	2 046	10	1 255	100	–	531	0 ¹	164	189
EUR 15 1998	17 235	1 414	11 331	2 085	4 153	3 100	2 233	1 324	2 071
1997	17 264	1 339	11 901	2 159	4 356	2 791	2 263	1 394	2 118
1996	16 938	1 330	11 453	2 111	4 174	2 617	2 434	1 520	2 095
1995	16 559	1 403	11 008	2 052	3 768	2 854	2 503	1 500	2 129
<i>1 000-tal ton</i>									
Belgien	1 772	7	375	32	292	20	–	2 417	5 365
Danmark	4 933	528	3 529	180	–	332	–	1 546	3 414
Tyskland	20 187	4 774	12 512	1 450	2 781	3 388	85	11 338	26 787
Grekland	1 912	36	334	100	2 000	–	44	916	2 000
Spanien	5 347	207	10 902	698	4 265	73	1 097	3 247	9 021
Frankrike	39 840	217	10 578	880	15 164	3 735	1 704	6 124	31 437
Irland	673	–	1 073	119	–	17	–	482	1 400
Italien	8 135	–	1 286	375	9 477	72 ¹	517 ¹	2 217	13 304 ¹
Luxemburg	60	4	63	13	4	9	–	21	1
Nederländerna	1 072	30	214	10	101 ¹	3	–	5 249	5 505
Österrike	1 342	236	1 212	203	1 386	129	57	647	3 314
Portugal	151	32	20	29	954	–	31	1 147	197
Finland	397	49	1 316	999	–	93	0 ¹	754 ¹	1 355 ¹
Sverige	2 287	164	1 706	1 229	–	125	–	1 199	2 561
Storbritannien	15 450	51	6 580	604	–	1 575	0 ¹	7 125 ¹	10 527 ¹
EUR 15 1998	103 558	6 337	51 699	6 922	36 424	9 571	3 535	44 429	116 188
1997	94 850	6 067	52 567	7 367	39 430	8 705	4 078	48 002	120 694
1996	99 677	5 733	52 776	7 636	35 481	7 142	3 926	50 552	112 305
1995	87 710	6 118	43 503	6 388	30 279	8 218	3 338	44 723	111 978

1) Avser 1997.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

Tabell 15.7

Hektarskördar för några av de viktigaste grödorna 1998, kg/ha

Harvested area and production in 1998, kg/ha

Land	Vete	Råg	Korn	Havre (inkl blandsäd)	Majs till mognad	Raps och rybs	Solrosfrö	Potatis	Sockerbetor
Belgien	8 110	2 780	6 890	4 640	10 360	2 850	–	41 220	56 920
Danmark	7 250	5 120	5 200	5 210	–	3 070	–	40 440	52 820
Tyskland	7 210	5 100	5 740	4 800	8 160	3 360	2 530	38 140	53 220
Grekland	2 580	2 230	2 500	1 920	8 620	–	1 350	..	54 050
Spanien	3 250	1 740	3 090	1 760	9 360	1 580	1 060	22 910	59 470
Frankrike	7 740	4 730	6 490	4 610	8 440	3 260	2 180	37 040	68 900
Irland	8 030	..	5 630	6 140	–	2 950	–	26 070	42 590
Italien	4 880	1 430 ¹	3 630	2 490	9 690	..	..	24 690	..
Luxemburg	6 130	5 540	5 160	5 150	7 000	3 210	–	25 000	45 830
Nederländerna	7 700	4 810	5 480	5 110	..	3 120	–	41 490	50 180
Österrike	5 150	3 990	4 560	4 070	9 610	2 470	2 570	28 310	66 820
Portugal	1 030	640	1 000	640	5 180	..	370	13 430	56 240
Finland	2 940	1 570	2 390	2 480	–	..	–	..	..
Sverige	5 750	4 740	3 830	3 630	–	2 290	–	35 580	43 770
Storbritannien	7 570	5 260	5 280	5 950	..	2 970	..	..	..
EUR 15	6 750	4 480	4 570	3 300	..	..	..	..	..
1997	6 240	4 530	4 420	3 410	9 020	3 130	1 820	..	..
1996	6 630	4 310	4 610	3 640	8 500	2 740	1 590	32 780	53 250
1995	6 010	4 350	3 950	3 140	8 040	2 880	1 330	29 820	52 590
1994	6 040	4 010	4 000	3 240	7 700	2 500	1 370	30 260	51 770
1993	5 950	3 820	4 180	3 550	7 960	..	1 100	32 940	56 260

1) Avser 1997.

Källa: Eurostat, Crop Production 2 1999.

Tabell 15.8

Skörd av vissa grönsaker 1998, 1 000 ton

Harvested production of selected fresh vegetables in 1998, 1 000 metric tons

Land	Blomkål	Vitkål	Purjolök	Sallat	Tomater	Gurka	Lök	Morötter
Belgien	96	17	179	96	316	26	16	131
Danmark	7	16	6	7	19	12	46	77
Tyskland	157	475	64	160	42	63	260	372
Grekland	64	209	43	69	1 978	151	201	38
Spanien	353	144	59	1 042	3 560	385	981	321
Frankrike	498	74	205	354	861	131	330	672
Irland	9	–	2	10	7	2	6	32
Italien	720	116	31 ²	451	5 469	96	478	452
Luxemburg	–	0	0	0	0	–	0	0
Nederländerna	34	130	75	86	495	465	650 ¹	274
Österrike	8	46	5	50	19	29	102	36
Portugal	28 ¹	–	–	32 ¹	942 ¹	..	105 ¹	..
Finland	4	19	1	5	31	28	18	53
Sverige	6	22	3	14	18	21	24	87
Storbritannien	261 ¹	276	52	194	106	83	402	599
EUR 15	2 245	1 544	725	2 570	13 863	..	3 619	3 144

1) Avser 1997.

2) Avser 1994.

3) Avser 1991.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

I tabell 15.8 redovisas skörden av vissa grönsaker 1998 eller senast tillgängliga år. Produktionen av grönsaker varierar mycket mellan olika länder, en skillnad som inte bara förklaras av skillnader i klimat. Italien, Spanien och Grekland hade de största skördarna av tomater.

Husdjur

Inom EU insamlas uppgifter om husdjur, dels vid struktur-räkningarna, dels vid särskilda djurräkningar.

För nötkreatur genomförs räkningar årligen en gång i maj eller juni och en gång i december. Om undersökningarna utförs som urvalsundersökningar finns precisionskrav uppställda.

För svin skall räkningar genomföras årligen avseende antalet djur den första veckan i april, augusti och december. För Sverige liksom andra länder med mindre än 3 miljoner svin krävs endast att räkningen i december genomförs. För får skall räkningar genomföras i december.

Bestämmelserna om djurräkningar innefattar också krav på månatlig slaktstatistik och halvårsvisa slaktprognoser för de djurslag som berörs av djurräkningarna.

I tabell 15.9 redovisas antalet nötkreatur med viss uppdelning på djurslag. Av tabellen framgår att mjölkkor utgjorde 25 % av antalet nötkreatur, medan motsvarande andel för övriga kor var 14 %. Flest mjölkkor hade Tyskland och Frankrike. Det klart största antalet övriga kor fanns i Frankrike.

I tabell 15.10 redovisas antalet svin med viss uppdelning samt antalet får och getter. Det bör uppmärksammas att de svenska fåren räknats i juni medan uppgiften för övriga länder avser december, då totala antalet får normalt är betydligt lägre, eftersom en stor del av lammen har slaktats.

Tabell 15.9

Antal nötkreatur i maj/juni 1998, 1 000-tal
Bovine livestock in May/June in 1998, 1 000s

Land	Kor		Övriga nöt 1 år och däröver		Kalvar under 1 år	Totalt
	För mjölkproduktion	För uppfödning av kalvar	Kvigor	Tjurar		
Belgien	616	543	729	226	980	3 092
Danmark	669	122	430	70	692	1 983
Tyskland	4 881	740	3 300	1419	4 829	15 170
Grekland	172	131	55	64	155	577
Spanien	1 277	1 766	741	222	2 232	6 238
Frankrike	4 121	4 174	4 990	1 806	5 431	20 523
Irland	1 308	1 217	1 371	1 929	1 970	7 794
Italien	2 050	699	1 274	895	2 250	7 333
Luxemburg	46	31	54	22	55	209
Nederländerna	1 667	87	826	173	1 524	4 277
Österrike	707	167	432	241	640	2 187
Portugal	355	282	177	138	372	1 324
Finland	379	32	191	118	398	1 117
Sverige	449	170	379	232	509	1 738
Storbritannien	2 439	1 947	2 504	1 551	3 077	11 519
EUR 15 1998	21 137	12 109	17 453	9 105	25 112	85 081
1997	21 514	11 811	17 937	9 042	25 332	85 784
1996	22 081	11 798	18 013	9 361	25 749	87 112
1995	22 359	11 398	17 617	9 386	25 648	86 429

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical Yearbook 1996–1999.

Tabell 15.10

Antal svin, får och getter i december 1998, 1 000-tal

Number of pigs, sheep and goats in December 1998, 1 000s

Land	Svin		Övriga svin 20 kg och däröver		Totalt	Får		Getter Totalt
	Galtar	Suggor				Tackor och dräktiga tacklamm	Totalt	
Belgien	15	769	4 722	2 084	7 590	83 ²	116	11
Danmark	35	1 263	7 026	3 667	11 991	73	108	0
Tyskland	74	2 655	16 993	6 573	26 295	1 630	2 260	123
Grekland	9	154	503	267	933	6 155	9 290	5 888
Spanien	94	2 529	13 242	5 850	21 715	17 551	23 751	2 534
Frankrike	45	1 520	10 485	3 820	15 869	7 533	6 582	1 090
Irland	5	188	1 139	469	1 801	4 340	5 624	0
Italien	35	680	6 030	1 480	8 225	8 020	10 770	1 365
Luxemburg	1	10	46	25	81	4	7	1
Nederländerna	22	1 368	6 870	5 158	13 418	919	1 226	130
Österrike	12	374	2 457	967	3 810	194	361	54
Portugal	22	325	1 338	656	2 341	2 266	3 448	793
Finland	6	192	902	437	1 537	61	96	7
Sverige	5	238	1 385	693	2 321	187 ^{1,2}	421 ¹	5
Storbritannien	36	797	4 745	1 976	7 554	20 329	31 079	80
EUR 15 1998	415	13 062	77 883	34 122	125 482	69 343	95 139	12 081
1997	429	12 862	73 418	31 869	118 577	70 640	98 375	12 297
1996	433	12 572	73 059	32 028	118 092	67 487	93 645	12 047
1995	442	12 266	72 056	30 805	115 569	66 507	93 906	12 467

1) Uppgifterna för Sverige avser juni månad och är därför inte direkt jämförbara med övriga länder.

2) Uppgiften korrigerad.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1996–1999.

Tabell 15.11

Antal företag samt antal mjölkkor efter mjölkbesättningarnas storlek 1997, 1 000-tal

Structure of dairy cow holders in 1997, 1 000s

Land	Antal mjölkkor per företag							Totalt
	1-2	3-9	10-19	20-29	30-49	50-99	100-	
Antal företag 1 000-tal								
Belgien	0 ¹	2 ¹	4	4	6	4	0	20
Danmark	0	1	1	1	4	5	1	13
Tyskland	13	34	48	37	34	17	4	186
Grekland	9	10	2	0	0	0	0	24
Spanien	29	34	23	10	7	2	1	106
Frankrike	5	11	26	34	49	20	1	146
Irland	2	3	8	8	11	6	1	39
Italien	15	36	19	10	10	7	3	102
Luxemburg	0	0	0	0	1	0	0	1
Nederländerna	2	3	3	4	11	13	2	37
Österrike	14	43	23	5	1	0	0	86
Portugal	38	23	5	2	2	1	0	70
Finland	1	7	16	4	1	0	0	29
Sverige	0 ¹	2 ¹	4	4	4	2	0	16
Storbritannien	1	1	3	3	8	13	8	36
EUR 15	129	210	184	128	147	89	21	911
Antal mjölkkor 1 000-tal								
Belgien	0 ¹	11 ¹	55	99	211	225	31	633
Danmark	1	3	15	34	154	339	125	670
Tyskland	18	207	681	885	1 266	1 062	1 074	5 193
Grekland	14	48	35	19	26	23	15	184
Spanien	41	183	269	236	262	143	127	1 261
Frankrike	8	71	376	833	1 813	1 238	138	4 476
Irland	2	22	110	185	420	392	138	1 268
Italien	24	191	261	244	363	463	533	2 078
Luxemburg	0	0	2	7	26	11	2	47
Nederländerna	3	14	50	107	430	825	214	1 643
Österrike	22	236	306	114	38	5	1	720
Portugal	50	95	68	41	35	45	28	362
Finland	1	52	210	92	22	4	2	383
Sverige	0 ¹	9 ¹	57	101	154	107	40	468
Storbritannien	1	7	38	78	302	935	1 135	2 496
EUR 15	185 ¹	1 149 ¹	2 532	3 075	5 521	5 817	3 601	21 883

1) Fördelningen för Belgien och Sverige av antalet företag respektive mjölkkor på de två lägsta storleksklasserna har inte redovisats av Eurostat men uppskattats här. Till denna del är även uppgifterna för EUR 15 uppskattade.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical yearbook 1999.

I tabell 15.11 redovisas strukturen i mjölkproduktionen. Av tabellen framgår att mjölkkor fanns vid något över en miljon företag. Av dessa hade 37 % mindre än 10 mjölkkor. Flest

mjölkföretag hade Tyskland, Frankrike, Spanien och Italien. De flesta mjölkkorna återfanns i storleksgrupperna 50-99 respektive 30-49 mjölkkor.

Tabell 15.12

Konsumtion och självförsörjningsgrad för vissa livsmedel 1997, kg per person respektive procent

Human Consumption and self sufficiency for certain food products in 1997, kg per person and percentages respectively

Land	Konsumtionsmjölk	Grädde	Smör	Ost	Kött totalt	Därav Nötkött inklusive kalvkött	Griskött	Fjäderfäkött	Ägg
<i>Konsumtion per person, kilo</i>									
UEBL/BLEU ¹	84	6	6	15	95	21	43	22	14
Danmark	141	10	2	15	101	20	57	18	15
Tyskland	88	8	7	19	90	15	53	15	14
Grekland ²	67	2	1	23	88	23	25	20	11
Spanien	132	2	1	8	118	14	60	27	15
Frankrike	101	5	9	23	107	27	35	24	16
Irland	177	3	4	6	108	17	39	32	7
Italien	72	2	2	19	88	24	34	19	10
Nederländerna	128	3	5	15	83	18	41	21	13
Österrike	95	7	5	15	95	20	55	17	14
Portugal	106	1	2	8	94	15	39	28	8
Finland	194	7	8	15	66	19	32	11	10
Sverige	150	10	6	16	68	19	36	9	12
Storbritannien	128	5	3	9	77	17	23	26	11
EUR 15	..	..	..	..	..	..	..	..	..
<i>Självförsörjningsgrad, procent</i>									
UEBL/BLEU ¹	136	124	122	40	183	163	230	136	..
Danmark	102	116	128	344	381	174	523	195	..
Tyskland	116	105	77	98	85	127	80	62	..
Grekland ²	97	71	43	80	61	24	55	85	..
Spanien	93	90	78	79	105	104	108	94	..
Frankrike	102	90	88	119	120	127	108	163	..
Irland	99	73	795	417	292	944	171	107	..
Italien	90	90	75	88	78	67	69	107	..
Nederländerna	87	131	221	275	213	188	221	205	..
Österrike	101	99	99	84	109	140	104	85	..
Portugal	101	122	131	89	84	68	80	97	..
Finland	100	100	121	102	105	100	108	..	..
Sverige	100	100	111	85	101	87	104	120 ²	..
Storbritannien	98	98	83	69	86	71	79	97	..
EUR 15	..	..	..	..	..	..	..	..	..

1) Belgien och Luxemburg.
2) Avser 1996.

Källa: Eurostat, Agriculture – Statistical Yearbook 1999.

I tabell 15.12 redovisas konsumtionen per person och självförsörjningsgraden för vissa livsmedel år 1997. Av tabellen framgår att skillnaderna mellan länderna är stor. Finland, Irland, Sverige och Danmark har den högsta förbrukningen av konsumtionsmjölk. Grekland och Italien har låg användning av såväl konsumtionsmjölk som grädde och smör. Däremot ligger dessa länder nästan högst vad avser ostkonsumtionen. Sverige har betydligt lägre total köttkonsumtion än de flesta övriga medlemsländer. Detta beror främst på en relativt sett mycket låg konsumtion av fjäderfäkött men också på att konsumtionen av griskött är betydligt lägre än i flera av de andra medlemsländerna.

Tabellen över självförsörjningsgraden visar att flera länder för alla eller de flesta av de redovisade livsmedlen är mer än självförsörjande. Grekland och Storbritannien är inte för något av livsmedlen helt självförsörjande. Italien och Portugal är endast självförsörjande för ett av livsmedlen. De högsta siffrorna redovisas av Irland för nötkött (9 442 %), smör (795 %) och ost (417 %) samt av Danmark för griskött (523 %) och ost (344%) och av Nederländerna för smör (221 %), ost (275 %) och griskött (221 %). De lägsta siffrorna redovisas av Grekland för smör (43 %) och nötkött (24 %), av Belgien/Luxemburg för ost (40 %).

16 Internationella uppgifter

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO (Food and Agriculture Organization, FN:s speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Statistiken baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos respektive länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc. Ibland kan uppgifterna vara inofficiella. I vissa fall har uppskattningar gjorts av FAO.

Eftersom statistiska metoder, definitioner och klassificeringar kan skilja sig mellan länderna, bör jämförelser göras med försiktighet. I detta kapitel kan tecknet "–" både visa att uppgiften inte finns tillgänglig och att intet finns att redovisa. Uppgifterna för Sverige har hämtats från samma källa som övriga länder och kan avvika från uppgifter redovisade i andra kapitel i årsboken.

Redovisning

I tabell 16.1 och 16.2 redovisas uppgifter för världsdelar. I övriga tabeller redovisas ett urval av länder i alla världsdelar samt uppgifter för hela världen.

Kapitel 16 innehåller internationella uppgifter om

- Ägoslagsfördelning
- Åkeranvändning och totalskördar
- Husdjur och animalieproduktion
- Handelsgodselanvändning
- Förvärvsarbete personer
- Maskiner

I följande tablå redovisas arealen åker 1997 och bete 1994 i 1 000-tal hektar.

Världsdel	Åker	Bete
Europa	311 214	179 191
Afrika	199 340	883 569
Amerika (nord o central)	268 265	362 051
Amerika (syd)	116 186	495 404
Asien	557 581	1 046 437
Oceanien	57 856	428 602
Hela världen	1 510 442	3 395 257

Tabell 16.1

Totalskördens storlek i olika världsdelar 1998¹, 1 000 ton

Total yield in different continents in 1998, 1 000 metric tons

Världsdel	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Europa	183 187	19 026	83 557	15 815	65 702	679	3 174	145 581	175 730
Afrika	18 263	29	4 502	171	38 729	20 361	17 312	8 935	4 918
Amerika (nord o central)	97 057	698	20 867	6 501	278 225	20 204	10 711	27 672	30 264
Amerika (syd)	15 023	74	1 427	802	54 626	5 234	16 102	13 339	3 087
Asien	253 192	1 129	22 731	1 212	166 205	15 904	514 536	98 347	44 859
Oceanien	22 120	20	5 735	1 301	526	1 068	1 353	1 757	–
Hela världen	588 842	20 977	138 820	25 802	604 013	63 451	563 188	295 632	258 859

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.2

Animalieproduktion i olika världsdelar 1998¹

Livestock production in different continents in 1998

Världsdel	Köttproduktion (1 000 ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkkavkastning		Äggproduktion ¹ 1 000 ton
	Nötkött ²	Får- och getkött	Gris-kött		Kg per djur	1 000 ton	
Europa	12 696	1 646	24 585	56 281	3 692	207 768	9 350
Afrika	3 992	1 935	828	36 580	490	17 913	1 774
Amerika (nord o central)	15 165	233	11 013	20 262	4 510	91 385	6 937
Amerika (syd)	9 884	339	2 727	40 283	1 125	45 325	2 674
Asien	12 579	5 736	44 424	70 998	1 167	82 871	27 133
Oceanien	2 737	1 243	434	5 521	3 819	21 086	245
Hela världen	57 053	11 132	84 010	229 926	2 028	466 347	48 113

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusiv buffelkött.

3) Hönsägg.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.3**Arealen i olika länder fördelad på åker, landareal och totalareal 1997¹, 1 000 hektar***Areas of different types of land in different countries in 1997, 1 000 hectares*

Land	Åker	Landareal	Total areal	Land	Åker	Landareal	Total areal
Sverige	2 799	41 162	44 996	Sudan	16 900	237 600	250 581
Danmark	2 373	4 243	4 309	Sydafrika	16 300	122 104	122 104
Finland	2 129	30 459	33 815	Tanzania	4 000	88 359	94 509
Island	6	10 025	10 300	Tchad	3 256	125 920	128 400
Norge	902	30 683	32 388	Togo	2 430	5 439	5 679
Albanien	702	2 740	2 875	Tunisien	4 900	15 536	16 361
Belgien, Luxemburg	785	3 282	3 310	Uganda	6 810	19 965	24 104
Bosnien Hercegovina	650	5 100	5 113	Zambia	5 265	74 339	75 261
Bulgarien	4 511	11 055	11 091	Zimbabwe	3 210	38 685	39 076
Estland	1 143	4 227	4 510	Dominikanska rep.	1 500	4 838	4 873
Frankrike	19 468	55 010	55 150	Förenta staterna	179 000	915 912	936 352
Grekland	3 915	12 890	13 196	Guatemala	1 905	10 843	10 889
Irland	1 346	6 889	7 028	Honduras	2 045	11 189	11 209
Italien	10 927	29 406	30 127	Kanada	45 700	922 097	997 061
Jugoslavien ²	4 058	10 200	10 217	Kuba	4 450	10 982	11 086
Kroatien	1 442	5 592	5 654	Mexico	27 300	190 869	195 820
Lettland	1 830	6 205	6 460	Nicaragua	2 746	12 140	13 000
Litauen	3 006	6 480	6 520	Argentina	27 200	273 669	278 040
Makedonien	658	2 543	2 571	Bolivia	2 100	108 438	109 858
Moldavien	2 183	3 297	3 370	Brasilien	65 300	845 651	854 740
Nederländerna	935	3 392	4 084	Chile	2 297	74 880	75 663
Polen	14 424	30 442	32 325	Colombia	4 430	103 870	113 891
Portugal	2 900	9 150	9 198	Ecuador	3 001	27 684	28 356
Rumänien	9 900	23 034	23 839	Paraguay	2 285	39 730	40 675
Ryssland	127 962	1 688 850	1 707 540	Peru	4 200	128 000	128 522
Schweiz	444	3 955	4 129	Venezuela	3 490	88 205	91 205
Slovakien	1 605	4 808	4 901	Afghanistan	8 054	65 209	65 209
Slovenien	285	2 012	2 025	Azerbajdzjan	1 935	8 660	8 660
Spanien	19 164	49 944	50 599	Bangladesh	8 241	13 017	14 400
Storbritannien	6 425	24 160	24 488	Filippinerna	9 520	29 817	30 000
Tjeckien	3 331	7 728	7 886	Indien	169 850	297 319	328 759
Tyskland	12 060	34 927	35 698	Indonesien	30 987	181 157	190 457
Ukraina	34 081	57 935	60 370	Irak	5 540	43 737	43 832
Ungern	5 047	9 234	9 303	Iran	19 400	162 200	163 319
Vitryssland	6 319	20 748	20 760	Japan	4 295	37 652	37 780
Österrike	1 479	8 273	8 386	Kambodja	3 807	17 652	18 104
Algeriet	8 040	238 174	238 174	Kazakstan	30 135	267 073	271 730
Angola	3 500	124 670	124 670	Kina	135 365	932 641	959 696
Benin	1 595	11 062	11 262	Malaysia	7 605	32 855	32 975
Burkina Faso	3 440	27 360	27 400	Burma	10 151	65 755	67 658
Centralafrikanska rep.	2 020	62 298	62 298	Nepal	2 968	14 300	14 718
Egypten	3 300	99 545	100 145	Nordkorea	2 000	12 041	12 054
Elfenbenskusten	7 350	31 800	32 246	Pakistan	21 600	77 088	79 610
Etiopien	10 500	100 000	110 430	Saudiarabien	3 830	214 969	214 969
Ghana	4 550	22 754	23 854	Sri Lanka	1 888	6 463	6 561
Kamerun	7 160	46 540	47 544	Sydkorea	1 924	9 873	9 926
Kenya	4 520	56 914	58 037	Syrien	5 521	18 378	18 518
Kongo, dem. rep.	7 880	226 705	234 486	Thailand	20 445	51 089	51 312
Libyen	2 115	175 954	175 954	Turkiet	29 162	76 963	77 482
Madagaskar	3 108	58 154	58 704	Uzbekistan	4 850	41 424	44 740
Malawi	1 710	9 408	11 848	Vietnam	7 202	32 549	33 169
Mali	4 650	122 019	124 019	Australien	53 100	768 230	774 122
Marocko	9 595	44 630	44 655	Nya Zeeland	3 280	26 799	27 053
Mocambique	3 180	78 409	80 159	Papua Nya Guinea	670	45 286	46 284
Niger	5 000	126 670	126 700	Hela världen	1 510 442	13 048 407	13 387 019
Nigeria	30 738	91 077	92 377				
Senegal	2 266	19 253	19 672				

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.4

Åkerarealens användning i olika länder 1998¹, 1 000 hektar

Use of arable land in different countries in 1998, 1 000 hectares

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	405	35	450	315	–	–	–	33	60
Danmark	678	103	677	26	–	–	–	38	64
Finland	134	35	580	381	–	–	–	33	35
Island	–	–	–	–	–	–	–	1	–
Norge	75	4	158	96	–	–	–	18	–
Belgien, Luxemburg	222	3	67	11	26	–	–	55	93
Bulgarien	1 080	12	276	36	409	–	5	44	4
Estland	63	35	168	60	–	–	–	36	–
Frankrike	5 243	46	1 624	136	1 770	65	20	170	413
Grekland	855	16	139	44	214	1	26	48	41
Irland	84	–	191	19	–	–	–	19	33
Italien	2 305	8	359	152	969	30	240	92	288
Jugoslavien ²	796	8	133	73	1 350	2	–	110	54
Lettland	151	58	173	61	–	–	–	59	16
Litauen	376	159	503	56	–	–	–	121	35
Moldavien	356	2	107	5	398	7	–	62	71
Nederländerna	141	5	42	2	10	–	–	179	111
Polen	2 631	2 291	1 138	561	85	–	–	1 295	400
Portugal	130	51	19	40	190	–	29	80	4
Rumänien	1 879	13	510	224	3 085	7	2	259	114
Ryssland	26 151	3 828	11 969	5 290	880	20	146	3 260	806
Schweiz	96	3	49	7	22	–	–	15	17
Slovakien	429	34	249	19	116	–	–	29	35
Spanien	1 875	121	3 526	392	469	11	113	143	154
Storbritannien	2 044	10	1 262	100	–	–	–	164	189
Tjeckien	862	72	580	58	29	–	–	72	85
Tyskland	2 802	926	2 181	264	341	–	–	297	503
Ukraina	5 641	700	3 562	550	908	7	23	1 580	1 000
Ungern	1 200	63	375	52	1 020	5	3	53	79
Vitryssland	295	800	800	300	2	–	–	700	63
Österrike	264	59	266	41	171	–	–	23	50
Algeriet	2 571	–	1 014	105	682	–	–	80	–
Egypten	1 017	12	60	–	710	156	655	113	44
Etiopien	832	–	897	55	1 449	982	–	45	–
Kenya	135	–	23	3	1 510	140	19	95	–
Marocko	3 087	2	2 426	38	310	23	4	59	49
Nigeria	49	–	–	–	4 255	6 808	2 048	21	–
Sydafrika	748	40	112	25	3 521	159	1	61	–
Tanzania	74	–	3	–	2 028	488	492	36	–
Förenta staterna	23 878	169	2 374	1 119	29 382	3 125	1 342	564	587
Kanada	10 768	203	4 269	1 592	1 118	–	–	150	15
Mexico	772	–	244	64	7 500	2 000	102	63	–
Argentina	4 600	63	200	250	3 187	785	202	99	–
Brasilien	1 421	10	157	188	10 599	337	3 072	173	–
Chile	384	1	27	75	100	–	27	56	52
Peru	126	2	147	5	444	–	269	249	–
Indien	25 600	–	850	–	6 200	11 200	42 300	1 500	–
Irak	1 450	–	1 180	1	63	3	125	26	–
Iran	7 000	–	1 550	–	160	–	605	170	191
Japan	162	–	57	1	–	–	1 801	104	69
Kazakstan	9 110	41	1 767	175	62	–	73	165	16
Kina	30 000	500	1 600	400	24 070	1 313	31 848	3 002	510
Pakistan	8 355	–	163	–	880	390	2 330	105	8
Syrien	1 770	–	1 575	1	74	6	–	25	28
Turkiet	9 400	153	3 770	159	550	–	60	205	500
Australien	11 460	32	2 964	795	61	569	130	42	–
Nya Zeeland	51	–	73	12	18	–	–	10	–
Hela världen	22 4374	10 810	61 699	14 580	137 430	44 442	150 305	17 949	6 955

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.5**Totalskördens storlek i olika länder 1998¹, 1 000 ton***Total yield in different countries in 1998, 1 000 metric tons*

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Sorghum	Ris	Potatis	Sockerbetor
Sverige	2 287	164	1 706	1 149	–	–	–	1 263	2 500
Danmark	4 933	528	3 529	150	–	–	–	1 546	3 414
Finland	491	70	1 900	1 300	–	–	–	754	1 355
Island	–	–	–	–	–	–	–	9	–
Norge	371	16	640	378	–	–	–	470	–
Belgien, Luxemburg	1 803	10	411	50	251	–	–	2 700	5 216
Bulgarien	3 295	18	749	44	1 340	–	12	463	45
Estland	111	45	347	81	–	–	–	315	1
Frankrike	39 862	216	10 569	633	14 426	397	113	6 200	31 407
Grekland	2 058	41	358	83	1 816	2	209	876	1 996
Irland	673	–	1 073	119	–	–	–	482	1 400
Italien	8 250	25	1 367	378	9 031	168	1 400	2 224	12 521
Jugoslavien ²	2 937	15	342	134	5 600	5	–	1 066	1 980
Lettland	385	105	322	115	–	–	–	694	597
Litauen	1 100	393	1 113	100	–	–	–	1 900	1 035
Moldavien	1 047	4	216	9	1 230	–	–	412	1 231
Nederländerna	1 040	27	263	11	77	–	–	7 704	5 800
Polen	9 537	5 664	3 612	1 460	496	–	–	25 949	15 100
Portugal	143	35	20	24	850	–	167	1 150	200
Rumänien	4 804	26	1 238	362	8 623	11	5	3 319	2 361
Ryssland	26 900	3 300	9 800	4 600	800	12	410	31 300	10 800
Schweiz	616	21	327	38	185	–	–	602	1 086
Slovakien	1 789	96	875	47	637	–	–	412	1 331
Spanien	5 347	209	10 902	686	4 154	53	755	3 184	8 918
Storbritannien	15 449	53	6 537	588	–	–	–	6 505	9 802
Tjeckien	3 931	266	2 208	177	173	–	–	1 500	3 722
Tyskland	20 187	4 775	12 517	1 279	2 781	–	–	11 712	26 940
Ukraina	14 937	1 136	5 870	741	2 301	5	74	17 500	16 000
Ungern	4 974	131	1 336	133	6 500	11	7	1 012	3 200
Vitryssland	570	1 370	1 850	628	4	–	–	10 000	1 200
Österrike	1 342	236	1 212	203	1 573	–	–	663	2 930
Algeriet	2 280	–	700	50	–	–	–	1 115	–
Egypten	6 093	24	148	–	5 330	770	5 585	2 000	1 951
Etiopien	1 143	–	983	56	2 344	1 083	–	365	–
Kenya	250	–	65	4	2 450	130	55	380	–
Marocko	4 388	2	1 970	24	201	12	20	1 114	2 822
Nigeria	98	–	–	–	5 858	7 516	3 268	103	–
Sydafrika	1 469	3	146	35	7 574	319	3	1 584	–
Tanzania	96	–	3	–	2 750	427	811	250	–
Förenta staterna	69 410	300	7 674	2 426	247 943	13 207	8 530	21 671	29 629
Kanada	24 400	398	12 696	3 955	8 912	–	–	4 050	635
Mexico	3 241	–	497	120	18 411	6 386	483	1 391	–
Argentina	10 000	62	500	300	19 100	3 720	1 036	3 100	–
Brasilien	2 222	8	301	198	29 297	611	7 796	2 634	–
Chile	1 400	3	115	250	943	–	104	792	3 085
Peru	146	1	166	5	933	–	1 549	2 398	–
Indien	66 000	–	1 700	–	10 000	9 000	122 244	25 065	–
Irak	1 100	–	800	1	125	2	250	420	8
Iran	12 000	–	2 300	–	1 000	–	2 600	3 300	4 754
Japan	570	–	193	2	–	–	11 200	3 400	3 685
Kazakstan	4 746	14	1 093	73	167	–	236	1 263	225
Kina	10 000	800	4 400	800	125 395	5 767	192 971	47 789	14 000
Pakistan	18 694	–	174	–	1 260	231	6 587	1 426	200
Syrien	4 070	–	846	1	303	3	–	553	1 323
Turkiet	21 000	237	9 000	310	2 300	–	317	5 315	20 000
Australien	21 855	20	5 395	1 252	340	1 065	1 335	1 300	–
Nya Zeeland	265	–	340	49	176	–	–	450	–
Hela världen	588 842	20 977	138 820	25 802	604 013	63 451	563 188	295 632	258 859

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.6

Antal husdjur i olika länder 1998¹ i tusental. (Höns i miljon-tal)

Number of livestock in different countries in 1998, thousands. (Fowls in millions)

Land	Hästar	Mulåsnor och åsnor	Nötkreatur	Svin	Får	Getter	Höns	Bufflar	Kameler
Sverige	87	–	1 706	2 309	407	–	8	–	–
Danmark	39	–	1 974	12 004	142	–	18	–	–
Finland	55	–	1 145	1 467	103	7	5	–	–
Island	80	–	75	43	477	–	–	–	–
Norge	24	–	1 018	770	2 448	63	3	–	–
Belgien, Luxemburg	25	–	3 184	7 436	155	10	48	–	–
Bulgarien	170	304	612	1 480	2 848	966	14	11	–
Estland	4	–	312	329	34	–	3	–	–
Frankrike	347	39	20 389	15 430	10 305	1 200	238	–	–
Grekland	35	125	580	938	9 516	5 878	28	1	–
Irland	52	15	7 093	1 801	5 624	–	11	–	–
Italien	323	46	7 166	8 281	10 890	1 347	138	162	–
Jugoslavien ²	86	–	1 894	4 150	2 402	312	24	16	–
Lettland	23	–	434	421	29	10	3	–	–
Litauen	82	–	1 068	1 205	26	19	7	–	–
Moldavien	62	2	485	762	1 017	100	12	–	–
Nederländerna	97	–	4 292	11 438	1 674	50	99	–	–
Polen	558	–	6 955	19 168	453	–	51	–	–
Portugal	25	190	1 295	2 365	6 300	815	27	–	–
Rumänien	820	32	3 235	7 097	8 938	610	67	–	–
Ryssland	2 200	25	31 700	17 305	17 125	1 632	405	20	11
Schweiz	55	2	1 637	1 486	420	60	7	–	–
Slovakien	12	–	803	1 810	417	27	14	–	–
Spanien	260	150	5 839	19 346	24 542	2 895	127	–	–
Storbritannien	173	–	11 519	8 146	44 471	–	153	–	–
Tjeckien	20	–	1 690	3 995	94	35	28	–	–
Tyskland	680	–	15 227	24 795	2 302	110	103	–	–
Ukraina	750	15	12 759	9 479	1 700	662	102	–	–
Ungern	72	4	871	4 931	858	108	31	–	–
Vitryssland	233	8	4 801	3 682	127	60	40	–	–
Österrike	74	–	2 198	3 680	384	58	14	–	–
Algeriet	60	285	1 250	6	16 750	3 122	132	–	140
Egypten	45	2 996	3 022	29	4 300	3 200	86	3 150	135
Etiopien	2 750	5 830	29 900	23	21 850	16 850	55	–	1 030
Kenya	2	–	14 116	108	5 700	7 500	29	–	825
Marocko	150	1 470	2 600	8	17 600	6 200	100	–	36
Nigeria	204	1 000	19 610	7 600	14 000	24 500	126	–	8
Sydafrika	260	224	13 800	1 641	29 980	7 000	59	–	–
Tanzania	–	178	14 302	340	3 960	9 685	27	–	–
Förenta staterna	6 150	80	99 744	60 915	7 616	1 400	1 700	–	–
Kanada	395	4	13 157	11 843	634	28	139	–	–
Mexico	6 250	6 520	25 628	15 500	6 500	8 613	409	–	–
Argentina	3 300	265	54 600	3 200	16 432	3 428	55	–	–
Brasilien	6 400	3 350	161 000	31 427	18 300	12 600	900	1 700	–
Chile	590	38	3 755	1 771	3 754	738	70	–	–
Peru	665	744	4 657	2 547	13 558	2 023	80	–	–
Indien	990	1200	209 489	16 005	56 472	120 560	343	91 784	1 030
Irak	48	397	1 350	–	6 900	1 500	20	65	8
Iran	250	1537	8 600	–	53 000	27 000	230	465	143
Japan	30	–	4 700	9 800	16	29	306	–	–
Kazakstan	1 083	35	4 000	860	8 908	691	17	10	97
Kina	8 855	14498	96 193	485 698	118 153	137 717	3 111	20 818	350
Pakistan	300	4 380	18 000	–	32 383	48 575	200	21 213	1 100
Syrien	29	210	900	1	14 000	1 098	20	2	7
Turkiet	391	843	11 185	5	30 238	8 376	166	194	2
Australien	230	2	26 710	2 680	119 600	230	83	–	–
Nya Zeeland	85	–	8 772	340	47 595	227	12	–	–
Hela världen	60 946	57 514	1 318 386	953 614	1 064 110	699 994	13 478	162 362	19 083

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.7
Animalieproduktion i olika länder 1998¹
Livestock production in different countries in 1998

Land	Köttproduktion (1 000 ton)			Antal mjölkkor, 1 000-tal	Mjölkvastning		Äggproduktion ³ 1 000 ton
	Nötkött ²	Fär- och getkött	Gris- kött		Kg per djur	1 000 ton	
Sverige	140	4	341	442	7 376	3 260	107
Danmark	179	2	1 572	695	6 716	4 668	84
Finland	100	1	180	396	6 227	2 463	63
Island	3	8	4	31	3 451	105	2
Norge	89	26	105	314	5 996	1 884	47
Belgien, Luxemburg	330	5	1 060	690	5 362	3 700	228
Bulgarien	68	50	225	400	3 000	1 200	87
Estland	19	—	32	159	4 615	733	20
Frankrike	1 870	144	2 350	4 370	5 606	24 500	954
Grekland	55	128	144	185	4 054	750	115
Irland	617	88	257	1 268	4 401	5 581	31
Italien	895	51	1 374	2 110	5 155	10 876	751
Jugoslavien ⁴	261	31	644	1 064	1 957	2 082	91
Lettland	26	—	34	242	2 677	648	25
Litauen	99	1	52	608	3 328	2 025	42
Moldavien	27	4	51	282	2 500	705	32
Nederländerna	445	23	1 498	1 611	6 890	11 100	624
Polen	455	4	1 810	3 496	3 375	11 800	404
Portugal	99	27	314	362	4 834	1 750	103
Rumänien	198	68	621	1 760	2 824	4 970	292
Ryssland	2 187	226	1 399	14 000	2 286	32 000	1 772
Schweiz	145	7	214	736	5 287	3 890	38
Slovakien	—	3	235	288	4 093	1 177	86
Spanien	413	250	2 543	1 322	4 614	6 100	590
Storbritannien	693	378	1 137	2 453	5 680	13 932	649
Tjeckien	174	2	605	660	4 008	2 645	200
Tyskland	1 530	44	3 499	5 024	5 673	28 500	846
Ukraina	867	20	690	7 000	1 786	12 500	491
Ungern	70	7	654	379	5 488	2 080	162
Vitryssland	285	3	280	2 208	2 304	5 088	194
Österrike	261	8	534	678	4 557	3 090	95
Algeriet	119	179	22	850	1 000	850	117
Egypten	539	122	3	1 250	1 080	1 350	165
Etiopien	263	143	1	3 535	209	740	74
Kenya	280	52	5	4 650	511	2 375	49
Marocko	110	130	1	1 300	777	1 010	180
Nigeria	246	232	315	1 630	233	380	350
Sydafrika	620	147	127	1 000	2 800	2 800	285
Tanzania	213	35	9	3 290	204	670	52
Förenta staterna	11 505	148	8 243	9 190	7 767	71 375	4 724
Kanada	1 527	11	1 530	1 250	6 160	7 700	342
Mexico	1 597	57	959	6 600	1 287	8 494	1 422
Argentina	2 269	51	137	2 500	3 900	9 750	256
Brasilien	5 220	128	1 690	26 700	810	21 630	1 500
Chile	257	18	235	1 600	1 300	2 080	95
Peru	117	28	87	517	1 930	998	154
Indien	2 779	680	469	33 726	877	29 576	1 612
Irak	47	28	—	420	750	315	25
Iran	326	419	—	3 400	1 199	4 075	625
Japan	519	—	1 226	1 300	6 612	8 595	2 580
Kazakstan	358	124	74	1 956	1 715	3 355	70
Kina	4 335	2 195	37 461	4 513	1 638	7 391	17 814
Pakistan	984	836	—	4 530	1 039	4 708	270
Syrien	38	101	—	415	2 420	1 004	126
Turkiet	385	381	1	5 700	1 564	8 914	756
Australien	2 145	688	326	2 002	4 861	9 731	190
Nya Zeeland	571	553	50	3 460	3 262	11 288	42
Hela världen	57 053	11 132	84 010	229 926	2 028	466 347	48 113

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Inklusive buffelkött.

3) Hönsägg.

4) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, *Production Yearbook* 1998.

Tabell 16.8

Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar och deras andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen 1998¹ samt antal maskiner och redskap i olika länder 1997¹*Economically active population in agriculture and subsidiary enterprises and its proportion of the total economically active population in 1998 and number of agricultural tractors in different countries in 1997*

Land	Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar, 1 000-tal personer	I procent av den totala förvärvsarbetande befolkningen	Maskiner och redskap	
			Antal traktorer	Antal skörde-tröskor
Sverige	162	3,4	165 000	40 000
Danmark	119	4,1	141 293	25 418
Finland	156	6,0	194 750	38 000
Island	14	8,8	10 519	2
Norge	111	4,9	148 000	16 000
Belgien, Luxemburg	87	2,0	106 667	6 279
Bulgarien	344	8,1	25 000	5 500
Estland	94	11,9	50 607	2 200
Frankrike	977	3,7	1 312 000	154 000
Grekland	814	17,9	236 100	6 100
Irland	166	10,9	167 500	5 100
Italien	1 479	5,9	1 480 000	50 200
Jugoslavien ²	1 095	21,7	423 130	4 161
Lettland	168	12,6	56 938	6 231
Litauen	257	13,4	77 871	4 880
Moldavien	539	24,6	49 000	6 100
Nederländerna	260	3,6	173 000	5 600
Polen	4 506	22,8	1 310 500	97 000
Portugal	683	13,7	150 000	3 900
Rumänien	1 789	16,6	163 016	38 787
Ryssland	8 672	11,1	886 490	317 000
Schweiz	173	4,4	112 000	3 800
Slovakien	278	9,6	25 726	4 734
Spanien	1 397	8,1	841 932	49 729
Storbritannien	547	1,9	500 000	47 000
Tjeckien	497	8,7	86 000	14 500
Tyskland	1 118	2,8	1 215 700	135 000
Ukraina	3 975	15,4	349 000	75 000
Ungern	551	11,5	92 250	9 500
Vitryssland	779	14,3	96 300	20 400
Österrike	211	5,6	352 375	24 000
Algeriet	2 420	24,8	92 893	9 170
Egypten	8 555	34,7	90 000	2 370
Etiopien	21 788	83,2	3 000	100
Kenya	11 310	76,3	14 400	750
Marocko	4 137	37,7	43 226	3 763
Nigeria	15 186	35,2	30 000	–
Sydafrika	1 650	10,3	100 000	12 300
Tanzania	13 353	81,3	7 600	–
Förenta staterna	3 105	2,2	4 800 000	662 000
Kanada	414	2,5	711 335	132 453
Mexico	8 740	22,7	172 000	19 500
Argentina	1 469	10,2	280 000	50 000
Brasilien	13 645	17,9	805 000	53 000
Chile	975	16,3	53 710	8 900
Peru	2 865	31,2	13 191	–
Indien	259 600	60,5	1 450 000	3 900
Irak	660	11,1	49 600	3 900
Iran	6 069	27,6	235 000	5 500
Japan	3 076	4,6	2 210 000	1 208 000
Kazakstan	1 466	18,5	108 121	42 069
Kina	510 159	68,0	703 117	114 000
Pakistan	26 318	47,9	320 500	1 600
Syrien	1 370	28,8	87 442	4 923
Turkiet	14 457	47,7	874 995	12 385
Australien	445	4,7	315 000	56 500
Nya Zeeland	174	9,3	76 000	3 100
Hela världen	1 307 708	45,6	26 334 691	4 192 840

1) Många uppgifter är inofficiella eller uppskattade av FAO.

2) Serbien, Montenegro.

Källa: FAO, Production Yearbook 1998.

Tabell 16.9

Förbrukning av handelsgödsel i olika länder 1997/98¹, tusen ton

Consumption of fertilizers in different countries 1997/98, thousand metric tons

Världsdel/land	Kväve N	Fosfor P ₂ O ₅	Kalium K ₂ O	Världsdel/land	Kväve N	Fosfor P ₂ O ₅	Kalium K ₂ O
Europa	14 069	5 023	5 903	Förenta Staterna	11 163	4 195	4 847
Norden	795	196	300	Guatemala	119	53	42
Sverige	206	50	54	Honduras	72	24	37
Danmark	291	52	102	Kanada	1 708	705	340
Finland	175	56	78	Kuba	98	35	71
Island	12	4	3	Mexico	1 194	259	150
Norge	111	34	63	Nicaragua	36	8	5
Övriga Europa	13 274	4 827	5 603	Sydamerika	2 729	2 772	2 651
Belgien-Luxemburg	176	52	92	Argentina	476	323	34
Bulgarien	148	11	31	Bolivia	5	7	1
Estland	21	3	3	Brasilien	1 306	1 943	2 242
Frankrike	2 518	1 120	1 434	Chile	220	160	55
Grekland	307	134	65	Colombia	265	123	168
Irland	395	128	152	Ecuador	91	27	50
Italien	915	522	404	Peru	120	36	18
Jugoslavien ²	188	18	28	Uruguay	47	80	2
Kroatien	119	53	62	Venezuela	164	67	65
Lettland	25	6	8				
Litauen	81	18	38	Asien	46 407	17 863	7 539
Moldavien	62	42	17	Afghanistan	5	—	—
Nederländerna	370	67	64	Azerbajdzjan	20	3	—
Polen	891	310	402	Bangladesh	875	127	70
Portugal	116	75	48	Burma	130	36	6
Rumänien	220	80	15	Filippinerna	549	148	113
Ryssland	1 000	320	350	Indien	10 905	3 917	1 373
Schweiz	60	16	30	Indonesien	1 838	245	380
Slovakien	79	22	17	Irak	226	112	3
Slovenien	34	18	22	Iran	777	338	37
Spanien	1 042	540	479	Japan	494	594	422
Storbritannien	1 251	404	450	Jemen	12	—	—
Tjeckien	226	47	41	Kambodja	5	3	—
Tyskland	1 788	410	659	Kazakstan	67	54	6
Ukraina	607	159	122	Kina	23 260	9 339	3 390
Ungern	287	75	68	Malaysia	295	235	670
Vitryssland	200	110	425	Nepal	77	29	3
Österrike	112	56	65	Nordkorea	149	21	1
Afrika	2 197	948	491	Pakistan	2 088	551	20
Algeriet	36	35	26	Saudiarabien	180	131	17
Benin	17	13	8	Sydkorea	443	223	240
Burkina Faso	24	10	8	Syrien	237	125	7
Egypten	842	135	34	Thailand	825	380	274
Elfenbenskusten	60	25	25	Turkiet	1 167	592	66
Ghana	9	6	7	Turkmenistan	110	20	14
Kamerun	14	5	14	Uzbekistan	300	150	100
Kenya	52	68	14	Vietnam	1 012	350	210
Mali	26	12	10				
Marocko	165	79	60	Oceanien	1 083	1 498	406
Nigeria	77	21	39	Australien	910	1 100	250
Senegal	7	11	5	Nya Zeeland	153	390	148
Sydafrika	407	244	129				
Tanzania	32	13	9	Hela världen			
Togo	6	4	4	1997/98	81 177	33 466	22 611
Zambia	34	14	10	1996/97	83 017	31 428	20 675
Zimbabwe	94	42	45	1995/96	77 986	30 908	20 690
				1994/95	72 247	29 271	20 084
Nord- och Centralamerika	14 691	5 361	5 622	1993/94	72 511	28 960	19 271
Dominikanska republiken	54	17	27	1992/93	74 510	30 919	20 684

1) Många uppgifter är inofficiella och uppskattade av FAO. I en del fall hänför de sig också till tidigare år.

2) Serbien och Montenegro.

Källa: FAO, Fertilizer Yearbook 1998.

Annan publicering

Production Yearbook årligen sedan 1947, FAO.

Fertilizer Yearbook, FAO.

Economic Accounts for Agriculture, OECD.

Yearbook of Nordic Statistics, utgiven av Nordiska ministerrådet
och Nordiska Statistiska Sekretariatet.

Lantbruksregistret

Inledning

Lantbruksregistret (LBR) innehåller uppgifter om företagen inom jord- och skogsbruket. LBR infördes 1968 och innebär en registrering av uppgifter som insamlas årligen i juni genom postenkät. Ett av syftena med lantbruksregistret är att bilda underlag för jordbruksstatistiken. Uppgiftsinsamlingen till registret har t.o.m. 1994 varit samordnad med vissa administrativa syften som att utgöra underlag för stödutbetalningar, men efter EU-medlemskapet har dessa i stort sett upphört.

Företag i registret

I LBR registreras företag inom jordbruk, skogsbruk, husdjurskötsel, fruktodling eller trädgårdsodling. Uppgiftsplikt föreligger enligt lagen om uppgiftsskyldighet på jordbrukets område SFS 1992:888, förordningen SFS 1992:1032 och SCB:s årliga föreskrifter (senast 1998:16).

Med hänsyn till tidsintervallen mellan uppgiftsinsamlingen kan företagen i LBR indelas i följande grupper:

- företag med mer än 2 hektar åkermark.
- företag med högst 2 hektar åkermark men som omfattar fastighet taxerad som jordbruksfastighet. Gruppen består huvudsakligen av företag som enbart har skogsmark eller annat ägoslag än åkermark.
- företag med högst 2 hektar åkermark men med djurbesättning avseende nötkreatur, får, svin eller höns.
- företag med trädgårdsodling som omfattar minst 200 m² växthusyta eller minst 2 500 m² frilandsareal. Odling i hemträdgårdar eller för husbehov ingår inte.

Vissa företag i grupp c) eller d) återfinns även bland företagen i grupp a) eller b).

Uppgifter insamlas varje år från företag med mer än 2 hektar åkermark eller med stor djurbesättning. Trädgårdsföretagen ingår normalt i uppgiftsinsamlingen till LBR i juni. Vissa år, senast 1997, genomförs separata trädgårdsundersökningar.

Den årliga registreringen kallas lantbruksräkning de år de s.k. skogsbruksföretagen, företag i grupp b) ovan, ingår i uppgiftsinsamlingen. Lantbruksräkningar har hittills genomförts 1971, 1976, 1981, 1988 och 1992.

Insamlade uppgifter

I LBR ingår dels fasta uppgifter, dels tillfälliga, som i vissa fall återkommer.

De uppgifter som insamlas varje år avser:

- företagarens namn och adress, personnummer, telefonnummer
- fastigheter som ingår i företaget och deras areal av åkermark och skogsmark. Uppgift om ägare till arrenderad åkermark respektive arrendator till utarrenderad åkermark
- åkerarealens användning samt arealen av olika ägoslag i varje församling
- orsakerna till förändringar i åkerarealen
- antalet husdjur

Bland uppgifter som till följd av EU-kraven skall insamlas varannat år kan nämnas uppgifter om maskiner och sysselsatta på företaget samt hästar.

Uppgifter om arealer för odling av trädgårdsväxter på friland respektive i växthus insamlas från trädgårdsföretagen.

För skogsbruksföretagen registreras uppgifter om företagare, fastigheter, arealer av olika ägoslag samt uppgift om utarrenderad åkermark och arrendator.

Bearbetning

Undersökningen var t.o.m. 1995 en totalräkning men har därefter delvis baserats på urval. De insamlade uppgifterna skall avse förhållandena en viss dag i juni respektive år. För åren 1996–1998 har uppgifter på totalbasis insamlats för företagare, fastigheter och areal ägoslag medan uppgifter om grödor, husdjur m.m. insamlas från ett urval av företag. Medelfelen för grödor och husdjur understiger på riksnivå oftast 3 %. 1999 års statistik bygger dock i sin helhet på totalräknade uppgifter. I resultatberäkningarna utnyttjas både de totalräknade uppgifterna och uppgifterna från urvalet.

Blankett och anvisningar för uppgiftslämnandet fastställs av SCB i samråd med Jordbruksverket.

SCB sänder ut blanketter i slutet av maj till alla kända uppgiftsskyldiga. För företag som tidigare registrerats i lantbruksregistret påförs blanketterna maskinellt uppgifter om företagare, fastigheter och församlingstillhörighet.

När blanketterna återkommit till SCB från lantbrukarna granskas de manuellt och maskinellt och eventuella fel rättas.

Av de cirka 85 000 företag som berörs ett normalår av uppgiftsinsamlingen erhålls uppgifter från de flesta. Bortfallet är under 3 %.

Vid lantbruksräkningarna 1976 och tidigare har uppgifter för de s.k. skogsbruksföretagen insamlats genom postenkät. Vid lantbruksräkningarna 1981, 1988 och 1992 tillämpades en annan metod för uppgiftsinsamling avseende dessa företag. Uppgifter inhämtades då från 1981 års fastighetstaxeringsregister, den särskilda fastighetstaxeringen 1988 respektive 1992 års fastighetstaxeringsregister.

Lantbruksregistrets användningsområden

Lantbruksregistret används för statistiska ändamål, vissa begränsade administrativa ändamål samt som urvalsram för bl.a. skördeuppskattningarna och de lantbruksekonomiska undersökningarna.

Statistiken ur registret utnyttjas bl.a. av myndigheter och näringsliv vid planering och beslut om åtgärder, som underlag för utvärdering av vidtagna åtgärder m.m.

Utöver den officiella statistik som publiceras från registret framställs särskild regional statistik åt länsstyrelsernas lantbruksenheter (motsvarande). Dessa har, liksom Jordbruksverket, också tillgång till uppgifter för enskilda företag i sin verksamhet. Efter beställningar från statliga institutioner, jordbrukets intresseorganisationer m.fl., utförs också särskilda statistiska bearbetningar.

Områdesindelningar

Sedan lång tid tillbaka sker inom lantbruksstatistiken en omfattande redovisning av resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats främst med hänsyn till de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden.

Län. Huvudområden.

I statistiken redovisas i allmänhet uppgifter för län. Länsindelningarna har emellertid ändrats över tiden i och med att såväl hela församlingar som församlingsdelar flyttats mellan län. Omfattningen av större förändringar belyses i tabblän nedan.

År	Antal län som berörts	Antal församlingar som flyttats mellan län
1952	6	5
1967	6	6
1968 ¹	1	—
1969	4	3
1971	15	55
1974	8	13
1997 ²	2	—
1998 ³	4	7

1) Stockholms stad sammanslogs med Stockholms län.

2) Kristianstads län och Malmöhus län sammanslogs till Skåne län.

3) Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län och Skaraborgs län (utom Habo och Mullsjö kommuner) sammanslogs till Västra Götalands län.

I allmänhet används i statistikredovisningen den länsindelning som gällde vid undersökningens genomförande. Vid publicering av tidsserier sker dock i regel en omräkning till den senast gällande indelningen.

I vissa fall sammanförs länen till tre huvudområden, nämligen Götaland, Svealand och Norrland.

Naturliga jordbruksområden.

Produktionsområden. Riksområden.

Vid bearbetning och redovisning av lantbruksstatistik är de administrativa områdena från vissa synpunkter inte alltid lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför uppdelade på särskilda s.k. naturliga jordbruksområden. Därvid har hänsyn tagits till de naturförhållanden som väsentligt påverkar förutsättningarna för jordbruk, t. ex. berggrundens och jordarternas beskaffenhet, landskapets topografi och klimatet. De naturliga jordbruksområdena är uppbyggda av församlingar och i vissa fall delar av församlingar.

De naturliga jordbruksområdena sammanfördes ursprungligen till 18 produktionsområden. De flesta av dessa produktionsområden täcker delar av mer än ett län.

Gränserna för de naturliga jordbruksområdena har modifierats. Gränserna utgör en kombination av gränserna för produktionsområdena och länsgränserna. Detta medför att de naturliga jordbruksområdena påverkas av ändringar i länsgränserna. År 1999 var landet indelat i 61 naturliga jordbruksområden.

De 18 produktionsområdena kan sammanföras till åtta större produktionsområden. Ett av de 18 produktionsområdena (Vänerslätten) delas dock av gräns mellan två av de åtta produktionsområdena.

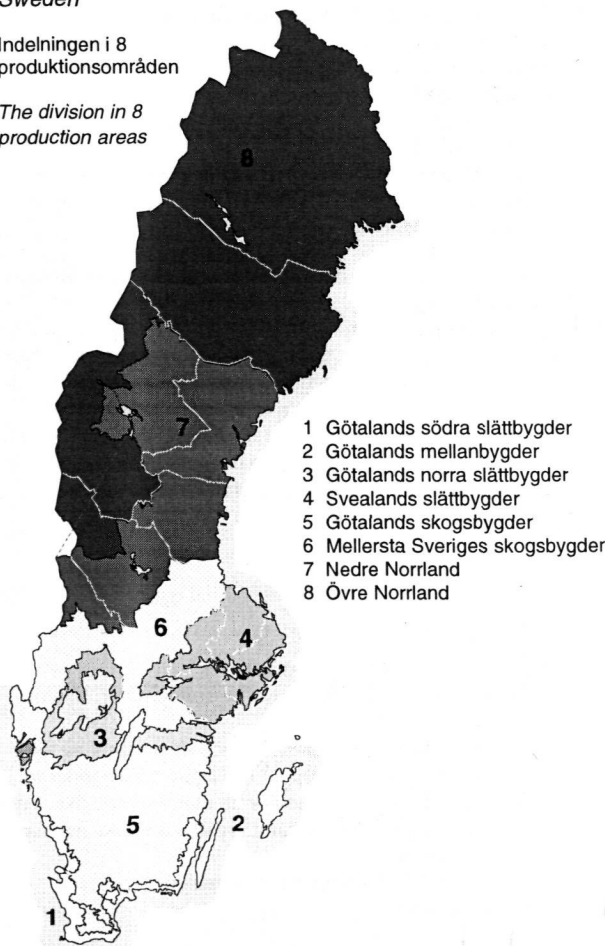
De åtta produktionsområdena kan sammanföras till tre riksområden. Dessa tre riksområden sammanfaller inte med de tre administrativa huvudområdena.

Indelningen i åtta produktionsområden framgår av kartan nedan och sambandet mellan naturliga jordbruksområden och produktions- och riksområden framgår av sammanställningen på nästa sida.

Sverige Sweden

Indelningen i 8
produktionsområden

The division in 8
production areas

3 Riksområden

8 Produktionsområden

- 18 Produktionsområden
- 61 Naturliga jordbruksområden

1 Södra och mellersta Sveriges slättbygder

1 Götalands södra slättbygder (Gss)

- 01 Skåne-Hallands slättbygd
- 19 F.d. Kristianstads län, slättbygden
- 22 F.d. Malmöhus län, slättbygden
- 23 Hallands län, slättbygden

2 Götalands mellanbygder (Gmb)

- 02 Sydsvenska mellanbygden
- 10 Kalmar län, Kalmarslätten
- 16 Blekinge län, slättbygden
- 18 F.d. Kristianstads län, mellanbygden
- 21 F.d. Malmöhus län, mellanbygden
- 03 Öland och Gotland
- 13 Kalmar län, Öland
- 14 Gotlands län

3 Götalands norra slättbygder (Gns)

- 04 Östgötaslätten
- 05 Östergötlands län, Östgötaslätten
- 05 Vänerslätten, del av
- 27 F.d. Älvsborgs län, slättbygden
- 31 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Götalandsdelen
- 32 F.d. Skaraborgs län, Falbygden

4 Svealands slättbygder (Ss)

- 05 Vänerslätten, del av
- 35 Värmlands län, slättbygden
- 62 F.d. Skaraborgs län, slättbygden, Svealandsdelen
- 06 Mälar- och Hjälmabygden
- 01 Stockholms län
- 02 Uppsala län
- 03 Södermanlands län
- 40 Örebro län, slättbygden
- 43 Västmanlands län, slättbygden

2 Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

5 Götalands skogsbygder (Gsk)

- 07 Sydsvenska höglandet
- 06 Östergötlands län, södra skogsbygden
- 08 Jönköpings län
- 09 Kronobergs län
- 12 Kalmar län, skogsbygden
- 15 Blekinge län, skogsbygden
- 17 F.d. Kristianstads län, skogsbygden

20 F.d. Malmöhus län, skogsbygden

24 Hallands län, skogsbygden

30 F.d. Älvsborgs län, södra höglandet

34 F.d. Skaraborgs län, sydöstra höglandet

61 F.d. Göteborgs och Bohus län, södra höglandet

08 Östsvenska dalbygden

07 Östergötlands län, södra kustlandet

11 Kalmar län, norra kustlandet

09 Västsvenska dalbygden

25 Hallands län, norra Halland

26 F.d. Göteborgs och Bohus län, länet utom södra höglandet

28 F.d. Älvsborgs län, dalbygderna

6 Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

10 Södra Bergslagen

04 Östergötlands län, norra skogsbygden

33 F.d. Skaraborgs län, nordöstra höglandet

39 Örebro län, södra skogsbygden

11 Västsvenska dalsjöområdet

29 F.d. Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd

36 Värmlands län, centrala och västra Värmland

12 Norra Bergslagen

37 Värmiands län, Bergslagen

41 Örebro län, Bergslagen

42 Västmanlands län, Bergslagen

44 Kopparbergs län, Bergslagen

13 Östra Dalarna-Gästrikland

45 Kopparbergs län, östra Dalarna

48 Gävleborgs län, Gästrikland

3 Norra Sverige

7 Nedre Norrland (Nn)

14 Kustlandet i nedre Norrland

49 Gävleborgs län, Hälsinglands kustland

51 Västernorrlands län, kustlandet

16 Nordsvenska mellanbygden

38 Värmlands län, norra Värmland

46 Kopparbergs län, mellanbygden

50 Gävleborgs län, inlandet

52 Västernorrlands län, inlandet

55 Jämtlands län, mellanbygden

17 Jämtländska siluområdet

54 Jämtlands län, siluområdet

8 Övre Norrland (Nö)

15 Kustlandet i övre Norrland

57 Västerbottens län, kustlandet

59 Norrbottens län, kustlandet

18 Fjäll- och moränbygden

47 Kopparbergs län, fjällbygden

56 Jämtlands län, fjällbygden

58 Västerbottens län, inlandet

60 Norrbottens län, inlandet

Områden för skördeberäkningar.

I samband med att metoder för objektiva skördeuppskattningar utvecklades och ett permanent skördeskadeskydd för jordbruket infördes 1961, indelades landet i områden som numera benämns *skördeområden* (SKO). Dessa områden är mer homogena än de naturliga jordbruksområdena med avseende framförallt på skördens variation från år till år.

Områdesindelningen har fortlöpande setts över. Därvid har största möjliga homogenitet eftersträfvats beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning.

I det 1988 förändrade skördeskadeskyddet blev behovet av områdesstatistik mindre än i det tidigare skyddet. Den tidigare gällande områdesindelningen med 420 SKO ersattes 1989 av en ny områdesindelning omfattande 106 SKO. Fem av dessa är fjällområden för vilka skördeuppgifter inte längre insamlas.

Odelade församlingar har i regel varit grundstenar i indelningen i SKO. I åtskilliga fall är dock församlingarna så heterogena att en delning av församlingen mellan olika skördeområden ansetts starkt motiverad. Sedan 1996 är 170 församlingar delade på olika skördeområden.

En sammanställning över av SCB använda områdesindelningar i lantbruksstatistiken lämnas i figuren på nästa sida.

Särskilda indelningar

I vissa fall tillämpas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna.

Lantbruksstyrelsen indelade landet i drygt 400 primära naturliga jordbruksområden med hänsyn till klimat, jordart, topografi och uppodling. Dessa kan sammanföras till fem klimatiska

riksområden, vilka var för sig består av högst tre bygder: Jordbruksbygd, Mellanbygd och Glest uppodlad bygd.

Lantbruksstyrelsen gjorde även en speciell regionindelning av landet, vilken används vid beskrivning av utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vid indelningen har man sökt sammanföra områden med likartade sociala, ekonomiska och fysiska förutsättningar till enhetliga regiontyper.

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse har en omfattande regional statistikproduktion med redovisning bl.a. på enskilda förenings verksamhetsområden.

För stödet till jordbruket används speciella områdesindelningar.

Annan publicering

Rikets indelningar. Årsbok över regionala indelningar med koder m.m. SCB.

Atlas över rikets indelningar i län, kommuner, församlingar och tätorter 1992. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Atlas över rikets indelningar 1995. Tabelldel. SCB och Lantmäteriet KartCentrum.

Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1998:1.

Historisk återblick på indelningen i skördeområden 1961–1988. SCB. Meddelanden i samordningsfrågor (MIS) 1988:2.

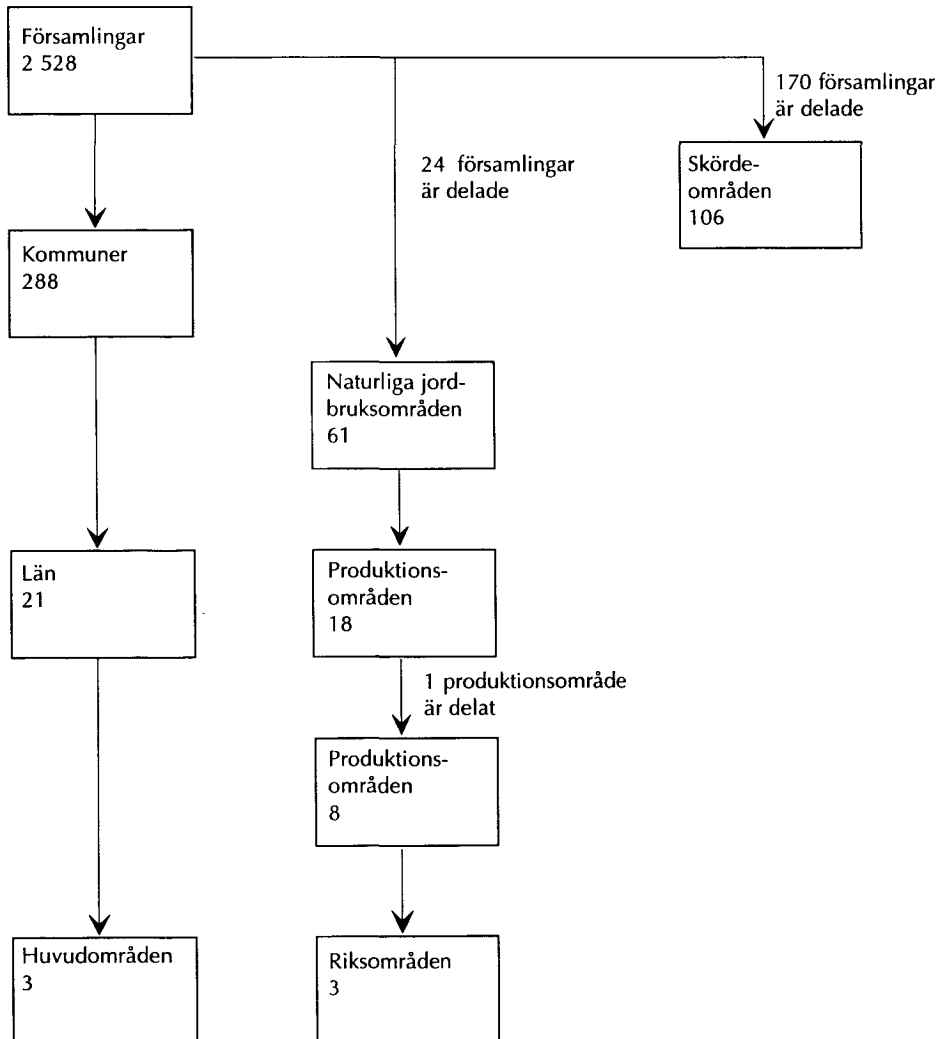
Sveriges klimat-, jordarts- och uppodlingsområden, del VIII. Riksöversikt, regionala uppgifter återfinns i stenciler. Kungl. lantbruksstyrelsen. Meddelanden, serie A nr 8 (1969).

Uppgifter om lantbruksstyrelsens speciella regionindelning återfinns i styrelsens meddelandeserie.

Områdesindelningar använda inom lantbruksstatistiken och antal områden 1999

Administrativa
indelningar

Lantbruksanknutna
indelningar

Kvalitet och statistikens organisation

I detta avsnitt redovisas olika kvalitetsaspekter på boken enligt SCB:s "Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik", MIS 1994:3. Dessutom ges en översikt över lantbruksstatistikens organisation.

Innehåll

Avsikten med Jordbruksstatistisk årsbok är att presentera en lättillgänglig sammanfattning av befintlig statistik inom lantbruksområdet. Resultat från ett sextiotal undersökningar finns presenterade i boken.

Huvuddelen av tabellerna sammanfattar statistik som har tagits fram inom SCB, främst uppgifter från Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna. Tjugotalet uppgiftslämnare utanför SCB lämnar också material till boken, t.ex. Jordbruksverket och Svensk Mjölk. Uppgifter till de internationella avsnitten hämtas från Eurostat och FAO.

För engelskspråkiga läsare finns en sammanfattning i början av boken, engelska tabellrubriker samt en ordlista.

Text och tabeller

Boken består av 260 sammanställningar i tabeller och diagram. Av dessa härrör 160 från undersökningar i anslutning till Lantbruksregistret och Skördeuppskattningarna. 16 st. har hämtats från andra undersökningar som genomförts vid SCB och 21 från internationella årsböcker. 63 sammanställningar härrör från externa uppgiftslämnare.

I anslutning till tabellerna i boken finns förklarande text. Texten innehåller information om undersökningarnas uppläggning där information som påverkar statistikens tillförlitlighet och jämförbarhet över tiden betonas. Vidare lyfter texten som regel fram viktiga resultat i tabellerna och förklarar termer och uttryck som är nödvändiga att förstå för att kunna tolka tabellerna.

Boken framställs i Page Maker. Underlag levereras i Excel, Word och som pappersmanus.

Källhänvisningar

Under varje tabell finns en källhänvisning. I anslutning till varje avsnitt finns också rubriken Annan publicering där källan till det material som finns i tabellerna anges.

Redovisningsgrupper

Statistiken redovisas bl.a. efter olika storleksgrupper för areal åkermark respektive skogsmark samt efter olika regionala indelningar, lägst länsnivå.

Tid

I tabellrubrikerna finns information om vilket år som uppgifterna i tabellen avser. De flesta tabellerna avser 1999 eller produktionsåret 1998/99. Där så är möjligt redovisas tidsserier för hela riket fem år bakåt i tiden. En viss del äldre material förekommer också i boken.

Punktlighet

Publiceringstidpunkten är enligt SCB:s publiceringsplan som regel juni månad men med senareläggning av 2000 års publikation till augusti.

Framställningstid

Framställningstiden för Jordbruksstatistisk årsbok 2000 har varit sju månader.

Frekvens

Boken ges ut årligen.

Jämförbarhet över tiden

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar jämförbarheten över tiden. För en grundligare genomgång hänvisas till angivna källor.

Jämförbarheten över tiden för de tabeller som baseras på statistik från Lantbruksregistret är god. Från och med 1996 slopades dock det tidigare kravet på att minst 0,3 hektar av den redovisade arealen skulle vara brukad. Antalet företag som tillkom 1996 genom denna förändring beräknas till ca 3 800 och deras åkerareal till ca 27 000 hektar. Endast ett fåtal av dessa företag hade djur. Osäkerheten i statistiken är från och med 1996 generellt större än tidigare eftersom en del av uppgifterna från Lantbruksregistret numera är urvalsbaserade vissa år.

Statistikens tillförlitlighet

I den text som finns i anslutning till tabellerna redovisas viktigare faktorer som påverkar statistikens tillförlitlighet. För en mera grundlig genomgång hänvisas till angivna källor.

För den statistik som är framtagen vid SCB, finns i de angivna källorna en kvalitetsdeklaration enligt SCB:s *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklarationer i officiell statistik*.

Osäkerheten i tabeller som bygger på resultat från Lantbruksregistret härrör främst från urvalsfelen när det gäller grödor och husdjur (1996–1998). De relativa medelfelen ligger vanligen under tre procent på riksnivå för olika grödor och djurslag. På länsnivå kan medelfelen ibland vara betydligt större. För den totalräknade statistiken över företag, företagare och ägoslag finns bl.a. brister i täckning, bortfall och mätfel. Dessa fel anses dock inte vara av sådan storlek att några justeringar av resultaten behöver göras. I källhänvisningarna till de tabeller som härrör från Lantbruksregistret framgår om uppgifterna är hämtade från den totalräknade eller urvalsbaserade statistiken. En presentation av Lantbruksregistret ges på sidan 197. Medelfelen i resultaten från Skördeuppskattningarna är omkring tre procent på riksnivå, men kan på länsnivå vara betydligt större. Skördeuppskattningarna presenteras på sidan 80.

Den statistik som hämtas från Jordbruksverket härrör dels från olika statistiska undersökningar som genomförs av verket och dels från uppgifter i det administrativa register IAKS som förs av Jordbruksverket.

De uppgifter som härrör från andra externa uppgiftslämnare är vanligen insamlade som ett led i organisationernas arbete med produktionsrådgivning eller härrör från deras verksamhetsstatistik. De tabeller som hämtas från Eurostat bygger på uppgifter som samlats in i EU:s medlemsländer och vidarebefordrats till Eurostat. Uppgifterna från FAO bygger förutom på insamlade uppgifter också på FAO:s egna uppskattningar.

Tillgänglighet

Spridningsformer

Den sammanställning av jordbruksstatistik som görs vid SCB publiceras i denna publikation. I övrigt publiceras jordbruksstatistik i form av Statistiska meddelanden och i databaser.

Dokumentation

Vad gäller dokumentation av de undersökningar som ingår i Jordbruksstatistisk årsbok 2000 hänvisas till angivna källor.

Primärmaterial

Flertalet av de uppgifter som återfinns i boken finns publicerade i andra källor. Vad gäller möjligheterna att utnyttja primärmaterial till uppgifterna hänvisas till angivna källor.

Upplysningar

Förfrågningar om årsbokens innehåll och om lantbruksstatistik i övrigt kan i första hand ställas till Lars Hedqvist, Gunnar Larsson, Lars Persson och Rolf Selander vid SCB:s avdelning för miljö- och regionalstatistik i Örebro.

De träffas på telefon 019-17 60 00 (växel). Postadressen är SCB, 701 89 Örebro.

Lantbruksstatistikens organisation

Statistikansvaret

Under det senaste decenniet har ett antal utredningar genomförts rörande den statliga statistiken. Detta ledde 1994 till att ett nytt system för den statliga statistiken infördes och begreppet *Sveriges officiella statistik (SOS)* fick en vidare innebörd. Syftet med den nya organisationen av den statliga statistiken var bland annat att öka effektiviteten i systemet genom att användarna gavs större inflytande.

I det nya statistiksystemet har ansvaret inklusive finansieringen för lantbruksstatistiken decentraliserats. Ansvaret för ungefär hälften av den officiella statistik, som SCB vid organisationsförändringen hade ansvar för, fördelades på 24 myndigheter. Den statistik som SCB har kvar statistikansvaret för är i huvudsak sådan statistik som är efterfrågad av ett stort antal användare och inte entydigt kan hänföras till en enskild sektor. Exempel på sådan statistik är befolkningsstatistik och ekonomisk statistik, t.ex. konsumentprisindex.

SCB har vid sidan av nämnda statistikansvar getts ett övergripande ansvar för Sveriges officiella statistik. SCB har för detta ändamål tilldelats ett förvaltningsanslag, som skall finansiera samordning och bevakning av SOS, information och statistikservice, nationell statistiksamordning, internationellt statistik-samarbete, grundläggande metodutveckling samt ansvar för centrala databaser

Statistikansvarig myndighet för huvuddelen av jordbruksstatistiken har varit Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden (LES) vars roll fr.o.m. 1999 övertagits av Jordbruksverket. För en mindre del (animalistatistiken) var Jordbruksverket även tidigare ansvarig. På skogsområdet delar Skogsstyrelsen (SKS) och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) på statistikansvaret.

EU-medlemskapet

Under en lång följd av år har Sverige aktivt tagit del i det internationella samarbetet på det statistiska området i bl.a. ECE, OECD och det Nordiska statistiksamarbetet. I början av 1990-talet flyttades tyngdpunkten i de svenska insatserna till det statistiska samarbetet med den Europeiska unionen (EU).

När Sverige fr.o.m. 1995 blev medlem av EU, kunde de flesta av EU:s statistikkrav uppfyllas. EU-krav påverkar i hög grad utvecklingsarbetet inom den svenska statistiken. Femårsplanerna för utvecklingen av EU-statistiken fyller här en viktig roll, liksom det växande antalet EU-förordningar och standards inom statistikområdet. Jordbruk och utrikeshandel är exempel på områden där EU-medlemskapet lett till omläggningar i den svenska statistiken.

Statistik från SCB

Lantbruksregistret (LBR) har en dubbel roll inom jordbruksstatistiken. LBR utgör basen för strukturstatistiken och har även en viktig funktion som urvalsram för en lång rad stickprovsundersökningar. Omfattande förändringar i uppläggningsen av LBR har skett under senare år, vilket närmare beskrivs i bilaga 1 Lantbruksregistret.

Uppgifter om skördens storlek av spannmål, örter och oljeväxter samlas in via intervjuer med ett urval lantbrukare. Undersökningen om skörd av potatis baseras på en postenkät. Undersökningarnas uppläggning som undergått omfattande ändringar under senare år beskrivs närmare på sidan 80.

Jordbruksekonomiska undersökningen (JEU) är en årlig bokföringsundersökning. Under en treårsperiod genomförs en utökning av urval och datainnehåll i JEU för att EU-kraven skall uppfyllas. Vissa år genomförs registerbearbetningar av LBR och taxeringsuppgifter. Ytterligare information om de lantbruksekonomiska undersökningarna återfinns i avsnitt 11 Ekonomi.

Statistik från Jordbruksverket

Jordbruksverket sammanställer statistik över bl.a. priser, vidareförädling av olika jordbruksprodukter, konsumtion av livsmedel och utbetalade jordbruksstöd.

Verket upprättar kalkyler över jordbrukets inkomster och utgifter. Dessa kalkyler sammanförs i sektorskalkylen för jordbruket.

Några jordbruksstatistiska publikationer

SCB-statistik publiceras främst i Statistiska meddelanden (SM). Jordbruksstatistik återfinns huvudsakligen i serie JO (t.o.m. 1999 serie J).

I publikationen När mat kommer på tal, Tabeller om livsmedel 1998 presenteras kortfattat befintlig livsmedelsstatistik; från uppgifter om primärproduktion fram till slutlig konsumtion. 1999 års version har enbart publicerats på internet (www.scb.se).

Huvuddelen av Jordbruksverkets statistik har under en lång följd av år redovisats varje månad i Jordbruksekonomiska meddelanden, JEM. Utgivningen av JEM är nu nedlagd och istället publicerar verket statistik i separata rapporter och i månadspublikationen Priser, prisindex, produktion och utrikeshandel inom livsmedelsområdet samt på sin webb-plats www.sjv.se. Månadsstatistiken är fr.o.m. 2000 enbart publicerad på verkets webb-plats.

Viss basstatistik för jordbruket publiceras i Sveriges statistiska databaser vilka kan nås via internet.

Swedish-English vocabulary

Letters Åå, Ää and Öö at the end of list
The English translations are not always word by word

A

Administrativa områden	Administrative areas
Agronom	Agronomist; M. Sc. in Agriculture
Aktiebolag	Limited company
Aktiv substans	Active substance
Aktuell	Current; present
Alkoholfria drycker	Nonalcoholic beverages
Alkoholhaltiga drycker	Alcoholic beverages
Allmän	General; common
Am- och diko bidrag	Suckler cow premium
Amkor	Suckler cows
Andel	Proportion; share
Andra	Other
Andra orsaker	Other reasons
Anhöriga	Relatives
Animalier	Animal products
Animalisk	Animal
Anläggning	Plant; works
Anläggningsstöd	Grant for afforestation and foundation of wetlands
Anmälan	Application
Annan	Other
Annan mark	Other ground
Annan sallat	Other kind of lettuce
Ansluten till	Connected with; associated with
Anställd	Employee
Antal	Number
Användning	Use
Användning inom	Used in
Apelsiner	Oranges
Arbete	Work
Arbetskraft	Labour force
Arbetsmarknad	Labour market
Arbetsolycksfall	Occupational accident
Arbetspass	Working period
Arbetssskador	Occupational injuries
Arbetsstagare	Employee
Arbetstid	Working hours
Areal	Area; acreage
Arealbidrag	Area-based income support
Armbågsled	Elbow joint
Arrendator	Tenant
Arrende	Tenancy
Arrendepriiser	Rental prices
Arrenderad	Held on lease
Arv	Inheritance
Aska	Ashes
Avbrutna	Discontinued
Avbyttjänster	Replacer services
Avdrag	Deduction
Avelssvin	Breeding pig
Avgångna	Departed
Avkastning	Yield
Avkastningsnivå	Yield level
Avräknad	Discounted
Avräkningsprisindex	Producer price index
Avse	Concern; refer to
Avsevärd	Considerable
Avskrivning	Depreciation
Avslutad	Completed
Avsändningsland	Country of dispatch
Avvänja	Wean

B

Bagge	Ram
Baljväxt	Leguminous plant
Baljväxtbakterier	Leguminous plant bacteria
Barrskog	Coniferous forest

Bebyggd	Built up
Befolkning	Population
Behandlad	Processed
Bekämpningsmedel	Pesticides
Belopp	Amount
Ben	Leg
Ben och klövlidande	Leg- and hoof-suffering
Beredd fisk	Processed fish
Beredskapslagring	Relief storage, emergency storage
Beräknad	Calculated; estimated
Besiktigad	Inspected
Beslut	Decision
Bestämmelseland	Country of destination
Besädd areal	Area sown
Besättning	Stock; herd
Besättningsstorlek	Size of stock
Bete	Pasture
Betesmark	Grazing land
Betesvall	Pasture
Betmassa	Beetpulp
Betningsmedel	Seed disinfectant
Betor	Beets
Bevarande	Preservation
Bevattning	Irrigation
Beviljad	Allowed
Bidrag	Grant
Bidrag till	Contribution to
Binäring	Subsidiary enterprise
Biodling	Apiculture
Biologisk	Biological
Biologisk mångfald och kultur- mijövärd	Biodiversity and cultural environmental values
Bisamhälle	Bee colony
Bisyssla	Side-line occupation
Blandad	Mixed
Blandsäd	Mixed grain
Blomkål	Cauliflower
Blommor	Flowers
Bokföringsuppgifter	Accounts
Bortfall	Non-response
Boskapsskötsel	Stock-raising
Bostad	Dwelling
Bostadsbyggnadsvärde	House building value
Bostadshus	Dwelling house
Brukare	Holder; farmer
Bruna bönor	Brown beans
Brutto	Gross
Bruttonationalprodukt	Gross domestic product
Brödsäd	Bread grain
Buffel	Buffalo
Byggnad	Building
Byggnadsinventarier	Inventories (building)
Byggnadsverksamhet	Construction activity
Byte	Exchange
Bänkgård	Frame; hotbed
Bär	Berries
Bärbuske	Berry-bush
Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Bönor	Beans

C

Chinchilla	Chinchilla
Choklad- och chokladvaror	Chocolate and chocolate goods
Cirka	About
Cistern	Cistern
Container	Container

D

Dagar	Days
Dagsverke	Day's work
Definition	Definition
Definitiva uppgifter	Definite results
Deklaration	Declaration for income tax purposes
Del av	Part of
Delad	Separated
Deltagare	Participant
Delvis (ägd, arrenderad)	Partly (owned, held on lease)
Dikor	Suckler cows
Direktstöd	Direct support
Direktutbetalning	Direct payment
Diverse	Other; miscellaneous
Djur	Animal
Djurbidrag	Headage support, animal premium
Djursjukdomar	Animal diseases
Djurskötsel	Work with cattle
Djurslag	Type of animal
Djurstallar	Building for livestock
Djurägarbehandlad	Treated by owner
Dos	Dose
Driftsinriktning	Type of farming
Driftsöverskott	Operating surplus
Driv- och smörjmedel	(Consumption of) motor fuel and lubricants
Drivmedel	Motor fuel
Drycker	Beverages
Dräktig	Pregnant
Dvs.	That is; i.e.
Därav	Of which
Därunder	Less
Däröver	More
Död	Dead
Dödfödd	Stillborn
Dödsbo	Estate of a deceased person

E

Efterlikvid	Final price adjustment
Egenföretagare	Self-employed person
Eget	Own
Eget kapital	Own capital
Ej	Not
Ej angivet	Not reported
Ekoldad	Echo-sounded
Ekologisk djurhållning	organic farming with animals
Ekologisk odling	organic farming
Ekonomi, ekonomisk	Economy, economic
Ekonomibyggnad	Farm building
Ekonomibyggnadsvärde	Farm building value
Elektricitet	Electricity
Elever	Trainees; pupils
Elolyckor	Electricity accidents
Energiskog	Energy forest
Enhet	Unit
Enkelt bolag	Partnership
Enkla	Simple
Enligt	According to
Ensilageväxter	Plants for silage
Ensilering	Ensilage
Enskild	Private
Ersättning; ersättningsbelopp	Compensation
Exekutiv	Executive
Exklusive	Excluding
Explosion, sprängning, brand	Explosion, bursting, fire
Extensifieringsbidrag	Aid for extensification

F

Fabrikspotatis	Potatoes for processing
Faktorpris	Factor price
Fakultet	Faculty
Fallande föremål	Falling objects
Familjemedlem	Member of the family
Fastighet	Real estate
Fastighetsinnehav	Possession of real estates
Fastighetsreglering	Real allotment

Fastighetstaxering	Assessment of real estate
Felaktigt	Incorrect
Feltramp	Trampling damage
Fett	Fat
Fetthalt	Fat content
Fisk	Fish
Fiske	Fishing
Fiskmjöl	Fish meal
Fjäderfä	Poultry
Fjäderfäkött	Poultry meat
Fjällsamebyar	Mountain sami villages
Fleråriga	Perennial
Flygande föremål	Flying objects
Fläsk	Pork
Foder	Feed
Foderblandning	Feed mixture
Foderförbrukning	Feed consumption
Fodermedel	Feedstuffs; feeds
Fodersäd	Coarse grain
Foderväxt	Forage plant
Foderärter	Fodder peas
Fordonso olycka	Vehicle accident
Forskarutbildning	Research education
Fosfor	Phosphorus
Frakter	Freights
Frilandsareal	Area for cultivation on open ground
Frilandsodling	Out doors cultivation
Fritidshästar	Spare-time horses
Frivillig	Voluntary
Frukt	Fruit
Frukträd	Fruit tree
Frånvaro	Absence
Främjande	For the promotion of
Frö	Seed
Fröburen	Seed born
Fröslag	Kind of seed
Frövall	Seed ley
Fysisk person	Natural person
Fång	Acquisition
Fånggröda	Laminitis
Får	Sheep
Fårkontroll	Sheep breeding control
Fårkött	Mutton
Fältodlade köksväxter	Field grown vegetables
Färskt, kylt och djupfryst	Fresh, chilled and frozen
Född	Born
Födsel	Birth
Föl	Foal
Fördelad	Distributed
Fördelning	Distribution
Före	Before
Föregående	Previous
Förekomma	Occur
Förening	Society; association
Företag	Holding; enterprise
Företagare	Holder
Företagsnivå	Level of enterprises
Företagsstruktur	Structure of enterprises
Företagstyp	Type of holding
Förlossning	Delivery
Förlossningssvårigheter	Difficulties in delivery
Förlust	Loss
Förmalning	Milling
Förnödenheter	Requisites
Förpröva	Pre test
Församling	Parish
Första	First
Försäljning	Sale
Försörjningsbalans	Balance sheet of resources
Förvärv	Purchase
Förvärvsarbete (befolkning)	Economically active (population)
Förädling	Improvement
Förädlings- och handelsmarginaler	Profits from processing and trading
Förädlingsvärde	Value added
Förändringar i djurkapitalet	Changes in livestock capital

G

Galt	Boar
Generell	General
Genomsnittlig	Average
Get	Goat
Getkött	Goat's meat
Glas	Glass
Godkänd	Approved
Gram	Gram
Griskött	Pork
Grisningsintervall	Interval of farrow
Grovfoder	Coarse fodder
Grundutbildning	Basic education
Grupp(er)	Group(s)
Gryn	Hulled grain
Grädde	Cream
Gräs	Grass
Gröda	Crop
Grödfrekvens	Frequency of certain crops
Grödgrupp	Crop group
Grön	Green
Gröna växter	Green plants
Grönfoder	Green fodder
Grönsaker	Vegetables
Gurka	Cucumber; gherkin
Gutefår	Indigenous breed (sheep)
Gylta	Gift
Gymnasieskola	Integrated upper secondary school
Gåva	Gift, bequest
Gödkalv	Fattened calf
Gödsel	Fertilizer ; manure
Götalands mellanbygder	Central districts in Götaland
Götalands norra slättbygder	Plain district in northern Götaland
Götalands skogsbygder	Forest districts in Götaland
Götalands södra slättbygder	Plain districts in southern Götaland

H

Hallon	Raspberries
Halm	Straw
Handelsgödsel	Fertilizer
Handjur	Male animal
Handjursbidrag	Male animal premiums
Hanteringsskada	Handling damage
Hare	Hare
Havre	Oats
Hektar	Hectare
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	Whole of Sweden
Hela världen	Whole of the world
Helt ägd, arrenderad	Totally owned, held on lease
Helträda	Bare fallow
Helårs	Annual
Hemmaförbrukning	Household use
Hemslakt	Home slaughter
Hondjur	Female animal
Honung	Honey
Hortonom	Horticulturist
Husdjur	Livestock
Husdjursförening	Livestock association
Husdjursskötsel	Animal husbandry
Hushåll	Household
Huvudsaklig händelse	Main incident
Huvudsyssla	Main occupation
Huvudtyp	Main type
Hälften av	Half the
Hästar	Horses
Hästkött	Horse meat
Hö	Hay
Högskolor	University-level colleges
Högst	At most
Höns	Fowls
Höst	Autumn
Höst- eller vinterbevuxen åkermark	Autumn- or wintergrown arable land
Höstkorn	Winter barley

Höstoljeväxter

Höstoljeväxter
Hösttraps
Hösttrybs
Hösttråg
Höststråsad
Höstsådd
Höstsåd
Hösttermin
Höstvete

I

Icke	Not
Import	Imports
Indelning	Division
Industri	Industry
Industriell användning	Industrial use
Industriändamål	Industrial purposes
Ingående lager	Balance brought forward
Inhemsk	Domestic
Inklusive	Including
Inkommen	Received
Inkomst	Income
Inkomststöd	Area-based income support
Inköp	Purchase
Inofficiell	Unofficial
Inre	Internal
Inräknad	Included
Insektsmedel	Insecticides
Inte	Not
Integrerad svinproduktion	Integrated pig production
Internationell	International
Intäkter	Receipts; income; return
Inventarier (döda)	Livestock
Inventarier (levande)	Farm equipment
Inventering	Survey
Investering	Investment
Investeringstyp	Type of investment
Invägd mjölk	Weight of delivered milk
Isbergssallat	Iceberg lettuce

J

Jakt och viltvård	Hunting and wild-life preservation
Jordbearbetningsredskap	Implements for tillage
Jordbruk	Agriculture; farming
Jordbrukare	Farmer
Jordbruksfastighet	Agricultural real estate; farm property
Jordbrukslinje	Agricultural courses
Jordbruksmark	Agricultural area
Jordbrukspolitik, jordbrukspolitisk	Agricultural policy
Jordbruksreglerade livsmedel	Price regulated agricultural products
Jordbruksverket	Swedish Board of Agriculture
Jordbruksvärde	Agriculture value
Jordbruksväxter	Agricultural plants
Jordgubbar	Strawberries
Julstjärna	Christmas-flower (Poinsettia)
Juridisk person	Juridical person
Juversjukdom	Mastitis
Jämförbarhet	Compareability

K

K-mjölk; konsumtionsmjölk	Fluid milk
Kadmiumhalt	Cadmium content
Kaffe	Coffee
Kaffeersättning	Coffee substitute
Kakao	Cacao
Kalenderår	Calendar year
Kalium	Potassium
Kalk	Lime
Kalkammonsalpeter	Ammonium nitrate
Kalksalpeter	Calcium nitrate
Kalkylerad	Calculated
Kallblodig	Cold-blooded
Kalv; kalvar	Calf; calves
Kalvkött	Veal
Kalvningsförlamning	Milk fever

Autumnsown oleiferous plants

Autumnsown oleiferous plants
Winter rape
Winter turnip rape
Winter rye
Autumnsown cereals
Autumn sown
Winter grain
Autumn term
Winter wheat

Kalvningsresultat	Number of calvings	Land	Country
Kameler	Camels	Landareal	Area of land
Kapitalkostnad	Cost of capital	Landskapsarkitekt	Landscape architect
Karens	Qualifying period	Landskapsvård	Landscape preservation
Kategori	Category	Lantbrukets företagsregister;	Register of enterprises in
Kemiskt	Chemically	lantbruksregistret	agriculture and forestry;
Klövsjukdomar	Hoof diseases		farm register
Knäled	Knee-joint	Lantbruksenhet	County administration
Knölar	Tubers	Lantbruksnämnd	County agricultural board
Kokos	Coconut	Lantbruksräkningen	Census of agriculture
Kokärter	Field peas for cooking	Lantbruksstatistik	Agricultural statistics
Kollektiva avgifter	Social taxes	Lantmästare	Agricultural Technologist (Holder
Kommersiell verksamhet	Commercial activity		of Certificate in farm manage-
Kommun	Municipality; commune		ment
Kompensationsbidrag	Support for less favoured area	Lantras (svin)	Indigenous breed (pigs)
Koncessionssamebyar	Concession samivillages	Lastapparat	Loader
Kondensmjölk	Condensed milk	Lejt arbete	Hired labour
Konserv	Preserved food; tinned food	Levande	Alive
Konservärter	Processing peas	Leverantör	Supplier
Konsumentprisindex	Consumer price index	Livsmedel	Food; foodstuffs; groceries
Konsumentprisindex för	Consumer price index; food from	Livsmedelsändamål	Food purposes
Konsumtion	Consumption	Låg avkastning	Low yield
Konsumtionsmjölk	Fluid milk	Låginkomstsatsning	Subsidies to holders with low
Kontroll	Control		income
Kontrollkostnader	Control costs	Lån	Loan
Kontrollverksamhet	Official control activity	Lånegaranti	Loan guarantee
Kor	Cows	Län	County
Korn	Barley	Länsgrupper	County groups
Korrigerig	Correction	Lök	Onions
Korsning	Cross breeding	Lökblommor	Bulbous flowers
Kostnad	Cost	Löner	Wages
Kraftuttag	Power take-off	Löpande priser	Current prices
Kreatur	Livestock	Lövskog	Deciduous forest
Kronor	Swedish Kronor (SEK)		
Krukväxter	Pot-plants	M	
Kryddor	Spices	Magert	Low-fat
Kräft- och blötdjur	Crustaceans and molluscs	Majs	Maize
Kull	Litter	Maka/make	Spouse
Kultiverad betesmark	Cultivated natural pastures	Manlig	Male
Kurser	Training courses	Margarin	Margarine
Kurstimmar	Teaching-hours	Mark	Ground
Kvadratmeter	Square metre	Markanläggningar	Land improvements
Kvalitet	Quality	Markinventarier	Inventories (ground)
Kvantitet	Quantity	Maskin	Machine
Kvarbliven efterbörd	Retention of foetal membranes	Maskinlegor	Machine hiring
Kvarn	Mill	Material	Material
Kvartal	Quarter of a year	Matfett	Edible fats
Kviga	Heifer	Matlök	Onions
Kvinna(or)	Woman(men)	Matpotatis	Table potatoes
Kväve	Nitrogen	Max värde	Maximum value
Kyckling(ar)	Chicken(s)	Med	With
Kålrötter	Swedish turnips	Medelfetthalt	Average fat content
Källa (ursprung)	Source	Medelinvägning	Average weighing in
Kärnmjölk	Buttermilk	Medelkoantal	Average number of cows
Köksväxter	Vegetables	Medelslaktvikter	Average weight of carcasses
Kön	Sex	Medelstärkelsehalt	Average content of starch
Köp	Purchase	Medeltal	Average
Köpeskilling	Market price	Medelvikt	Average weight
Köpeskillingskoefficient	Market price coefficient	Medhjälpare	Assistant
Köpfodermedel	Purchase feeding stuff	Mediantidpunkt	Median date
Körsbär	Cherries	Medlem	Member
Kött	Meat	Mejeri	Dairy
Kött och köttvaror	Meat and products of meat	Mejerihantering	Dairy husbandry
Köttboskapskontrollen	Beef cattle recording	Mejerimjölk	Dairy milk
Köttfodermjöl	Meat meal	Mejeriprodukter, mejerivaror	Dairy products
Köttfår	Mutton sheep	Mejerismör	Creamery butter
Köttkonserver	Canned meat	Melass	Molasses
Kötttras	Beef cattle	Mellan	Between
		Mellankalv	Fattened calf
L		Mellersta Sveriges skogsbygder	Forest districts in central Sweden
Lager	Stock	Melon	Melon
Lagerändring	Change of stock	Mer än	More than
Lagfarna köp	Registered purchases	Micronäringsämnen	Micro nutritive substance
Laktationer	Lactation	Milj. kronor	Millions of Swedish kronor
Lamm	Lamb	Miljarder	Milliard, one thousand million
Lamma	Lamb	Miljö- och regionalstatistik	Environment- and Regional
Lammkött	Lamb		Statistics

Miljöavgift	Duty for the environment
Miljöprogram	Programme for the environment
Miljöstöd	Aid schemes for the environment
Millimeter	Millimetre
Min värde	Minimum value
Mineral	Mineral
Mineralfodermedel	Mineral food; mineral supplement
Mink	Mink
Minskning	Decrease
Missbildad	Mis-shapened
Mjöl	Flour
Mjölk	Milk
Mjölk(boskaps)kontroll	Milk recording
Mjölkavkastning	Yield of milk
Mjölkboskapsbesättning	Dairy cattle
Mjölkfår	Dairy sheep
Mjölkkö	Dairy cow
Mjölkleverantörer	Suppliers to dairies
Mjolkproducenter	Milk producers
Mjolkproduktion	Milk production
Mjolkpulver	Milk powder
Mjölkraskorsning	Dairy cross breed
Mjölprodukter	Products of flour
Modersugga	Breeding sow
Morötter	Carrots
Motoreffekt	Horse-power at crank-shaft
Mulåsnor och åsnor	Mules and asses
Månad	Month
Män	Men
Mödrar	Mothers
Mönstring	Critical examination

N
Nationalräkenskaperna
Nationellt
Naturligt jordbruksområde
Nedre Norrland
Nedsatt fruktsamhet
Netto
Nettointäkt
NOLA
Normskörd
Norra
Näringsgren
Närvarande
Nöt
Nötkreatur
Nötkreatursjukdomar
Nötkreatursskötsel
Nötkött

O
Obearbetad
Objektiv skördeuppskattning
Obrukad åker
Och
Odlad
Odling
Offentligt ägda
Officiell
Ogräsmedel
Okänd
Olika
Oliver
Oljehalt
Oljelin
Oljevaxter
Oljeväxtfön
Oljor och fetter
Olycksfall
Omalet
Omfattning
Område
Omställningsstöd
Organisation
Orsaker
Ost

National accounts
National
Natural agricultural area
Lower parts of Norrland
Reduced fertility
Net
Net receipt
Environmental support
Standard yield
Northern
Branch of business
Present
Cattle
Cattle
Cattle diseases
Livestock farming
Beef

Raw
Objective crop yield surveys
Untilled arable land
And
Grown; cultivated
Cultivation
Publicly owned
Official
Herbicides
Unknown
Different
Olives
Oil content
Lin seed
Oleiferous plants
Seeds from oleiferous plants
Oil and grease
Accidents
Ungrounded
Size; scope
Region
Conversion grant
Organization
Causes
Cheese

Ostmassa
Osäker
Outnyttjad åker
Oxdjur

P
Partihandelns invägning
Per
Personbil
Personer
Plantor för vidare kultur
Plantskola
Plantskolealster
Plast
Plommon
Potatis
Potatis- och rotfruktsredskap
Potatis för stärkelse och råsprit
Potatisodling
Preliminära uppgifter
Pris
Pris- och marknadspolitik
Prisindex
Prisregleringsavgift
Prisregleringsprisindex
Prisstöd
Privat ägda
Procent
Procentuell
Producentbidrag
Producentprisindex; för livs- medelsindustrin; jordbruks- reglerade livsmedel
Producerande
Produktion
Produktionsinriktning
Produktionsmedelsprisindex
Produktionsområde
Prognostiserad
Protein
Proteinfodermedel
Proteinhalt
Provtäthet
Provyteskörd
Prydnadsväxter
Publicering
Purjolök
Pälsdjursskötsel
Pälsfår
Päron

R
Raps
Ras
Rationalisering
Rationaliseringsinsatser
Redskap
Reducerad
Regionala stöd
Rekryteringsdjur
Renar
Rennäring
Renrasig
Renskötsel
Respektive
Resultat
Riksgenomsnitt
Riksområde
Ris
Rosor
Rovdjursrivna
Ryafår
Rybs
Rymd
Rådgivning
Råg
Rågvete

Curd
Uncertain
Unused arable land
Bullock
Amount delivered to wholesaler
By
Car
Persons
Plants for further cultivation
Nursery
Nursery plants
Plastic
Plums
Potatoes
Tools for potatoes and root-crops
Potatoes for processing
Potato-cultivation
Preliminary results
Price
Price- and market politics
Price index
Price regulation charge
Price regulation index
Price support
Privately owned
Percent
Expressed as a percentage
Producer subsidy
Producer price index for the food industry; price regulated agri- cultural products
Producing
Production
Branch of production
Cost price index
Production area
Prognosticated
Protein
Protein food
Protein content
test frequency
Sample plot yield
Ornamental plant
Publishing, publication
Leek
Fur farming
Fur-bearing sheep
Pears

Rape
Breed, stock
Rationalization
Rationalization measures
Tools
Reduced
Regional grants
Replacement animals
Reindeers
Reindeer keeping
Purebred
Reindeer husbandry
Respectively
Result
National average
Major region
Rice
Roses
Torned by beast of prey
Indigenous breed (sheep)
Turnip rape
Capacity
Counselling
Rye
Rye wheat (triticale)

Råsprit	Crude alcohol	Spädkalv	Sucking-calf
Råvara	Raw material	St	Per unite
Räntenetto	Interest net	Stadigvarande	Permanent
Rättad	Corrected	Stallgödsel	Manure
Räv	Fox	Standardtimmar	Standard man-hours
Rödbetor	Red beets	Startstöd	Support to new establishments
Rökt	Smoked	Staten	Government; state
Rötskadade	Decay damaged	Statistiksystem	Statistic system
S		Statlig lånegaranti	Government loan security
Saknas	Not available	Statligt stöd	Government support
Sallat	Lettuce	Statsbidrag	Government subsidy
Salt	Salt	Sticklingar	Cuttings
Sambo	Cohabiting man or woman	Storboskap	Cattle
Sameby	Sami village	Storlek	Size
Sammanfatta	Summarize	Storleksgrupp	Proportion size
Sammanräknad	Total	Struktur	Structure; structural
Samtliga	Total	Struktur- och regionalpolitik	Structural and regional support
Sektorer	Sectors	Stråsäd	Cereal
Sektorprodukt	Sector product	Stubb	Stubble
Semin	Artificial insemination (A.I.)	Studerande	Student
Seminkostnader	A.I. costs	Stutar	Steers
Seminverksamhet	A.I. Society	Stärkelse	Starch
Separat	Separately	Stärkelsehalt	Content of starch
Sjukdom	Disease	Stärkelsetillverkning	Starch production
Sjukdomsbehandling	Treatment of disease	Stöd	Support
Sjukdomstillfällen	Occasion of disease	Stöd till norra Sverige	Economic support to the north of Sweden
Självförsörjningsgrad	Degree of self-sufficiency	Stöd till smågrisproduktion	Economic support to the production of piglets
Skadad	Injured	Stödgårdar	Support
Skattad; uppskattad	Estimated	Större	Big
Skogförråd	Forest supply	Subvention	Subsidy
Skogsbruk	Forestry	Sugga	Sow
Skogsbärande mark	Forested ground	Suggbesättning	Stock of sows
Skogsimpediment	Barren land	Suggkontroll	Pig progeny testing
Skogsmark	Forest; woodland	Summa	Total
Skogsplantor	Tree plants	Superfosfat	Superphosphate
Skogsägare	Forest owner	Svampmedel	Fungus poison
Skuld	Debt; liability	Svarta vinbär	Black currants
Skummjölk	Skim milk	Svealands slättbygger	Plain districts in Svealand
Skyddsgödor	Barrier crop	Svensk jerseyboskap	Swedish Jersey cattle
Skyddszoner	Barrier zone	Svensk kullig boskap	Swedish pulled cattle
Skörd	Harvest; yield	Svensk låglandsboskap	Swedish Friesian cattle
Skördeskadeersättning och -bidrag	Crop insurance compensation	Svensk röd och vit boskap	Swedish red and white cattle
Skördetröska	Combine	Svin	Pig
Slag	Kind; variety	Svinn	Waste; loss
Slakt	Slaughter; slaughtering	Svinsjukdomar	Pig diseases
Slaktdjur	Slaughter animal	Svinstamkontroll	Pig progeny testing
Slaktkropp	Carcass	Sysselsatt	Employed
Slaktkyckling	Slaughter chicken	Sådd	Sowing
Slaktsvin	Fattening pigs	Säd	Grain
Slåttervall	Grass on arable land for hay or silage	Säljare	Seller
Slåtteräng	Meadow	Sämlare	Worse
Slätköp	Purchase by relatives	Särskild	Special
Små	Small	Sötade	Sweetened
Småbruk	Small-sized holdings	T	
Smågrisproduktion	Production of piglets	Tackbidrag	Ewe premium
Smör	Butter	Tackor	Ewes
Smörjolja	Lubricating oil	Taxerad	Assessed
Snittblommor	Cut flowers	Taxeringsenheter	Assessment units
Snittgrönt	Cut green	Taxeringsvärde	Assessed value
Socialförsäkring	National social insurance	Te	Tea
Socker	Sugar	Tidigare	Earlier
Sockerbetor	Sugar beets	Tillfällig	Temporary
Sockerbruken	Sugar mills	Tillgångar	Assets
Sockerhalt	Sugar content	Tillgänglig	Available
Sockermajs	Sweet corn	Tillverkning	Production
Sockerprodukter, sockervaror	Sugar products, sugar goods	Tillväxt	Growth
Solrosfrö	Sunflower seed	Tjock grädde	Cream containing 40 per cent fat
Sort	Kind; variety	Tjur	Bull
Spannmål	Grain	Tjänster (inom jordbruk)	Services (in agriculture)
Specialkurser	Special courses	Tobak	Tobacco
Spensador	Nipple injures	Tomater	Tomatoes
Spridning	Spreading	Tomt- och bostadsbyggnads-värde	Value of site and residential building
Spånadsväxter	Fibre plants	Tomtmarksvärde	Value of site area
Spädkgris	Sucking-pig		

Ton	Metric ton	Verksam substans	Active substance
Torkad	Dried	Verksamhet	Activity
Torkningskostnad	Cost of drying	Vete	Wheat
Torrsubstans	Dry matter	Vetegryn	Hulled wheat
Total	Total	Vetekli	Wheat bran
Totalräknade uppgifter	Data from a census	Vetemjöl	Wheat flour
Totalskörd	Total yield	Veterinär	Veterinary
Totalundersökning	Total survey	Veterinärbehandlad	Veterinary treated
Traktor	Tractor	Vicker	Vetches
Transportredskap	Transport equipment	Vidareförädling	Processing
Träd	Tree	Vikt	Weight
Träda	Fallow	Vilt	Game
Trädgård	Garden	Vindruvor	Grapes
Trädgårdsföretag	Horticultural enterprise	Vinter	Winter
Trädgårdsodling	Horticulture; gardening	Vit lantras (får)	White indigenous breed (sheep)
Trädgårdsräkning/inventering	Census of horticulture	Vitkål	White cabbage
Trädgårdstekniker	Horticultural Technologist	Vårkorn	Spring barley
Trädgårdsväxter	Horticultural plants	Vårrops	Spring rape
Tröskning	Threshing	Vårrys	Spring turnip rape
Tulpaner	Tulips	Vårstråsäd	Spring-sown cereals
Tunn grädd	Cream containing 12 per cent fat	Vårsådd	Spring-sown
Tvillingfödsel	Twin births	Vårvete	Spring wheat
Typ	Type	Våtmarker och småvatten	Wetlands
Typklassificering	Typology	Vägd	Weighted
Typologidata	Typology data	Värde	Value
		Värdeändring	Change of value
U		Världsd	Continent
Ull och fårsinn	Wool and sheepskin	Världsmarknadsprisindex	World market price index
Underhåll	Maintenance	Värphöns	Laying hens
Undersökning	Survey	Värpras	Laying hen
Ungdjur	Young cattle	Växthus	Greenhouse
Unghästar	Colts	Växtnäringsämne	Plant nutrient
Ungnöt	Young cattle	Växtodling	Crop husbandry
Uppfödning av kalvar	Breeding of calves	Växtperiod	Growing time
Uppfödning förlust	Raising losses	Växtprodukt	Vegetable product
Uppgift	Information; figure	Växtskydd	Plant disease
Uppskattad	Estimated	Växtskyddsmedel	Pesticides
Uppvärmning	Heating	Växtslag	Plant type
Ursprungsland	Country of origin	Växsort	Variety
Urval	Sample		
Urvalsbaserade uppgifter	Data from a sample survey	Y	
Urvalsundersökning	Sample survey	Yta	Area
Utan	Without		
Utanför	Outside	Å	
Utbetalning	Disbursement	Åker	Arable land
Utbildning	Education; training	Åkerareal	Area of arable land
Utgifter	Expenditures	Åkerbruk och boskapsskötsel	Crop and livestock farming
Utgående lager	Balance carried forward	Åkerböror	Beans
Utnyttja	Utilize	Åkermark	Arable land
Utplanteringsväxter	Bedding-plants	Ålder	Age
Utrikeshandel	Foreign trade	Åldersfördelning	Age structure
Utrotningshotad	Endangered	År	Year
Utrustning	Equipment	Årskurs	Form
Utsäde	Seed	Återväxt	Second harvest (Harvest after first cut)
Utsädesmängd	Quantity of seed		
Uttagen areal	set aside land	Åtgärd	Measure; act
Utträde	Withdrawal		
V		Ä	
Vagnar	Carriages	Ägare	Owner
Vall	Grass land on arable land for hay or silage	Ägd	Owned
		Ägg	Egg
Vall för fröskörd	Grass land for seed production	Ägoslag	Type of land
Vallbälväxter	Leguminous plants on grass land	Äldre	Older
Vallfrö	Clover and grass seed	Älg	Elk
Vallgräs	Grass	Äpplen	Apples
Vallhö	Hay	Ärter	Peas
Vallskörd	Yield from ley		
Vallväxter	Herbage plants	Ö	
Vallålder	Age of ley	Ökning	Increase
Varuslag	Type of goods	Över	More than
Vattenareal	Water area	Överbelastning	Overloading
Vattenhalt	Water content; moisture content	Överstiga	Exceed
Vax	Bees wax	Översyn	Inspection
Vegetabilisk	Vegetable	Övre Norrland	Upper parts of Norrland
		Övrig(a)	Other(s)

Sakregister

Hänvisning till tidigare årgångar av Jordbruksstatistisk årsbok (JÅ) lämnas för vissa äldre undersökningar. Med B markerade sidnummer hänvisar till bibliografiska uppgifter.

- A**
 Absolut Company 140
 Administrativa områden 198–201
 Am- och dikobidrag 163, 165
 Animaliska produkter
 export 139, 144, 147–148
 import 140, 144–145, 148
 införselavgifter JÅ 1995 197
 konsumtion JÅ 1997 156–158
 priser 155–157
 produktion 141–143
 Anläggningar
 antal 50
 antal företag JÅ 1996 58
 för bevattnings JÅ 1996 60
 för utfodring JÅ 1996 59
 för utgödsling JÅ 1996 59
 systemtäckdikning JÅ 1997 56
 Anläggningsstöd 162
 Annan mark
 areal 13, 39–40
 definitioner 14
 Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft
 Arbetsbehov 25, 27–28, 152
 Arbetskraft
 antal arbetstimmar i jordbruk 35–36
 arbetsskador 37–38
 avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 förvärvsarbetande inom jordbruk m.m. 31–36
 olycksfall 37–38
 sysselsatta i jordbruk m.m. 31–35
 sysselsatta i skogsbruk 32
 sysselsatta med trädgårdsodling 32
 sysselsatta på trädgårdsföretag JÅ 1997 110
 åldersfördelning 30
 Arbetsskador 37
 Arbetstimmar, se Arbetskraft
 Arbetsvolym, se Arbetskraft
 Areal
 annan mark 13, 39–40
 arrenderad 15
 betesmark 14, 39–42
 bevattnad JÅ 1996 60
 fördelning efter företagarekategori 21, 24
 fördelning efter storleksgrupper 22–23
 internationella uppgifter 189–196
 kemiskt ogräsbekämpad 60–63
 markkarterad JÅ 1997 44
 olika grödor 65–79
 skog 13, 19, 39–40
 upplöjd (utvintrad areal) JÅ 1992 125
 åkermark 13, 19, 39–40
 ägd 15
 Arealbidrag 161–162
 Arealersättning 163–164
 Arrendepriiser 158
 Arrenderade företag 15
 Avbytarverksamhet JÅ 1997 38
 Avelssvin, se Svin
 Avkastning per hektar, se Hektarskörd
 Avräkningsprisindex 166–157
B
 Baggar, se Får
 Baljväxter
 certifierat utsäde 53
 odlad areal 70
 statsplomberat utsäde JÅ 1995 71
 stöd JÅ 1993 203
 Befolkning
 folkmängdens fördelning på glesbygd och tätort 29
 förvärvsarbetande inom jordbruk m.m. 31–36
 jordbrukarnas åldersfördelning 30
 Bekämpningsmedel 59–62
 Bensin, se Drivmedel
 Besiktning av slakt 114, 121, 131
 Besädd areal
 potatis, slåttervall, spannmål 89
 Besättningsstorlek
 får 116–117
 höns 135–136
 mjölkkor 103, 105, 107, 109
 nötkreatur 103–104
 svin 122, 125–128
 Betat utsäde 53–54
 Bete, se Betesmark och Betesvall
 Betesmark
 areal 13, 39–40, 42
 definition 14, 41
 Betesvall
 antal företag 73
 odlad areal 73
 Betodling, se Sockerbetor
 Betäckta sugor JÅ 1995 154
 Bevattnad areal JÅ 1996 60
 Bevattningsanläggningar
 antal företag JÅ 1996 60
 kapacitet JÅ 1995 64
 Bevattningsmaskiner JÅ 1996 61
 Bidrag 161–174
 Biodling
 antal bisamhällen 138
 honung 138
 vax 138
 Biologiska mångfald och kulturmiljövården 163, 171–172
 Biologisk skörd JÅ 1992 107
 Blandsäd
 antal företag 69
 hektarskörd 83
 odlad areal 69
 utsädesmängd 59
 Blommor, se Trädgårdsodling
 Bokföringsuppgifter, se Jordbruksekonomiska undersökningen
 Bostadsbyggnadsvärde 47
 Broiler, se Slaktkycklingar
 Brukningsenhet(er), se Företag
 Bruna bönor 163, 173
 Bruttonationalprodukt 149
 Brödsäd
 kvalitet JÅ 1992 119–120
 odlad areal 67
 BSE 163, 165
 Bufflar 193
 Byggnader, se Djurstallar
 Byggnadsverksamhet
 djurplatser, ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 djurstallar, ny- och tillbyggda, JÅ 1996 55
 förprovade djurstallar 49
 lagerbyggnader och maskinhus, ny- och tillbyggda JÅ 1996 57
 lagerlokaler, ny- och tillbyggda JÅ 1996 57
 medelyta i nybyggda djurstallar JÅ 1996 54
 nyuppförda kreatursplatser JÅ 1996 55
 Byggnadsvärde JÅ 1997 47
 Bänkgård 96–97
 Bär, se Trädgårdsodling
 Bärgad skörd (per hektar) 80–88
 Bärningsmetoder
 slåttervall JÅ 1993 92
C
 Certifierat utsäde 53
 Chinchilla
 antal 138
 antal uppfödare 138
 Cisterner, antal 50
 Cisternvolym 50
D
 Dagsverken, se Arbetskraft
 Demeterförbundet 78
 Dieselolja, se Drivmedel
 Djurbidrag 162–163, 165
 Djurförsäkring JÅ 1997 188
 Djurplatser, antal ny- och tillbyggda JÅ 1996 55
 Djursjukdomar 114, 132
 Djurstallar
 antal ny- och tillbyggda JÅ 1997 52

Driftsinriktning 25–27
 Drivmedel
 cisterner 50
 förbrukning JÅ 1997 71–72
 priser 156
 Dödsfall, se Olycksfall 37–38

E

Ekologisk odling 78–79, 100, 163, 171–173
 Ekonomibyggnadsvärde 44–45, 47
 Eldningsolja
 cisterner 50
 förbrukning JÅ 1997 72
 Elever 175
 Energitillförsel JÅ 1997 158
 Ensilageväxter (och grönfoder) areal 73
 Ersättningsbelopp JÅ 1997 187
 Ersättningsberäkningar JÅ 1997 187
 Ersättningsområden, se Skördeområden
 Europeiska unionen
 förädlingsvärde jordbrukets JÅ 1997 202
 husdjurskötsel 186–187
 jordbruksareal 179
 jordbruksföretag antal 181
 skogsmark 182
 statistiksystem 179
 stöd till jordbruket 163–173
 sysselsättning 183
 totalskördar 184–185
 trädgårdsodling 185
 växtodling 184
 EU-stöd 163–173
 Export (av livsmedel) 147–148
 Extensifieringsbidrag 165
 Extensiv vall 173

F

Fabrikspotatis, se Potatis
 Faktorpris 149
 Falltal JÅ 1992 118, 120
 Fastighetspriser 46
 Fastighetstaxering 45
 Fetthalt i mjölk 143
 Fjäderfå, se även Höns
 priser 156
 produktion 143
 Flerårig vallodling 173
 Fläsk
 priser 156
 produktion 141, 194, 208
 Foderblandningar, produktion 264
 Fodermedel
 förbrukning 63
 införselavgifter JÅ 1995 197
 priser 156
 produktion 64
 Fodersäd
 kvalitet JÅ 1992 121
 odlad areal 69
 Foderarter och vicker
 odlad areal 70
 Folkmängd, se Befolkning
 Fosfor 56
 Fotogen JÅ 1997 71
 Friland
 areal 93–95
 odling 95
 Frukt, se Trädgårdsodling
 Frövall 73
 Getter
 antal JÅ 1997 147, 193
 produktion 141, 194, 208

Fånggrödor 173
 Får och lamm
 antal 102, 115–116, 193
 antal företag 117–118
 besättningsstorlek 116–117
 fårkontroll 119–120
 priser 156
 rasfördelning 119–120
 slakt 121
 Födoämnen
 konsumtion JÅ 1997 156–158
 Föl, se Hästar
 Förbrukning (inköp) av
 driv- och smörjmedel JÅ 1997 71–72
 fodermedel 63–64
 födo- och njutningsämnen JÅ 1997 156–158
 handelsgödselmedel 55–58
 insektsmedel 60–62
 maskiner och redskap 52
 ogräsmedel 60–62
 oljekraftfoder 63–64
 växtnäringsämnen 59–62
 växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel
 Föreningen för mejeriprodukter JÅ 1993 201
 Föreningsrörelse, lantbrukarnas
 avräkningsvärden med producenter 178
 medlemmar 178–179
 organisation 178
 Företag
 antal arrenderade 15
 antal ägda 15
 definition 13
 efter brukningsform 15
 fördelning efter besättningsstorlek djur 105–106, 116–117, 125–126, 135–136
 fördelning efter företagarekategori 20
 fördelning på storleksgrupper efter skogsmarkareal 22
 fördelning på storleksgrupper efter åkerareal 16
 inkomster och utgifter 150–154
 med husdjur av olika slag 102, 106, 108, 117–118, 126–127, 136
 med odling av olika grödor 67–74
 med trädgårdsodling 93, 94–96
 Företagare, definition 15
 Företagsregister, se Lantbrukets företagsregister
 Förmalning 139
 Förmögenheter i jordbruket
 netto JÅ 1996 184
 totala JÅ 1996 184
 Förmögenheter 53–64
 Försäkring
 hagelskada JÅ 1997 187
 husdjur JÅ 1997 188
 skördeskada JÅ 1997 187
 Försäkringsbelopp JÅ 1997 187–188
 Försörjningsbalans
 brödsäd 139
 fettråvaror JÅ 1995 164
 fodersäd 140
 kött och fläsk 141
 potatis JÅ 1996 158
 spannmål JÅ 1996 157
 Förvärvsarbete, se Arbetskraft
 Förädlingsvärde 149

G

Galtar, se Svin
 Garage JÅ 1996 57
 Getter, se även Får och getter
 antal 193 JÅ 1997 147
 Grisar, se Svin

Grädde, produktion 143
 Grödor, se även Areal
 Grönfoder- och ensilageväxter areal 73
 Grönsaker, se Trädgårdsodling
 Grönsaksodlarnas Riksförbund 178–179
 Gödselbehållare JÅ 1996 59
 Gödselmedel 55–58, 96
 Gödselplatta JÅ 1996 59

H

Hagelskadeförsäkring JÅ 1997 187
 Halm av spannmål JÅ 1992 107
 Hampa, se Olje och spånadsväxter
 Handelsgödsel
 förbrukning 60–61, 196
 försäljning 58
 priser 156
 växtnäringsämnen 55–58
 Internationella uppgifter 196
 Handjursbidrag 163, 165
 Havre
 antal företag 69
 hektarskörd 83
 kvalitet JÅ 1992 121
 normskörd 88
 odlad areal 69
 priser 156
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sorter JÅ 1993 96, 98
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 90
 utsäde 53–54
 växtperiodens längd JÅ 1997 101
 Hektarskörd
 blandsäd 83
 efter potatisodlingens storlek 87
 efter såtidpunkt JÅ 1993 105
 efter vallålder JÅ 1997 91
 halm av spannmål JÅ 1992 107
 höstkorn, vårkorn, havre 83
 höstvet, vårvete, höstråg 82
 rågvete 83
 slåttervall 84
 matpotatis, fabrikspotatis 86
 Hektolitervikt JÅ 1992 119
 Helträda, areal 76
 Honung
 produktion 138
 Husdjur
 antal 101, 104, 115, 122, 133, 193
 antal företag 106, 117, 126, 136
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 köttproduktion 141, 194
 slakt 114, 121, 131
 Husdjursförsäkring JÅ 1997 188
 Hästar
 antal 136, 193
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 köttproduktion 141, 194
 priser 156
 Hö, se även Slåttervall
 kvalitet JÅ 1992 122
 bärgningsmetoder JÅ 1993 92
 Höns
 antal 101, 133, 193
 antal företag 136
 besättningsstorlek 135
 Höstoljväxter
 kvalitet JÅ 1992 123
 Höstraps, se Oljeväxter
 Höstrybs, se Oljeväxter
 Höstråg, se Råg
 Höststräsäd, utsäde 53
 Höstsädd, areal 68, 72

Höstsäd

kvalitet JÅ 1992 118–120

Höstvete, se Vete

Hötork JÅ 1996 58

I

Import (av livsmedel) 148

Index

avräkningsprisindex 155–157

konsumtprisindex 155, 157

prisregleringsprisindex 155, 157

producentprisindex 155, 157

produktionsmedelsprisindex 155–157

världsmarknadsprisindex 155

Införselavgifter JÅ 1995 197

Inkomst av näringsverksamhet 159–160

Inkomster, utgifter m.m. 150–154

Inkomster i jordbruket, se Intäkter i jordbruket

Inkomststöd 162

Inköp (förbrukning) av, se Förbrukning av

Inre rationalisering 167, 174

Insektsmedel, förbrukning 59–62

Inseminationer 113

Internationella uppgifter se även Europeiska

unionen

animalieproduktion 189, 194

förvärvsarbete befolkning inom jord-

bruk 195

handelsgödsel, konsumtion 196

husdjurskötsel 194

maskiner och redskap 195

totalskörd 189, 192

traktorer 195

åkerarealens användning 195

ägoslagsfördelning 190

Intervention 163

Intäkter i jordbruket

per företag 152–154

totala 150–151

Intäkter i skogsbruket per företag 153–154

Investeringsstöd 168–169

Invägd mjölk 142

J

Jordbrukarfamiljens inkomst 159–160

Jordbrukarnas taxerade inkomster 160

Jordbrukets sektorskalkyl

inkomster 150

utgifter 151

Jordbrukets befolkning, se Befolkning

Jordbruksekonomi 149–160

Jordbruksfastighet

inkomst av JÅ 1984 245

priser 46

taxeringsvärden 44–45

ägarekategori JÅ 1997 46

Jordbruksmaskiner 51–52

Jordbruksnämnden, se Jordbruksverket

Jordbrukspolitik 161–174

Jordbruksräkning, se Lantbruksräkning och

Lantbrukets företagsregister

Jordbruksverket 203

Jordbruksvärde 44

Jordförvärslån JÅ 1996 190

K

Kadmium 43

Kalium 55–57, 196

Kalkningsmedel 55

Kalvar

kalvningsresultat 112

köttproduktion 141

priser 156

slakt 114

Kameler 293

Kemiskt ogräsbekämpade arealer 60–61

Kobidrag JÅ 1995 198

Kokärter

odlad areal JÅ 1992 90

Kompensationsbidrag 163, 166

Konsumtprisindex 155, 157

Konsumtion av livsmedel

totalt JÅ 1997 157

per person JÅ 1997 158

Konsumtionsmjölk, priser 156

Kontrollmätningar JÅ 1997 223

Kontrollverksamheter 109–111, 119–120, 129–131

Kor, se Nötkreatur

Korn

antal företag 69

hektarskörd 83

kvalitet JÅ 1992 121

odlad areal 69

normskörd 88

priser 156

skördetidpunkt JÅ 1997 100

sorter JÅ 1993 96, 98

såtidpunkt JÅ 1997 100

totalskörd 90

utsäde 53–54

växtperiodens längd JÅ 1997 101

Korrigeringsstal 89

Kostnader i jordbruket

per företag 153–154

totala 151

Kostnader i skogsbruket

per företag 153–154

Kraftfoderblandningar

priser JÅ 1996 178

produktion 64

KRAV 78

Kronägg 178

Kultiverad betesmark

areal 13, 39–40

definition 41

Kurser 175–176

Kurstimmar JÅ 1997 190

Kvalitet 202

Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur

Kväve 55–58

Kycklingar, se Höns

Köksväxter, se Trädgårdsodling

Köpeskilling för fastigheter 46

Köpeskillingskoefficient 46

Kött och fläsk

export 148

import 148

konsumtion JÅ 1997 157–158

produktion 141, 194

Svensk Kötthandel JÅ 1993 201

Köttboskapskontroll

anslutning 112

kalvningsresultat 111

L

Ladugårdar, se Djurstallar

Lagerlokaler

antal nybyggda JÅ 1996 57

Lamm, se Får

Landareal 190

Lantbrukarnas Riksförbund 178–179

Lantbrukets föreningsrörelse 178–179

Lantbrukets företagsregister

allmänt 201

anläggningar 50

arealer 15, 18, 21, 23, 65–76

driftsinriktning 25–27

företag 14–17, 20, 22, 65–76

husdjurskötsel 101–138

strukturförändringar JÅ 1996 29

växtodling 65–76

Lantbrukets resultat per företag 152–154

Lantbrukets utredningsinstitut JÅ 1996 220

Lantbruksnämndernas verksamhet, se

Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet

Lantbruksräkning, se Lantbrukets

företagsregister

Lantbruksstyrelsen, se Jordbruksverket

Lantbruksutbildning 175–176

Lantmännenbranschen 178

Lin, se Olje och spånadsväxter

Livsmedel

export 147

import 145–146

konsumtion JÅ 1997 156–158

subventioner 167–168, 174

Livsmedelssekonomiska samarbetsnämnden

(LES) 203

Lånegarantier 174

Länsstyrelsernas lantbruksverksamhet

fastighetsinnehav 174

kursverksamhet 176

statliga bidrag och lånegarantier 167–

168,

174

M

Majs 189, 191–192

Markkaraterad areal JÅ 1997 44

Maskiner

antal 51–52

fördelning efter företagets drifts-

inriktning JÅ 1996 65

inköp av maskiner och redskap 52

Maskinhus JÅ 1996 57

Maskinlån JÅ 1993 206

Matpotatis, se Potatis

Medeltemperatur 225

Medlemskap i ekonomiska föreningar 177–

178

Mejeribranschen 178

Mejerier, antal 142

Mejerihantering 142–143

Mejerivaror

produktion 143

priser 156

Melass, priser 156

Miljö känsliga områden 163, 171–172

Miljöstöd 163, 171–172

Mink

antal 138

antal uppfödare 138

Mjölk

användning 142

avkastning per ko 110, 194

fetthalt 142

invägd mjölk 142

konsumtion JÅ 1997 157–158

mjölkpulverproduktion 143

pris 156

produktion av mejerivaror 143

Mjölkboskapskontroll

antal kor och besättningar 109

kalvningsresultat 111

medelavkastning 110

utgångna kor 111

Mölkqvot 166

Mjölkleverantörer 142

Mjölkproduktion

antal företag 106–108

användning 143

- föreningen för mejeriprod. JÅ 1993 201
 invägd mjölk 143
 Mjölkpulverproduktion 143
 Modersuggor, se Svin
 Mulåsnor och åsnor 193
- N**
 Nationalräkenskaper 149
 Nationella stöd 163, 181
 Naturligt jordbruksområde 197–198
 Nederbörd JÅ 1997 224
 Normskördar 88
 Normskördevärde JÅ 1996 194
 Nybyggnadsverksamhet, se Byggnads-
 verksamhet
 Nötkreatur
 antal 101–106, 193
 antal företag 106–108
 besättningsstorlek 106–107
 försäkrade djur JÅ 1997 188
 insemination 113
 köttboskapskontroll 112
 köttproduktion 141, 194
 mjölkboskapskontroll 109–111
 priser 156
 rasfördelning 110
 sjukdomar 114
 slakt 114
- O**
 Objektiv skördeuppskattning 80, 199
 Obrukad åker, areal 76
 Ogräsmedel, förbrukning 59–62
 Oljeväxter
 antal företag 71
 hektarskörd 85
 kvalitet JÅ 1992 123
 normskördar 88
 odlad areal 71
 oljehalt 85
 Oljeväxtkontoret 85, 91
 Sveriges Oljeväxtintressenter JÅ 1993 201
 totalskörd 91
 upplöjd höstsädd JÅ 1992 125
 övervintring JÅ 1992 124
 Olje- och spånadväxter
 utsäde 53
 Olycksfall i jordbruk 37–38
 Områdesindelning
 administrativa områden 197–200
 huvudområden 197–198
 karta över produktionsområdes-
 indelningen 197
 naturliga jordbruksområden 197, 199–200
 produktionsområden 197–198
 riksområden 197–198
 skördeområden 199
 Omställning JÅ 1993 203
 Omställningsareal 162
 Omställningsstöd 162
 Ost
 priser 156
 produktion 142–143
- P**
 Partipris, se Priser
 Plantskolealster, se Trädgårdsodling
 Plomberat utsäde JÅ 1995 71
 Potatis
 antal företag 74
 för stärkelse och råsprit 74–75, 86–87,
 92
 försörjningsbalans 139–140
 hektarskörd 86
 konsumtion JÅ 1997 157–158
 kvalitet JÅ 1992 123
 normskördar 88
 odlad areal 74
 odlingarnas storlek 75
 priser 156
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sorter JÅ 1993 99–100
 spill JÅ 1996 99
 Sveriges Potatisintressenter JÅ 1993 201
 sättningsstidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 92
 vidareförädling 140
 Premiainkomster JÅ 1997 187–188
 Pris och marknadspolitik 163–165
 Priser
 animalier 156
 drivmedel 156
 handelsgödsel 156
 jordbruksfastigheter 46
 traktorer 156
 vegetabilier 156
 Prisindex, se Index
 Prisregleringsprisindex 155–157
 Prisstöd 174
 Producentpriser, se Priser
 Producentprisindex 155, 157
 Produktion
 bivax 138
 byggnader 48–49
 djurplatser JÅ 1996 55
 foderblandningar 64
 honung 138
 kött och fläsk 141, 194
 mjölk 143, 194
 oljeväxtfröer 71
 råsprit 140
 slaktkroppar 114, 121, 131
 sockerbetor 92
 spannmål (leveranser) JÅ 1992 118–121
 spannmål, slättervall och potatis
 (skörd) 89–92
 stärkelse 140
 trädgårdsväxter 94, 96
 ägg 143, 194
 Produktionsmedelsprisindex 155, 157
 Produktionsområden 197–198
 Proteinhalt JÅ 1992 118–119, 121–122
 Provyteskörd 86–87 JÅ 1995 98–102, 104, 106
 PSE-tal 161
 Palsdjur
 antal 138
 sysselsatta med pälstdjursskötsel 32
 antal uppfödare 138
- Q**
 Quality Genetics 129–131
- R**
 Raps, se Oljeväxter
 Raser
 nötkreatur 110–112
 svin 130
 tackor 119, 121
 Rationaliseringsinsatser 174
 Redskap 52
 Reduceringstal, se Korrigeringstal
 Regionala stöd 166, 170
 Renar antal 138
 Rennäring
 antal sysselsatta 32
 statligt stöd 174
 slakt 143
 Riksområden 197–198
 Ris 189, 191–192
 Rotfruktsväxter, utsäde 53
 Rybs, se Oljeväxter
 Råg
 antal företag 67
 förmalning, lager JÅ 1996 157
 hektarskörd 82
 kvalitet JÅ 1992 118–120
 normskörd 88
 odlad areal 67
 priser 156
 skördetidpunkt JÅ 1997 100
 sorter JÅ 1993 96–97
 såtidpunkt JÅ 1997 100
 totalskörd 89
 upplöjd höstsädd JÅ 1992 125
 utsäde 53–54
 övervintring JÅ 1992 124
 Rågvede
 antal företag 69
 hektarskörd 83
 odlad areal 69
 totalskörd 89
 Råprotein JÅ 1992 122
 Råsprit och stärkelse, tillverkning av 140
 Räv
 antal 138
 antal uppfödare 138
- S**
 Sektorskalkyl, jordbrukets 150–151
 Silo JÅ 1996 58
 Sjukdomar
 nötkreatur 114
 svin 132
 potatis JÅ 1984 114B
 Självrisk vid skördeskada JÅ 1997 187
 Skador, olycksfall 37–38
 Skadeutbetalningar JÅ 1997 187–188
 Skogar, se Skogsmark
 Skogsbruk
 antal sysselsatta 32
 arbetsåtgång JÅ 1996 36
 Skogsbruksvärde 44–46
 Skogsimpedimentsvärde 44
 Skogsmark
 antal företag 23
 areal 23–24
 definition 14
 fördelning på företagarekategorier 24
 fördelning på storleksgrupper 22–23
 Skogsstatistik JÅ 1996 220
 Skogsägarnas riksförbund 177
 Skogsägarrörelsen 178
 Skolor
 eftergymnasiala skolor 175–176
 gymnasieskolor 175
 universitet 175–176
 Skulder (och tillgångar) JÅ 1997 174
 Skyddsgrödor 173
 Skörd
 biologisk skörd per hektar JÅ 1992 107
 bivax 147
 bärgad skörd per hektar 80–88
 honung 138
 kvalitet JÅ 1992 118–123
 normskörd 88
 provyteskörd 86–87
 skördesätt JÅ 1993 98
 skördetidpunkt JÅ 1997 100–101
 totalskörd 89–92
 Skördeområden 199
 Skördeskadeskydd
 allmänt JÅ 1997 187

- ersättningar JÅ 1997 187
finansiering JÅ 1997 187
självrisk JÅ 1997 187
normskörd 88
- Skördesätt för
slåttervall JÅ 1993 92
- Skördetidpunkt JÅ 1997 100–101
- Skördetröska 51
- Slakt
besiktigade slaktkroppar 114, 121, 131
marknadsförd slakt 124, 131, 140
medelslaktvikter 114, 121, 131
priser 156
produktion av kött och fläsk 141
slaktdjurspriser 156
- Slakteribranschen 177–178
- Slaktkycklingar JÅ 1996 148–149
- Slaktvikter 114, 121, 131
- Slåttervall
antal företag 73
arealens åldersfördelning JÅ 1993 92
bärgningsförluster JÅ 1996 96
bärgningsmetoder JÅ 1993 92
hektarskörd 80
kvalitet JÅ 1992 122
normskörd 88
odlad areal 73
skördetidpunkt JÅ 1997 100
totalskörd 91
upplöjd areal JÅ 1992 125
återväxt 84
övervintring JÅ 1992 124
- Slåtterångar 172
- Släktköp 46, 167
- Smågrisproduktion
statligt stöd till 167
- Smör
priser 156
produktion 142–143
- Sockerbeter
antal företag 74
hektarskörd 86–87
kvalitet JÅ 1992 123
normskörd 88
odlad areal 74
priser 156
Danisco Sugar AB 86, 92
sockerhalt 86
totalskörd 74
- Solskenstid JÅ 1997 225
- Sorghum 191–192
- Sortanvändning JÅ 1993 96–100
- Spannmål
försörjningsbalans 139
jordbrukarnas leveranser JÅ 1992 119–121
odlad areal 65–69
priser 156
skördetidpunkt JÅ 1997 100–102
sortfördelning JÅ 1993 96–98
spill (vid skörd) JÅ 1996 95
såtidpunkt JÅ 1997 100–102
totalskörd 89–90
utsäde 53–54
övervintring JÅ 1992 124
- Spannmålstork JÅ 1996 57–58
- Spill vid (skörd)
potatis JÅ 1996 99
spannmål JÅ 1996 95
- Standardtimmar 27–28
- Startstöd 167
- Statlig lånegaranti JÅ 1996 184
- Statlig rationaliseringsverksamhet 174
- Statliga stödåtgärder 161–162, 167–172
- Statsbidrag (till jordbruket) 161–162, 167–168
- Statsplomberat utsäde JÅ 1995 71–72
- Strukturförändringar
areal JÅ 1996 29–30
brukningsform JÅ 1996 29–30
mjölkkoibesättningarnas storlek 105–107
orsaker JÅ 1996 29–30
- Stråsäd, statsplomberat utsäde JÅ 1995 71
- Stutar, se Nötkreatur
- Stärkelse, tillverkning av 140
- Stärkelsehalt 86
- Stödåtgärder, se Statliga stödåtgärder
- Suggkontroll, se Svin
- Suggor, se Svin
- Swedish Meats 178
- Svensk Husdjursskötsel 132, JÅ 1998 110–114
- Svensk Kötthandel JÅ 1993 201
- Svensk Mjölk 109–114, 177, 178
- Svensk Spannmålshandel JÅ 1993 201
- Svensk Ägghandel JÅ 1993 201
- Svenska Lantmännens Riksförbund 177
- Svenska Mjolkproducenternas Riksförening 177
- Sveriges Betodlares Centralförening 177–178
- Sveriges Biodlares Riksförbund 138
- Sveriges Bränneriintressenter Ek. för. 178
- Sveriges Frö- och Oljeväxtodlares ek. för. 177–178
- Sveriges Föreningsbankers Förbund JÅ 1993 215–216
- Sveriges Oljeväxtintressenter JÅ 1993 201
- Sveriges Oljeväxtodlares Centralförening JÅ 1993 216
- Sveriges Potatisodlares riksförbund JÅ 1993 191–192
- Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund 138, 177–178
- Sveriges Slakteriförbund 177
- Sveriges Stärkelseproducenters För. 177–178
- Svin
antal 122–125
antal företag 126–128
besättningsstorlek 127–128
betäckta suggor JÅ 1995 154
fläskproduktion 141
försäkrade djur JÅ 1997 188
priser 156
sjukdomar 132
slakt 131
suggkontroll 129–131
svinstamkontroll 129
tjänstbara galtar JÅ 1995 154
- Sysselsättning, se Arbetskraft
- Systemtäckdikning JÅ 1997 56
- Såtidpunkt JÅ 1997 100–102
- T**
Tackbidrag 163, 165
- Tackor, se Får
- Taxerade inkomster, utgifter m.m. 159–160
- Taxeringsenheter 44–45
- Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter) 44–45
- Temperatur JÅ 1997 225
- Tillgångar (och skulder) JÅ 1997 174
per företag JÅ 1995 191
- Tjurar och tjurkalvar, se Nötkreatur
- Tjänstbara galtar JÅ 1995 154
- Tomtmarksvärde 44–45
- Totalbefolkning 29
- Totalkalkyl, jordbrukets, se sektorskalkyl
- Totalskörd
- blandsäd 90
höstvete, vårvete, höstråg, korn, havre 89–92
internationella uppgifter 189, 192
potatis 92
raps, rybs 91
rågvete 90
slåttervall, första skörd 91
sockerbeter 92
sorghum, majs, ris 192
- Traktorer
antal 52, 195
effekt 52
genomsnittligt antal JÅ 1996 65
inköp 52
pris 156
- Trädgårdsodling
antal företag 93, 95–97
antal sysselsatta 32
areal 93–96, 98
skörd 94, 96
statliga stödåtgärder JÅ 1996 192
trädgårdsräkning/inventering 94
- Typklassificering 27
- Täckdikad areal JÅ 1997 56
- U**
Undervisning, se Lantbruksutbildning
- Ugnöt, se Nötkreatur
- Upplöjd (utvintrad areal) JÅ 1992 125
- Utbildning 175–176
- Utgifter i jordbruket m.m. 151–154
- Utgödslingsanläggning JÅ 1996 59
- Utrikeshandel
jordbruksprodukter och livsmedel 144–148
- Utrotningshotade husdjursraser 121, 163, 171–172
- Utsäde
betat 54
certifierat 53
statsplomberat JÅ 1995 71
Utsädesmängd för spannmål 53
Utvintrad (upplöjd) areal JÅ 1992 125
- V**
Vall, se Slåttervall (Betesvall)
- Vall till fröskörd 73
- Vallbaljväxter, utsäde 53
- Vallgräs, utsäde 53
- Vallskördens kvalitet JÅ 1992 122
- Vallväxter, certifierat utsäde 53
- Vax 138
- Vegetabiliska produkter
export 148
import 148
införselavgifter JÅ 1995 197
konsumtion JÅ 1997 157–158
priser 156
produktion 89–90, 139–140, 189, 191–192
- Vete
antal företag 67, 69
förmalning, lager JÅ 1996 157
hektarskörd 82
kvalitet JÅ 1992 118–120
normskörd 88
odlad areal 66–68
priser 156
skördetidpunkt JÅ 1997 100
sorter JÅ 1993 96–97
såtidpunkt JÅ 1997 100
totalskörd 89

upplöjd areal JÅ 1992 125
 växtperiodens längd JÅ 1997 100–101
 övervintring JÅ 1992 124
 Vetekli, priser 156
 Vicker (och foderärter)
 odlad areal 70
 Vidareförädling 139–143
 Vilt
 produktion 143
 Vitsenap, se Oljeväxter
 Våroljeväxter
 kvalitet JÅ 1992 123
 Vårrops, se Oljeväxter
 Vårrys, se Oljeväxter
 Våråg, se Råg
 Vårsträsäd, utsade 53
 Vårsäd
 kvalitet JÅ 1992 118–120
 Vårvete, se Vete
 Världsmarknadspisindex 155
 Våtmarker 173
 Växthus
 byggnadssätt JÅ 1997 108
 yta 93, 96–97
 Växtnäringsämnen
 handelsgödsel 55–58
 Växtperiod JÅ 1997 101–102
 Växtsjukdomar, medel mot 59–62
 Växtskyddsmedel, se Bekämpningsmedel

Y

Yttre rationalisering JÅ 1996 190–191

Å

Åker

arealens användning 65–76, 191
 definition 14
 fördelning på företagarekategorier 21
 fördelning på storleksgrupp 16
 internationella uppgifter 190–191
 kadmiumpåhalt i åkermark 43
 systemtäckdikäad areal JÅ 1997 56
 total areal 76, 190
 ägd respektive arrenderad areal 15
 Åkerböror 70
 Åkervärde 45
 Åldersfördelning 29–30
 Årsväxt JÅ 1992 124–126
 Åsnor och mulåsnor 193
 Återväxt på slåttervall 84

Ä

Ägarkategorier inom jordbruk 14, 20–21
 JÅ 1997 46

Ägd åker 15

Ägda företag 15

Ägg

partihandels invägning 143
 priser 156
 produktion 143, 194
 Svensk Ägghandel JÅ 1993 201

Ägoslag

annan mark 13–14, 39–40
 annan gräsbärande mark 14
 betesmark 13–14, 41–42, JÅ 1997 204
 kultiverad betesmark 14
 skogsmark 13–14, 41–42, 190
 åkermark 13–14, 41–42, 190
 övrig mark JÅ 1997 204

Ärter, se Kokärter

Ö

Öppet odlingslandskap 163, 171–172
 Övervintring, medelomdömen JÅ 1992 124
 Övrig mark
 areal JÅ 1997 204

Jordbruksstatistisk årsbok ger en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken med uppgifter om företagsstruktur, arbetskraft, maskiner, växtodling, husdjursskötsel, ekonomiska förhållanden m.m. Dessutom finns kapitel om jordbruket i EU och andra internationella jämförelser.

Årsboken innehåller resultatet från ett sextiotal undersökningar utförda av SCB och andra myndigheter samt av organisationer och föreningar med anknytning till jordbruket. Förutom sifferuppgifter för län och större områden lämnas beskrivningar av undersökningarnas uppläggning samt information om var utförligare redovisning finns.

ISBN 91-618-1040-1
ISSN 0082-0199

Statistikpublikationer kan beställas från SCB, Publikationstjänsten, 701 89 ÖREBRO, e-post: publ@scb.se, telefon: 019-17 68 00, fax: 019-17 64 44. De kan också köpas genom bokhandeln eller direkt hos SCB, Karlavägen 100 i Stockholm och Klostergatan 23 i Örebro. Aktuell publicering redovisas i SCB:s publikationskatalog och på vår webbplats (www.scb.se). Ytterligare hjälp ges av SCB:s Informationservice, e-post: infoservice@scb.se, telefon: 08-506 948 01 eller 019-17 62 00, fax: 08-506 948 99.

This statistical report and other publications can be ordered from Statistics Sweden, Publication Services, SE-701 89 ÖREBRO, Sweden (phone: +46 19 17 68 00, fax: +46 19 17 64 44, e-mail: publ@scb.se). If you do not find the data you need in the publications please contact Statistics Sweden, Information Services, Box 24300, SE-104 51 STOCKHOLM, Sweden (phone: +46 8 506 948 01, fax: +46 8 506 948 99, e-mail: infoservice@scb.se).

www.scb.se